

BONISIMO

Roman

BOJAN BIZJAK

BONISIMO

Roman

Zbirka Avtorji

©Bojan Bizjak, Založba Primus 2021

Nobenega dela te knjige ni dovoljeno reproducirati s kakršnim koli mehanskim, fotografskim ali elektronskim procesom ali v obliki zvočnega posnetka. Prav tako brez predhodnega pisnega dovoljenja založnika ni dovoljeno shranjevati besedila v sistem za priklic podatkov, ga posredovati ali ga kakor koli drugače kopirati za javno ali zasebno rabo, z izjemo »poštene uporabe« v obliki kratkih navedkov v člankih ali recenzijah.

IZDALA IN ZALOŽILA Založba Primus d.o.o., Brezina 19, 8250 Brežice

ZA ZALOŽBO Damjan Racman

UREDNIKA Suzana Kramar Dodič

LEKTORICA Jolanda Lesnik

OBLIKOVANJE Tanja Kaštrun

PODOBA NA OVITKU Depositphotos

TISK Primus digitalni tisk

NAKLADA na zahtevo

Brežice, november 2021

CIP

BOJAN BIZJAK

BONISIMO

Roman

PRIMUS
izbrane knjige

Kam je šla regratova lučka, morda skozi srce orla, ki je lebdel nad smaragdom ekrana, na katerem se je videl prifrknjen nos, zašiljen v jutro pozabljenih skodelic kave, morda zavrnenih, morda tistih, ki so naredile črte v črkovju nacionalne knjižnice, kjer si oddihujejo zgodbe in doktorati. Poromaj skozi atomski vek in vprašaj Kosovela, če je skozi kašelj slišal citrati burjo na samotnem boru, visoko tam zgoraj, kjer so lajale lune na volkove; res, ni bila samo ena, več jih je bilo, da je bila noč strašno bela, boleče bela, žgala je skozi prosojno kožo, ki ni mogla prikriti mesa snubitve, ni zmogla ogreti luči duše, tavajoče skozi rodove prezeblincev in šepetalcev v dimastih temah, spečih za kamni usode. Izpraznjeno srce je bruhalo v poletno žehtino in hotelo nakovati železo, ki bi grizlo trave, tako siromašne, da so se upognile v zrcalu neznanca, začudenega med sencami, spočetimi v opoldnevu, ko so zlate kaplje padale v skledo obeda in so žlice pritrknile oddaljenemu zvonu, kjer so se molitve odpravile med grobove, oprhnjene s šepetANJI komaj nekaj stoletij, niti za eno roko prstov jih ni, tam ... Če ležeš med trave, si deležen spremesnine

vonjev, tako zelo opijanljivih, da te odnese v modrino, razpihano, prestruženo z viharji. Moč molčanja se ošibi, ko burja zverinsko zatuli in se ugonablja med smejočimi vejami bukovja, zasuče se okrog šilastih kosmatih smrek, izgubi se v duplinah jam; nenadoma se ti zazdi, da so to neke votle ukradene oči, ki so morda nekdanj gledale siv led. Kdo je navrtal vse te jame, v katerih se je mrvilo trpljenje kosca, kdo? In med spomladanskimi lužami drhti glas, ki te kliče, daje ti ime, pa ne veš, kaj bi z njim. Ni še tvoje, nisi ga še utelesil. Stopaš čez travnik in se žalostiš, ker se ti sneg spodmika in te nerodnost dela za klovna, ki se prekopicne v meglo nekega mesta, uročenega ob leni reki. In si tam, krt na ulicah, kosmati krt, ki rije skozi sivino in zblojeno bolšči v luč, bingljajočo v neki roki, ki hkrati drži vrvi tvojih gibov. Gospod, pazite no malo, reče starkin glas, ko si otovorjen z večerom butnil v zimsko krzno, dišeče po nafthalinu. Vse je tako razpršeno, nično. Promet ogluš, ko si v ulici, kjer smrdi po podganah in ničvrednosti. Vse ima svoj vonj, se prepričuješ, ko se vlečeš nekam skozi večer, oropan teme. Luči te begajo in nemarno bežiš pred njimi. Pred gledališčem se ustaviš. Nenadoma se ti zdi, da slišiš visok igralkin glas, ki kriči: Svinje, same svinje, ušle s farne. Mar vidite, kaj počnejo. Obzirajo temelje naše civilizacije, prepelavile bodo naše domove, požrle bodo naše zaloge, naše še nerojene otroke, pa tudi tiste, katere še imamo namen spočeti, seveda, če bo stvarstvo tako hotelo. Pravijo, kajne, gospod plešasti doktor, da je semenčic vse manj. Pa ne vem, moje izkušnje ... In potem divji moški glas – vaše izkušnje, draga moja, so samo ponaredek razuma, ki si hoče dopovedati, da občutite tisto, kar bi sicer morali, a ste potopljeni v sam akt, v užitek, ta pa vam odjemlje razmeroma ugodno razmerje med dojemljivostjo in resničnostjo. Ah dajte no,

gospod doktor, vaša vsebina me sicer še ni napolnila, a zdi se mi, da rinete v to smer. Mogoče ste pa rinjenja še sposobni, kaj? In potem, ne, ne, aplavz, zakaj že? Koliko aplavzov poznam: politični, športni, gledališki, operni, in tisti na literarnih večerih, pa koncertni, v resnih hišah, kjer so moški v frakih in ženske, okopane, dišeče, prelite v glasbo, s tistimi prav nič gospodinjskimi obrazi. A violinistke kuhajo? Saj bi se lahko tudi drugače vprašal: a kirurgi režejo meso doma, obrežejo zrezke, natančno, pri tem pa ... Šum neutolažljive mezgovine v glavi. Odklop. Gledališče, še vedno sem tu in gledam stavbo, v kateri se sme pokazati, kako si vdan kulturi, čeprav ne razumeš, za kaj gre. Prikaz življenja, ki ga ni, ki je bilo, ki je, ki ... Večkrat ponovljive zgodbe, stlačene na oder, ampak celo mesto je oder, samo ... ljudje nimajo časa gledati. Posrkani so v sirup napuha, hitenja in sovražnih pogledov, lepljivo vrženi izza avtomobilskih stekel – tam se počutijo kot v rezervni migrativni maternici. Spočenjajo svojo navidezno večvrednost in se obdajajo z dozdevki – ne zavedajo se tega, koliko nezavednega, koliko nevednega! Črna snov v sivih celicah, ki rastejo in umirajo, ne da bi zares kaj pomenile. Morda bi pa šel na čaj z malo ruma in bi bil svet lepotno popravljen, vsaj za ta večer, ko krti ždijo globoko pod snegom in si izmišljajo rove za spomladansko rčkanje sonca. Prevleka teme z veselimi atomi, gnanimi iz sivega magneta, razžarja noč. Stopam po kockah namišljenih stopinj in jezno prhnem v nevednost tega časa, ki ga oblikujejo ekrani, narejeni v azijskih mučilnicah, kjer milijoni umirajo samo zato, da drugi milijoni lahko sanjajo cvetje v snegu. Pa se nisem kaj dosti premaknil skozi lonec mesta, v katerem brbotajo bosopetne zvezde nečimrnosti in so si starci umislili poseben klub, kamor nosijo albume spominov. Zehajo nad

preteklostjo, trkljajo prazne mošnje in sivijo skupaj z meglo, ki se ne zmeni za revmatizme in brezzobe starke, zavarjene za ekrane, kjer iščejo snubce, uslišane na obrežjih joka davnih letečih marjetic v sproščene dni, ko je poletje še dišalo po vznemirjenju in so se odpirala okna za jadranske vonjave. Se morda spomniš, Greti, kako je bilo, ko smo ležali pod borovci in se je ozvezdje smejalo mladcu na mopedu, ki je vozil svojo potentnost naprodaj vsak večer? Bil je temen, lep, v beli srajci s širokim ovratnikom, lepo počesan, nasmejan, dišeč po svežem semenu, vročem ... Hranil se je z ribami in črnim vinom, zato so bile noči z njim združba neba in zemlje. Ma kakšna Indija, ma kakšna Amerika, vse to je imela naša mladost, ki je venela pod zastavami. Ta glas, od kod mi je že znan, morda iz festivalne dvorane, kjer so dišale vijolice in se je neko vlažno oko priblesčalo skozi dim in smeh. Šla sva na grajski hrib, kjer so metulji imeli zborovanje in so se odločali o tem, kakšnih vrst gosonic nočejo več. Rasizem ali kaj. Saj res, rasizem. Na smeh mi gre, če pomislim, da se imamo radi, dokler se občudujemo, ko smo si napoti, se pa pobijemo. Zdaj se mi zdi, da so ti moji stari čevlji udobna ladja, ki me nese skozi morje noči, razpljuskane na pločnike, ki me že poznajo in so me vedno lepo sprejeli, ko sem prinesel strukturo telesa v to mesto. Nahrbtnik me reže, v njem so rezervne spodnjice, nekaj drobnarije, dve knjigi, nalivno pero, notes, robci, steklenica soka in kos preteklosti, pravzaprav velik kos preteklosti. Sprašujem se, kdaj bo preteklost prihodnost. Morda že jutri, ko bom stal na železniški postaji in bo drug čas, tisti, ko so cesarji nosili brke po promenadah in so sablje bleščale ob bokih kot rezervni penis. Marija, pridi po nas ... Grobovi so se vzdigovali v nočeh, ko so mladi vojaki silili nazaj, premladi, da bi kar tam ležali in

bili pozabljeni od snubečih rok, ki prebirajo fižol, omočen s solzami, dolgo nabiranimi, hranjenimi z ljubezenskimi sokovi, neutешenimi, prisušenimi med stegni, ki nosijo prazen smehljaj med senožeti. Čakal bom na vlak, ki bo ovit s paro pricvilil, nekemu bo pripeljal solze, drugemu bo odpeljal nevesto, spet tretjemu bo jetičnik izmaknil ljubico. Izgubljen čas je to, izgubljen čas počasnih čakanj in hitrih smrti. Pokala je moja Evropa, pokala. Prebodena s sulico zla. Zgodovina ne spi, vse je rdeče, zamolklo, lepljivo, oskrunjeno z roko pravičnikov, ki so umrli v prepričanju, da so dali ljudem zadoščenje v belih pozabljenih kosteh, ki so pravzaprav lepo organiziran apnenec. Saj ne, da smo zdaj kaj bolj pravični, še ne, ker se je čas zjedril v upravnih sistemih, plačanih s temo nevidne moči, še nejasne, nekje za obzorjem, ki je ponovljivo. Glej jih, mladost si nosijo s seboj in so odeti v večerne pričkarije. Vsi imajo svetleče ekrane v dlaneh, homo ekranus. Nova vrsta nadzemljanov, mi, krti, mi smo pravi zemljani, si rečem in smrknem na vogalu ulice, ki diši po praporjih in godbi, ki napoveduje sunek nove zgodovine, tokrat ponovljive, iščočé nove svobode. Ta prekleti pojem, ki se mi vesi na ramena, ta težka slana beseda, ki ima okus po znoju, po naporu, da bi bili osvobojeni svoje lastne zavednosti. Ko smo nezavedni in nezavestni, smo najbolj svobodni, se mi zdi. Začenjam pot v brezčasje, kjer je pribežališče somračnikov, razpetih na citre podeželskih patetik, oblečenih po zadnji zapovedani modi. Bolj smo uniformirani kot smo si sposobni priznati. Ne, draga, ne, nocoj je luna preveč čista, da bi zmogla tekmovati tvoja belina prsi z njo. Saj ne rečem, ko se truden zalezem ob krožnik ljubezni, si vrtavka v otroškem jutru, takem veš, ko splašeni maček pleza po steni in hoče na vsak način ubežati poziciji očetove jeze,

ker mu je zakrempal prošnjo za košček mesa. Zver je v nas, ne v njih, ki so svojo zverjavost prilagodile večji zveri, zver je v nas, draga, ki morda zadaj vadiš dramski vložek za najin prepir. Pa si bom dal stol v spalnico, da bom udobno spremljal ta dramski nastop. In od nekod se vzame komedijant s kitaro in z nočno posodo na glavi. Kar stoji, me gleda, malo se maje, dva različna čevlja ima. Levi je bolj rumen, desni strogo črn, lakast. Šla bova v ordinacijo doktor Bakhusa, saj vem. Vonj hrastovine, vonj peric ob Ljubljani ... Časa ni, so samo odtenki dogajanj. Naj se vendar premakne. Bonisimo, sem gospod Bonisimo, se mi predstavi in se mi smeje – zobe pa ima urejene, to pa, ena sama noč, dovolj dolga za roman – nočna izmena, delavski avtobusi, ja, saj vem. Spet prah časa, ki ga je pometel vihar stvarnikov nove podobe naroda. Ne, nima nočne posode na glavi. Kakšno noro videnje, smešno kapo ima v tem smrkavem jesenskem vremenu, ko dišijo sveče in so pesmi nad grobovi drobne ptice, ki zobljejo pozabo. Njegov naglas je tipično primorski, še eden, ki je skozi burjo nosil šolsko torbo in je kradel prve češnje s posušeno figo v žepu. Bonisimo torej, gospod Bonisimo, ki igra na kitaro in zлага sam svoje pesmi, avtor za v kanto, kot sam sebi pravi, čeprav se temu reče kantavtor. No, saj so besede za to, da se jih obrača. Kako lepe so te mladenke, te naše slovenske besede, prav takšne so kot tiste, ki so v žehtini poletja pele na cesti vrnitve v življenje. Ena je bila oblečena v rumeno krilo; tisti se je videlo, da je rojena za zvezdne utrinke mnogih, ostale so se vlačile za njo, da bi bile samo materinske, tolažeče in vredne skrbnice novega zaroda, ki ga pa ni in ni. Slovenci umiramo, reče Bonisimo z razprskanim glasom in si nabeza prvo večerno cigareto, morda ... Skoraj gotovo si jih sam nameša, malo tobaka, malo trave,

posajene na skriti gmajni, skrbno gojene in šepetaje prodane. Saj vem, kako to gre. Nagledal sem se teh sanjačic in sanjačev v mojem malem mestu, kjer sem odtisnil svojo mladost med platnice bežečih dni. Nekaj časa stojiva in se zbirava v pomenek, ki kar noče priti. Danes se mi zdi povožen, ne vem, če je to dovolj dober izraz, raje bi rekel, da ga je zapustila svetloba radosti. Kar nenadoma vem vse o njem, spoznavna sva. Vse ima svojo svetlobo, prav vse, vsaka izrečena beseda, vsak dotik, vsak poljub. Svetloba poljuba, rečem na glas. Bonisimo se zasmeje, zakveči ustnici v smehljaj in reče, da bi se pa iz tega dalo razviti novo skladbo. Ah, patetika v majhnem parku, v sralnici golobov in naključnih klošarjev, ki cuzajo sokove zemlje, nevrednih imena vino. Dva sta nocoj tam, eden ima smučarsko kapo in sivo brado, drugi je gologlav, plešast, z rejenim trebuhom; morda že ciroza, me zapekli in se spomnim modrih sten in rumenih postelj. Ustavi se! Bonisimo iz notranjega žepa jesenskega rjavega plašča, nekakšne staromodne plahte, zagotovo darilo prednikov iz Trsta, privleče časopis, velik, menda še neprebran in ga razgrne na klop, kjer je še vedno malo vlage, kajti zgodaj popoldan se je nad mestom zlila ena zelo čudna novembrska ploha, obogatena z južnimi sapami in je odplaknila spanec. Toplo je za ta dan v novembru, enajst stopinj za enajstega novembra ... Je v tem kaj simbolnega? Ti simboli, vse je simbol, zastave, spomeniki, pokali, klubske zastave. Oj, doktor Trstenjak, kaj menite vi - človek simbolno bitje. Čigav simbol je človek; je to morda simbol Boga, ki se smeje zgoraj nad oblaki in nas premika po tem zemeljskem peskovniku, dokler nas ne bo predrugačil. Organizacija snovi in to. In cerkve, mrzle, polne usmiljene svetlobe, polne zadehljivih solz in besed, ki dišijo po mravljincih v hrbtnici, ki ti

zagomazijo, ko zaslišiš ubrano petje in simfonijo orgel – te sem vedno oboževal, srkal sem jih vase. Tista glasba se je razlivala čezme, me jemala v svoje zapleteno nitje gibajočih se elektronov, ki so trčili v možgansko snov in jo uravnovesili. Mehanika glasbe uravnava mehaniko v glavi, rečem naglas in se obrnem proti Bonisimu. Prikima mi in z neko zaletavo pobožnostjo sesa večerno cigareto; po vonju spoznam, da ji je primešal dobro travo. Tega mu ne omenjam, ker vem, da bi ga to ujezilo, češ, kaj se mešam v njegove rituale. Zgrbljen se preda sesljivi užitkariji. Saj, umiriti se, spustiti se na travnike brezčasja, kjer čmrlji ličinkajo svojo odmrlost in so stopinje žensk, ki nosijo vrče vode za žejne, izgubljene bojevnike, pregrnjene s tanko kopreno juter, ko so rojevali smrt. Vojaške trobente so se že zdavnaj stalile, tiste pa, ki so po sreči ostale, zevajo v muzejih in odslikajo kakšnega plešastega starca, ki obnavlja znanje zgodovine in poznavalsko kima. E, moj Bonisimo, ta čas je nor, veš. Glej, zdaj sediva na politikih, v rit nama lezejo, rečem. Bonisimo zakašlja in se vzravna, popravi si hlačnico novih kavbojk, vidim, da ima rdeče nogavice in povsem bele nove superge. Klovnovsko. No ja, saj je tak od zmeraj, že od takrat, ko je na gimnazijski večer prišel ovešen s cvetnim vencem in gol do pasu, in je zaigral žalostinko za ... Morda je bil res zaljubljen, čeprav o ljubezni nerad govori, raje poje, med travami, na barju, kjer ga lahko najdeš, ko ima žepno depresijo. In teh je že kar veliko. Rimanje mu je vedno šlo, to pa najbrž zato, ker je bil njegov dedek Italijan, torej potomec Rima. No, ta njegova teorija ... Rim, rimanje ... Kako že: Vedro vedrine, in pripni se na vime, lokaj, pij, čas v nič zabij. Pojdi v modrino ali pa v kino z deklino, kupi si Mladino, povabi jo na Kozjo planino, ljubi, o ljubi svojo domovino, da boš srečen pregrnjen z njo, saj pepel

nima roka trajanja in to je vedel že veliki vodja. Vzemi si žlico medu, prepusti se vetru v maju, odjadraj v daljave in pusti domače krave, ker nisi bik za v štrik, si le znojna kepa mesa iz katere zrasteta dva. Množite se, ljubite se, množite se, ljubite se ... Prej se nisva poznala, zdaj se pa kar nena doma pretaka njegova preteklost vame. Prav, naj bo, še ena zgodba v zgodbi, montažni postopki, bi rekel guru pisanja na sloviti ameriški univerzi, kjer se predava kreativno pisanje. Fikcije v fikciji in fiksati. Od nekod priprhne droban veter in nosi vonj po scalnini, najbrž iz bližnje veže; le tega ne morem razločiti, je to človeški urin, je pasji, saj ni pomembno. Lulanje, Bonisimo, lulanje me zdaj obvladuje, če ne zameriš. Bom stopil zadaj za drevo, klinc jih gleda, dobesedno, te meščanske kreativne spoštljivosti, ki se jim lepijo na maske dnevnih obrazov, kakšni so njihovi nočni, a? Stlačeni v blazine, vzdihujoči, proseči za milo božjo luč. Bog je luč, v luči je Bog. Kaj si mi hotel reči, aja, tisto, o služenju na ladji, tisto ... Saj imava še celo noč pred seboj, mi boš že povedal. Zdaj pa res, mehur je nemiren, lulalo hoče opraviti svojo prvotno funkcijo, o drugotni, ti ne morem govoriti, ker, saj veš, nasmeh ženske, ko prejme darilo po tistem, ko je obdarjena s semenjem, darilo, ki ga poročeni moški prinašajo vedno, vsak dan, ostali pa, odvisno. Ah takole, fino je bilo. Za pol litra sem lažji, če preračunava, bo to vsaj pol kile, malo več, ker je še sol in to. No, ne spoznam se na specifično težo urina. Tudi sicer mi matematika dela težave. Še dnevov ne morem več sešteti, pa bi računal tako zapletene stvari kot je molekularna teža urina. Ljudje smo sploh obsedeni od tehnološkega vrednotenja, rekel sem ljudje, pa sem samo krt. Kaj se smejiš, tak sem pač, rjav krt, ki rije v ampulo noči in v duše ljudi, pa se tega ne zavedajo. Samo ponoči grem na ulice, ker mi le

te predstavljajo življenje tam spodaj. Ulice so moji rovi, ja, z vso pravico jih moram tako imenovati, če ti je prav ali ne. Ti imaš srečo, svojo dušo si uspel ujeti na vibracije kitare. Se ti ne zdi, da je kovček že pošteno obtolčen, glej no. Smem potrkat. O, hvala. Zveni dobro, zveni kot truga. A da sem morbiden? No, vsekakor sem morebiten. Ne smej se mojemu smehu, ker je podzemski. Vidiš, kako sva kompleksna, ti si človek nadzemlja, jaz pa podzemlja. Kaj, da sem mafija. A se mi vidi? Po čem, po tem starem, oguljenem usnjenem jopiču, ki ima pokvarjeno zadrgo? Veš, tega sva kupila. A zakaj sem uporabil dvojino. Ne razumeš, krti smo vedno v parih, smo radi v parih, rijemo pa svoje rove. Ne razumeš, pa tudi ne boš, ne trudi se Bonisimo. Sprememba, ja. To, da si me oklical za mafijo, aja, o ... Zamašen sem, povezal si jo s podzemljem. Rovarijo, vem. Politika, samo o njej ne, prosim, in vojne, in ... Ta trenutek je edini, za katerega vem, vsi prejšnji, ni jih več. Že ko vdihneš in izdihneš. Čakaj, da ti razložim, vdihneš zrak sedanjosti, takole, globoko, malo zadržiš in izdihneš. Vdihnil si sedanjost, izdihnil si preteklost. Najbolje je, da dovoliš, da se preteklost čisti v tebi. Vem, konji dvoma vedno poteptajo prizadevanja, da bi pozabil zgodbe, ki se ti nalepijo nekam pod lobanjo in jih ne moreš uničiti. Zgodbe so edino čistilno sredstvo, ki čisti skladišče duše. Tam je vse, praspomin, so vsi mrtvi predniki in prednice. Kaj pa veš, lahko si včasih bil ženska, vsaj nekajkrat skozi evolucijo, morda je zato v tebi takšna nežnost. Ne razumi me **napak**, nočem reči, da si po babje občutljiv, daleč od tega. Mrmraš v veter na obali, stojiš ob svetilniku in poješ, o dolgolaski, ki si je zvila nov odmislek in se obesila nekemu za vrat, ki vozi belega beamveja, takega z belimi usnjenimi sedeži. Saj poznam to zgodbo, ne čudi se. Rekel sem

ti že, da si se cel prepisal vame. Tak sem pač, poseben krt v človeški podobi, ki ima to sposobnost, da posrka zgodbe iz ljudi, s tem se hranim. Ne boj se, nisem vampir. So stvari, ki jih ljudje ne bodo razumeli, ne trudi se jim razlagati. Ni vredno, bolje je, da poješ, da pišeš pesmi, da si v vetru z juga, ki pobere vonje sivke in nosi škržatje petje v nek opoldan, ko se slana koža nasloni na steno zehanja. In potem slišiš očeta fiksati. Kaj, kako, od kod mi ta beseda: *fiksati -am nedov. (i)*

1. nižje pog. *nadlegovati, razburjati koga z neupravičenimi zahtevami, ukazi: že cel dan me fiksa;*

2. pog., v zvezi z ga, *počenjati neumnosti, lahkomiselnosti: to smo ga fiksali;*

fiksati se pog., zlasti v sproščenem ožjem krogu, vbризgavati si, jemati mamila: že dalj časa se fiksa.

To je samo slovarski izpis, čeprav se mi zdi, da je to tudi sinonim za preklinjanja. Vsaj pri nas doma je bilo tako, oče je fiksál, je klel, pa tudi mama je rekla, da je spet fiksál, ker ... Daleč je tisti čas, ko sem lizal srež na stenah, ko sem gledal ogenj v peči, ko sem letel skozi zamete in slišal pesem belih vil, ki so pletle pregrinjalo tiste pokrajine, tako polne preklinjanja, trdote in žalostnih oči, v polmraku, gostem od hrepenenj, ki se nikoli niso uresničila. Lahko bi ti govoril tisoč noči o teh zgodbah, pa še ne bi bila potešena. Potem sem šel in sem postal krt. Kako se je to zgodilo? Prijatelj, zahtevaš preveč od mene. Zgodilo se je pač. Nekega jutra sem se zbudil spodaj pod zemljo, nobene svetlobe, nič. Od nekod je nosilo vonj po gnoju, tako dobro sem ga poznal. In potem se je oglasilo drdranje, tla nad menoj so se začela tresti. To me je tako splašilo, da sem začel riti in riti, dokler nisem pokukal ven in videl velikana za strojem. Kdo je to? In bil sem jaz sam, s kosilnico sem kosil.

Kako to, še sinoči sem legel in sem s seboj vzel steklenico piva, danes sem pa on in jaz. Gledal sem se, kako opletam za čisto novo kosilnico, Muta profesional. Šlo mi je dobro, to sem videl. Redi so padale, ko pa se je kosišče zarilo v moje grbine, je pa zaškrtalo, ker je tam veliko kamenja. Ne vem, če se me je oni tam zgoraj zavedal, da sem jaz zdaj tudi on, ne vem. Dokončna razcepljenost, nekaj takega. Ločila sva se, žal. Oba pa sva se zavedala, da se ne bova zares ločila, on bo v meni, jaz v njem; jaz bom tista čudna sila, ki riže in riže in mu ne da spati, on pa bo moj strah. Bal se bom njegove težke noge, njegove ostre motike, ki me lahko v hipu preseka in me prepusti gnitju. Vedel sem, da bo to vedenje naplavilo nemir v tvoje črne oči, tako zbegane, tako minljivo ganljive, tako sanjane pri mnogih. Daj no, malo vedrine, večer je mlad, komaj nekaj čez deveto je. Prišel si sem in zdaj bi rad delil zgodbo z menoj, krtom, sesalcem zgodb. Kaj, če jih ponujam, seveda jih. Tu in tam jo posodim kateremu od pisateljev, ki jo zapiše. Pa niso nič hvaležni, ti, ti provokatorji tega časa. Veš, na smeh mi je šlo, ko so začeli pisatelji sestavljati ustavo. No ja, narod, dom, domovina ... Vidiš, vidiš, me že odnaša. Nič politike, nič, lepo prosim. Kajti politika je zame strup, podganji strup, ki vpliva tudi na nas krte. Mene bolj zanima simbolna vrednost luči, ki se precedi skozi regrantove liste; ti mi še kako teknejo v taki jeseni. Poznam njive, kjer je tega dovolj, dol v osončeni dolini, tam jih je veliko, tu pa tako drago plačujejo regrant, radič no, to boš bolj razumel, ker prihajaš iz Istre in ste ga doma imeli na njivi. Kako vem, kako vem, Bonissimo. Seveda vem, iz majhne vasi si prišel, iz tiste pod robom, nad hišo vam je piskal vlak, pod vami je bila dolina, polna njiv, v bregu oljke, marelice, na desni vinograd, kjer je tvoj nonič tolkel še z motiko in pel stare

italijanske pesmi. Priženil se je iz Trsta, kjer je bil najprej čevljar, potem, potem je bil pač poročen z Ivanko, ki je nosila jajca in maslo v Trst. Obrt mu ni šla, ker ni bil povezan, ni plačeval varščine, ni bil v fašistični stranki. Po svoji je bil čudak tvoj nonič, čudak. Igral je na orglice in **ramoniko**, to imaš po njem, to glasbo, to valovanje v pljučih. In veš, da ga slišim, kako ob motiki poje ... Njegovi predniki so prišli iz Istre, na hrvaški strani, šli so v Trst po boljši kos kruha in po ribo, pa ... Saj veš, gospodarska kriza, revščina, zato se je tvoj nonič izučil za čevljarčka. Ko pa je šel na svoje, je pač propadel, in potem ... Ti pa si otrok marjetic. Ah, no, ne smej se. Res. Zaplodila sta te med marjeticami na gmajni in ostra trava je rezala mamu v hrbet. Si predstavljaš, njene velike prsi so kipele v majski dan, oče opit od črnine, je padel vanjo in te tam pustil. Marjetice so zaplesale in metulji so se splašeno umaknili. Ob nogah je bila velika krtina. Ko te je mama doživela, je brcnila v krtino in jo podrla, zato vem, zato. Krti smo povsod povezani, svojo mrežo imamo, in v vsakem trenutku so nam na voljo vse zgodbe. Res, marjetice so se čudežno vzdignile in letele v blagem vetru; letnik 1960 si, in še vedno nosiš kitaro skozi somrak pijanih pogoltnih duš, da bi jih uravnovesil. Nonič ti je kupil prvo kitaro, še veš? Veš, dobro. Pa naj ti osvežim spomin. Po birmi, ko ste prišli domov in je mama rezala meso, je nonič šel v garažo in ti v italijanščini rekel, da mu sledi. Šla sta v star avto, tam pa je bila na zadnjem sedežu s kockasto odejo pregrnjena kitaro, lepa, rjava, še majhna, tvoja prva. Prejel si Svetega duha, ki ti je organiziral kitaro. Vesolje te je namenilo za poeta, oprtega na matematično natančne resonance. Kasneje si najraje prepeval tisto, ena kitaro, tisoč iluzij. In San Remo, ja, druge in drugačne zgodbe. Oče je dobil službo v

Tomosu, spet druga zgodba, mopedi, vožnje v noči, Istra, refošk, dekleta in padec v robide. Ne, ne, nocoj ne bova odvijala tega filma, nocoj še ne. Zakaj drhtiš, te zebe? Ne, aha. Vibracije spomina so te dvignile v osnutek za še eno žepno depresijo. Brez skrbi, nocoj bom jaz tvoj psihiater. Ne boj se, poznam mehanizme človeške duše, mnogo bolj kot jih poznajo psihiatri, ki si domišljajo, da bodo dognali kemizem duše in bo delo lahko, prava tableta, pa bo. Nič ne bo, to ti lahko zaupam. Človeška duša ima zapleten kemizem in ljudem še neznan fiziko. Vonj cigarete se mehko zlije z večerom, ki se vse bolj razobeša na okostje mesta. Koliko trave si primešaš, ga vprašam? Ja, nekaj pa, to, veš, jeclja Bonisimo. Ni mi treba razlagati, si pač v kategoriji ljudi, ki se jim duša opleta okrog bokov omame. Tako to je, jaz, vidiš, ne pijem, ne kadim. Spijem, mislim, dobro buteljko vina, to že, za socialne stike. Čip za pomenek, za nočno debato. So pa bili že drugačni časi, ja, dokler ... Ja in kaj, zdaj mi boš rekel, dokler nisi postal krt, mi reče Bonisimo in se zasmee. Smeh se mu nekje zatakne, začne kašljati. Ja, prav to sem mislil. Bile so noči, ko me je zvok trav omamljal, slišal sem kristale, kako se sestavljajo v zapletene konglomerate, videl sem svetlobo, pretvorjeno v sladkor. Si že kdaj pomislil, da lahko jemo sonce. Pa ga, v vinu ga je veliko, v lubenici tudi, v čokoladi, kavi, povsod so sončni fotoni, vse, kar je zrastle na zemlji, vse je oplojeno s svetlobo, in ta je Bog, ki se potem presnovi v nas. Teologi poznajo eno zapleteno besedo transsub ... Ma ne znam ti je ponoviti, ker sem jo sproti pozabljal. Moji možgani so majhni, pa vendar sila sposobni. Saj vidiš, da so računalniki vedno manjši. No, poglej si tam, dve klopi naprej, mlad poba, osveženo oplaknjen s svetlobo malega ekrana, pada v svet, v drugačen svet, kjer je vse navidezno,

še ljubezen. Digitalna prepoznavnost. Nihče ne razume vetra v krošnji bukovja, v borovcih. Ta moj Kosovel, nosim ga s seboj in me pika, ker se mi zdi, da je ustvaril toliko, da bi lahko vibrirale še mnoge duše novih generacij, ki so plesniško amputirane. Ma ja, samo filozofiraš, reče Bonisimo in počasi dosesava cigareto. Na obrazu se mu vidi, da ga je plemenito umirilo. Zrahljan je, nogi odpahne od sebe, debeli in močni, hlače pa, stara šola, ponošene kavbojke, spodaj zamazane od ..., pa saj v mestu ni blata, je, ampak v ljudeh, tega je veliko. Oh, filozofiram, kaj pa naj, a naj ti govorim o pretvorbi semena v združenje celic, ki se jim reče telo, posojeno seštevku civilizacije. Vsi ste po malem krti. Tudi ti riješ skozi življenje, in nove generacije rijejo po internetu, iščejo se po nevidnih nitkah, ki nas na nek način res povezujejo. Zemlja vse ve, a malo tega pove. Znanost, dragi Bonisimo, znanost je samo napotek za preživetje naše civilizacije. Elektroni, atomi, gibanje, fizika, vesolje, snov, vse to je dogovorna vednost. Ja, vem, ti nisi nikoli bil nagnjen k globokoumju, zato si pa bolj doma v globokočutju. In morda prav zato tale večer, tole snidenje, v tem parku, kjer sem pred leti obsedel s plastično vrečko, z malo salame in kruha, in nisem vedel, kje bom našel posteljo za moje mlade sanje. Vajenec za krta, mestnega, se razume. Tvoji verzi so anatomij neke duše. Izčrpujejo te, razumem, ker pač zливаš vibracije duše na kitaro in ljudje te znajo tudi občudovati, resda snobovske generacije vse manj. Na medmrežju sem videl tvoje posnetke, večkrat sem jih pogledal, v obraz si se mi zdel zgubano zgubljen, pa vendar povezan z dušo sveta. Sranje, to, duša, mislim, ne mi na možgane kapljati tega sranja o duši, o Bogu, ki da straži moje telo z angeli, da se ne razpade. Imate krti svojega Boga, vpraša Bonisimo in se vzravna. Saj ti govorim

samo tisto, kar si že od nekdanj hotel slišati, oprosti, če se vse sliši tako zapleteno, tak sistem mišljenja imam, žal, krtovski, zapleteni rovi, razumeš. Sprašuješ me, če imamo svojega Boga, seveda ga imamo, v srcih, majhnih, divje utripajočih srcih prebiva in ne potrebuje svetlobe cerkva, ne potrebuje kardinalov v zlatu, ne potrebuje nečimrnih gospodov, ki razlagajo svet skozi resnico, ki je resnica, dokler verjameš vanjo. Nasploh je na svetu tako, da je vse, kar je, najprej dokazljivo s tem, da v to verjamemo. Dvom je temelj vedenja, kvalitetno dvomiti, to, vidiš. Ma ne ti meni zdaj filozofirati, ej, že kar jezno reče Bonisimo in se spet malo presede, da mu papir pod ritjo zašumi. Popravim si jakno, zatlačim si srajco za pas, spet mi raste trebuh. V človeški podobi nisem bogve kako lepo raščen, med kriticami, tam pa je druga pesem, tam pa zasijem v temi, smešno. Tega mu ne smem reči. Zdaj mu že preseda, dobesedno mu preseda, moja filozofija. Dobro, dobro Bonisimo, znižajva nivo pogovora, samo opozarjam te, da me preprosto odnese, tak sem, tak sem vam usojen. Nočni spremljevalec, urbani krt. Pa mi povej, zakaj še vedno kupuješ časopis. A ni to nekakšen tvoj brkljiv fetiš, neka špegavost v novičarstvo, ki je že izgubilo smisel za realnost. Se ti ne zdi, da kupuješ preveč reklam za okravatene gospode in stilsko oblečene dame, ki ti z nasmeškom povedo, da jih boš plačeval, pa če hočeš ali ne. Če greš v nočno hišo, plačaš damo in je stvar opravljena, tu pa ... Saj sam dobro veš, kaj mislim reči. Ti pa s kitaro in časopisom v večer, smešno. Ma ti meni, kaj je meni fetiš, se Bonisimo brani in dosesava cigareto. Razširjena zavest se seseda v konveksno videnje sveta, v zenico večera, orošeno z žalostjo še enega umrlega dne, ki bo doživel veličasten pogreb. Ko sem še delal na ladji, ma ni bilo novic, samo radio

in to. Ko sem stopal v tuja mesta, sem si vedno nagrabil časopisov, angleščina mi ne dela težav, gladko berem in pišem, italijanščina mi poje, ker jo imam v genih, slovenščina pa, e, naša nona Ivanka, ona, vidiš, ona je pa imela zavest kdo je, ona ja. Tistega svojega Trieština je naučila šprehat po naše, je, ma najraje je govoril z njo v italijanščini. Saj sta bila smešna, se malo zamisli Bonisimo, utripne z očmi, program se je prekinil. Ja, ko sta se kregala, sta se v italijanščini, z nami se je govorilo samo v slovenščini, oče, on, on je včasih pel italijanske pesmi, mama pa nikoli. Lahko bi rekel, da smo po moški linji Italijani, po ženski pa Slovenci. Kaj naj ti rečem, me zbode, naj ti rečem, da smo Slovenci res ena posrečena mešanica vseh okoliških narodov in še močan pritok z Balkana. Nimaš kaj, usoda naroda je usoda posameznika, ti pa se seštejejo v narod. Slovenščina nam kremplja po dušah in nas nervira. Poglej si tam mladino, jih vidiš, poslušaj. Ja, slišiš, angleške popačenke jim visijo na žnablah. Jezik gospodarjev se učijo, da bodo pridna delovna sila, to. Ej, veš, včasih grem v javno knjižnico, kjer rijem med knjigam, intelektualni krt pač, dobessedno rijem, saj sistematično pregledujem slovensko produkcijo, nenazadnje sem se s tem dolga leta ukvarjal, ocenjeval knjige, prevajal, študiral v Ameriki, tudi na dveh univerzah sem bil, na kreativnem pisanju, pa ... Nimam namena, da bi ti govoril o teh izkušnjah, hočem ti povedati drugo zgodbo, če si jo pripravljen slišati. Morda ti že težim. V tvojih očeh je angel nečimrnosti in te nosi proti šankom, jaz pa, prav zdaj sem se tako odločil, ne bom več pil. Ne, ne, tudi jaz ne pijem več, ne. Z glasbo se opajam in trava, v rekreacijske namene, nekako spada k glasbi, Bonisimo reče s potlačenim glasom. Kar govori, prijatelj, kar govori. Čakaj, ma nekaj ne štekam. Ne štekaš, česa, me

zaskrbi in ga pustim v blagem začudenju. Kako si lahko hkrati krt in človek. In kako se lahko krt preseli kar v Ameriko? Pokimam, dam mu vedeti, da zelo dobro razumem ta njegov dvom. Naj ti pojasnim, se sprožim v razglabljanje. Omenil sem ti že, da sem se prepoznal nekega junijskega dne, ko sem kosil travo na naši kmetiji v hribih, ko je oče umrl in je mama ostala sama, sem priskočil. Takrat mi je bilo trideset let in sem bil že opran Amerike in okusa kokaina in vseh drugih sranj, trave, če hočeš, tudi. Ta smola, ta dim, to ni za moj razum, ki je zdaj, takole prečiščen, oster in jasen, dosti bolj kot je bil takrat. Res, zgodilo se je nenadoma, pod travami sem se začutil. Najprej sem bil spodaj, v temi, da bi lahko radostno poljubil svetlobo, ki je prej malokdaj kuknila v moje rove. Sameval sem in lezel za črvi, ki so plezali sem in tja in mi bili usojeni. In moji bratje, ki so krtarili blizu pokopališča, so mi znali povedati, da vsebujejo tamkajšnji črvi mnogo informacij o ljudeh, ki so jih pojedli. Po svoje je to logično, saj so pojedli tudi njihovo DNK, ta nikoli ne umre. In sem se tudi sam odpravil na tiste poljane, tam blizu. Najedel sem se tistih črvov in bil zvrhan zgodb. Trosim jih, to sem ti že omenil. Zdajšnji krti se pritožujejo nad pepelnimi pokopi, pepel, si misliš, pepel, minerali, siva snov minulosti, majhni čipi vsevednosti, oh, nerodno rečeno, vednosti o minulem ali minuli. V vsem je zgodba. Samo pepela ne moreš pojesti, informacije so tam težje dostopne, vibracije v tistih molekulah so povsem drugačne, oblebdijo v zraku. Drugačno sposobnost moraš imeti, da jih znaš razvozlati, rečem in malo predahnem. Čakaj no, DNK, črvi, ma oštja, meni se to ..., ma na kozlanje mi gre. Ne, ne črvi ... Noben črv me še ni prebavil, da bi ti lahko vedel mojo zgodbo: tega ne razumem, je Bonissimo zaskrbljen. Saj nimaš kaj razumeti, ga

tolažim. Iščem svetlobo v ljudeh. Celo življenje me oplaja svetloba, ti maziljeni fotoni, gnani od gorečih plinov. V ljudeh prepoznavam nezemske resonance, v tebi jih je veliko, zato lahko s strunami in glasom pričaraš dušo. Resno, zakaj kupuješ časopis, ko pa vse najdeš na teh pametnih telefonih za butaste ljudi? Bonisimo je nekaj časa tiho. Zdaj pa res ne vem - ko sem vstopal v mesto, je bila zima, sneg, plundra in tisti krasni plašč, dišeč po naftalinu, tole, ta večer, jaz, Bonisimo, park, oguljen kovček, enajst stopinj. Še kar molči, guba se, smehlja se. Po svoje imaš prav, ja, res. Zakaj, zakaj. Mogoče hočem igrati neko preteklost, ko so bili še gospodje s časopisi in so posedali v kavarnah, kjer so tekli pametni pogovori. Veš, te navade sem videl v Trstu, kjer živi pisatelj, v črtasti pižami, se nasmehne in obraz se mu spremeni v lupino neke zadržane radovednosti. Čakaj, pisatelj v črtasti pižami. Misliš gospoda, ki ima sto in še nekaj let, pa še kar troši intelektualno seme, misliš njega, kajne? Gospoda, ki je dal taborišče skozi in je pokončno povedal temu narodu, da se še ni zbudil. Pa kako zelo ima prav! Rekla sva, nič o politiki, prav. Tega gospoda cenim, bral sem, še v obdobju, ko sem med travami iskal svojo drugo življenjsko formo. Ležal sem na betonski plošči prizidka, poslušal šum smrek in ga bral. Veš, kateri njegov roman sem bral, ne moreš vedeti, seveda ne. Bral sem Spopad s pomladjo, potem pa še vse ostale. O literarni vrednosti bi ti lahko strokovno nakladal, pa ne bom, izpovedno je pa močan, to pa, ta tvoj gospod v črtasti pižami. Si predstavljaš, da bi res prišel po ulici v kavarno, kamor hodi, tak, v taboriščnih capah, kot ... Vidiš, zdaj si me pa pahnil v neko drugo zgodbo, ki je bila tako resna. Morda ti jo zaupam kasneje. Razumem te, iščeš identiteto z uglajenimi, brezskrbnimi meščani, ki svojo intelektualno

srbečico takole tešijo, čeprav, roko na oba prekata, v časopisih je vse manj intelektualnega naboja, nekaj kolumn ošinem, včasih tudi katero preberem, sicer pa to politično prerivanje in pametno poneumljenje - to ni zame. Rijem po višjih stvareh. Če ga kupuješ in bereš samo zato, potem, ne vem no. Bonisimo se vzravna, kima, predeva nogi in reče: Ne, ne, ne samo zato, malo je navada, ja. Preden zvečer ležem, ga prelistam, zdaj, ko sem že drugo leto povsem trezen. To me pa začudi, pa sem si tako zelo zamišljal, da bova sedla v gostilno, eno pač, in dehtljivo ždela, ovonjala vino, se menila do jutra, no, on pa abstinent. Ja, saj jaz sem tudi, že peto leto. Petletke, ej. Vsak si z leti nabere salo navad, vsak. Jaz pa zaždim pred televizijo, če sem doma, če sem v človeški podobi. Gledam filme, ne, ne zgodb, teh mi ne manjka, bolj estetiko posnetkov, kadriranje, portreti, snemalni koti, take reči. To me zanima. Ti pa šuštiš s časopisom. Saj je noro, da te to sploh sprašujem, ker vem, da vem. Pa se očitno ne potrudim, da bi to vedenje dovolj privzdignil. Bereš torej, najprej zadnjo stran, zanimivosti, potem kulturne strani, ocene knjig, koncerti, tudi resna glasba te zanima, to vem, od politike bolj lokalne scene, pa kriminal, tisto stran prebereš zelo zbrano, se pačiš, odkimuješ. Prizadenejo te umori, nasilje, občutljiva pesniška duša pač, ki je v otroštvu jokala zaradi izgubljenega mačka. Zdaj se Bonisimo ves zakrči. Jezno me pogleda. Ti krt, ne rij preveč vame, lepo prosim. Če bo volja, ti bom že povedal, kar je treba. Ja, prav me vidiš, prav, v takem vrstnem redu berem. Televizija, kaj vem, malo gledam. Doma imam računalnik, zato da na YouTube gledam muziko. Smešno se sliši, kaj, gledam muziko, pa jo. Včasih tudi ne, včasih si dam gor slušalke in poslušam. Še raje pa na stari tehniki, vrhunski glasbeni stolp imam in zbirko

plošč, za katere sem dal kar nekaj denarja. Imam nekaj takih, ki pridobivajo na vrednosti. Gramofon pa, ah, ta, ta je taka redka klasika, da bi zanj dobil dober avto. Avto sicer vozim, staro reč, fiat, celo življenje sem vozil samo fiate. Kaj vem, nostalgija po tistem času, ko smo živeli na tej strani in hrepeneli po oni. Vsak odhod v Trst, je bil odhod v obljubljeno deželo. Moj nonič ni mogel razumeti, da v Italiji za isto delo dobiš dvakrat večjo plačo, da so ene stvari tam cenejše in da je tam vsega, tu pa ... Prav, nič o politiki. In ja, danes piše v časopisu o mojem sobotnem koncertu, danes je torek, šele danes sem prišel na kulturne strani. V Kranju sem imel koncert. Publika, ah, nekaj čez tristo jih je bilo, nič več. Pripravljam drugi CD, prvi je izšel pred osmimi leti, zdaj je čas za drugega. Nocoj se vračam iz studia, kjer sem snemal samo kitaro. Petje bomo posneli še enkrat, hočem, da je vse perfektno, tak sem. K sreči imam zdaj ekipo v studiu, ki res ve, kaj hočem. Zvok, dragi moj, zvok strun, to ti je ko ena komunikacija z vesoljem, je ves elementarno zagret. Vesolje v zvoku, hja, zavzdihnem in se spomnim kitare v travi. Pa sem bil spodaj, ko je mlad fant tolkel na strune in jokal v veter. Meni se je takrat zdelo, da igra bolj tako, da muči strune, da jih hoče raztrgati. Čez čas se je petje le ujelo z zvokom, ki je osiromašeno kapnil v moj rov. Nekaj časa sem še zdržal, potem pa sem se preril drugam in se zvil v klobčič. Zaspal sem ob tistih zvokih. Pel je nekaj o Julijani, ki je šla in mu pustila brazgotino na srcu. Kaj pa je on vedel, kakšna je zares brazgotina na srcu, operirani to vedo, boljše rečeno, to slutijo, ker jim ni dano videti, kako so jih zares rezali. Prišel bo čas, ko bodo pacientom dali posnetke operacij. Ne vem, če bi imeli ljudje pogum pogledati, kaj so z njimi počeli, ko so bili na operacijski mizi. Moj prijatelj, on, on pa si je vse ogledoval

na tistem kanalu YouTube, ja. Tip si je vse naštudiral in se dal hladnokrvno operirati. Groza! Oprosti, Bonissimo, malo me je odneslo v nek drug čas. Vem, osem let. Tisti CD imam, dobil sem ga za rojstni dan. To moje dvojno življenje je po svoje zelo zabavno, kot krt tudi imam rojstni dan, 13. aprila ob 17:30, leta 2012 v Ljubljani v Kliničnem centru sem se rodil. Dolga zgodba. Ne glej me tako začudeno, nisem se rodil v laboratoriju, ne v tistih prostorih medicinske fakultete, kjer imajo poskusne živali. Še vedno jih imajo, pa ti ne bom govoril o tem. Tvoja glasba me je oplajala že prej, že ko sem prvič bil v tem mestu, ko sem iskal snov svoje zavesti. Zavest je snov, vse je snov, vse so ujeti atomi v noro gibanje, v elemente, ki jih obvladuje sila sile. Pel si z glasom melanholije, z glasom ostružkov duše. Ti nisi namenjen temu času, žal. Pa naj te ta izjava ne prizadene preveč, res nisi. Tvoje pesmi so sinteza začudevanja in vedenja. Verzi, preliti na strune. Vem, da si kot najstnik na skrivaj pisal pesmi, že v osnovni šoli si jih. Motiš se, če misliš, da tega ne vem. Naj ti zrecitiram nekatere: Je sonce rumeno noniču lase počesalo, ga je med trte poklicalo, je udrihal, je klel, je pel, pljuval, je motiko zlomil. Še maček se mu je smejal, ko je padel in si očala zdrobil. Jih je limal, jih umival, da televizijo bi gledal. To si napisal v petem ali šestem razredu, tega zdaj ne vem natančno. Potem so prišle deklice in prešernovske rime. Recimo. Anja je vila v mojih nočeh, objem, a ona mi beži, dol do Dragonje, v tolmun, tam gola skoči, in je kača, speča na skali, le oči so še njene, Anja kača s človeškimi očmi. Premolknem. Bonissimo s petama potegne po pesku, smrkne in reče: Ma oštja frdamana, bi me nehal secirati! Ja res, te se spomnim, ja. V zvezku jih še imam, moder zvezek, rdeč je bil v gimnaziji, tiste, tiste so bile že bolj kosovelovske, svetobolje, ljubezen.

Anja, z očmi, dva zelena bliska, dva smaragda, ki sta nas delala pijane. Vsi smo bili vanjo zaljubljeni. Hitro je rasla, že v sedmem je imela joškice, v osmem pa že joške, ti rečem. In ko sem moral k njim domov po vino, ker ga je nam že zmanjkalo, oče ga je tisto leto prodal, takrat! Dobila sva se pod staro murvo. Moj prvi slinast poljub. Ona je to že znala, saj je hodila na ples in se je učila od starejših fantov. Kako vroče dlani je imela, ko me je objela, mi potisnila jezik v usta, da sem kar obnemel. Tako se mi je zavrtilo v glavi, da sem nad seboj videl prazne veje murve, videl sem jih, kako plešejo. In potem sem okušal njeno slino, nekaj takega, nektar, božji nektar. Slinila sva se tam, premetavala jezika, se bojevala z njima, ma je tekla slina dol po bradi in, ne vem, takrat mi je kar brizgnil, osmi razred, moj peti brizg, ja. Par dni prej sem to počel prvič. Kot da bi Anja zaslutila, da se v meni že zbira seme, ne vem, ženske res več vedo, ene stvari že, no. Stiskala se je k meni, da ga je čutila na trebuhu, kako utripa. In ko je brizgnil, je za trenutek obstala, trznila s trebuhom, obstala z jezikom, dlani pa so me zajemale, me vroče držale. Kar neslo me je, zgubljal sem zavest. Ena bela svetloba je siknila skozi betico, res ... In slišal sem, da ga komu z roko, če jo prosi, če ji da za sladoled, kino ... O tem sem potem sanjal v vročih nočeh. Nisem si je upal povabiti na gmajno, čeprav sem imel prihranjen denar. Nonič mi ga je dal. Enkrat sem že bil na tem, da jo povabim, pa ... Prehitel me je starejši fant, ki si jo je odpeljal na mopedu. Ne, ne, tistemu ga ni samo z roko, ne. Anja, zelenooka, črnolasa, kasneje je bila trgovka v Kopru. Sanje so šle svojo pot, prišle so druge Anje, gimnazija v Kopru, pomol, ulice, galebi, prva trava ... Sanje, sanje, zamrmra Bonisimo. Sanje, se nasmehnem, sanje, dragi moj, so v budnosti in v spanju. Meni se kar

naprej sanja. Da bom preril skozi nesmisle, da bom smrčkal Afriko, kaj vem, mogoče bom pa na obalah Irske. Včasih se mi zdi, da potujem za lastno senco in mi je nikakor ne uspe pohoditi. In temu sem se že kot otrok čudil, ko sem tekal po travah. Nisem mogel ujeti lastne sence. Rad sem gledal, kako je v zimskih mesecih rastla, kako sem velik, vržen čez belino, nazobčano od burje. Takrat sem komaj slutil, da je svet tako zelo velik in da so še drugačne sence. Na, pa sem spet šel daleč od nebes današnjega večera. Časopis pod ritjo, koncert, politiki, o tem sva govorila. In si pel, imaš tudi kaj novih, mislim, si zapel tudi kaj novih? ga umirjeno vprašam. Težko zavzdihne, kakor da se je vanj obesila težka vreča novega smisla in jo je zdaj odložil na rob noči, še ne prav razvite, ker je šele malo čez deveto; sluzasto vlažno je, toplo vleče. Morda je ta zrak predihan od kamel, ogret na hrbtu puščave in si je želel videti, kakšna je podalpska idila, kjer nageljni slapasto silijo čez negovane ograje in gospodinje čemerno nastavljajo obraze ulicam, po katerih hitijo izgubljene generacije, odplute v ekrane, kjer je resničnost definirana z 0 in 1. Ma ja, malo mešano, začeti moram s starimi komadi, potem tudi nove, ja. Pravijo mi, da bi moral spremeniti ritem, da se zdaj poslušša drugačne ritme. Moja duša ima svoj ritem, tak, melanholičen, včasih je bil alkoholičen, se Bonisimo zasmeje. Stari, vsi smo ga srali, boter alkohol in vsi njegovi sorodniki, ti možgane dajo v čudne uzde, da te potem brzdajo, ko jašeš na moči mladosti in si domišljava. Zdaj sva v zreli dobi, vedoč, da se začenja zadnja tretjina. Tvoj ritem je povsem dober za tiste, ki so dojemljivi za ritem veselja. Vsa moderna glasba je ritem sužnjev v kapitalističnih delavnicah. In globalizacija, ej. Prepletenost glasbenih zvrsti, da kar boli. Bobnarji, te skupine. Pa si predstavljaš, da bi

pred afriškimi revnimi kočami otroci igrali na običajno harmoniko, kako bi tam cvilila, si predstavljaš to? Težko, kaj? To bi bila prava globalizacija. Človek je itak nagnjen k posplošenemu oponašanju. Zelo rad oponaša druge. To se vidi v ekonomiji, v modi, povsod. Bitje oponašalis homo. Pesem, kako se rodi pesem? Kaj imaš prej, zvoke ali besede? ga resno vprašam in globoko vdihnem. Hja, kakor kdaj, včasih sedim in brenkam, v temi, zbran, potem, kaj vem, potem ... Ne, ne, ločeno. Pesmi pišem v nočeh, ko se tišina naseli v moje stanovanje v centru. Fantastično, ti rečem, pogled na ulico, ki se vije do Prešerna. Prej je tam stanoval Luka, igralec, potem ... Ma klinc, imel je ljubčke, bil je homič, in se je odselil v novejši blok; tam živi s partnerjem, mladim arhitektom, ki ga zalaga tudi s kešem, ker dobiva premalo vlog, pa ... koka in to, no. Odstopil mi je stanovanje po tistem, ko sva se s Silvo, bivšo, zdaj rečem bivšo ženo, uradno ločila, je potrpežljivo potr. Na obraz mu seda užaloščenost, ki jo bo znal preložiti v pesem. Kako že, lepe ljubezenske je pisal, kako že. Naj ga vprašam, iz prvega CD – ja in vinilne plošče: Imela si naročje svetlobe, za oba si jo imela, ko sva plula med trave, do zelenih tišin. Imela si jutro na robu oči, ki so prosile medzvezdije, da bi zlita obležala v luži dneva. Imela si naročje svetlobe, žgoče v opoldan mediteranskega neba, ko sva tekla čez valove, se igra delfina, bila si obroč na sodu mojih dni. In zaspal sem v tebi, upognjen hrast, bil sem zemlja za najino rast. Rodila si me v mrzel december, utišan s poljubom sveč. Imela si svetlobo v naročju, ko sem bil vzet in šla sva na trolo, na zadnji sedež sedet. Imela sva se, svetloba strasti – in ta refren se je ponavljal. Pa še druge, vse znam na pamet, ker sem si jih dostikrat zavrtel, sploh pa v tistih dneh, ko sem objemal svetlobo neke usode. Včasih malo

poniknejo. Vem, Bonissimo, vem, žena, Slovenka sicer, a doma na oni strani Alp, Korošica. Njeno grkanje, in njeno petje ... Ko je ona zapela, se je srh selil v vse doline. In tudi zato si jo vzljudil, tudi zato. Misliš, da ne vem, kako se je začelo, zelo dobro vem. Študentska zabava, tam na robu sedemdesetih, ne, čakaj, na začetku osemdesetih, ja. Med drugimi si nastopil tudi ti. In njene vlažne oči v pododrdju so te pile. Vlekle so te vase, nezadržno so te vlekle in te okopale v nori luči, ki te je delala omotičnega. Kako si pel takrat eno južnjaško, se spomniš – Crni leptir ... Z dušo si jo pel. Potem je bila ona luč in ti črn metulj, ki se je zaletel v nemirno svetlobo, ta te je použila. Končala sta v njeni sobi, polni vonja po indijskem kadilu in po opranem perilu, sušilo se je na radiatorju, hlačke, majice, nogavice ... Prelila sta se v simfonijo ljubezni, pretkano s šepetanjii, z vzdihii. Za zajtrk ti je ocvrla domača jajca, skuhalo kavo, pila sta viljamovko, ki si jo nosil s seboj, pravo, iz Pleterij. Dobil si jo za darilo od organizatorja koncerta, december, ja ... Takrat sem jaz bil v višavah neke druge snubitve, raztelešen in zrnato nadrobljen v pohlevno naročje mimo-bežne Katarine, ki je obrala moja jutra in jih nesla v zavetje molka na drug konec sveta, ker ... No, Silva te je znala čakati, ko si nosil svojo voljo do moči na ladje. Ne vem, kaj te je v februarju prijelo, začel si jecljati, da imaš sol v krvi, da preprosto moraš na hitro zaslužiti, da je študij strojništva prezapleten, da ... Koliko teh dajev si zmetal v zrcalo njene milobne prošnje, da bi pa vendar lahko pavziral in šele naslednje leto bi se preselila v najeto stanovanje, ker je v študentskem naselju veselje pohote in snobovskega pitja. Šel si, s kitaro v usnjeni vreči in s črno potovalko, šel si na vlak. Silva je ostala na peronu, zavita v šal joka, skrčena, besna ... Mislim, da je za vlakom kričala, da si prava

samoljubna svinja. Takrat je študirala geografijo in etnologijo. Morda te je prav zato prijelo, da bi šel raziskat njene pripovedi o daljnih deželah. Pa te je res čakala. Pet let si bil mornar, poet, pet let na tovorni ladji, najprej običajen mornar, potem so ugotovili, da ti lahko zaupajo še kaj več. In si posedal na premcu, ko je bilo morje mirno, na kitaro si zlival hrepenenje po njej, ki si jo pustil v žadastem niču nore odločitve. Morda si šel zato na ladjo, da bi v sebi vzgojil trepetavo rožo ljubezni, ki si se je bal. Zato si se junačil na odrih, pil in pel, prepeval si uspešnice, še ne svojih. Pesmi so se kotile v tebi, se razlivale, se lepile na obrobje zavednih jutur, ko si med pomečkanimi rjuhami mačkast objemal samoto in si smrknil kakšen verz, najprej šepetaje, potem pa kar naglas. V takih trenutkih si skočil in v spodnjicah poiskal kos papirja in pisalo in stvar zapisal. Iz teh drobnih verzov si počasi sestavljal pesmi. Nekaj časa te je imelo, da bi celo pesniško zbirko spraval skupaj. Tisti tvoj **črn** zvezek in vijolično črnilo. Nalašč si v Trstu kupoval samo vijoličnega, v katoliški knjigarni. Tudi dnevnike si pisal samo s tistim črnilom. In v ta namen si si kupil drago nalivno pero. V ameriškem pristanišču si ga kupil v veliki knjigarni, kjer si nabavil nekaj knjig, med drugim tudi Uliksesa, ki si ga na ladji vestno prebiral. Seveda si prebral tudi mnoga druga dela, Dostojevski, oj, se spomniš, ko si ga vrgel po tleh v kajuti. Opalil te je. Bral si njegove novele, menda prav tisto, ko je snob sedel na grobu in poslušal, kaj se menijo v grobnicah, ja tisto si bral, ja. In potem te je ta metafizika tako zagrabila, da si sklenil, da boš tudi sam pisal pesmi od onkraj. Po tistem si šel na palubo, poiskal Sergeja in sta se ga živalsko napila. Sergej je bil starejši od tebe, prvi oficir, takoj za kapitanom, preizkušeni star morski volk. Od njega si si izposojal stare knjige,

ki so govorile o morju in mornarjih. Zbiral jih je. Doma je imel bogato knjižnico, ta morski filozof, ki je trdil, da je Bog morja prisoten, da on verjame, da ga varujejo angeli. Dvakrat je ušel smrti, ko se jim je ladja nagnila v viharju in je preveč vode vdrlo v skladišča, odtrgalo je del tovora, polomilo dvigala, skratka katastrofa na Pacifiku. Prežet je bil s hrupom valov, pretuljen z viharji, z opaljeno, raskavo kožo na obrazu, vedno nekoliko zategnjenim v spačen smehljaj, ki je razodeval vseenost. Mnoge noči sta premlevala o Bogu, o morju, o dogodkih v azijskih pristaniščih, in Indija, smrdeča po usnjenih dušah – tako je temu rekel Sergej. Kadar pa je bil mrk in zavozlan v domotožno svilo, si ga pustil v njegovi kajuti, kjer je molčal, malo spal, malo pil in malo klel, šepetaje, a je klel. Po odsluženi vojaščini se je vpisal na pomorsko šolo, doštudiral in opustil suhozemno življenje. Nikoli se ni poročil, ker so ga morske vile imele za svojega, on pa njih. Dvakrat je zapravlil zdravje med stegni poceni nastavljačic ... Bonisimo, preromal si polje rim, čas je, da si malo oddahneš, sem nenadoma svajlkasto patetičen. Počitek, ah, odmahne Bonisimo. Počitek je tam, saj veš, Žale, ma ne, ne. Jaz bom pokopan dol v Istri, to vsem povem, in ti, ki si moj krt, bi to moral vedeti, me ošvrkne. Ja, vem, to si rekel Silvi, ko si lansko leto ležal v bolnici, kljub vsemu te je prišla obiskat. Prinesla ti je pomarančni sok, čeprav ga takrat še nisi smel, neke težavice si imel, prebava in to, vnetje črevesja, nekaj takega. A si bil hitro postavljen na noge in oddan rimam in strunam. Bog še vedno hoče, da seješ milobo med ljudi. Krhlji tebe morajo biti v času, ki udarja v steno brezupa, razumeš? Bonisimo je tiho, skloni glavo, mrmra. Zdaj je podoben svojemu noniču, ko je truden sedel na klopi na vrhu vinograda. V žuljastih rokah je vrtel srp, s katerim je trebil plevel in si

v italijanščini mrmral: Kakšna mona sem bil, da sem prišel v te kozje hribe. Lahko bi šjoram nabijal pete, lahko bi šjoram menjal pase, lahko bi španciral zvečer med kavarnami, lahko bi. Sveta Mati božja, kaj si mi dala ta križ. Ivanka me je pičila, ta istrska črnica. E ja, Gvido, ni to eno veselje, e ne. Ma Gvido bo šel v nebesa, če mu je dano, bo šel. Ma Gvido ne bo ena mona, ki gre na hrast, e ne. Tako si ga slišal, ko si martinčkasto ždel za zidcem, ker si ga prišel povabit k obedu. Davnina, razprhnjena nad občutji tega časa. Skrčki preteklosti smo, dragi Bonisimo. Če imamo veliko preteklosti v sebi, je bodočnost znosnejša, rečem. Bonisimo pa nič, še vedno je zgneten v odtujitveno držo, spakljivo vozla ustnici, se kremži in čutim, da ga je senca Silve pregrnila do te mere, da je zanj prekratka odeja noči. Pa se mi odslika Silva. Ko sem jo prvič videl, je imela črne najlonke, vijolično kratko krilo in črno majico, sproščene rjave dolge lase, rjave oči, močne obrvi, krepke prsi doječe kmetice. Njeno koroško spevnost sem sprejel kot melodijo zamejske boleče duše, ki že stoletja admira, a ne more kar presahniti v neki divji nacionalistični gonji, zagnani od pohlepa, da bi nemštvo imelo veljavo in blišč tistih dni, ko so tankovske gosonice mlele kleno govorico slovenstva, ko so zloščeni škornji pohodili pokorščino mojega ljudstva, sestankujočega pod lipami, šumečimi v vetru davnih vzdihov; takrat so meči sekali vratove in si delali prostor za nove rodove. Kaj pa Krst pri Savici. Melanholija prebičane duše, ki se je razobesila nad doline in ravnico, splaznjeno do vinskih gričev. Korakamo skozi sanje drugih. Ustvarjeni smo za stvaritve, ki jih bodo še naslednji rodovi občudovali in kihali v mrak pozabe. Tako radi se imamo, da smo si pripravljene zapeti na grobovih. Ni ga, ki ne bi slišal, kako lipe zelenijo in so križi **povesnjeni** v težka pijanska

jutra. Bonisimo, vem, prekleto dobro vem, da je Silva tvoje drevo, na katerega si se pripenjal vsa ta desetletja, no, trideset let, ja, ne, ne, zmotil sem se. Poročena sta bila natančno dvajset let, potem, potem si nekega jutra dobil listek v kuhinji, da je odšla v Celje s sodelavcem Simonom. Šla je po črti nove ljubezni, v zarjo tvoje trpečnosti. Saj se je lomilo že mnogo prej, že takrat, ko si vajino hči vozil na vaje klavirja, ko si lebdel po lokalih in svojo mornariško dušo zabavnjaško razobešal med naključnike, ki so bili žejni tvojih akordov. Živel si od miloščine usode, ta ti pa ni vedno prizanašala, ne. In potem se je vijoličasto krilo spremenilo v stare kavbojke, v ponošene majice, v tekaško opremo in Tibet. Šla je v Tibet, s Simonom in klapo so šli, da bi vrteli molilne mlinčke, da bi jih mrzle gorske sape premendrale, jim nakristalile pljuča, da bi jim dih zavesti zamrznil, da bi pozabili bistvo svoje zavestne norosti. Skregala sta se, ko so med vama na mizi ležale letalske vozovnice, ker ... Ni ti omenjala, da bo dopust preživela po svoje, šolska psihologinja, ki je obetala, da ti bo dala zavetje, tudi še takrat, ko boš na tak večer vlekkel kitaro skozi predmestje svoje nore zibavice v ničnost časa. Spomnim se tiste zime, ko si si pustil brado, že malo sivečo, dolgo. Tlačil si si jo za bundo, ponečejal si jo z golažem, s pivom, še drobec pasulja ti je enkrat visel na njej. Opomnili so te, pa si rekel, da zaloge morajo biti. Razpustil si se v veter pijanstva, divjega, mrmravega. Sanjal si žiletke v kopalni kadi, prerezane žile, kri, odtekanje. Potem si bil v črtasti pižami, obiskal sem te, da, jaz, tvoj krt, sem te obiskal v bolnici, kjer si slonel ob radiatorju in gledal pustost svojega obraza v umazani šipi. Za teboj je stal drug sesutež in fehtaril drobiž za kavo. Ti pa si samo skomignil z rameni in se delal, da si v drugem vesolju. Zdravnica te ni spustila

domov, ker je hotela izpeljati svojo teorijo o tem, da si nasilno razdražen, da si od alkohola in drogeraških poizkusov toliko prizadet, da preprosto potrebuješ varno hišo. Pa zdaj veš, kje je bil vzrok, da je Silva res šla, zdaj veš, kaj neda več? Bonisimo hrkne, se vzravna in zjedreno reče: Seveda vem. Iskal sem se v drugačnih zrcalih, v mestu, sral sem ga, ne bom zanikal, tudi s kakšno sentimentalno punčaro sem legel, sem. In ona je vse to vedela, saj ... Ja, bil so dnevi, ko sem pijan s kitaro v roki domov pripeljal dve puncici, češ da vadimo vokale za nov nastop. Vokale ja. In to je trajalo in trajalo, dolgi pogovori, psihološke analize, otroštvo, geni, teorija, njena prekleta teorija, da je vse možno pojasniti z nekimi vprašalniki in taka sranja. Po drugi strani pa je pozabljala, da je njen stari doma zganjal teror nad njimi, kadar se ga je nacedil, in to je bilo kar pogostokrat. K sreči je imela mama dovolj veliko posestvo, da je nekako šlo. Mama je vodila vse skupaj, njena mama, gospa Angela, sicer Avstrijka, oče pa Slovenec, zelo tipičen, možat, in ukazovalen, skesano pijan od zablude, da je vse tako prekleto usojeno. Vidiš, stvari razumem, ne morem pa jih spremeniti. Če bi, če bi se zresnil, ko je bil čas, ne bi zdaj tovoril kitare skozi mesto. Hčerka pride jutri iz Kanade, tam je našla svojo moč. Osemindvajset let ji je, si misliš, dama, v orkestru igra, snemajo, potujejo. Vlačili smo jo h klavirju, nazadnje je končala kot violinistka. Pa kakšna, se mu solzavost razplete, da smrkne. Jutri, jutri, grem na Brnik, po treh letih, ja, se v njem cefra. Bonisimo, vse to vem, ker vem. Nocoj sva si usojena, da se zapleteva v fino tkanino pomenka. Znoj jutra nama bo olajšal čakanje, ki te je zadnje leto tako mučilo. Spraševal si se, zakaj te tudi Jana zapušča, Jana z violino na travniku, ko so posneli videospot. Ganjen si stal v senci stare murve v Istri, Grožnjan,

glasbeni festival. Stal si in hitro dihal. Jemalo te je, sonce je noro zabadalo vate zlate igle skozi sušnate veje stare murve, ti pa si kar stal, uravnovešen z zvokom violine. Kamerman je klečal in snemal, vstal, tekal okrog Jane, iskal nove kote, se ulegel v staro posušeno travo, ona pa, z dolgimi lasmi, v beli tuniki igra in igra. V tistem trenutku se ti je zdelo, da se je na zemljo spustil angel in je oplodil poletje z zvoki. Še isto noč si povsem trezen napisal pesem: Jok strun v rume-nih travah, ki zanihajo ples moje podvojene krvi. Angel prime lok in odvihiti vibracijo srca, ki ga je zapustila lastov-ka, prezebla in sama. Z belim slapom ovita, stopaš čez zre-le ornamente časa, z zvokom razmigaš mojo dušo, pripeto na krila netopirja, ki v votlini jutrišnjih dni še spi. Naj ga ta zvok zbudi, naj ga ponese na ustnice, v tolmun zblojenosti, v težko senco prihodnosti. In po tistem si vzel kitaro, me-lodija se ti je kar sama naprstala. Za trenutek si obstal in poslušal žaganje murnov tam zunaj – takrat se ti je zdelo, da si spet otrok, ki vonja smrad iz štale in posluša riganje oslička, tako prekleto trmastega. In proti jutru se je nekje oglasil petelin. Mlada svetloba je lizala grobo ometano ste-no, visoko zgoraj te je stražil črn škorpion, ki se je pomi-kal proti sliki na steni. Pa se ga nisi ustrašil, samo nasmeh-nil si se. Spomnil si se dejstva, da jih je tvoj prijatelj slikar, ki si je omislil staro hišo v Istri, zelo cenil, te, te, reciva kar gnusobe. Ko si ga šel obiskat, si ga našel ob flaškoni rdeče-ga vina, s pestjo oliv in kosom sira. Ždel je ob mizi, platno se je sušilo. Kazal ti je, kaj vse je naslikal v tistem poletju, odmikal je platna, mahal z roko in živčno govoril. Ustavil si ga in mu rekel, da so slike dovolj zgovorne, da se vidi, da je vanj udarila svetloba Istre. In potem ti je odmaknil sliko na steni, pet škorpionov se je skrivalo zadaj, pet črnih, oh. Začel ti je razlagati, da imajo škorpioni zagotovo neko

sporočilno vrednost, da so bili na suhem dosti prej kot človek, da znajo prebirati kozmična sporočila. Nisi se strinjal z njim. Spila sta preostanek vina iz flaškona in dolgo v noč, zunaj na kamniti stopnici, razpredala o zvoku barv, o atomih in vibracijah v njih, ki jih oko zazna kot barvo, duša pa lahko tudi kot zvok. Tisto poletje te je spremenilo v mornarja na suhem. Romal si za svojimi zvoki, šel nekajkrat domov, da bi pomagal bolnemu očetu, ki je tako vestno skušal udejaniti tradicijo Ivankinega rodu, tolči, mahaj, koplji, pij, umri, potem prideš v raj. Celó s kosilnico si kosil, tako kot jaz takrat, ko sem doživljal inkarnacijo v krta. Jesen je jokala na tlakovcih ulice, ko si prinesel obtočen kovček kitare pred vajino stanovanje. Silva je sedela za mizo in urejala neke vprašalnike, služba pač. Vnašala je podatke v računalnik, ki bo povedal, kdo je normalno butast. Silva, Silva, je odmevalo pod tvojo lobanjo. Kotenje časa se ti je spremenilo v sprimek pomirjujoče kemije in časa, ki ti je obledel. Spraševal si jo, zakaj je nosila smehljaje v prazne noči. Molče ti je ponudila tolažbo, pa si samo momljal, da je v tebi prelomljen jambor stare jadrnice, ki ne zmore več uloviti nekdanjega vetra. Od takrat si zanjó bil le soha nekdanjega pohotnega mornarja, ki je semenil zvestobo pristanišč, ki je padal v orbito zapravljive veselosti in je domov prinašal vonj po nafti in dolarjih. Takrat se vama je zgodila domovina razhoda. Silva se je zaprejala v knjige, v raziskave, v molčanja, ki so toliko povedala o praznem poletju, ko je bila nekaj časa s hčerko na morju, nekaj časa pa se je dala ogledovati na mestnem bazenu, v tistih tesnih kopalkah, ki so ji rezale v tolščobo let na stegnih in na trebuhu. Ti pa si ji hitel razlagati, da boš imel čisto svoj CD – da ... Mrmral si v skupni spalnici, ki se je spremenila v katedralo molka, ovešenega z neprijetnim

kolcanjem, ki se ti je takrat pritaknilo. Po tistem poletju je prišla najdaljša jesen v tvojem življenju. Kaj je šlo narobe, si se spraševal v spovednicah alkoholne cerkve in se razdaljal mestnim snobom, ki so ljubili tvoje kitarске zabave. Noro si letel skozi čas, da bi na koncu pristal v tisti pižami, za belim steklom oddelka. Se spomniš, kako si fantaziral, da bi od tam pobegnil? Nekaj časa si celo študiral odvoz perila z oddelka, visok voziček, rjuhe, pižame, ti pa bi se stlačil noter in se dal odpeljati, potem pa, kam, kam, Bonissimo. Poklical bi prijateljico, da te pride iskat. Kako bi jo poklical! Nisi imel denarja, nisi imel čevljev, nič, oluščili so te in ti pustili lupino telesa, v katerem je bila brbotajoča snov duše. Pa si se pobral, za zdaj, pobran si, kajne? mu rečem. Bonissimo lebdi. Pokašlja. Melanholično me gleda, kakor da ne razume, da sem mu večno zrcalo in da bom ril skozi njega, dokler ne bom skupaj z njim spet v temi zemlje, kjer bova razpadla v nove snovi za drugačno rast. Ti ne veš, koliko nje je še v meni. Ločena sva, ja pet let, pet let bo aprila, če sem natančen. Obletnice najine ljubezni še vedno trezno praznujem in sem nedolžno žalosten. Spominjam se, vsega se spominjam. Z njo je bilo povsem nekaj drugega, ljubezen, romantika - to lahko kupiš. Sozvočje src je, ali pa ga ni. Davno tega sem v Indiji našel starega meniha, klatil sem se po mestu, ki mi je razlagal, da je duša samo vez med svetovi, da je krščanska duša ravno takšna kot njihova, da je Bog milost luči, ki ti pade v naročje, ko za to pride čas. Razlagal mi je še, da je telo nezadovoljno z dušo, ki jo mora čuvati in hraniti, da se sčasoma duša navadi te hiše in jo počasi naredi za svojo služabnico. Užitki, ki jih gojimo zahodnjaki, da so v prvi vrsti zahteve telesa, šele potem pride na vrsto duša, in zato se nam maščuje z boleznimi. Veliko sem premišljal o tistem starcu, ki je

ponoči sedel na robu pločnika z leseno skodelico pred seboj, spredaj je imel samo dva zoba, suh je bil, lase je imel skrite pod nekakšno brisačo. Nisem ga vprašal, kateri veri zares pripada, menda je bil budist, ne vem, ne spoznam se na te odtenke zasanjanosti. Silva bi mi že razložila, kako je s tem. No, proti jutru sva pokadila še malo trave iz moje pipe, ki sem jo tisti dan kupil in sem vestno vadil opajanje s hašišem, namesto da bi končal v bordelu, kot se za mornarja spodobi. Skozi dim se mi je starec brezzobo smejal in mi govoril v nacefrani angleščini, da je deset let bil v Londonu v neki administraciji, da je videl izgubljenost našega sveta, da se je zato, kljub solidni izobrazbi, odločil, da kapne v svoje ljudstvo, da je samo kaplja mogočne reke, ki nosi duše umrlih in jih pretaplja v večno vračanje. Rein-karnacija in to. Malo mi je tudi priznal, da se je končalo tako tudi zaradi droge, ker se je razdal snovi, ki niza filme v glavi, brez listkov za kino. Izkazalo se je, da je bil šolan uradnik in da je delal za veliko trgovsko firmo v Londonu, da je vmes dostikrat obiskal Indijo, urejal posle, dokler ni prišel do meje, ko brez dima ni zmožgel več spati. Potem je ostal v pristaniškem mestu, prodal je hišo, zapustil tri otroke, dve ženi in postal ulični filozof, poln shirane modrosti, ki je govorila le še skozi molekule opoja. Na kratko, odštekan je bil, mrtvec, ki halucinira. Poslovala sva se. Nedaleč stran so mulci obesili psa, kar tako, da so imeli jutranjo zabavo. Takle bradat in zadet, sem se zapodil mednje, a so se razleteli kot vrabci. Ubogo ščene je pa obmirovalo na vrvi. Ampak v tistih očeh ni bilo groze, ne, bila je prekleta sprijaznjenost, ki sem jo videl tudi v svojih. In tega me je bilo strah, te vseenosti, ki me še zdaj obseda. To vedo kolegi v studiu, vedo, da sem narejen po aprilsko. Dobro, zdaj začenjamo zares, snemamo, delamo, pilimo. Od dvanajstih

pesmi moram naštudirati samo še dve, zadnji dve, ki sta posvečena njej, lebdi na mojih orbitah. Ti bi temu rekel, da ne znam pretrgati popkovine. Dragi moj, ti ne razumeš, ti tega ne razumeš, ker si krt, zarit v temo. Misliš, da jaz o tebi nič ne vem, še več, celo vidim te, kam se boš zaril. Prišel bo čas, ko boš ril med ostre kamne v neki pokrajini, ki jo že tako dolgo sanjaš. Ampak do takrat je še daleč. Vem, kaj boš, star krt, sedeč pod oljko in boš čakal, da ti sonce umije oči, prepojene s temo. V človeški podobi boš imel čez devetdeset let, zadovoljen, slaven krt, ki je nosil vednja v delavnice zgodb. Tudi če ne verjameš tem besedam, mene tolaži dejstvo, da sem jaz prav tak krt kot ti, da zmorem videti v tuje duše, sicer jih ne bi mogel upesniti. Vidiš, mislil sem, da bom konstruktor, da bom delal zanimive stroje, pa sem postal mehanik duš, na nek način jih popravljam, le svoje ne morem, to že veva. Zapleten mehanizem ima in težko bi se našel kdo, ki bi videl popolnost tega finega mehanizma, ki me žene naprej in naprej, najbrž tudi zato, da bom še dolgo cmihal za vijoličnim krilom, v katerega bi lahko naselil svetlobo moje duše. Ne mi srat s svojimi fintami, da si psihoanalitik in te bedarije. Misliš, da se nisem naposlušal tega, ko sem sedel pred psihiatrom, potem me je v roke vzela psihiatrinja in, ja ... Iskala je v meni vzrok za vzrok, ki bi kazal na vzrok vzroka, da sem sanjal žiletke in sem hotel prekiniti neko obdobje, da bi postal razsnovljena pesem. Lepo, da si takrat prišel k meni, lepo, to cenim. Malo vas je bilo, ki so prišli v umobolnico, saj veš predsodki - Bonisimu se je raztreščilo, sfuzlan je. Saj, saj, alkohol, droge, glasbeniki, kaj češ. Stereotipi v vseh odtentkih. S črno potovalko sem šel skozi starodavni obok, mislil sem, da se bom dokončno uravnovesil. Deloma sem se, našel sem se v teh melodijah in v vinu. Tudi to je mimo,

že dve leti uspešno abstiniram. Trema je bolj grozna, to drži. Veš, ko stopim na oder, me vedno znova presune, kako še zmorem metati čustva v morje brezbriznosti. Kačo imam v hrbtenici, ki začne lesti gor v možgane, dokler ne zazveni prvi akord in spustim glas v mikrofona, potem ni ničesar več. Postanem eno z vibracijami, poslanimi izza horizonta dojemljivega. Odnese me in od takrat naprej imam občutek, da sem posojen neki drugi sili, ki silovito vlada moji duši, že od nekdaj, Bonisimo kimaje reče. To si pa dobro ugotovil, to pa, me privzdigne. So sile, ki jih nam ni dano razumeti, a se jih zavedamo. Prepojeni smo z vesoljsko magmo, ki se skozi naše življenje precedi v naše dejavnosti, takšne, ki smo jim usojeni. Glej mene, krt sem postal, vrtajoči krt zgodbar, ki si liže tačke, ko rije skozi kamnito zemljo in hoče ostati v temi. Nič ni tako strašnega kot je svetloba sonca, če je nisi vajen. Zato rijem po mestu samo ponoči, po vampirsko. Drakula, grozljivke in to. Ljudje so res nagnjeni k odkrivanju svoje druge resnice, svoje zavrtre narave, ki jim dostikrat plane čez usta, mislim, izrečejo marsikaj, pa jim je potem žal. Ti pa zbiraš verze, da jih nanizaš na ogrlice. Dol pri vas ste jim rekli koralde. In naj ti povem zgodbo o raztrganih koraldah, se je spomniš? Koralde, zamišljeno reče Bonisimo, koralde, čakaj. Ja, ja koralde, z belimi kroglicami, ga skušam napeljati na zgodbo, ki se je zgodila za nek božič, ko je bil še otrok. Ma, ne vem, koralde, tam v sedemdesetih, ne prej, so bile moderne. Naša teta Justina jih je nosila, tista iz Trsta, to se spomnim, ja. Ma drugo, ne vem, potrto reče. Bilo je na božični dan. Teta Justina vas je prišla obiskat. Imeli ste domačo potico, kavo, vino, kosilo pač, božično. Pripeljala se je sama s svojim črnim fiatom. Prinesla je darila, tebi veliko švicarsko čokolado, z neko idilično sliko alpske kočice,

polne rož, na travniku so se pasle krave. Nesel si si jo v skrivališče, pod tram nad štaljo, da ti jo brata in sestra ne bi našla. Tja si jo hodil skrivaj jest. Najbrž se tega spomniš. No, ni pomembno, tja si hodil, si jemal koščke čokolade in sanjaril, da si orel nad tistimi planinami in vse vidiš pod seboj. Dostikrat si sanjal, da letiš. Zato si se tudi vpisal na strojno fakulteto, da bi postal letalski inženir. Pustiva zdaj to. Mehčal si se ob mizi, ko ste jedli domačo juho, ki je nisi pretirano maral. Veslal si po njej, odrival otočke maščobe, pihal, se pačil. In teta Justina je na okno odložila šal in težke kroglaste koralde. Kar naprej si pogledoval proti belim kroglicam, na katerih se je iskrilo zimsko sonce. Zunaj je vlekla mlada burja, ne prav silovita, bolj veter, sem od juga se je gnala in vršala zgoraj v borovcih. Po kosilu, ko si se najedel domačega radiča in krompirja, pa dva koščka mesa, si kar obsedel. Odrasli so se v italijanščini pogovarjali o meji, o nepravični meji, ki da je sorodnike zaklenila. Predstavljal si si ogromno ključavnico, ki je visela na železnih vratih. Nekdo je omenjal železno zaveso, toliko si že razumel. In v mislih si videl visoko rjasto pregrado, čez katero ni moč priti. Šli so v veliko sobo poleg majhne kuhinje, kjer so pili neko rjavkasto tekočino, menda konjak, nekaj takega, in se smejali šalam, ki jih je oče znal dobro pripovedovati. Nonič je bil še živ in je hodil ven kadit tiste svoje cigarilose. Takrat je že grdo kašljal in pljuval katra-nasto smrt. Ostal si sam v kuhinji. V roke si jemal kačo koralde, trkljal bele svetleče se kroglice in jih pretakal skozi prste. V svoji otroški igrivosti si si jih obešal okrog vratu, zvonil z njimi in opletal. Potem si sedel na tla, blizu zidanega štedilnika, kjer si rad delil prostor z mačkom in si začel raziskovati, kako so spete. Odvihal si kovinsko sponko, ki te je ušcipnila do krvi, potem pa so se kroglice

sprostile in so se razkotalile po kuhinji. Tega si se ustrašil. Obstrmel si, gledal si tiste kroglice, dve sta se zakotalili pod štedilnik, največ jih je ostalo pod mizo. Takrat si se scmihasto umaknil nad štaló, k svojemu tramu. Čakal si, kaj se bo zgodilo. Pred hišo se je vnel prepír. Teta Justina je kričala, da ste pamži, da ste nesnaga, da je to ena nemogoča zemlja, da je to pokvarjena zemlja, kjer vlada Tito, da ne pride več, ker da ste tu sami banditi. Zaloputnila je vrata svojega črnega fiata in se odpeljala nazaj v Trst. Zvečer, ko se je malo stišalo, si prišel dol. Oče ti je najprej dal brco, potem klofuto, nonič pa se je postavil predte, da te je zaščítíl. Rekel je, da bo on plačal tiste usrane koralde, da je Justina taka kot je, razvajena, in da rabi dedca, pa se ne bi brigala za koralde. In še tam kričala drug na drugega, dokler ni prišla mama in oba nekako zrinila pred hišo. Oče je šel v vinotoč, nonič pa gor na gmajno, da se malo ohladi. Ti pa si tisto noč sanjal velike bele krogle, ki te meljejo. Nisi jim mogel ubežati, valile so se proti tebi po gmajni. Se zdaj spomniš tisti korald? ga vprašam in ga pogledam, takole od strani. Zelena luč ob peščeni poti mu meče na obraz zelen mrest začudenja. Se, prikima, se. Pa nisem utrgal samo tistih. Tudi v nekem pristanišču, mulatka. Velike koralde je imela, med prsmi, turkizne krogle, vijolične, rdeče, kričeče zelene. Ni bila poceni, mlada, pa sem v divji ihti, ko me je jahala, ko se je vozila gor in dol po kondomu, zgrabil tiste koralde, jih cuknil, da so se mi krogle usule na trebuh. In od začudenja mi je uplahnil. Ona se je pa smejala, tako zelo se je smejala. Njena angleščina je bila skromna. Toliko je le rekla, da to ni nič, da spada k poslu, da sva pač opravila. Nisem mogel, preprosto nisem več mogel, spet koralde, le da tokrat brazilske. Na privezu smo bili skoraj štirinajst dni, neki sindikalni štrajki, natovarjanje kave se

je zavleklo, iztovarjali pa smo železne profile, se razgovori Bonisimo. Ja, Bonisimo, včasih se mi zdi, da so moje zgodbe take utrgane koralde, in da se kotalijo po ulicah, zdaj že lahko rečem, mojega mesta. Ne bi mogel brez njega, sprehodi ob Ljubljani, hoja na grad, da je pod menoj trušč in beda. Vsi mi smo ujetniki zemeljske gravitacije, vsi mi smo kroglice na koraldah, vseh barv smo in nevidna sila nas veže v ogrlico, ki se ji reče narod. Potem pa pride otrok iz neke istrske vasice in nas raztrže. Usode ni, je samo načrtovana danost, pribijem in sem po malem naveličan sedenja v vlažnem parku. Ne mi filozofirat, lepo prosim. Ti, a ne bi bilo spodobno, če bi šla nekam na čaj, samo čaj. Vem za prijazno luknjo, kjer dela Minka, ah ... Vem, vem, zdaj boš začel brbotati o tem, da me oči vedno zapeljejo, da gledam te mlade punce, ki obetajo več kot zmoremo. Ne, ne dragi moj, Minka ima šarm tolažbe. Načitana je, študira umetnostno zgodovino in arheologijo. Trenutno dela tam, sicer pa poleti odpotuje nekam v Južno Ameriko. Spet bodo rili po neki jebeni rašči in iskali stara naselja. Ima srečo, s seboj jo bo vzel naš najbolj znan arheolog. Bral sem o njem, pameten poba, pogumen, izkušen. S seboj bo vlekkel študente četrtega letnika, terenske vaje, nekaj takega. Govorila mi je o cepljenih, ki jo čakajo, o gradivu, ki ga mora naštudirati, o kondicijskih pripravah. No, če sem odkrit, bi jo raziskoval, zakopal bi se vanjo, to že, se Bonisimo nasmehne. Ja, ja, prikimam. Pa pojdiva pogledat to tvojo Minko, mino za tvojo dušo. Prepričan sem, da če bi te spustila blizu, bi eksplodiral v novo norost. Toliko te že poznam. Pa še vedno nisi doumel, da je ženska zapeljivost namenjena uspešni paritvi in ne samo dekoraciji tega sveta. Pa greva no, rit me že boli. Pojdiva, snovnost moje in tvoje nesnovnosti. Najin smeh se ujame v prazne veje.

Starejši moški s psom se zdrzne in zategne povodec volčjaku, ki naju prestreli z odločnim pogledom. In greva. Kovček s kitaro nosi v desnici, levico pa vtakne v žep. Med hojo škripa ročaj, z vsakim korakom škripne. Smešna sva: jaz, dolgolasi krt v človeški podobi, in on kantavtor, v rjavem staromodnem jesenskem plašču, zgubanem, lahko frfotavem, sivi dolgi lasje so speti v rep, nad čelom se mu je naredila pleša, ki bleskne pod močnimi lučmi obcestne razsvetljave. A je daleč? ga vprašam. Ni, dol po stopnicah, proti Ljubljani, blizu Zlate ladjice. Aja, vem, tisti lokal naprej, ja ... Do enajstih imajo odprto, prav, tja greva.

Smeh se lepi na skodelico pri sosednji mizi, pozni čajčkarji, več je tistih, ki s kozarci strašijo dušo, da bo odplaknjena. Gledam mlade ustnice, ki sesnejo pivo, hip zatem se je drobna kremža nasvaljkala okrog ust, zdaj togotno zaklenjenih. Tista pa nima še dvajset, upal bi si staviti, še smrklja, oblečena pa, za ta jesenski čas, no ja. Roza superge, brez nogavic, kratko krilce, popek zunaj, majica, plašček in nahrbtnik, pa velik mobitel, ki je poleg skodelice. Frajer poleg nje prav tako objema steklenico piva, v nemar pušča kozarec. Misli, da je bolj možat, če pije iz steklenice. In potem sta zagledana vsak v svoj ekran. On se zasmee, dvigne telefon in ji nekaj kaže. Ona čivkne eno angleško spačenko in se ne da motiti pri nabijanju hitrih dotikov, bržkone igra igrico na telefonu. Saj, saj, otroci se igrajo. Frajer pa ne odneha, spet naredi dva dolga požirka in nekoliko trdo odloži steklenico in ji reče: A boš scuznila pirček. A greva! To se sliši zelo natrpano nestrpno, skorajda oficirsko ukazovalno. Gledam jo, smehlja se, končno, mlad

lep nasmeh, podoben razcveli marelici. Punca, a te ni škoda, postala boš urbana nervozica. Stric krt ve, ker je na tisoč takih že videl v rovih mesta, ki se jim rečejo ulice. Na travniku mladosti je dosti nepotrebnih grobov, marelični cvet, dosti preveč. Spomnim se Ajde, mehke, nežne, zavite v pajčolan sanj. Hodila je v noči, da bi našla dan v sebi. Najprej je bila samo zabava, kraja vozičkov pred nakupovalnimi centri, vožnja z njimi, dokler ni bila razdevičena v zapuščenem kombiju in je s ponosom nesla domov madeže krvi. Postala je ženska, ki se igra otroka. In njena čustva so dobila obliko, prihajali so, nočni svatje, odhajali, ona pa je ostajala na pločniku in začela moledovati za tisti skromen drobiž, ki ji je omogočil, da je s pomočjo trave zaplavala nazaj v vrelec domišljavega ugodja, dokler ni prišla tista noč, ko jo je zalezoval piton omame. Kako naj drugače rečem človeku, ki je v tistem delu mesta lovil take frfotave dušice, da jih navadi na nebeške sladkorčke. Ajda, še veš, zdaj se lahko na daljavo pogovarjava, še veš. In ti je ponudil iglo, prvo ... Ni bilo prijetno, mešanica ni bila prava za tvoje kile. Obležala si med smetnjaki, sama, tresoč, jecljava. Pobrala te je policistka, najprej ona, na rutinirani vožnji tam mimo. Poklicala je reševalce, odtulili so s tvojo nezavestnostjo, ker si kmalu po tistem izgubila sposobnost kontrole nad gravitacijo. Zbudila si se pod močno lučjo, pripeta na raztopine obujanja. Stari zdravnik je kimal nad teboj, v roki zibal očala, mencal, in ti rekel: Punca, angeli lahko letijo, ti ne moreš, tudi če požreš ne vem kaj, ne boš letela. Tako se ne da leteti, ne. Vraga in pol so ti namešali, no, zdaj bo dobro, zdaj bo. In čez tri dni si bila spet doma, mama je jokala, oče, očeta ni bilo več, odselil se je že kakšno leto prej. Mogoče si zato iskala zavetje v noči, ker si pogrešala njegovo zmerjanje na vratih sobe; mogoče

te je užalil tisto soboto, ko ti je vrgel medvedka skozi okno in ti je sesul sanje, da je on majhen bogec, ki te varuje, čeprav, vsi tisti alkoholčki in prepiri. Mama je letala k psihiatru, se redila s tabletami, ti pa, na robu odraslosti, lastovka brez gnezda. Pravlјice si zamenjala za napihnjene zgodbe podobnežev in podobnic, ki so te občudovali zaradi tvojega talenta risanja grafitov. Srednja oblikovalska, risarska, kaj vem, take vrste srednja šola, kjer naj bi se izmojstrila za upodobitev sveta in duš. Ne bom pozabil tvojega grafita v nekem podhodu. Narisala si majhno deklico, ki na vrvici drži vijoličast balon, na katerem piše, moja dušica. Res, lepo likovno delo, ki si ga hodila dokončevati v nočeh. S teboj so bili tvoji soborci za prepoznavo lastne vtakanosti v svet, ki vsak dan použije nekaj takih dušic. Odveč smo svetu, si enkrat rekla. Pozabiva na to, zdaj ti gre dobro, zdaj si doma v sebi in obdana z dvema otrokoma, oba mulata, ker si našla črnca, o katerem se ti je sanjalo. Oba veva, kako je mama dokončno presahnila na oddelku za dolgotrajno pridržanje, ko je zvedela, da si si našla črnca na tistem dolgem potepu po Italiji, po tistem, ko si šla obiskat prijatelja v komuni. Črnca, v soseski, kjer so bili spodobni ljudje v bloku, kjer, ne, ne, pomota! Šovinizem in to, udomačene navade sovraštva, ki so presegle sočutno raven normalne civilizacije. Kromosomi vesolja so se prepisali v zavest stvarnikov nove dobe. Hočejo, da smo uniformirani bebci. Odpijem požirek in te gledam, marelični cvet. Bog ne daj, da bi postala druga Ajda, čeprav, v očeh imaš njeno senco, njen drobiž objemov in hitrih seksov v mraku utehe. Tvoj spremljevalec je zgolj lovec na trenutni brizg in nič več. Nestrpen je in poln semenja, vidim to. Pomaha Minki, plača in te grobo prepričuje, da je zdaj pa res že čas, da se odslinita. Najraje bi vstal in mu dopovedal, da bo čez

primerno količino let tudi on kadaver, ki se ne bo več sli-nil. Pa gresta. Za teboj ostaja vonj po nečimrni usedlini spoprijaznenosti, ker veš, da boš srečna samo nekaj mi-nut, še orgazem te bo obšel, le usluga boš, za tisto malo pozornosti, za tistih nekaj objemov, za tisto slinjenje, za tisti drobec veselja v gibanju bokov. Tvoji nogi odplešeta usmiljenje in z glavo trzneš, da si vržeš dolge lase na hrbet. Spotoma skrivaš pogled v bolščavico z ekrana; tista luč ti spreminja obraz v angelsko svetlobo, ki pluje skozi mrak nore civilizacije. Za teboj ostane tišina, podobna tisti, ko preneha burja in se vse tako čarobno stiša. Saj ne poznaš tega občutja, marelični cvet, ne moreš ga, ker si rojena v mestu, kjer je hrup nekaj običajnega. Mestni ljudje težko prenesejo tišino, niti za trenutek je ne sme biti. Pa veš, da sem se temu smejal, še pred leti, ko smo bili na taborjenju. Ne zameri, marelični cvet, če se zdaj pogovarjam s tabo. Bonisimo se z nekom meni po telefonu, sklonjen je, zamiš-ljen, za nek koncert gre, za božični dobrodelni koncert, se mi zdi. Naj se pomeni, naj se dogovori. Tebi pa zaupam zgodbo za lahko noč, če bo lahka; bolje bi bilo, če bi ti re- kel, za dobro jutro, ker vem, da prihajaš domov šele ob jutrih, ko mama in oče že odideta, brat pa, starejši od tebe, itak spi do opoldan, ker kao študira. Ja, saj veva, po malem krade, preprodaja in se zadeva s travo in čez vikende s ta- bletami na norih žurih, to je njegov študij. Generacija kri- čačev, rave scena in to. Veš, to je bil čas, ko je bil stric krt sila resen, postaven, za spremembo ostrižen in vnet tabor- nik, celo tako zelo vnet, da je bil taborovodja za mladce, ljubljanske smrkavce, ki niso imeli pojma, kaj je zares na- rava. Pa sem jih peljal v krimske gozdove. Avgust, zadnja izmena. Nekaj dni je bil mir, ubogali so, naredili, kar se jim je ukazalo, dokler ni eden, že malo starejši, začel svojo

akcijo. Umisli si je pobeg in privlekel alkohol v tabor, dvanajstletni mulci, si misliš, so cukali alkoholček, vse pijano, zadeto, krohotavo. Tisti dan sem šel za dve uri dol v vas, da sem lahko vsaj malo odklopil. Pa pridem pozno popoldan nazaj gor in vidim, eden bruha, dva se režita, tretji je spal v šotoru, tisti trinajstletnik pa, kadi in sedi pred šotorom, našemljen v indijanca z lokom, si misliš. Res je nosil dolge lase, mali indijanček. Celo obraz si je pobarval. Postavil se je za poglavarja tabora in ga preimenoval v Rod črnega panterja. Ne vem, od kod mu to, a organiziral jih je proti meni. Pa sem se naredil za komandanta konjenice in mu predlagal pogajanja. Pijan je bil, opletav, potem sem pa imel vsega zadosti. Grobo sem ga prijel in mu zagrozil, da bo šel z mano lepo dol do vasi, kjer bova poklicala njegovega očeta, sicer vplivnega funkcionarja, uslužbenca v občinski upravi, pa se bo zgodba drugače končala. Taki časi so bili, da takrat ni bilo telefona v žepu, dragi moj marelični cvet. Poba se je izbruhal in se začel zavedati blesavosti te akcije. Naslednje jutro mi je priznal, kaj se je zgodilo. Trije so šli med mojo odsotnostjo do kmeta, ki jim je dal steklenico žganja. Napisali so listek in ponaredili moj podpis. Denar so pa imeli. Kmet, pri katerem smo kupovali jajca, jim je kar verjel. No, kazensko bi bil tudi on lahko odgovoren, ker je mladoletnikom prodal žganje. In potem se je začel festival. Celo noč nisem spal, pazil sem na fante, sam stražil, z baterijo sem svetil v šotore, eni so spali, eni pa niti ne, mučila jih je žeja. Skuhali smo velik lonec čaja, dodal sem še limone in sem jih prisilil, da so veliko pili. Če bi se razvedelo, kaj se je zgodilo, bi ... Ne, ne, to zdaj ni pomembno. Pa pride tista noč. Sredi noči me ves paničen zbudi domnevni poglavar. Da bi ti videla, kakšne oči je imel, ves poneumljen mi je jecljal, da za njegovim šotorom

hodi neka strašna žival, da dela hrup. Vzel sem orožje, ki sem ga na taborjenju imel za vsak slučaj, svetilko, nož in smo šli. Svetil sem, gledal, pa nič. Prisilil sem jih, da so bili tiho, pa je spet zašumelo, med starim suhim listjem je šumelo. Počepnem, posvetim, jasno, jež je bil, ki je premetaval prazno konzervo paštete, ki je niso nesli v pokrito jamo za odpadke. Bila je pač odvržena za njegovim šotorom. Ježa je najbrž privlačil vonj. Fantje so se pomirili, še nekaj časa šepetaje gledali nočno zverinico, potem pa se je tabor le umiril. Šele takrat so najbrž spoznali, da je narava strašna skrivnost, ki je ne gre podcenjevati. No, nekaj panike je tudi bilo, ko smo globoko v gozdu, ko smo se šli pohod, naleteli na medvedje sledi, blizu napajališča. Takrat so imeli velike začudene oči, ki so spraševale: Kaj, če nas napade. Vidim, da si odnesla s seboj to zgodbo, naj ti bo v poduk, marelični cvet, naj te spodbudi k misli na sebe, na tvojo prihodnost, ki je še nisi zastavila. Ne igray se zapeljive ženske, ker si skoraj še otrok, ki se bo ob prvi priložnosti ustrašil dobrohotnega ježka. Srečno, marelični cvet. Šla sta, za trenutek se ozre, nasmehne se, češ, starec, so ti vseč moje noge, kaj, bi se slinil, odjebi! Opazko v mislih pripne z vrati. Minka pridrsi mimo in se ponudi, da bi prinesla kaj bolj moškega, misleč, da sva prišla na zadnje opojčke, tako kot mnogi, lebdeči v intimni svetlobi po zakotjih, od koder pljusnejo napihovanja in prednočno junačenje. Nekaj čez deset je, Bonisimo pa še kar govori in govori. Minki razložim, da sva res prišla samo na čaj, na večerno pomenkovanje, kulturno, plodno, umirjeno, trezno. Ne vem, če je razumela, takih ne videva. Oblečena je v kratko krilo, črne najlonke ji plezajo po slokih nogah, prsi pa, dve zreli grenivki za rjavo bluzo, čez pa nekakšen rdeč brezrokavnik z napisom lokala na hrbtu, nad žepom,

spredaj nad desno dojko, pa njeno ime in priimek. Razumem, kaj vidi Bonisimo v njej, razumem. Zagledal je podobno utelešene pozabljene amfore, v kateri so skriti verzi ljubezni. Para čaja se suklja in me draži, mešanica, sadni čaj, zagotovo s pridodatki kemije, ker v naravi ni takih vonjev, vsaj jaz jih nisem zaznal. O, v gozdu, tam vse drugače diši, ampak tam nas krtov ni, tam so gozdne miši in mogočne zveri. Gozd ima svoja pravila, tako kot mesto, ki je na nek način gozd ljudi. Pa dobro no, Bonisimo, bi že nehaj patetično nakladati, da si se do zdaj redno odzval takim vabilom, da boš prišel in te fore. Preprosto povej, prideš ali pa ne. Zastonj, aja, potni stroški, večerja, no ja, vsaj nekaj. Končuje, kima, praska se po zatilju, tipično njegove kretnje. Poleti je imel odrgnjen hrbet, ker si je oblekel ceno majico, ne da bi jo opral. In ko se je spotil, je prišlo do močne alergije, rano je dobil. Pa je jamral, da ga najeda čas, da vrta vanj s silovitostjo, ki je ni pričakoval. Butec, kdo pa pričakuje bolečino in male zdravstvene težavice, kdo. Za svojo starost in netolerantno obdelavo telesa s kemijo, se še kar dobro drži, zdaj pa sploh, ko je obšel jezero alkohola. No, končno, končno. Čaj se ti hladi, mu rečem. Spravi telefon v žep, se nasmehne in reče: Ti, en koncert bom imel malo pred božičem. Za ene otroke na vozičkih, veš, v zavodu so. Meni je hudo, ko jih gledam, take, usojene zgodnji pozebi, oprosti, tako jaz temu rečem. Saj ne, da bi jokal z njimi, a če jim lahko pričaram malo luči v očeh, sem poplačan, a razumeš to. Nekaj časa sem tiho in skozi slike videvam neko drugo institucijo, kjer so bili že odrasli invalidi. Pretresljive zgodbe, samo enkrat sem bil tam. Gnali so se po hodnikih, se umikali, se smejali; na videz so živeli normalno življenje. Osebe je skrbelo zanje, kolikor je pač moralo. In ljubezen, celo v njih je bila ljubezen, gon

po nesmrtnosti. In tista dva, par, fant z očali in dekle v turkiznem puloverju, z dolgimi črnimi lasmi. Komaj sem verjel, da jih zvečer položijo v skupno posteljo, tam pa si pomagata, kakor vesta in znata. Zjutraj jih spet posedejo v življenje. Dekle študira, fant pa menda tudi, ne vem sicer kaj, a vem, da jih s kombijem razpeljejo na predavanja. Upanje v nemogoče, v zvestobo nagonu, ki ožge telo do te mere, da pozabi na svoje tegobe. Ko sem videl njene srečne oči, polne mavrice, polne hrepenečega čustva, ki v nas od časa do časa butne s tako silovitostjo, da smo telički na paši. Prav si se odločil, več kot se boš dal, več se boš prejel, me popade modrovanje. Lepo si to povedal, lepo, prikima Bonisimo. A sem ti povedal, kako je bilo, ko sem enkrat moral biti na taki prireditvi, ki jo je organizirala neka nova agencija za ponujanje kulture. Takrat mi je šlo, ne bom grdo rekel, ne. Saj veš, ne. Bonisimo prikima, si popravi čop las in z očmi odpluje za točilno mizo, kjer Minka suvereno odlaga oprane kozarce na prt in je oblita z lučjo – strežna boginja, oltar domisleka je tam, soha poželenja. Boš poslušal, ali boš zijal v Minko, ki se zdaj meni s kozarci, saj vidiš. Delo ima. Do enajste dela, potem bova morala v nočne rove, tako to je. In ne goji iluzije, da boš z njo odveslal čez jezero teme do luči jutra, da bodo rjuhe dišale po njenih sokovih in tvojem starem semenu. Občuduje te, to se vidi, ostalo pa ... Preženi si meglo iz oči, mu svetujem. Ej, stari moj, i stari vuk traži mlado jagnje, mi skozi smeh reče. Šele zdaj vidim, da si je dal narediti novo protezo, lepo, lepo se mu poda na odkriti nasmeh, ki mu zariše gube. Ja, ja, samo da je to jagnje prehitro za tako starega volka. Mogoče mu to rečem tudi iz nevoščljivosti, ker sem tak samotnež zadnje čase, da se obešam po ulicah in se razkazujem, najbrž tudi zato, da bi priklical brste pomladi

v sebi, da bi začutil naval sokov in bi se ugnezdil k brhki krtici onkraj sanj. A greva z zgodbo v noč, mu rečem. Pa pojdiva, prikima in končno odsrkne čaj z medom. Pozabil ga je pomešati. Vzame žličko, meša, strga med iz plastične posodice, obliže žličko in jo nerodno odloži na krožniček, da zazveni. Prireditev torej, bral sem svoje pesmi, še kar dobro sem jih prebral, eni so brali take tekste, saj veš, jamranje, kako je bilo včasih, ene upokojenke so to brale, in mene vtaknejo mednje. Si misliš, moja poezija, tista iz obdobja, ko je samotna breza stražila barje in je bila šepetava luč za hodca v noči, ki je klical mravlje na posvet o truplu domovine. To je moj cikel pesmi, ki sem jih pisal po tistem, ko so se neki konji razselil čez stepo časa in je milo jagnje popaslo luno, zato je imelo belo volno. In ona je molčala v popoldnevu, ki je nihal v polknih, zanihanih od vetra odhoda v nečimrne sandale spokojnega spoznanja, da sem v orbiti niča dobil zaporedno številko in dokončni termin minulosti v prihodnosti. No, tiste sem bral. In za konec so vozičkarje napeljali v polkrog v hotelski dvorani. In potem prideta, o bog, kakšno nasprotje, mlada plesalka, v plesnem kostumu, zagorelih nog, lepa, čvrsta, s spetimi lasmi, in njen soplesalec, lepo grajen v črni opravi. Zasliši se glasba in zapešeta, vrhunsko, kako tudi ne, ona je bila Slovenka, on pa Rus, prvaka v takem plesu. Predstava za bogove. In gledal sem tista zveržena telesa, ki so kot drobni ognji drhteli v vozičku, lezli vase, z odprtimi usti so gledali to popolnost; verjetno jih je njihova podzavest primerjala z njihovo telesno šibkostjo. Boleče so kinkali z glavami naprej, nazaj, se premikali, kolikor so pač zmogli in hlastali za nečem, kar jim ne bo nikoli dano. Kdo si je to izmislil, sem se spraševal, ko sem stal tam. Nisem zdržal, tiho sem se odpravil mimo recepcije in šel domov. Noro, ti rečem,

noro, da nekdo vozičkarjem kaže dve popolni telesi, da ... Saj ne vem, tudi oni so imeli svoje idole, zagotovo, ampak nepopolnost je trčila ob popolnost in jih nehote opominjala, kako zelo so priklenjeni na svoj nič. In nekaj podobnega se je zgodilo čez kakšno leto, samo da je takrat bila situacija mnogo bolj komična. Spet me je ista agencija povabila, da bi bral svoje pesmi. Vzel sem drugi cikel, tistega, ko je v ponvi mesta obnemel njen korak, ko so hijacinte umirale na robu zenice popoldneva in so kenguruji preskočili zarjo bližine. Pa še vijolice so usahnile v trepetu mladih dlani, ki so se spletle na zatilju močerada, plazečega se v sanje devic. Ah, saj poznaš te, no. To se je dogajalo v veliki dvorani, oder, resna publika, vozičkarji, slepi in slabovidni, gluhi in naglušni, vsi drugačni, vsi enaki, tako nekako. Kakšna mešanica hendikepa, kaj, kakšen posmeh razsipne družbe. In najbolj komično je bilo, ko so slepi peli in igrali gluhonemim, ti pa so uprizarjali pantomimo za slepe, si misliš, kakšen idiotizem se je šla tista agencija. Tega ne moreš razumeti, da se nekateri na tak način izživljajo, res. Slepi naj bi gledali nemo igro gluhonemih, ti pa naj bi poslušali slepe, ja no, končam in spijem preostanek hladnega čaja. Bonisimo se odkašlja, se razdraženo vzravna in reče: V današnjem času je idiotom dovoljeno biti, nimaš kaj. In najhuje je to, da so siromaki na umu močno zasidrani v mnogih družbah, ne samo v naši. Svet se vrti in smo pijani od tega ringelšpila. Bonisimo, pa si kdaj pomislil, da je narava v človeku zapustila naravo v naravi? ga vprašam in ošinem Minko, ki je z neko ihto pograbila mobilitel, očitno se z nekom prepira, ker vidim, da si je obraz zakrila z nakodranimi svetlimi lasmi. S hrbtom roke si briše ihto. Jezno vrže krpo v lijak, se obrne in ... Nič ni slišati, Bonisimo obstane s skodelico v zraku in strmi. Razume,

da se dogaja nekaj nenavadnega, da se trese soha, da je potres. Narava v naravi, kaj pa čvekaš, se mi Bonisimo končno odsmehe, odloži skodelico in se odkrči. Ja, mislil sem na podivjanost v ljudeh, v tej nori goltavosti, v tej nadzemski želji po imeti, imeti, imeti ... A midva pa nisva taka, kaj? se Bonisimo zmrči. Sva, priznam. Kdaj že je bil milijon na loteriji, ja mislim, da letos, ja. Pa sem sanjaril, kaj bi bilo, če bi ga jaz zadel. Ležal sem na obrežju reke in fantaziral. Kot prvo, kupil bi si stanovanje nekje na obali, natrpal bi ga s knjigami, privoščil bi si vsakršno udobje. Najel bi šoferja za avtodom in bi jo mahnil po Evropi, to bi. Nagledal bi se Švice, recimo, pa Španija, Portugalska, potem pa bi skočil še na jug Italije in še dlje do Grčije. Celo leto bi si vzel za pot, skrbno bi jo načrtoval, vsaj en del, potem bi tudi improviziral, zagotovo bi. Saj se poznam. No, to bi bilo tudi vse. Ja sfinanciral bi ti izdajo CD – jev, zagotovo, in dal bi vezati vse svoje pesniške zbirke, sedem jih je; zvezal bi jih v elitno vezavo in bi jih podarjal, to bi. Tako pa, saj veš, socialna podpora, pa malo delaj tu, pa tam, kot ti, honorarji, ja. Ni, da bi govoril, za nastop ti nekaj dajo, odvisno kje in kdo, sicer pa potni stroški, večerja, to je to. Šestdeset let, kdo te bi vzel še v službo, in kakšno. Bi mogoče štel oblake na meteorološkem zavodu, ali bi pa morda lepil znamke na elektronsko pošto na ministrstvu za telovadbo razuma. Sposobnost doživljanja sreče je v nas zakrnela, se mi zdi, sem nenadoma patetičen, šibko upognjen nad prazno skodelico, kjer je vijoličast madež čaja in sfrknjena filter vrečka, nabrekla, očitno še polna neke neizcejenosti. Včasih sem imel navado, da sem jo z žličko stiskal ob steno skodelice, da se je pocedil teman sok, nocoj, sam sem pritisnjen ob steno in izcejen. Kdo je stiskal žličko, ti Bog, ki vodiš veliko igro z nezavednim in zavednim.

Smeh pomladi mi bo prinesel kolesarjenje med zelenimi žiti in bela ovca bo nosila prejo svetlih sanj, razgrnjenih pod cvetoče češnje, kjer so zvoki prebrenčani s čebelami. Na pomlad grem, grem v deželo rož, kjer bom našel vrstico za svojo dušo. S seboj bom vzel veter sanj in babilonski slovar vseh vedenj o ničemer. Sreča, stari, sreča je, ko osrečiš druge in začutiš, da so srečni. To je to, to doživljam na koncertih in to potrebujem, to je moja hrana. Zadnje čase me izčrpajo, to že, ampak vrišč in aplavz me potegneta nazaj v noro svetlobo glasbe, da z lahkoto še zaigram. Se mi zdi, da se trendi obračajo, da imajo počasi zadosti odraslega hrupa, da spet hočejo novo romantiko, da hočejo začutiti sebe v sebi. In to hočem, da se kolektivno čustvo pretvori v en sam vzdih, v občutenje, da smo eno, da smo plankton v božjem jezeru. To hočem. Včasih mi uspe, včasih pa tudi ne. Včasih je publika anemična, kadar je premlada. Enkrat sem igral srednješolcem, čista beda. Ne boš verjel, veliko med njimi jih je sedelo in butasto gledalo na ekrane telefonov, zanje nisem bil na odru – da bo fora še večja, je to bila moja bivša gimnazija. Povabili so me na obletnico šole, da bi, kot njihov bivši maturant zaigral tri pesmi, pač del proslave. Po nastopu sem se resno vprašal, kam plujejo? Si misliš to, tipinja pod odrom, bele slušalke v ušesu, brska po telefonu, mene pa ni, nas za njih ni, neki drugi so, doma v medmrežju: nekdo je naredil elektronskega boga. Imeli smo sanje, ostalo nam je samo še spanje. Predolgo smo budni sanjali, da bi lahko došli elektronske sanje. Prihodnost je že bila, se Bonisimo kislo nasmehne, zapotegne se v umanjek luči. Minka zatlači mobitel nekam v predal. Dvigne obraz, jezen, nemočen, umit z agresivno lučjo, ki se ostro odbija od kovine na točilnem pultu in se izgubi v obešenih steklenicah s kovinskimi kljuni. Čas se

skrči v frnikolo, polno smehljivih obrazov, že zdavnaj odplulih iz starega časa voščenih funkcionarjev, ki so si oddahnili, ker je novi zarod razumel, da je zveza nujna, da je molk lahko dobro naložen denar nekje v tujini. Razgledam se, dva starejša moška, kričita drug na drugega, običajna scena: Vi ste jih pobijal, vi, drugi pa, pa še jih bi, jebemti ... Leto 2018 je, ej gospoda, kaj je vama!?! Sta vstala iz grobnic, da bi prišla na večerni obrok bojevitega in tako prekleto jalovega prepiranja. Duši sta se vama prirasli na skale in mah in zdaj nosita telesi naokrog, da bi stražila veličino škornjev in posebne knjižice. Nimamo več kaj dodati k vzetjem, nimamo! Ostale so nam pojoče duše in upanje na minulost, ki bo tudi za vas preteklost. Malo naprej je gruča deklet, smehljivih, razigranih, menda nekaj praznujejo. Kaj pa, če bi jim Bonisimo zaigral budnico za dober večer? Ej, Bonisimo, a vidiš tam tiste smehljivke, a bi, mislim, a bi jim zaigral, mu rečem, ker še kar malikovalsko zre tja gor proti oltarju omame. Misliš, tistim tam, rezgetavke, tistim, kima in se taja. Ja, vaje so me scuzale, prsti, glej, žulj imam, žulj od prijemov. Pa naj še kdo reče, da ne delam. Misliš resno, da bi vžgal nekaj starohipejskega, recimo Hišo sonca, kaj takega, kar zmeraj prime, ko boter alkohol naredi prostor v glavi za zvoke, ki so bili uvoženi iz vesolja za večnost, iz večnosti porojeni. Ja, to, to, se navdušim. Eh, nekaj do enajste je, Minka nas bo kmalu vrgla ven. Nekam napičena je, se brani. Napičena ali ne, to zdaj ni pomembno. Vprašaj jo, če lahko za konec delavnika spremeniš lokal v pomirjujočo maternico zvočnega ugodja. Ne kompliciraj, reče Bonisimo in seže po prislonjeni kitari. Kovček si da v naročje, najprej škrtne en zaklop, pa drugi, potem se prikaže rdeč žamet, zvitek not, in znamenita kitara. Strune so v napenjalih nasvedrano

zvite. Prime jo za vrat, vzdigne, položi ob steno, treskoma zapre kovček in ga da na tla poleg mize. In spet prime kitaro, si razgrne plašč, odrine se s stolom, si jo namesti in me gleda. To je on, radoživ istrski otrok, ki ve, da bo nekaj ušpičil. Nenadoma zaigra nekaj glasnega, nekaj divjega. V hipu se v prostor naseli zamolk. Vse glave, na hitro jih preštejem, enajst jih je z Minko in nama vred, se obrnejo v najin slabo razsvetljen kot. Vstanem in teatralno napovem: Drage dame, nocoj, samo za vas, Bonisimo, s pesmijo, Hiša vzhajajočega sonca, lahko tudi zapojete, če znate, ploskanje ni prepovedano. Gospodična višja točajka, prosim vas za malo uvidevne potrpežljivosti, samo to zaigra, pa se pobereva, če bo pa publikum hotel več, nocoj imamo popust. Minka se zadere: Ma ne ga srat zdaj z muziko, no. A bom morala policijo klicat al kaj, še deset minut, dajmo, še zadnje naročilo, potem bo lokal zaprt. Saj piše, da je petje prepovedano, da je igranje prepovedano, da točimo samo do pol enajstih. Ja, dajmo no. Ampak Bonisimo je ne sliši, že vre z melodijo. Kdo pa je tisti gologlavec z močnimi rdečimi zalizci? Ni prišel skozi vhodna vrata, usnjeno jakno nosi. Razpne se, jezno odloži mobilni telefon na točilno mizo in ošvrkne v melodijo zakljukanega Bonisima. Smehlja se, to je dobro, zelo dobro. Mislim, da je to kar lastnik, po gestah sodeč. Prišel je pobrat denar, narediti kontrolo. Poznam take, poznam: samo denar, denar, sveta vladar. Bonisimo preneha. Sunkoma se vzdigne in se zdrzne. Očitno pozna lastnika. Ta se prismehlja bližje in reče: Bonisimo, lepo, lepo, a, mislim, se ne bi dalo narediti, mislim, moj predlog, a ste ga premislili. Na, zdaj smo pa tam, pomislite in se zazrem v naduto pridobitno kreaturo. Nisem, odrezavo reče Bonisimo. Ne bom kavarniški glasbenik, ne. Ne gre mi za tako slavo. Pa tudi nimam navdiha, da bi kar

tako, za žur igral. Kreatura še kar stoji, potem pa mahoma raztegne roki in reče: Pa saj ni to, da bi igral vsak večer, vsako tretjo soboto v mescu, mini koncert za naše goste. Dobro, dam pribitek na umetniško slavo, kreatura ne odneha. Ne, ne, ne bo šlo, res ne. Zdaj sem sredi resnega projekta in potrebujem koncentracijo, se Bonisimo brani, ves se zakrči. Valdja, ja, štekam, sam lep keš je to, kar ponujam. Pa promocija, plakati, reklama, še kar vsiljivo vztraja. Če je ne, je razumljiv ne, Bonisimo zviša glas. Spet je mornar, vajen trdega moškega govorjenja, in tudi pesti še zna uporabljati, saj se je v mladosti nekajkrat spodobno stepel. V njem se je lepo zmešala kombinacija nežnosti in grobosti, oboje je znal uporabiti, če je bilo treba. Ni mi všeč, kako ga tip prepričuje, ni mi. Najraje bi uporabil svojo krtovsko bojevitost, saj krti to znamo, ko naletimo na tujca v svojem rovu, do smrti se stepemo, če je treba. Kaj pa ljudje vedo, kakšen je boj za preživetje tam spodaj. No, morda nekateri vedo, da ne bom nepravilčen. Prav, prav, pač ne. Če si premislite, potem, Minka ima moj kontakt in, ja, ni problema, kadarkoli. Itak imam namen lokal narediti bolj kulturne, v tem smislu. Namen imam, da bi se izvajale tudi recitacije pesmi. Preuredil bom zadnji prostor v literarni salon, kot takega ga bom tudi začel reklamirati. Pohišstvo je že naročeno, ozvočenje bo diskretno skrito, razsvetljava bo spremenljiva, za vsak dogodek drugačna, in z znanim vinarjem sem se dogovoril za ekskluzivne pokušine, tudi penin. No, Bonisimo, dobrodošel kadarkoli, s kitaro ali brez. Lep večer gospoda, ob enajstih za zdaj žal zapiramo, je bil lastnik nekoliko bolj prefinjen. Saj, saj, to znajo. Menjujejo tempo pogovora, nabor besed, ja biznis, ni kaj. Bonisimo smrkne, poboža kitaro po boku in pogleda kovček. Pomagam mu, da kitaro spravi. Počasi jo zapre in reče: Ti, taki,

ej, taki mi gredo na jetra. A jaz naj bi bil zabavnjak, daj no. Ne prodajam duše, posojam jo, prodajam je pa ne. Daj no, ga tolažim, pomiri se. Grem plačat, pa greva, sem odločen. Kam pa? me vpraša in zblojeno gleda. Ne vem, nimam ideje. Namenil sem se noč preživeti v mestnih rovih, saj me poznaš. Letam naokrog, brez cilja, brez namena, ne vem pa, če tudi brez pomena. Imaš ti kakšen predlog? Zdaj sva v fazi, ko nimava pomočnika za nočno debaterstvo, sem sproščen. Nimava, nimava, imam pa doma dober golaž, sam sem ga skuhal. Zdaj sem še kuhar za nameček. Dober je, ti rečem, že dva dni ga jem. Saj veš, samsko gospodinjstvo. Kuhaš? me začudi. Kuham, kuham, da vsaj približno vem, kaj jem. Prej sem žrl, kjer je nanoslo, pa me je dostikrat bolel trebuh. Moj zdravnik, sošolec iz gimnazije, mi je razlagal o toksinih iz bakterij v postani in pogreti hrani. Nič ga nisem razumel, občutil pa sem jih, to ti lahko priznam. In če ne bi bilo njega, bi se utopil v malignih, tobak pa, tobak premešam s travo, to si že opazil. Ti pa nič, trave nič, alkohola nič, madona, saj boš zavestno umrl, se Bonisimo zasmeye. Golaž, a to pomeni, da me vabiš v jazbino? Ja, vabim. Vaje me uničijo. Zdaj bi požrl vola z rogmi vred. Golaža je še pol kotla. Smešno kaj, golaž kuham v litoželeznem kotlu na plinu, lepo počasi, tako kot je treba. Pogrela ga bova in bo za oba zadosti, boš videl. Lahko pa ti skuham še polento, tisto tahitro. Dobro, ni taka kot naša istrska, namesto kruha. Čakaj, kruha, a, ne, ne, saj sem zjutraj kupil celo štruco. No, no, zaloge so. Stara garda ve, kaj je pomanjkanje, ve. Ajde, plačaj, pa greva, kruli mi. In grem do Minke. Njeni pordeli prsti plešejo tango med kozarci. V očeh ima stisko mladosti, ponižnost utehe, da zmore to, kar mora. Opraviči se, ker nocoj ni mogla ponuditi klepeta, da je čuden večer, še reče. Plačam. Šefa ni več,

šel je v zadnji prostor in nad lokalom ima staro meščansko stanovanje. Kasneje sem izvedel, da je vse to podedoval po babici, ki je bila premožna meščanka, hčerka znanega advokata in mestnega svetnika. Minkine roke še odplešejo ples med steklenicami. Bonisimo že stoji za menoj in Minki vošči prijazno noč. Če bi bila ona moja kitara, se mu plete v glavi. Boke ima lepše, napeta struna bi mi zabrnela. Njeni fini gibi bi me uglasili, da bi zmozel čisti d mol. Minka, njene oči me krotijo. Kdaj jo bom povabil na golaž, kdaj. Ta snemanja, kdaj bo že konec, ni to več zame. Čas je, da se usedem dol in da štejem oblake. Kot takrat na ladji. Gremo, gremo. Lahko greva, ga zbudim iz stroge držbe misleca, ki je izgubil predmet razmišljanja. Prikima, zaniha kitaro v roki, da ročaj škripne in sva že pri vratih. Za nama se počasi drncajo še ostali. Dekleta se zahvalijo za skladbo in z zardelimi obrazi odcurkajo v noč, ki jim bo dala krila za let v preproščino nagona. Ni kaj, lokal se zapira. Zunaj se je začela nabirati okrog luči meglica, ki bo zagotovo narasla v težko meglo, prignano z južnimi sapami. Napoved je že taka, da bo čez noč inverzija. Znajdeva se v njegovi najeti jazbini. Najprej je majhen predprostor, s starim lijakom in medeninasto pipo, na desni je omara s čevlji, starinsko ogledalo, še naprej ena omara, lepo rezljana, le desno krilo vrat je malo poveznjeno. Na levo peljejo vrata v kopalnico, naravnost je kuhinja, na desni je glasbeni kabinet, poln plošč, magnetofonov, trije računalniki, plošče, koliko plošč. Na desni od kuhinje je dnevna soba in hkrati spalnica. Raztegnjen kavč je nepostlan, cunje so nametane na star naslanjač, ena blazina je na tleh, omara je odprta, ven gleda bela tunika, znamenita platnena bela tunika, v kateri najraje nastopa. Še videospot so posneli, oblečeno je imel, ko je igral med travami. Tisto mu je

kupila Silva, ko ... Raje ne premišlujem o tem, ker ... Strnjen vonj postane žalosti se pretaka in se zmeša z vonjem zatohle meščanskosti in eterične občutljivosti kantavtorja, ki mu je usoda dodelila tale prostor v meščanski hiši, ki premore pet nadstropji, midva sva v tretjem. Pod nama je ulica, ki se vije ob Ljubljani. Na desno je videti do Tromostovja. Lep prostor za sanje. To je tvoje začasno kraljestvo, rečem. Ja, to je tabor. Še kakšno leto bom vztrajal, potem se bom vrnil v Istro, nepreklicno. Še ta projekt, potem grem dol, med fige, na sonce. Ne zmorem več teh labirintov. Krmaril bom skozi gmajne, kjer sem pel pesmi kot otrok, kričal sem jih in se delal, da pojem ovcam. Res, no. Včasih sem stal na kamnu, misleč, da sem na odru, in ovce, pasel jih je Gulliano, star Italijan, ki ni ušel v Italijo po drugi vojni. In on, ja, on je znal take patetične stare pesmi. Včasih je igral na orglice, malo pljuval in pel. Silil me je, da bi tudi jaz zaigral na ustno ramoniko, kakor je on temu rekel, ne, ne, upiralo se mi je, tisto slinjenje, cedeča se sina na orglicah. Nikoli jih nisem dal na ustnice, nikoli. Pa me je preklinjal, da sem otrok te preklete Titove zemlje. Ne bi ti prevajal vseh kletvic, ki mi jih je izrekel. Razumel sem jih, ker jih je tudi naš nonič ponavljal. V bistvu sta si bila kar naprej v laseh, pa sta rada spet sedla in zvrnila liter vinca, domače foško. E moj krt, so stvari, ki ti nahranijo dušo in ti jo potem pričvrstijo na kosti. Veš, ta stari Italijan, ta je znal take pesmi, ki jih nihče ne poje več. V mladosti da je igral tudi na harmoniko. Znal je nekaj naših besed, nekaj hrvaških, ker se je sem na našo stran priženil z one strani, s Hrvaške. Takrat ni bilo meje, vse je bilo samo Istra, taka kot je, z gmajnami, z vinogradi, z oljkami, s tisto trpko trpečnostjo, z volmi, ki jih ni več, z vonjem po trpečem veselju. Res no, vleče me v to nostalgijo. Imel bom

svoj vinograd in pil lastno vino. Si ti sploh predstavljaš, kako je na jesen sestri na osončeno stran, poskusiti svojo znoj, a si to sploh predstavljaš?! Najbrž ne, ker ne ceniš dela svojih tac, s katerimi koplješ v temo. No, kar razkومتi se, usedi se za mizo. Jutri pride gospa Stanka, da malo pospravi, reče Bonisimo in prižge plin, nanj postavi črn litoželezen kotel. Nadene si predpasnik. Smešen je, tak, s tem predpasnikom, porisanim z rožami, z vrtnicami se mi zdi. In en italijanski napis, ah, ne razumem dovolj. Poišče krožnika, žlici, vilice, kozarca za mineralno vodo, ker sva se domenila, da ne bova pila, alkohola ne. Našel je še jabolčni sok. Vpraša me, če mi je ta mešanica všeč. Prikimam. Stanka, kdo je pa ta Stanka, me začne zanimati. Kolikor vem, si je privlekel kakšno bejbo, tu in tam, po tistem, ko je odromal od Silve. Ja, tisti čas ... Ti, kdo pa je ta gospa Stanka? vprašam. Ti si mi pa res en krt. Kako ne veš, si pozabil? Gospa Stanka, stanovalka nad menoj, meščanka, od nekdanje meščanke, pride, posluša glasbo, pokadi cigareto z malo trave, ker se bori z revmatizmom. Včasih pa njena gospodinja malo pospravi, tako za vajo, da doseže neko ravnovesje, ki je meni čudno. Rada ima urejene stvari. S seboj pripelje svojo gospodinjo, ki skrbi, da je pri njej vse urejeno. Blisk v glavi. Zgodba se sestavi. A tista Stanka, se zresnim. Seveda, starejša gospa, ki jo daje revmatizem in ima gospodinjo, ki, ah, stara devica pri petdesetih, morda devica, ne vem, pobožna, doma iz drugega konca mesta. Skrbi, da gospa Stanka ima vse, kar potrebuje. Začelo pa se je s poletjem, ko je Bonisimo vabil kitaro pri odprtem oknu in so zvoki zaplavali v zgornje luksuzno nadstropje, kjer ima gospa Stanka razkošno opremljeno stanovanje, ki ga je dobila nazaj, ko se je priselila iz Švice, kamor so njeni pobegnili tik pred drugo svetovno vojno. Po vojni so

oblasti v njihovo stanovanje naselile zaslužne ljudi, k sreči kultivirane, da niso uničili pohištva, razen nekaj kosov, žal. Stanovanje je dala prenoviti, dokupila, kar je manjkalo, si pripeljala sitno žensko, ki ji pospravlja, ji kuha, jo vozi na sprehode in včasih bere cenene romane, da bi izgledala meščansko. Vzgojila si je to, to Ladko, tako jo kliče. In se sliši, ja gospa Stanka, bom gospa Stanka, ja, seveda, da bom. Gospa Stanka pa: Ladka, a bi prosim prinesla iz špecerije maslo, pa prosim, če si pozorna na datum uporabe, saj veš katerega, Ljutomersko. Ni bogve kaj, ni švicarsko, no, k svežim žemljicam bo že dober pridodatek, bo. Pa mineralno vodo, seveda na čokolado ne pozabi. Ne, ne, raje ne. Nečak mi jo bo prinesel, ko pride dol, ah no. Ja, pa časopise, ja oba dnevnika, si razumela Ladka, oba dnevnika, Delo in Dnevnik. Si si zapomnila? No, pa ne obiraj se predolgo. Saj vem, da imaš manijo klepetavosti, a ne pozabi, da si v moji službi. No, zdaj pa pojdi. Oh, tiste cigarete, v katere je primešana trava. Nečak jih ima, glasbenik ... In začelo se je spontano, ko je gospa tožila, da jo dajejo bolečine v križu, da jo bolijo komolci. Pa ji je nečak priporočil te cigarete, ki jih kupuje v Amsterdamu, kjer živi in se gre saksofonista v stalni zasedbi v nekem klubu. In je poskusila, svet se ji je smejal, vse je bilo lepo, očarljivo lepo. Zvoki so plavali v noč. Telo je postalo lahko in neboleče. Po nekaj dimih jo je odneslo v samozadovoljstvo. Dala se je prepričati, da mu bo mesečno nakazala določeno vsotico za ta zdravila, on pa ji bo cigarete dostavljal preko kurirja ali pa sam, kakor bo nanese. In navado je imela, da jih je imela spravljene v priročni blagajni, ključek pa je nosila med obilnimi, zdaj že povešenimi prsmi. Včasih je obsedela pri Bonisimu in mu pripovedovala, kako je bilo v Švici, kjer je oče vodil mali hotel in so kar dobro živeli. Pred vojno da

so imeli veliko gozda na Krimu, prodajali so les, dve špecerji v Ljubljani, manjšo pekarno, gostilno v Kranju, pa še eno lesno podjetje, kjer so rezali trame in deske. V Švici pa je oče počasi odkupil hotel od postaranega hotelirja, ni bil velik, samo petdeset postelj, restavracija, ob jezeru, a je neslo. Sanjala je o jutrih, ko je sedela na terasi, se učila in poslušala kravje zvonce na brežini nad hotelom. Sveže maslo v lepi porcelanasti posodi, lepe žlice, noži, sveže žemlje, prava kava, šipkov čaj, vonj odkošene trave, ki se je pomešal z vonjavami, ki so prihajale iz kuhinje, kjer sta delala dva italijanska kuharja, eden mlad, s skodranimi črnimi lasmi, tako zaljubljen. Poslal mi je rože, vabil me je na čolnarjenje. Saj sva šla, ampak oče je hotel, da si najdem premožnega snubca, ki so hodili v hotel. Včasih sem imela občutek, da me poseda v družbe samo zato, da bi me dobro oženil, no grdo rečeno, prodal. Moj oče, se je Stanki pletlo v glavi, ko je ob večerih listala fotoalbume in čemela ob poslušanju gramofona. Pa sem ga našla, bogatega solastnika banke, mladega, lepega, trije otroci ... In potem so prišle tiste črne sanje. Mož je šel, oče je umrl, mama je hotel prodala in kupila hišo na robu mesta, z vrtom, ribnikom ... Nič več vonja iz restavracije, nič več črnolasega Italijana, ki mi je vzel devištvo, oh, se vzdiguje v Stanki, ki pestuje snobovsko noč in noče slišati, da ji je že sedemdeset let. Skrivno zaveznitvo je sklenila z Bonisimom, ker ji je, kadar je nečak zamujal s pošiljko, priponujal svoje lajšalne cigarete, ki jih je Stanka použila pri njem in ga občudujoče poslušala, kako igra na kitaro in pripeva, črta, popravlja, spreminja besede, spreminja note. Včasih je obsedela za uro in več, ampak Bonisimo se ni dal motiti, zdaj, ko je bil ves v tem projektu. A ja, ja Stanka, Švicarka, ja, čez čas rečem in se čudim s kakšno eleganco Bonisimo meša

golaž. Vonjave se vzdigujejo in polnijo prostor. Se pravi, da ti bo njena gospodinja pospravila, ti pa boš to honoriral z zvikom trave, ki jo gospa Stanka použije, gospodinja pa, ona dobi zadoščenje, da je pohvaljena. Seveda dobi kozarec vina, včasih tudi dva, tri, kakor nanese, pa še prigrizek, domača salama, sir, kumarice, to že. Tebi se niti trgajo, mi Bonisimo reče. Res se mi, mu priznam, zgodbe se mi tržejo. Cefranke so v meni. Nikakor jih ne morem več zvariti v en sam tok. Ne bi se smel toliko zadržati v mestu, ne. Zame so polje, njiva, travnik. Tvoja odločitev, da boš odšel v Istro, ja, veš, rahla nostalgija me daje. Pa misliš, da boš zmo-gel brez mene? Ne bo šlo, nagajal ti bom na travniku, v vrtu, kjer bom le mogel. Vem, kako bo, brcal boš v krtine in me preklinjal, a kaj moreva, taka je najina narava, ti si zgoraj, jaz bom spodaj. Vest teme sem, ti si vest svetlobe. In ko ti bo dolgčas, ti bom šepetal zgodbe, saj to je pa tudi edino, kar imam. Kadar sem v človeški podobi, takrat včasih sanjam srečo, podobno Stankini. Si predstavljaš, sedeti na terasi, biti z vsem preskrbljen, imeti bogato knjižnico, kjer bi počivale zgodbe in vedenja, ti pa bi imel studio v kleti, kjer bi se zvoki premešali s prahom duš, ki jih zbiraš na koncertih. Ne misli, da jaz nimam svojih sanj, imam jih, samo da so sanje rojene v temi, namenjene temi, tako to je. Nocoj sem v človeški podobi. Bog vedi, kaj bom jutri, ko bo sonce polizalo solze noči na okenski šipi zretja v svet. Ah, sanje, daj no, se Bonisimo nasmehne in si popravi sivi čop. Močnejše zapotegne povez, da so lasje še bolj ukročeni. Misliš, da jaz nisem sanjaril, pa še kako. Dolge plovbe, dragi moj, to ti je najboljša sanjalnica, ko sediš na premcu in gledaš, kako kljun mogočne težke tovarne ladje reže v Pacifik, kako se vode odpirajo, kako se bele pene razletijo v nič. Povsod voda. Na Atlantiku ni nič drugače.

Obzorja so povsod daleč. Sediš in si utrujen prašni delec v vesolju človeštva. Tam si, sam s svojim jokom, ki ga ne smeš pokazati. Ne reši te kokain, ne trava, niti alkohol, nič. Morska melanholija je čudna bolezen in odličen humus za dnevne sanje. Nekaj pa sem le naredil zase v času potujočih sanj. Ogromno knjig sem prebral, se seznanjal s filozofijo, ki sem jo v gimnaziji komaj povohal, le toliko, da sem vedel, da je en filozof spil strup in umrl, drugi je sedel v sodu, tretji je stopil v reko in rekel, da nikoli ne moreš dvakrat stopiti v isto reko. Prebiral sem nemško klasično filozofijo, prebiral sem Angleže v izvirniku, ma sem se filal s to kramo, da je bilo že prav grozno. Filozof s kitaro, sem dobil ime. Posadka me je spoštovala, ker sem imel čas tudi zanje, prirejal sem jim koncerte, no, bolj pijanske žurke, ki so se včasih končale s prepiri, a k sreči ni prišlo do poškodb. Vsi smo bili na isti ladji, kakšna fraza, kaj. Pa boš golaž kar s kruhom, ne bi malo polente? me vpraša in srepane proti moji zamišljeni obliki bivanja v človeški podobi. Ne, ne, kar s kruhom, rečem. Star je, dva dni. Takega ješ? Jem, seveda jem. Kaj pa misliš, da sem izbirčen mladenič. Stara garda smo ne, vajeni vsega, starega kruha, starih pesmi, starih filozofov. Ja, mladi ljudje so malo razvajeni, ja. Moja prijateljica iz Prekmurja, v okolici Murske Sobotne, tam nekje je doma, ona hoče samo friškega. Tako ona reče. Aha, se mi posveti. Skoraj bi pozabil, da ima res to mlado Gitiko, rdečelaso, ki je komaj dobro dopilila magisterij iz etnologije in ga je navdušila za raziskavo glasbene tradicije v odmaknjenih koncih Slovenije. Spoznala sta se na etno festivalu, ko je šel poslušat te stare viže, v katerih je mistika postaranih duš, razobešenih nad skrivnostna močvirja in skritih v starem gozdu, kjer sonce komajda pretiplje steze in mesečina redkokdaj zasrebri praprot. Gitika, s

smaragdnam ognjem v očeh, z melanholično držo osvajalke nečimrnih princev, pozabljenih v predmestjih, kjer vrane odkrakajo jutra in so skrite pravljice smešnih lončenih škratov. Gitika, ki se je nekaj časa trudila z učenjem kitare, a ni in ni šlo, ker nima prave prstne tehnike, toga je, preveč zategnjeno zaigra, preveč po šolsko. Bonisimo ji je rekel, da igra kot avtomat, ki ima čip za glasbo. S tem jo je užalil, a sta na lanskem silvestrovanju pozabila na nediplomatsko izjavo, ko sta gledala pok svetlobe nad mestom in se odplaknila s penino. Končala sta v njegovi postelji, se povprečno sparila in si bila zjutraj zanimivo nezanimiva, skorajda tujca v veselem snidenju. Vstala je, pristavila za kavo, zabeljeno z domačo palinko, ki jo je tovorila s seboj v nahrbtniku, kot da nosi otroške spomine z njiv, kjer je trebila plevel, nabirala mlad fižol, papriko, paradižnike in jeseni buče, s katerimi so domači krmili prašiče. Svoje kmečko poreklo je zaklenila v spomine. Ti so se s palinko odpirali, in včasih ima napade listanja po slikanici otroštva. Bonisimo jo rad poslušal. Zamišljeno sede v svoj najljubši naslanjač in s priprtimi očmi sledi slikam. Oče pripelje nov traktor, vzame vse tri punčke v naročje, pa se peljejo na njivo. Veter vleče, kodra jih, nikjer oblačka. Mlada pšenica rahlo valovi, oče žvižga, z močno kosmato roko ravna volan, jo z drugo oklepa, ena sestra sedi na levi, druga na desni strani. Vriskajo, pojejo, oče pa govori, da bo zdaj oral tudi sosedovo njivo, da bo prodajal koruzo pa pšenico, da ne bo šel več v Avstrijo. Mama pride popoldan z biciklom, šiva v Muri. Sklonjen hrbet, pekoče oči, dolga kita rdečih las, vonj tekstila, roki pa trudni in težki. Osem ur drdranja, težki plašči, zimska konfekcija. Potem pa kar nenadoma nisi več potrebna; zdaj je doma, trebi solato, grah, joče, ker ... Mladost je šla po Muri, odneslo jo je v zorečo ajdo onkraj

otročtva. Pa slika o psu, ki jo je privlekel na breg, ko je še komaj štiriletna padla v reko, pa še ni znala plavati, njihov pes pa je to videl, zaslutil. Pognal se je za njo, zagrabil jo je za lase in jo vlekel na travnat breg. Tiste dni je Mura narasla, malo se je razlila čez breg, Gitka pa je bosa tekala po vodi, dokler je tok ni zagrabil, jo na blatu spodnesel in jo hotel odnesti v moker mrak. Prestrašena Gitka je doživela usojenost, ki ji je bila dodeljena. Po svoje je verna. Bonisimu je prinesla zadnjo pomlad, tako je rekel. Malce sta se navezala, zaljubljena najbrž ni, to bi jaz vedel. Bolj gre za neko usodno naklonjenost starega kozla in mlade dame; šestindvajset let ji je in išče pečat ljubezni v moškem, ki jo bo zapečatil, ji dal znamenje v maternico. Kronika njenih zgrešenih pohodov po mestu z naključniki je bila zbrana v njenih na pol literarnih zapiskih, ki jih je prinesla Bonisimu v branje, misleč, da ga občasno zajaha literarna sla. Saj ga, a ta obdobja so sila ciklična. Zdaj dela CD, zdaj nima časa za padanje skozi zgodbarjenje. Pazi vroče je še, reče in na mizo postavi golaž, ki dehtljivo vabi. Med mljaske pade kakšna skromna beseda o načinih priprave golaža. O poteku vlaken v mesu, o zorenju mesa v začimbah, o dominantnih začimbah, o madžarski papriki v tubi, pravem popru, o količini čebule in takšne. Besede se zlepijo v nasičenost, v tisto zadovoljno sitost, ko se telo spoprijaznjeno sesede in se začne pomenkovati z dušo, lebdečo nekje v zaprsju in ji je udobno, ker je sistem vzdrževan, nahranjen in pripravljen, da opravi svojo namembnost. Misli roteče udarjajo v čelo, spomini se hihljivo silijo, da bi zanihali nove zgodbe. Veš, svet je poln kulinarike. Kjerkoli sem se ustavljal, sem preizkušal lokalne zvrsti hrane, dostikrat sem dobil drisko, davek pač, začne pomenek Bonisimo. Včasih sem se zgražal nad tem, kaj vse jedo, sveže opičje

možgane, recimo. Si misliš, bogataši so imeli sobo, v kateri so za posebno mizo bile ujete žive opice in potem ... Ne, ne, tega ti ne bom povedal, ker si preveč občutljiv, prav po pesniško ranljiv. Dovolj je, da veš, da so opicam s posebno sabljo ... No, no, že preveč govorim. Sicer pa čorbe, meso na sto in en način, zelenjava, začimbe. Včasih se mi je zdelo, da smo mesojedci bolj kruti, pa sem videl, da so tudi vegiji agresivni, če je treba. Ne bi mogel biti vegi. V nekem obdobju sem še poskušal s tem, še s Silvo, ki je preučevala ljudsko prehrano v 19. stoletju. Fižol, kaša, suhe slive, ajda, proso, leča, oves, ječmen, koruza je komaj začela svoj pohod, krompir, seveda, krompir. Zelje, repa. Meso je bilo na kmetih redkost. Pa razmišljam, da so grajski in meščani požrli vse meso, ki so ga kmetje pridelali in ga stradali. Spomnim se, da smo tudi doma meso jedli samo ob nedeljah, včasih med tednom, kaj malega, sicer pa, polenta in polenta. Meni je še danes dobra. Zdaj si včasih skuham tisto tahitro, Silva je ni marala. Ona je bila bolj za krompir, to. Špageti, ja, te pa ja. Navijala jih je na vilice in se afnala. Naš nonič jih je jedel samo z maslom zabeljene, še raje pa s paradižnikovo omako, tapravo, na olivnem olju narejeno. Na ladji se navadiš, da je dobro tisto, kar je. Enkrat sva s kapitanom razpravljala o ljudožercih. Mož je bil načitan in ga je ta fenomen zelo zanimal. Veliko knjig je imel o Tasmaniji, o Novi Zelandiji. Ugibala sva, katera rasa ni bila nikoli ljudožerska, pa sva prišla do sklepa, da tega ni mogoče pojasniti, ker je malo zgodovinskih virov, ki bi ovrgli to trditev, da Evropejci nismo poskusili človeškega mesa. So primeri, so, zagotovo. Spraševala sva se, kaj bi se zgodilo, če bi posadka ostala ujeta nekje, kjer ne bi bila možna rešitev več mesecev. Sicer to danes ni možno, radijske povezave, sateliti in take reči. Velikonočni otoki, kipi. Kaj je

to v človeku, da začne jesti drugega, kaj? Gon po preživetju, gon po biti. In prišla sva do sklepa, da so poljedelska ljudstva zasnovala civilizacijo in omogočila preživetje brez ljudožerstva. Včasih sva kar sedela in gledala čez valove, kako se čas drobi v morskih penah. Mož je dolga leta plul, videl je že nekaj nesreč, dvakrat ušel smrti, enkrat ga je rešilo nenavadno naključje. Divja noč, stara ladja, ki bi morala že v odpis, je bila pretirano naložena, ker so zahtevali tovor strojnih delov prepeljati pred rokom. Pa se je zgodilo, popustili so nosilci, voda je vdrla in začela ladjo nagibati. Atlantik je tiste dni norel. Strašen pok je preklal ladjo, razstavljeni stroji so šli na dno, skupaj z nekaj posadke. Menda osem fantov, trije so bili na črno na ladji, zato ni bila statistika popolna, verjetno pa se je še kdo skrival, v tistih letih je bilo to pač tako. In proti jutru, ko so premraženi lebdeli v rešilnih jopičih, je mimo njih priplavala velika zaplata lesenih opažev, kar nekakšen splav. Organizirali so se in se na ta način rešili, sicer bi jih doletela podhladitev. Pozno popoldan jih je rešila britanska trgovska ladja, ki je plula nekaj milj bolj vzhodno in je ujela klic na pomoč, a jih je dopoldan zgrešila, ker je bilo morje od viharja še razburkano in je nosilo nad vodo meglo z dežjem. Prišla je pomoč, oskrbeli so jih, ogreli, nahranili in jim omogočili, da so po radijski zvezi sporočili na sedež podjetja, kaj se je zgodilo. Seveda so sledili klici in zaslišanja. Preiskava je pokazala, da je bil kriv odpravnik tovorov, ki je zahteval, da se prekorači tonažo za to staro tovornjačo. Režimski človek, kaj hočeš, Bonisimo prikima in preplete prste na trebuhu. Ta njegova kretnja, ta mlinček. Takole melje, kadar je zadovoljen. Ko so prišli nazaj na Reko, so na pomolu stale ženske v črnem, zima, črne rute, solze, osem se jih ni vrnilo. Črne rute so cvetele v tistem lepem

dnevu, malo je pihalo. Stale so ob stopnicah in vsakega posebej pogledale, ta ni, ta ni, ta ni, kje je moj? In potem je kapitan začel govoriti: Drage ... To zgodbo mi je povedal, že malo omehčan od istrskega vina, malvazijo sem imel v flaškoni. Solze so mu šle po belkasti bradi, ki si jo je tako vestno negoval. Obrobljala je njegov nabrazdan obraz, poln strogosti, a tudi odkritega značaja. Z nami je bil trd, srdito je zagovarjal disciplino in doslednost, a je znal tudi dopustiti otroško razposajenost. Za posadko je skrbel kot za lastno družino. Skrbel je, da je bila ladja vedno pravilno vzdrževana, da se je natovarjalo točno po protokolu, celo zalogo živil je kontroliral in dal nalog, da se nabavlja samo najboljše. Kuharja je privlekel iz nekega hotela, ni kaj, dedec in pol, doma nekje iz dalmatinskih hribov. Po osnovni izobrazbi je bil strojni inženir, ki ga je morje zasvojilo. Vidiš, zelo sva si bila sorodna. Rad je imel glasbo, rad je bral, doma je imel ženo in dva otroka, sina in hčerko, tri mačke in psa. Govoril mi je o mačkah, teh živalih, ki da vse vedo o nas, več kot mi sami. Da so bolj filozofske od psov, je trdil. Kaj vem, mačke. Silva je hotela mačko. Nekaj časa sva jo imela, mačkon je bil, kastriran. Scal je po stanovanju, iz peska v kopalnici je smrdelo, čiščenje. Presedalo mi je. Pa se je le dala prepričati, da je mačkona dala nekam na kmete, kjer je imel svobodo. Blok ni za mačke, mesto nasploh, no, razen, če imaš hišo z vrtom, vsaj to. Saj ne rečem, navezal sem se nanj. Kadar sem vadil kitaro, mi je sedel nasproti in me gledal. Ob takih trenutkih se mi je zdelo, da mu je glasba všeč. Včasih je vmes tudi kaj zamijavkal, kadar sem vadil petje. Hotel je pozornost, moral sem ga pobožati, ga pohvaliti. Nekaj je bilo med nama, v to sem prepričan. Krsti pa mačk najbrž ne marate, Bonissimo reče in se zahahlja. Krsti nismo miši in podgane, nas ne more

maček dobiti. Imamo sistem rovov, ki nam zagotavljajo varen umik pred vsiljivci. Mačke so res povezane z nekimi silami, močnejšimi od našega razuma, to vem, to razumem. Ko mi takole govoriš o morskih poteh, se spomnim tiste zgodbe, ko si bil dežuren in je ladja počasi lezla skozi meglo na Pacifiku. Že dva dni vas je zalivala megla, morje ni bilo najbolj mirno, ti pa si bil zadolžen za kontrolo kontejnerjev. Hodil si med skladovnicami in poslušal škripanje, ječanje vrvi in umirjeno ropotanje v strojnici. Nenadoma pa te je zasačil oster zvok in neko brbotanje v rumenem kontejnerju. Vračali ste se z Japonske proti zahodni obali Amerike. Prevažali ste kemikalije in barve pa še veliko drugih stvari. Ropotanje se je spremenilo v piskanje, to pa v hreščanje. Takoj si sprožil alarm. Glavni skladiščnik je pregledal papirje in ugotovil, da bi moral biti v tistem kontejnerju samo nek polizdelek, namenjen za industrijo plastike. Odpečatenje kontejnerja je bilo dovoljeno le izjemo. Pa so se skladiščni tehniki odločili, da bodo to naredili. Odeli so se v zaščitna oblačila. Izkazalo se je, da je prišlo do kemijske reakcije in so posode začele pokati, ostanki topil in neka spojina so naredili te zvoke, to piskanje in hreščanje. Pokali so pokrovi na posodah, lahko bi vse eksplodiralo. Zračna vlaga je samo pripomogla, da se je kemijska reakcija začela. K sreči je bil kontejner na vrhu, resda že star, naluknjan, da je vanj lahko tekla meteorna voda. Dokumentacija ni zahtevala pokritega skladiščenja. Kapitan je zahteval ekipo za reševanje, ker se je bal, da bo prišlo do onesnaženja. Ameriška vojska je imela v bližini vojaško ladjo, spodoben rušilec. Povezali so se z bazo, ta pa jim je poslala helikopter s kemijskimi strokovnjaki, ki so stvar rešili. Šlo naj bi za prepovedano snov, ki jo je naročil podjetnik, ki se je ukvarjal s sintezo kmetijskih škropiv, pa

je bilo vse narobe, carinska deklaracija, papirji, embalaža, vse. Straha pa je bilo, je bilo. Za dve nespečni noči ga je bilo. Kapitan je preklinjal veliki kemijski koncern, ki je najel njihovo ladjo za to vožnjo. Čuden smrad je še nekaj čas lebdel na ladjo, dva sta imela resne dihalne težave, celo ti si pokašljeval in se ves omotičen opotekal po ladji. Tretje jutro si zjutraj stal na poveljniškem platoju in se veselil redčenju oblakov. In potem se ti je zdelo, da na premcu stoji Mati božja. Tam je stala v modrem plašču, z rdečim šalom, in ti mahala. Slišal si jo reči: Bonisimo, rešila sem vas, molite, molite, vi komunistični otroci, molite, da boste varno stopili med svoje kamnite griče. Hotel si dol, a si se ves tresel. Nisi vedel, ali se ti meša od slabega žganja, ki ste ga pili po tistem, ali od strupa, ki je še lebdel nad ladjo, čeprav so ga ameriški kemiki temeljito izpirali. Kontejner so pretovorili na manjšo vojaško ladjo. Cela reč, Marija pa je izginila, ko si prišel na premec in si lahko videl sonce daleč nad vodo. Žarki so ti zavrtali v čelo, za trenutek si izgubil ravnotežje in padel. Še dobro, da je bila tam zaščitna mrežasta ograja. Nekdo te je v poveljniški kabini opazoval. Po megafonu te je poklical in ti ukazal, da prideš takoj gor. Mislili so, da se skrivoma drogiraš. Slabo izkušnjo so imeli s Tončijem, fanatikom iz Splita, sicer je bil šolan mornar s činom, a je zapadal v opijske seanse in se je zastrupil. Največkrat se je zadrževal tam na premcu, sanjal, molčal, dokler ga ni enkrat razburkano morje dobesedno omamilo. Vrgel se je v velik val. Srečo je imel, da ga je vrglo samo ob bok ladje in ga ni potegnilo takoj spodaj. Dva prisebna mornarja sta vrgla rešilni obroč, Tonči je kričal, da ga morje hoče, da je končno doživel nekaj, kar je več vredno kot življenje. Tiste dni naj bi žrl ene tablete namesto droge in je bil zmešan. Kapitan bi ga že zdavnaj izkrcał, če ne bi

na upravi zahtevali, da se prebije do Splita, še mesec dni plovbe. Rešili so ga, potem je bil v karanteni in pod stalnim nadzorom. Kapitan je le dosegel, da so ga v naslednji luki odpeljali v bolnico, Hamburg, mrzel december. In Tonči je včasih govoril take, da si moral premisliti o povedanem. Njegovi samogovori so bili približno taki, seveda prevedeno: Če bi bil galeb, bi sanjal o penah, o ribah, o galebicah, o svobodi, ki so jo zaklenili v železne omare. Ma ne mi nakladat, da Boga ni, če pa sem se z njim srečal na premcu; povabil sem ga na dober kapučino, ta je na naši ladji najboljši. Spil ga je in se spremenil v sliko Tita v pivnici in obednici. In se je smejal v tistem okvirju. Rekel je, da ne rabi več tistih butastih štafet, da ne rabi plesa mladine, da rabi samo dobro cigareto z marihuano. Menil je, da smo otroci na dvorišču, ki se prepiramo, kaj so njihovi očetje naredili. Bog v okvirju. Potem se je spremenil v sedečega Budo, ki ga imam ob ležišču v sobi. Buda, razsvetljen pod figo. Tudi jaz rad sedim doma pod figo in gledam našo nono, kako trebi perje kokoši, ki jo zakolje, kadar se srečno vrnem. Ma meni ni do kuretine, meni je do špagetov in pršuta in pašmanskega sira. Olive jem iz kozarca. Pa rečem Bogu v okvirju, ker je občasno tam, naj pazi na posadko in naj vreme ne bo noro kot so ljudje. Če je misel elektromagnetno valovanje, ki ti ga merijo s tistimi slušalkami na glavi, potem to lahko vpliva na vreme. Smrt naj ima dopust. Moja duša je nogometna žoga, ki jo brcajo vsi po vrsti, šefi, funkcionarji, moja Elena. A vidiš Bog, noče, da ji naredim otroka, noče. Pravi, naj se izkrcam in živim normalno življenje. Kaj je to normalno življenje, Bog, kaj je to? Je to, da greš na nek jeben šiht, mislim to, na kolo v fabriko, švasaš, režeš, preklinjaš in potem greš zvečer v kono in zapoješ ali pa kartaš. Je to. Ali je to? Zdaj si pa

tiho. Molk je tvoj šal, s katerim prekriješ dneve in noči. Zate ni teme, ti si luč. Jaz bom v naslednjem življenju galeb. Naredi tako. Po cele dneve bom stražil tvojo resnico na cerkvenem zvoniku, čeprav ne vem, kako bom prenašal udarjanje zvonov. Veš, da so mi šli na živce, stanovali smo tam blizu, dokler ni moj stari naredil hiše zunaj. In hvalim Boga v okvirju, ker je dal take kredite, ker je dal možnost za nezmožne. Morje je pot do tebe, to vem, to čutim, vsak dan posebej. In ne mi srat, da ni Boga, ne mi srat. Srečujeva se in Mati božja, ona, ki se skozi valove prikaže, le toliko, da njen plašč splaši osamljene galebe, ko se bližamo obali. Ljubim Marijo v ženskah, ljubim. Ženske, tiste male rjave, hitre in nenasitne, tiste debele Ukrajinke, ki spijejo tudi špirit in Brazilke, ki se jim boki zibljejo kot naša ladja. Bog je dal te nevarne igrače. O, Bog, a veš, da sem prebiral tistega nemškega filozofa, ki bi te najraje ukinil. Bonisimo, ta duša s kitaro, ta požira bukule in filozofira. Volja do moči, to sem prebral. Pa tudi tako je govoril Zaratustra, tudi to sem prebral, zdaj smo že osmi mesec na morju, noro. Saj bi se lahko izkrcal, a sem hotel zaslužiti še več, da si lahko kupim tvoje sanje. Prepričan sem, da jih ti zapišeš v opij, potem jih pa mi zaužijemo. Lepe sanje nam daješ, Bog, ne tisti v okvirju, ne. Ti, ki si luč, da lahko zraste dovolj droge, koka, mak, trta, konoplja, v vseh je tvoja pravljica, ki nam pomaga, da zmoremo zemeljsko popotovanje. Boga ne spoznaš, dokler ga ne zaužiješ. A ni noro, Bog. Bonisimo ima ženo doma, lepo Silvo, Avstrijko, ki je Slovenka. Kazal mi je njene slike, oh, v mini krilu ob grmu vrtnic, zadaj pa ribnik. Kakšna baba, veš, da bi mu jo povaljal, veš to, svetloba vesolja. Pa vem, da se ne smem, greh. Naša nona bi rekla, Bog ima svojo matematiko, nikoli se ne zmoti. In v tej matematiki je njegova Silva. A ni bedak, da se vozi z

nami skozi hribe vode, doma pa taka baba, ki bi ga rabila vsako noč. On pa ti vzame kitaro, pride na svetlobo in poje o vetru, ki nosi njene poljube, o ptici, ki šiva prt bližine, o roki, ki obriše sanje v očeh, o drevesu, ki sanja razseljene ptice, o luni, ki seje minljivost kamnov v srcu, o srcu, ki tolče z ritmom afriških bobnov. Ko smo že pri bobnih, hotel sem jih igrati. Nekaj časa sem vadil, pa mi je stari rekel, da sem malo, saj veš kaj. Dolgi lasje, Beatli, Rollingi in to, sedemdeseta, moj bog. In potem sem si kupil Opel Manto. Glavni frajer sem bil v predmestju. Hvala ti Bog. Na ladji dobro zaslužiš s samoto. Plačljiva depresija. Bog, za nocoj se bova poslovila, ugašaš, greš pod vodo, greš k čudnim bitjem v globinah, ki prebavljajo čas. Astronomi te iščejo, ti pa bivaš v globini morja, kajne? Ko pride tvoj čas, boš vode vrgel na grešna mesta in jih očistil. Zdaj sem se spomnil, kako sem hodil k verouku in sem šel k birni. Župnik me je mazal po čelu in mi govoril, da sem prejel Svetega duha. Takrat nisem vedel, kaj to sploh pomeni. Sveti duh v meni, to se pravi, da sem voden in mi ni treba za nič skrbeti. Smrt v meni je pokorna mojemu telesu in bo umrla samo moja lupina, polna opija, koke, alkohola, kakor nanese. Nocoj bodo zvezde padale na gladino morja in delfini se bodo žogali z luno. Grem spat, moj Bog, grem. Take napade govorjenja je imel, ko ni bil ravno pretirano zadet. Posadka je samo skomigala z rameni in vedno so rekli: Ludi Tonči, samo to. Službo je vestno opravljal, na skrbi je imel radijsko zvezo in deloma tudi navigacijo, ampak potem je bil premeščen k skladiščem, kontrola, razporejanja dežurstev in to. Radijsko tehniko je pa obvladal. Omogočal ti je, da si se pogovarjal s Silvo, ki se je za ta namen vpisala k radioamaterjem. Kupil si ji opremo, naučila se je teh radioamaterskih fint. Njeno ime je bilo

Amorta. Tebi se je zdelo to ime morbidno, ona pa je vztrajala, da se bo tako imenovala in obveljala je njena. Vajini nočni pomenki, ko ti je Tonči uredil zvezo in se umaknil, prepustil ti je stol, da si lahko klepetal, uro, dve. Doma je bila noč, na morju ne vedno, odvisno, kje ste bili. Ko je začela zehati, si jo pa le izpustil. Prav neumno je bilo, ko si jo enkrat skorajda prisilil do erotičnega pomenka, zavedajoč se, da ti lahko prisluškujejo, njej pa tudi. Odnehala sta, prišlo ti je kar tam, na stolu. Rdeč in vznemirjen si šel pod prho. Bili so pa tudi pomenki polni solzave izmenjave trpečih dopovedovanj, da tako ne moreta živeti, da si ona tega ni želela, da si egoist, ki išče samo svojo ugodje. Ne, ne, saj bom nehal s temi spomini, bom nehal. Lahko bi napisal te spomine, se Bonisimo otrese napete zamišljije, ki mu na čelo nariše plemenite valove gub, morda mu jih je posodilo divje morje, ki ga je nosil v sebi, a ga je vsa ta leta zatajeval. Ti, a veš, da se sprašujem, kaj sem, zdaj pri šestdesetih, nenadoma Bonisimo obrne pogovor. Kako, kaj si? Ja to, Slovenec, Italijan, Istran. Kaj, kaj si, ja, potni list imaš, osebno, mislim Slovenec, ja, Slovenec ne. To že, ma pojem samo v italijanščini, drugi CD – v italijanščini. Pišem tudi v slovenščini, to ja, kakšno odpojem tudi po naše, vaše, kaj vem. Gensko sem mešanica, moj oče je prav tako potomec Italijana, ki je bil na drugi strani, na hrvaški, in je ostal v Puli, nonič je bil Tržačan, preseljen v Istro, njegovih predniki pa Istrani, mama je tudi pol pol, njena mama je bila hčerka italijanskega trgovca dol v Kopru, pa so šli čez, mama je ostal tu, ker je po vojni imela službo. Zgodovina mojih genov je taka. Dostikrat o tem razmišljam. Dobro, živim v Ljubljani, ker je tu moj habitat, ostanki Silve, ostanki mojih zrelih let, stanovanje, prijatelji glasbeniki in glasbenice, duša pa sanja svetlobo Istre, kjer je bila doma.

Moja Istra, razklana, nimaš kaj. Že od nekdaj je bila pose-
ljena s tremi narodi, tudi z drugimi, zato se sprašujem, kaj
zares sem. Ko zapojem, ko zaslišim italijansko pesem, me
gane. Ko zapojem po slovensko, me otoži. Nona Ivanka je
bila čista slovenska linija. Vsi njeni so bili Slovenci. Z njo
sem zmeraj govoril po slovensko, ma nonič, on je govoril
samo po italijansko, saj razumel je, a govoril je čudno,
čudno je sekal slovenske besede. Ko je bilo v hiši mamino
sorodstvo, se je umaknil s cigaretami na kamnito klop
pred štalo in se pogovarjal z osličkom, s psom, pa tudi sam
s sabo, kot nori Tonči. Ne bi rekel, da je sovražil Slovence,
to ne, le razumel jih ni najbolje, ne vseh besed, zato se je
počutil odvečnega. Njegov dedek je bil trden kmet, še oče
je imel kar precej trt na oni strani umetno narisane meje
po drugi svetovni vojni, potem so prišle zadruge in vse to
sranje. Propadli so, pet sinov, dva v Trstu, ostali pa, ne vem
za vse. Vem pa, da je ostal en sam stric, stari Andrea, ki je
delal do zadnjega in je umrl s kozarcem malvazije v roki
pod staro murvo, sredi poletja. No, ne moj stric, brat od
našega noniča. Očetovi sorodniki, dva brata sta bila, sta šla
v Koper, industrija in to. In zdaj te vprašam, kako naj po-
jem po slovensko, če pa je v meni radost istrske italijanšči-
ne, ki je malenkost drugačna od uradne. Ne morem, ne
morem. Eni mi zamerijo, drugi, tisti, ki razumejo, so pa
veseli moje trpeče spevnosti. Saj sem poskusil, pa ni šlo,
trda se mi je zdela slovenščina. Trda. Samo eden jo je zmo-
gel upesniti, da me je prežela, bolj kot trava, bolj kot hero-
in. Zaradi njega sem se odločil, da bom to, kar sem. Ne boš
začuden, če ti povem, kaj? Bonisimo zavrta proti meni s
tistim prestrašenim pogledom, ki me spominja na srnjaka,
ko gazi skozi zamet. Ne bo, ker vem. Tomaž Pengov, rečem
in ga gledam, kako se smehlja. Uganil, ma ja, pač veš, ker

si moj krt. To pa je privilegij, da imaš svojega krta, kaj. Ja, začelo se je v gimnaziji, leta 1975 sem se vpisal. In takrat sem moral stanovati v dijaškem domu, kakšna mora zame, res mora. Domotožje me je limalo, misli so bežale na domače gmajne, a ni nič pomagalo. Oče je takrat zamenjal službo, začel je delati na železnici, žal. Če bi takrat še delal v Tomosu, bi se z njim vozil vsak dan, tako pa. No, po svoje je to kar prav, da je bilo tako. Spoznal sem nekatere glasbenike, hodil sem v klub, kjer so vrteli plošče, naletel sem na tega Pengova. In potem, tista melanholija, tisti strunski utrinki, tisto me je zasvojilo. In že v drugem letniku sem napisal prvo pesem, ki sem jo kasneje uglasbil, čez nekaj mesecev. Menda veš, da sem hodil v glasbeno šolo, vadil sem kitaro. No, to veš. Saj je bilo naporno, gimnazija takrat, sam dobro veš, ni bila hec. Pa sem vadil. Prva pesem. A jo še veš, me vpraša in se smehlja. Prepustim mu, da jo zrecitira, tokrat brez kitare. *Luna lije na strehe, ti si češeš dolge lase. Jaz stojim na pomolu in te vabim v naročje valov. Moje srce je galeb, ki ti bo zjutraj prinesel poljub. Shrani ga, čuvaj ga, do večera ga imej, potem prideš in bova delfina. Če te ne bo na pomol, bom senca zvonika, bom zvon v tvojem ušesu, bom boben tvojega srca. Ljubezen moja, bosa pridi na pomol, delfini jočejo, ker naju ni.* In tako dvakrat. Prvič sem to pesem odpel v parku za mojo klapo, za nas dolgo-lasce, ki smo se takrat družili. Italijanščina mi je že takrat dala tisto tapravo resonanco, da sem lahko ujel ritem pripovedi in glasbe. Eni so mi ploskali, samo Sašo, ki je bil sin nekega politika, on je pa rekel, da kaj se pačim v tem fašističnem jeziku, da naj raje pojem v slovenščini, ker ... Ne bi ti tega razlagal, ker je bilo res mučno. Skoraj stepli smo se. Zanimivo, tipa pa angleščina ni motila, celo še več, trdil je, da je to jezik zmagovalcev. Vidiš, take smo takrat imeli,

take. In potem se je izlivalo iz mene. Lebdel sem v teh verzih, se zaljubljal, pisal pesmi, no, nekaj uslišanj je bilo. A dekleta so bila, kako naj rečem, realno usmerjena, tako ja. Ne rečem, romantična srečanja so bila, še posebej z eno, ja. Saj veš, no, z Livijo. Hodila sva po tesnih ulicah, se držala za roki, celo domov me je povabila. Njen oče je bil kar sposoben inženir v Tomosu, mama pa, aja, tu se je pa zataknilo. Livija naj bi študirala medicino in je bilo nedopustno, da bi si za partnerja izbrala nekoga, ki bi bil sanjač, pa še v italijanščini prepeva, o ne. Ona tega ne bo trpela, ona je bila preveč okužena s partizanstvom in ni marala Italijanov. Ah, Bonissimo, kako dobro vem, kako je takrat v tebi vrelo. Livija, živahna, pametna punca, ki je imela v sebi vozle občutljivosti in oster razum. Lepa, z dolgimi črnimi lasmi, vedno nasmejana, vljudna, lepo vzgojena in odrezava. Oba sta takrat hodila v četrti letnik, ti v A ona v B. In tisti popoldan, ko je njena mama naredila pridigo. Oh. Kako dobro te vidim. Sediš tam v udobnem fotelju, srebaš ponujeno kavo, dva potna madeža ti silita izpod pazduh na modri majici, tvoji najboljši. Topel april je že bil zunaj, cvetje, pomlad. Gospa je sedela na kavču s prekrizanimi nogami, odložila je kozarec limonade, četrtek je bil, natančno vem. Prišel si, da bi z Livijo zvečer šla v kino, ker si pač ob petkih šel domov. Livija je bila v kopalnici in se je urejala. Gospa si je vzela čas, da te opljuska z besedno ploho. In ti je rekla: Poslušajte mladenič s kitaro. Takole, po maturi je vajinega snidenja konec, ste razumeli, konec. Naša Livija je vredna več, kot ste ji vi zmožni ponuditi. In na pol ste Italijan, kar v osnovi ni nič narobe, samo jaz ne bom dopustila, da bi se moja Livija pentljala z nekakšnimi nesrečnimi Prešerni, sploh pa, to, kar se vidva gresta, je samo romantično raziskovanje, nič resnega. Zato tudi ne

bo nič usodnega, če se razideta. Kot sem rekla, takoj po maturi odpotuje Livija v Pulo, kjer bo pri moji sestri nabilala izkušnje. Zdravnica je in ima tri otroke. Livija bo pomagala pri počitniškem varstvu, ker je sestrin mož ladijski vojaški oficir in kar precej časa z doma. Take načrte imava z možem. In zdelo se mi je pošteno, da vam to povem. Ne mislite, da gre za kakšno osebno sovraštvo, daleč od tega. Pozanimala sem se, od kod ste in kaj so vaši starši, moram se, mati sem naše edinke. Poštena družina ste, o zavednosti bi lahko kakšno rekla, pa to zdaj niti ni važno. In kot vem, nimate še prav jasnih ciljev, kaj bi v življenju počeli. Livija mi je omenjala, da vas vleče v strojništvo, morda kasneje k letalcem, mornarjem, kaj vem. Poznam take nagibe mladih moških, brez skrbi. In tak mož, ki bi ga s strahom čakala, tak mož naj bi bil za našo Livijo. Borila se bom, da temu ne bo tako. Mislim, da sem bila dovolj jasna. Razumeti morate, da je ljubezen včasih zaslepljenost, ki na srečo mine, ko nas življenje obrusi. Potem je gospa odločno tlesknila kozarec na krožniček, te namrgodeno pogledala in si popravila navite lase. V tistem trenutku je v tebi zavrelo. Kar molčal si, gledal vzorce na preprogi, odložil skodelico, roka se ti je tresla, skorajda bi kavo polil. Gospa, so stvari, ki si jih ne moremo ukazati, si nepričakovano zrelo rekel. Takrat pa je gospa mama siknila: Veste kaj, še danes vam prepustim Livijo, samo še danes, potem mi ne hodite več tu blizu, vi, vi, lahonarski popevkar. In Livija je stala na vratih, v belem krilu, ogrnjena z rdečo jopico. Mama, je kriknila, mama, kaj govoriš. Nehaj mama, lepo te prosim, nehaj mama! Vstal si, jezno šel mimo Livije, ki je nastavljala svoj žareči obraz, v njenih očeh se je zbirala magma užaloščene mladosti. Vonjal si njeno ihto, njeno zavozlano koprnenje, ki je mahoma utonilo v vreščavi

mamini govorici. Kaj, kaj, kdo bo meni ukazoval. Punca, dokler ješ naš kruh, bo tako kot bova z očetom rekla. Če bi zdaj on bil doma, bi ti prepovedal, že zdaj bi ti prepovedal, da greš ven s tem dolgolascem. Saj ti je že v nedeljo pri kosilu povedal, da je njegova želja, da s tem fantom preki-neš, in da se resno pripraviš na maturo, ki ni romantičen hec. Če hočeš na medicino, moraš stvar vzeti resno, ne pa da hodiš poslušat italijansko zavijanje v noč. Alo punca, pamet v roke, se je še slišalo, ko si že bil zunaj. Livija je pritekla za tabo. Peš sta šla v jedro mesta v malo kavarno, kjer sta si izlivala pelinasta občutja. In do takrat ti ni pove-dala, da jih je kar naprej poslušala zaradi tebe. Vsako nedeljsko kosilo se je sprevrglo v družinsko strategijo, očitki, očitki. Veš, punčka, je govoril oče, taki tiči so nepredvidljivi. Inteligenca nima nič opraviti s tem, ne. Čustveno jih preveč meče, to je. Italijanski temperament je drugačen kot naš slovanski, povsem drugačen. Z mamó ti želiva samo dobro, hočeva te obvarovati pred razočaranji. Kot v slabih romanih ali filmih. Družinska projekcija in strategi-ja socialističnega malomeščanstva. Ti pa si ji govoril, da mora biti močna, da se jim mora upreti, saj da ima že osemnajst let. Ona pa je bledela in se ohlajala. Njene oči so dobile lesk žalosti, mehka koprena sivine se ji je razlivala čez razširjeni zenici; čez ustnici ji je frfotal šepet, da nima moči, da se boji, kako bo, ker je oče sila odločen in ga ne bi rada užalila. Očetova razvajenka, si takrat pomislili. Na nek način je tudi bila, saj ji je kupil vse, kar je hotela: gramofon, obleke, parfumi, knjige, plačano smučanje v Kranjski Gori. Ta njena razvajenost jo je vzgojila v zahtevno mlado žensko, ki si je začela domišljati, da so zanjo samo najboljše stvari. In ker si bil edini na gimnaziji, ki si lepo pel v italijanščini in si obvladal kitaro, si pač moral biti

njen. Ekskluziven tešitelj mlade nečimrnosti. Takrat seveda tega še nisi razumel, nisi razmišljal na zrel način. Prepričeval si jo tisti večer, da bi v Ljubljani najela stanovanje, ko bosta na univerzi, da bi udejanila ljubezen, ki pa se je v tistem trenutku spreminjala v siv pepel neke pomladi. Prešla je v jecljav jok, da ona te ni hotela prizadeti, da je zdaj itak čas za intenzivno učenje, matura in to. Ti pa si hotel zajeti njene solze, da bi se odžejal z nečim, kar bi pogasilo ogenj. Pa se ti je izmikala, lezla v svoj stol in se spreminjala v golobico, ki bo poletela naravnost v sonce. Malo pred deseto si jo pospremil domov. Spotoma si jo hotel povabiti še na prvi sladoled, pa je odklonila. Spremenila sta se v dve senci, utapljajoči se v slabo razsvetljeni primestni ulici na hribu, kjer so rastle nove hiše. Njihova je bila na začetku, čisto nova, bela. Še zadnji milostni poljub in noč vaju je ločila. V šoli si jo še srečeval, tudi na kavo sta še šla, a večeri so se zaklenili v pisanje verzov. V tistem obdobju si kar malo popustil v šoli, dokler tega ni sprevidel pameten vzgojitelj, ki ti je pomagal, da si začasno odložil kitaro, kupljeno za počitniško delo v Delamarisu. Livija je ostala skrita v sencah staršev, ki sta iz nje hotela narediti spoštovano zdravnico. Saj tudi je postala, pa jima je ušla s črncem, no ... Usoda pa taka, kaj. Ti, na pol Italijan, nisi bil dober, črncem pa ja, oziroma, zmagal je. Ostala je nekaj let v Parizu, potem je delala v Afriki, pa spet v Parizu, v Koper pa ni prišla. Gospa mama te je čez leta srečala na koncertu, se spomniš? ga vprašam. Na koncertu, čakaj? Ne, ne, ne na koncertu, ne. Neka proslava je bila, kaj vem, neko občinsko sranje. Naneslo je tako, da si ravno tisto leto izdal svoj prvi CD, pa so te povabili. Da bo farsa še večja, je gospa, zdaj že v krepkih letih, prišla k tebi s CD - jem v roki in te prosila, če ji ga podpišeš. Celo rdeč

flomaster je imela s seboj. Ja, ja, zdaj se spomnim. Gospa, z belimi lasmi, lepo urejena, vdova. Pripeljali so jih iz doma upokojencev, ja. V prvih vrstah so sedeli. O mado-na, kako se tega spomnim. Po koncu proslave, kjer sem odigral pol koncerta, je res prišla k meni. Veš, takrat, takrat sem v njej videl ptico, ki so ji ukradli mladiča, ja. Roka se ji je tresla z mojim CD – jem. S hrupavim kadilskim glasom mi je rekla: O, najbrž se me še spomnite, mama od Livije sem. No, zdaj šele razumem vašo glasbo. Pomirja me, res. Bi mi prosim podpisali? Ponujala ti je CD in flomaster. Ti pa si kar strmel, oropan zadovoljstva, da je občinstvo zlivalo dež aplavza na tvojo samoljubnost. Trajalo je nekaj časa, da sem se zbral in da sem ji podpisal. Gospa je z nasmehom vzela najprej CD, potem še flomaster. Oboje je stlačila v rjavo torbico. Za njo se je že smehljala uslužbenka doma, ki je zbirala starčke in starke, da jih varno pospremi v kombi. Gospa je celo malo zajokala. Videl sem njeno solzo, staro in debelo, ki je kapnila nekam na tla. Pohodili so jo, tako kot je ona pohodila moje koprne-nje, mojo blesavo ljubezen do razvajenke, ki je pozabila na starša. Ni bila tragedija, bila je samo še ena melodija več. Razmišljam, da se počasi tudi sam spreminjam v melodijo, ki se bo nekoč končala. Ko sem razmišljal o tej svoji dvojnosti, stroji, ljubezen do strojev in glasbe, sem prišel do sklepa, da iščem božjo mehaniko v sebi. Oboje me je vle-klo, tehnika in beseda, no, besedna umetnost, če sem iskren. V gimnaziji, pa saj to veš, o tem sva se že pogovarjala, sem prebral veliko klasikov, največ v svojem razredu. Pesnike sem požiral, ponoči sem jih bral z baterijsko svetilko, da ne bi motil sospalcev. Pesem me opaja, dober roman me napoji. Tako je to šlo. Včasih pa se mi zdi, da sem še vedno na ladji in da iščem sidrišče. Gitika, hja, samo eden od

privezov. Koliko takih privezov sem že imel. Včasih več, včasih manj, Silva ... Ne, nocoj te prosim, da mi jih ne omenjaš, vse te moje ženske, ki so mi sežigale dušo. Kadar ljubim, ljubim, kadar sovražim, sovražim. V Benetkah, pred leti ... Ne vem, če veš. Takrat si bil odsoten, odslovil sem te, ker sem hotel biti svoboden kot otroški zmaj v vetru. Benetke ... Soparen dan, jaz pa sem hotel, da me prijatelj posname, kako igram eno pesem v gondoli. Takrat sva s Silvo še bila na robu bližine. Noči so se spreminjale v smrčanje in molk, spala je na kavču. Ostajal sem zunaj, dokler se je dalo in zjutraj sem pil zelnico, ni ga boljšega zdravila za mačka, res. No, ko sem bil v Benetkah. Igram kitaro in mimo se pelje trop turistk, ne vem, neka čudna svetloba me je oplazila, same svetlolaske, med njimi je bila ena s posebnim obrazom, Švedinja Inge. Ukazale so krmarju, da nama je sledil. Seveda z resnim petjem ni bilo nič več. Prijatelj jih je posnel, sklanjale so se, razmetavale nasmehe, kazale bogate prsi, dobesedno, ženske to znajo. Vedo, kako se je treba prikloniti, da pokažejo tisto pravilno oblost, tisti nasladni žleb. No, na pomolu, blizu slovite kavarne, sva se izkrcala. One pa za nama. In Inge, v modrem kratkem krilu, v beli majici, maj je bil in že vroče, je prineslo do najine mize. Ogledoval sem si jo, severnjaška boginja, ki za zameti beži v smrekov gozd. Kakšna lepota, skladnost, čiste oči, polne mrzle modre vode, v kateri bi se okopal moj tedanji snobovski nasmešek. To je bilo, ja, pred petimi leti. Hotela je vedeti, če obstaja kakšen CD, če sem profesionalni italijanski glasbenik. Pa sem ji začel bahavo razlagati, da sem slovenski glasbenik, ki poje v italijanščini. Nič ni razumela. Prijateljice so ji nekaj kričale, ji mahale, ona pa jih ni hotela slišati. Takrat sem dobil občutek, da me vleče nekam v hladne globine, da se ne bom mogel

odlepiti od njenega obraza, od njenih oči, od trepeti, ki me je zajel. Prijatelj je opazil to izjemno situacijo in jo je na hitro posnel, pod raznimi koti – kakšni portreti, moj bog. Potem se je zmuznil proč, taktičen umik, ker je pač uvidel, da sva se začarala – Kreslin bi rekel, da me je zacumprala. Pa me je res. Vljudno je vprašala, če zdaj lahko prisede. Naročila si je mali kozarec piva, jaz sem pil kapučino za začetek. Moral sem ji razložiti, kako je s tem, da sem Slovenec in da pojem v italijanščini. Izkazalo se je, da je nekaj vedela o Jugoslaviji, o Sloveniji je samo slišala, ker je politika ne briga, dama pri petintridesetih, v najboljši formi za lomljenje moških kosti, sploh takih, ki izgublajo prožnost. Kaj, kako sem zvedel, koliko je stara. Sama mi je povedala, ko sva se začela odpletati. Rekla je, da je zdaj v službi v nekem vzgojnem zavodu, da se je s kolegicami odločila majski dopust preživeti v Italiji. Vse da so tam zaposlene, ene vzgojiteljice, ene pa v kuhinji in še druge. Osem da jih je prišlo dol, s kombijem. Vozi da ga najmlajša med njimi, ki je tudi sicer ostra paznica, poklicna policistka. Hotel sem zvedeti, kakšen vzgojni zavod je to. Po drobcih mi je povedala, da je to zavod za mladoletne prestopnike, drobne kraje, begi od doma, pretepi, mandatne kazni, droga, pa tudi dom za tiste, ki imajo v družinah težave. Pa sem dobil idejo, da bi tam lahko imel koncert, če bi mi plačali potne stroške in nastanitev, si misliš. V hipu sem postal posloven. Govorila sva še in še. K sreči sem dobro poznal Benetke, zgodovina, pa to, kaj se spleča videti. Poklical sem Rada, da mu povem, da sva s snemanjem zaključila, da pa bom z veseljem tem Švedinjam razkazal Benetke. In smo šli. Cel dan smo se potikali po kanalih, si ogledovali palače, muzejčke in take reči. Končali smo v piceriji, lačni, smejoči, že malo okajeni. Ej, koliko so ga te babe prenesle,

ne bi verjel, če ne bi videl. In noč ... Dragi moj, scenarij za porno film. Dama si je dala duška, nadarjena posteljna artistka. Še z nobeno nisem doživljal kaj takega. Imela je potrpljenje, imela je pravo taktiko, imela je smisel za moško telo. In zjutraj sem bil brez denarja in brez življenja v sebi. Lebdel sem nad vodo, duh Benetk sem bil. Pravzaprav, hotel je stal zunaj Benetk, zunaj. Pa je zagato rešila Inge. Plačala nama je bogat zajtrk. K sreči sem imel plačilno kartico še veljavno, nekaj je še bilo gor, zadosti, da sem si kupil vozno karto za vlak do Gorice, potem ... In izmenjala sva si elektronska naslova. Pa se ni ustavilo pri tem. Kar nekaj večerov sem hitel domov, da sem jo ujel na Skypu. Trapasto veš. Kazala mi je svoje prsi, me vabila, naj pridem k njej tja gor, naj ... Jaz pa brez denarja in tik pred ločitvijo. Junija tistega leta sva se dokončno ločila, uradno, na sodišču. Hčerka ... Jutri pride iz Kanade, to že veš, pride, pride. Inge, sprašuješ, kaj se je zgodilo z njo, z nama. Na jesen sem res šel na Švedsko. Prodal sem nekaj stvari, parcelo v Istri, kos vinograda, ki sem ga podedoval po noniču, in sem šel. Obrit, z zvezanim čopom sivih las, s kitaro, prav v tem obtolčenem kovčkom, s posnetki za CD. Inge ni bila več takšna. Zdela se mi je resna, zamorjena in veliko je pila, pivo, pivo, pivo. Pločevinke so se grmadile ob kavču v njeni mali garsonjeri. Kadila je slabo marihuano, kupljeno na črno. K sreči sem imel terapevtske zaloge dobro skrite, ne povem ti, kje, tega ti pa ne povem, pa če še tako vrtaš vame. Malo je pomagalo, da sva spet zavrtela beneški porno film. Če prav pomislim, je to bil moj najdražji fuk, oprostite izrazu, tako je to pač bilo. In Ige se je izgubljala v severnjaških meglah. Skušala mi je prirediti neko domačnost, a jaz teh severnjakinj ne razumem. Saj ne, da so hladne, a vse mora biti nekako predvidljivo, na

videz urejeno. Dosegla je, da sem v soboto šel in zaigral tistim urbanim odvečnikom, ki so vsi po vrsti buljili v mobilete in imel sem občutek, da so tam samo zato, ker je vodstvo zavoda tako hotelo. Stara ravnateljica mi je laskala, da pozna italijanski temperament, da je bila nekaj časa z možem tudi v Italiji, kjer je on tam delal v industriji, Torino. Nič, mulci in mule so me gledali kot pajaca na odru, ki nekaj jamra v njim nerazumnem jeziku. Eno uro sem zdržal, več pa ne. Aplavza ni bilo, samo osebje se je trudilo. Mularija me je bojkotirala. Veš, kako sem se počutil, a veš kako trapasto, totalka trapasto. Kot stara ladja na čereh, evo, tako sem se počutil. Železje, ki škripa v vetru. Včasih si me nerazumno odgnal, mu rečem in ga gledam, kako je zleknjen v premišljevalca, v večer, naphan s hrano in utrujen od popoldanskega snemanja. Včasih so snemali dolgo v noč, zdaj se je mojster, ki ima studio, tudi postaral in hoče imeti večere zase, za svoje pivo, za svojo umirjeno zatolščobeno počivanje pred televizijo. Vsi mi se sesedamo v nagubek časa. Povsem te razumem, kako ti je bilo. Naj te spomnim, da si tudi že pri nas igral samemu sebi, si pozabil, Zasavje. V delavskem domu si imel koncert, no imel, imel si ga in ga nisi imel. Prišel si tja, kmalu po prvem CD – ju in so ti organizirali koncert, prijatelj Sašo se ti je ponudil, da ti ga organizira. Smešna sta bila. Trenirala sta na ljubljanskem kolodvoru, najprej šilce, potem pivo, pa spet šilce in v Trbovlje sta prišla že močno obdelana. Dvorana je bila razsvetljena, fant, ki je postavil ozvočenje, je živčno kadil in spraševal, če je treba še kakšen dodaten mikrofona. Preizkusila sta glasnost, naravnala, kar je bilo treba, preverila luči, stol, držalo za zapise, ker na note nisi igral. Pred seboj si imel samo vrstni red pesmi, le toliko, da bi te spomnilo, če bi se ti zaštrikalo. Ob osmi zvečer naj bi

se stvar začela. Skupaj ste šli v bližnji bife, spet šilce in še eno. Misli so letele skozi jesenski mrak, prav tak, kot je bil prej tam zunaj, ko sva se srečala. Ob pol osmih ste odšli nazaj proti dvorani. Dekle, ki je bilo na blagajni, je nekomu pošiljalo sporočila, se igralo s telefonom in zmoglo skromen nasmešek, le toliko, da je pokazalo, da zmore topo vljudnost, če je v to prisiljena. Nič, gluhota. Dva naključnika sta prišla, eden še povsem mulc, drugi odsoten, pijan. Niti enega samega poslušalca niste ujeli. Deset čez osmo še nikjer nobenega. Ob pol devetih sta odšla tista dva naključnika, mlajši si je vrtal po nosu in si navrtek obrisal ob ponošeno kavbojsko jakno. Dekle je reklo, da ne bo nobenega, ker da je četrtek in se folku ne da ven. In potem ste začeli debato o zapuščenosti te regije, o umiranjju industrije, o brezvoljnosti, o kužnih dušah. Tako je rekel Sašo, da imajo ljudje kužne duše, da pa bi jih ti lahko vsaj nekoliko opral s svojimi pesmimi, čeprav petimi v italijanščini. Dekle je reklo, da so še na en drug koncert komaj nabili petnajst ljudi, da so tipi igrali, neka etno skupina, pred mesecem dni. Sašo ji je prikimal in omenjal, da se tega sranja ne bo več šel, da to nabiranje ljudi dela zastonj, da mu niti telefonske naročnine ne plačajo, da je to eno zaspano gnezdo, da ... In še in še. Potem si se zavlekel v stol, nekaj časa si kar sedel. Začel si se spominjati Kosove-la. Mar ni enkrat imel govor v Trbovljah in zbolel, kako je že bilo s tem? V mislih si ga videl, kako nese kitaro čez kraške gmajne in se meni s pticami, celo slišal si ga: O ptice, ki selite jutra onkraj mojih misli, o ptice, ki imate konus svobode, ki imate apsido neba za svojo domišljijo, ki imate oblake za zastor, ko pade dan v vaše drobne oči. In vi bori, ki stražite bele opilke pokrajine in sive gmote starih kamnov, sanjajočih poledenitve, in težka stopala prvih ljudi,

odetih v kožuhe. Atomski vek se obeša na ramena zemljanov, ki hitreje živijo kot kaj zares doživijo. Pojdem od tod, do srca moje domovine, da ji izšepetam ljubezen, da ji povem, da moja kri vre samo za njena nedrja, na katerih bom prekmalu zaspal. V kovčku nesem slutnje, v glavi požar, ki bo zajel Evropo. Mrmrali bodo **mojo** ime, ko bom čez stoletje prišel nazaj, takrat bom igral tudi na kitaro in trosil pesmi po gmajnah trpkih duš, kot nocoj; o grem na rob, da zavonjam meduzino sluz tam podaj, kjer so se menjali gospodarji, da smo mi bili lahko hlapci. Do kdaj bomo samo klovni na odru bogatih, do kdaj, vprašam vas moji temni bori, v tihi mračnosti mojih stopinj. Iz te zamišljive te je zbrcal Sašo in ti ponudil prenočišče v zanikrnem hotelu, ker da bosta še nekaj časa lokalizirala lokalne probleme. Tehnik je pospravil kable, pogasil luči in ste šli. Ne prav daleč. Najprej en lokal, pa drugi in tretji, pa kočica, narezek in pijanski juriši. Zbudil si se v hotelski sobi. Mlačna svetloba ti je najprej narisala kovček s kitaro, ki je bil poleg tebe na postelji, namesto ljubice. Čeprav te je Sašo prepričeval, da bi bilo bolje, da bi pel v slovenščini, potem bi se jih nabralo kakšnih petdeset morda, in bi pokrila vsaj stroške najema dvorane in te fore. V glavi ti je nabijal zvon, podoben tistemu, ki ste ga imeli na ladji za vsak primer, če je bilo potrebno hitro ukrepanje. Začel si se spraševati, kaj vse je bilo; nazadnje kočica v hribih nad dolino, hlad zunaj, divjačinski golaž sredi noči, bizeljsko vino, jecljavi veterinar, en advokat, dve uslužbenki na banki, še ena dama, tiha, mrzla, z visokim vratom. In dve še napol smrkliji, strežajki ljubezni, ki jih je s seboj privlekel mlad podjetnik, ki da ima rad kulturo, samo slovensko, da pa italijansko ne razume, da je Italija neke vrste cigajnerija, tako je rekel, ja. In skozi možgane ti je plavala ena od mladenk, ki ti je

sedla v naročje, te gnetla, ti pa nič. Pijan kot brodolomec, si ji nekaj šepetal na uho, jo grabil za ne prav velike prsi, se nekaj slinil po vratu, ampak hidravlika ni delovala, olje je bilo preredko in je iztekalo, tesnila so odpovedala. Vedelo se je, da je to spadalo k pokoncertnem aranžmaju, ampak je stvar propadla. Podjetnik je bil eden od sponzorjev, pa se je prilimal tja gor in razlagal, da je kultura prav tako samo biznis. Da moraš znati narediti take stvari, da jih bodo ljudje kupili, samo to, da nekaj šteje. Skušal si mu ugovarjati, pa te je preglasil. Odnehal si. Sašo te je miril, punca v naročju pa ti je zaprla usta z natreniranim poljubom. Okus po pesmi, je rekla. Take pameti ji nisi pripisal. Jutro se je le počasi levilo v tresav dopoldan. Poiskal si mobil in poklical Saša. Dolgo je zvonilo, potem pa ti je povedal, da te bo on peljal nazaj v Ljubljano, da si je izposodil avto od brata, ker da je njegov še vedno pri mehaniku. Vstal si, navlekel nase hlače, ki si jih imel samo za koncerte, rjave, lepe, z veliko žepi, neka mešanica popotniških hlač in elegance. In seveda bela tunika, ta ni manjkala na nobenem tvojem koncertu, ta pa ne. Čez si navlekel znameniti stari jesenski plašč, pobrskal po denarnici, revščina ... Ko si se pogledal v ogledalo, si tam spet zagledal Srečka. Nasmehnil se ti je in ti rekel: Nikoli ne boš v mojih višinah, nikoli. Imaš pa sposobnost, da ujameš ritem vetra v škarpah in v borovcih, to imaš, in to neguj. Niso te hoteli slišati, ker tudi če te bi poslušali, te ne bi razumeli. Tvoje rime imajo lep ritem, tudi povedati zmoreš marsikaj. Prijatelj, ne poj ljudem, ki imajo kamen v prsih, ne poj. Na gmajnah boš imel več poslušalstva. Potrt si, vem, nikogar ni bilo. Strašna stiska je to, če misliš, da boš ljudi osrečil s pesmijo, pa te zapljuje gluhoti. Odromaj nazaj dol do svojo Istre in njej poj, ona ti bo ploskala z vejami starih hrastov. Ti zvoki so

te zbegali. Ni bilo prvič, da sta se tako srečala, ne. Opljuskal si si obraz z mrzlo vodo in se otresel morastega zavedanja, da si stopil v meglo. Tiho si in se smehljaš. Ah, krt moj, zgodbe me zagrinjajo. Ničesar ti ne očitam, ne. Brez tebe bi bil le pozabljen klavir v koncertni dvorani. Instrument sem, na katerega igra večni virtuoz – čas. Obnemim. Za trenutek se mi zazdi, da me vleče neka čudna spirala v drugačen čas, v drugačne zgodbe, izprane z rumenilom odmaknjenosti. Kakor da so vame padle stare slike v sepija tehniki. Dame imajo rumena lica, vonj petroleja se meša z vonjem slabih navad, umivajo se poredko, na pečici se greje večerja, samo krompir in kosi trde govedine, ki je bila prej v juhi. Življenje se strne v minevanje vekov v vsaki celici. In iz te rjavorumene megle se vzdigne Mihael, čeden otrok malomeščanske družine, ki je bil na silo posvojen, ker, ... Tukaj se zgodba začne. Tako me meče že celo življenje. Komaj se udomačim v nekom, že me pahne v nekoga drugega, včasih za hip, včasih za več let. Luč večnosti me spoji s prahom minulih in sem ogorek postaranih strasti. Bonisimo se pretegne, počí s členki prstov. Reče, da bo šel poslušat, kar je danes posnel. Vstane in se odpravi do računalnika. Vse ima na ključku. Vtakne ga in klikne. Nadene si slušalke in se mršči. Vprašam ga, če bo to zadovoljiva mešanica zvokov, kvaliteta in to. Mrmraje mi razloži, da so to zgolj surovi materiali, ki ga program za analizo zvoka že zastopi tako, da je prav. In potem skačejo krivulje, ostri zobci jih grizejo, zeleni valovi stečejo čez vse. Ustavlja, poveča krivuljo in spet požene. Zmajuje z glavo, zmigne z levo ramo, ta njegova gesta. Kadar je v dvomih, naredi tak gib. Ti, a se ti ne zdi, da je bilo včasih bolj romantično, ko ste v studiu preposlušali nekajkrat posnetke na velikem magnetofonu, potem ste brisali, pa spet posneli. Zdaj pa ti

stroji, te krivulje, ti ostri vrhovi, te čudne risanke, kot da gledaš kardiograme. Bonisimo se obrne in se nasmehne. Odloži slušalke in reče: Ej, romantika, romantika. Včasih smo res poslušali, snemali, poslušali. Zdaj je lažje. Manj materiala se porabi, hitreje se popravlja. Režeš, lepiš, popravljaš tone, vse ti naredi računalnik, vse, le duše ti ne posodi, ker je nima. Zdaj pa prosim, počakaj, da naredim analizo, potem se pomeniva, prav. Pustim ga nalimanega na ekran. Zaprem oči. Mihael stoji v senci kostanjev, v sepija izvedbi. Stoji tam, ves eleganten, piše se leto 1913, Dunaj. Dopolnil je osemnajst let in se je plaho pripravljaj na to, da prepozna moškega v sebi. Vidi se, da je prišel iz uglašene vile, kjer so imeli bogate večerje, majhne razvratnosti in veliko izbranega vina. Hodil je tam pred tisto hišo, kjer so v nočeh diskretno vstopali gospodje, se hihljivo zmuzevali v zgornje nadstropje v majhne sobe, kjer so bile težke zavese in postan vonj umitega ženskega spolovila. Mihael je vse to vedel, ker so se vrstniki že preizkusili. Mlade dame so bile vnete od divjega drgnjenja, od izcimanja slinastih gospodov, ki se jih je lotevala usodna hotna mrščavica. Včasih se je smeh obešal na pritajene luči, na tihe poglede odhajajočih, klavrnih izgorelcev. Mihael pa strmi tam in si ne upa skozi velika, rjava rezljana vrata, za katerimi utripajo vulve. Gleda, če bi se prikazala katera od deklet, da bi mu namignila, da bi ga povabila v polmrak in bi mu ga najprej namilila in umila nad belim lavorjem, potem ... Prijatelj Hanzi je bil tu prejšnjo soboto, malo pred šesto zvečer. Uradno se je hiša odprla šele po osmi uri, pa je imel srečo, da ga je ena od deklet opazila spodaj in mu prišla odklenit. Iluzija je splavala med kostanje, ki so požrli vse poglede izza težkih zaves. Okna so bila odprta, vsaj tista čisto zgoraj. Od tam je lilo neko požvižgavanje. Naveličan

bremena mladosti se je odpravil do pivnice, kjer je običajno srečal Hanzija. Tudi zdaj je bil tam, že malo veselosten in s težkim vrčem piva. Sedel je v senci lipe in ga povabil. Zaupal se mu je. Hanzi ni bil tako dobro vzgojen, še manj premožen. Njegovi starši so sicer imeli malo trgovino s sadjem, neslo je le toliko, da so sproti plačevali najemnino in njegovo šolnino. Ampak Hanzi je imel vizijo, hotel je postati advokat. Jezičen je res bil, najbolj v družini. In spet je Mihael hotel slišati, kako je, ko, ko ... Sredi spraševanja se mu je prikazal oče v beli srajci, s kozarcem penine, tisti večer ... Sin, šla bova v hišo gospe Ivon, da se boš naredil za dedca. Čas je, osemnajst jih imaš, čas je. Pripravi se, drugi teden se pomeniva. Ivon ima metode, ki te bodo osrečile, boš videl. In se razumeva, gospa mama ne sme biti obveščena o namenu najinega nočnega izleta. Domentjena bova, da te bom vpeljal v kvartavsko omizje, ker je eden od stalnih udeležencev zbolel. Diplomacija, sin moj, diplomacija, je oče govoril. In Mihael se je muzal. Žarela sta v moški zaupljivosti, in takrat je bilo Mihaelu dovoljeno popiti kakšen kozarec penine v pravi moški družbi imenitnih gospodov, ki so mrmrali nekaj o tem, da se gospodarska slika fiži, da cesar nekoliko hlastavo troši, da se zagotovo kuhajo kakšne usodne reči. Takrat se še ni vedelo, da bodo čez leto dni vpoklicani mladeniči, nekateri že preizkušeni med ženskimi stegni, spet drug niti še ne dobro obriti. Mihaelu seveda ne bo treba. Oče mu bo našel primerno službo za potrebe armade v Trstu. Oče, no, zgodba o tem še molči. Ne vemo, če mu je res bil pravi biološki oče. In usodnost je hotela, da se je gon po tisti hiši v Mihaelu razrasel do te mere, da je od pomladi hodil pred tista vrata, postopal pod kostanji, kadil in se delal, da je mlad gospod na brezbriznem sprehodu. Pa ga je res gnal

samo nagon, ali še kaj višjega? Gospod oče mu je naslednji teden, dal ga je poklicati v kabinet, menda je bilo na torek, ko ni sprejemal strank v svoji odvetniški pisarni, takole razlagal: Dragi sin, biološke potrebe, te vsekakor mora moški upoštevati, da zadosti zdravemu telesu poslušnost. Zdaj si že moški, in verjamem, da to razumeš. Potrebuješ žensko, da te vpelje v zabavnejšo plat moškega kot takega. Poučil si se že o svojem telesu, priskrbel sem ti zadosti tovrstne literature, zdaj pa je čas, da se še praktično seznaniš z ljubeznijo samo. Gospa Ivon ima ekipo, ki to zna in zmore. Opozarjam pa te, da je tam dama zrelih let, ki je občasno še dostopna za gospodiče, njeno delovno ime je Zine, si me razumel, gospa Zine, je zate prepovedana v tisti hiši, čeprav prav ta navadno prevzame začetnike. Razlogov, zakaj ti jo prepovedujem, ti ne bom navajal, ker so stvari, ki so zavezane molku, toliko že lahko razumeš. In ko boš tudi sam advokat, boš razumel tehnični pomen molka. No, glede plačila je že urejeno, gospa Ivon je obveščena o tvojem obisku in bo tudi ona poskrbela, da ne bosta prišla v stik z Zine, ki je letos dopolnila šestintrideset let. No, kar korajžno. Videvam te, da si blage sorte moškega, še malo zasnanjan. Nič ne škodi, če človek včasih malo posanja, a življenje bo od tebe terjalo tudi odločnost. In moški dobi odločnost, ko se loti žensk. Sam se odloči, kateri dan boš šel, le ob četrtek imajo zaprto, sicer pa vsak dan, no, sobote so natrpane, nedelje že malo manj, v tednu pa, kakor kdaj. Si me razumel moj Mihael, si? ga je domnevni oče vprašal, ker ... Potrpljenje, potrpljenje. Za zdaj se je sepija zgodba ustavila. Včasih se kar stopi in je ni nazaj, tako se mi pač dogaja. Bonissimo je še kar zabubljen v ekran, nekaj si mrmra, nekaj na hitro poklika. Vidim, da vmes skače tudi na FB. Pa mu ne bi pripisal take večerne aktivnosti. Včasih,

še pred leti, je popolnoma zavračal vse te norosti, računalnik, mobitel, družabna omrežja, zdaj pa dolgo v noč brskari, piše, se pogovarja, skratka, svet si je potegnil domov. Nič, počakal bom, da naredi, kar mora, ker itak vem, da je zdaj v žerjavici ustvarjanja in ne bo tako kmalu zaspal. Vstanem in si grem natočit kozarec mineralne vode. Golaž je bil dober, le malo slan se mi je zdel. Pa mu ne smem tega reči, zameril bi. Ponosen je na svojo kulinariko. Saj mu je ne odrekam, zna in zmore. Ha, zrezki po mornariško, pa ribe, o, pa špageti na več načinov, to zvrst je prignal do vrhunca, to pa res. Njegove omake, ah, ah ... Kadar jem špagete pri njem, se mi zdi, da so to na okusen način pripravljene črvi, pač refleks krta, tudi kadar je v človeški preobrazbi. Tako, zaprem oči in sepija film teče dalje. Mihael je stal v predsobi in se še enkrat pogledal v ogledalu, za njim je hušknila gospodinjska pomočnica, malo porejena, pa vendar ... Kolikokrat si jo je predstavljal, da pride v noči k njemu, da ..., da je v tisti napol prosojni nočni srajci, s svečo v roki in potem, njene velike kmečke prsi. Tako je slišal reči enega od očetovih obiskovalcev, ko so se ob večerih dobivali na partiji taroka v malem salonu. Ta, klicali so jo frau Jane, jim je morala prinašati pijačo, odnašati pepelnike, skuhati kavo. Dežurala je, tista mlajša, komaj petnajstletna, tisti je bilo prizaneseno s temi dedci, ki bi jo najraje mečkali, a oče tega ni dovoljeval, ker se je bal, da bi frau zanosila in bi moral iskati drugo. Pridna in ustrezljiva je bila, nikoli slabe volje. Nasmehnila se mu je v zrcalu in ga vprašala, kam je namenjen. Čudno se ji je zdelo, da se na torek mlad gospod odpravlja ven, ko pa je najraje posedal v svoji sobi s kakšno knjigo v naročju. Rekel ji je, da bo nocoj imela prosto, ker gresta z očetom v klub, kjer se bo pridružil kvartopirskemu omizju. Ampak služkinja je

bržkone dobro vedela, v kakšen klub odhajata, saj so gospod Johannes prav radi hodili na take nočne izlete, prejšnja leta večkrat, in ve se kam, ker ... V tistem okrožju se je natanko vedelo, kateri odličniki hodijo k Ivon, vedelo se je, preprosto se je vedelo. Katera od žen je take govorice prestregla, ampak malomeščanska vzgoja je zahtevala, da se zadržijo, da se skrijejo pod puder in ugodje, ki jim ga moške omogočajo. Kmalu so se odprla vrata na levi. Gospod Johannes je bil ves nadišavljen, opravljen po zadnji modi, čevlji so se svetili, v očeh je imel steklovino nagona. Služkinja se je diskretno umaknila in jima zaželela veselo družbo. Johannes se ni zmenil za njeno opazko. Šla sta in si dovolila, da so ju do hiše pripeljali z avtom, takrat še redkimi v tistem okrožju. Seveda si ga je gospod Johannes omislil, in tudi šoferja je zaposlil, starejšega možakarja, ki je rad nekoliko pokritiziral oblast, ker je bil nekdanj premožen, a ga je davčna politika pripravila ob spodobno premoženje. In ker ga je Johannes zastopal v tožbah in obtožbah, ga je potem iz usmiljenja zaposlil. Avto se je ustavil pod kostanji. Pozen julij, poletje, še soparen večer. V gostilni na vogalu se je slišalo bučno govorjenje, tleskali so vrči, nekaj kočij je zdrdralo mimo, pa tudi nekaj avtomobilov se je videlo. Moralo bova pustila zunaj, je gospod Johannes rekel in krepko povlekel za zvonec. Gospa Ivon je pokukala iz zgornjega okna, črni lasje so se blesknili, ker ji je v obraz zasvetila luč iznad vhoda, pol desetih zvečer je bilo. Navdušeno ju je povabila v salon, kjer so dekleta po separejih raznašala pijačo čakajočim gospodom, vendar tisti večer ni bilo pretirane gneče. Samo eden golobrad gospod z veliko plešo je sedel ob mizi v glavnem prostoru, pil z damo penino in se nečemu smejal. Ivon je očeta poklicala za težko rdečo zaveso, kjer so bila še ena vrata, tako

se je videlo. Mihael se je usedel v udoben naslonjač, mladenka rjavih las mu je postrgala s penino v lepem kozarcu. Njen obraz je bil brezčutno hladen, navajen mraka in pohote. Anemična roža noči, je tedaj Mihael pomislil, ker ga je čedalje bolj vleklo v pesnjenje, v nenadno besedno dopolnjevanje sveta. Oče je kmalu prišel nasmejan nazaj, počakal, da mu je mladenka prinesla penino in se obrnil k Mihaelu: Ne bo ti treba skrbeti glede Zine, premeščena je v Trst, kjer ima gospa Ivon še eno tako, rekla bova temu, terapijsko podjetje. No, za nocoj smo ti namenili gospodično Tamaro, izvrstno Rusinjo, ki ima slovanski temperament, ta se bo še najbolje prilegel tvoji zadržanosti in, upal bi si celo trditi, pesniški duši. Prav bi bilo, da se takoj po moško odpraviš gor v sobo številka 3, čez dve uri se pa spet dobiva tu. Ne misli, da sem jaz prišel na obrok ljubezni, ne, sin, ne več. Z gospo Ivon imava nočne pomenke, ker je razgledana, pa tudi, no, naj ti zaupam, kakšna koristna informacija mi prav pride pri zastopanju strank. Za zdaj tega še ne razumeš, ko boš imel lastno odvetniško pisarno, boš morda potreboval tudi takšne informacije. No, zdaj pa le gor, le pogumno. Gor greš kot fant, dol boš prišel kot mož. Korajžno fant, in na higieno ne pozabi, jasno. Očetove besede so se vpile v težke žametne zavese. Gospa Ivon jo je odgrnila na desni strani, mu pokazala polkrožno stopnišče in mu šepnila: Dečko, pokaži Rusinji, kaj zmoreš, kar pokaži ji, je čvrsta, zmore. Pa kar brez strahu, vse je enkrat prvič. Tamara, dekle pri dvajsetih, z velikimi prsmi, izrazitimi boki, s svetlolasimi razpuščenimi lasmi, je sedela na postelji v nekakšni nočni halji. Soba je premogla še stojalo za lavor, bel vrč, dva stola, ogledalo. In tudi tu so bile težke rdeče žametne zavese, za katerimi je dehtel dunajski julij-ski večer. Kot je predvidel, mu je pomagala, da se je slekel.

Njeni gibi so bili zelo previdni, umirjeni, vajeni. Priškrnjena luč je bila prekrita z rožnatim pokrivalom. Tamara si je namilila roki in ga povabila k lavorju. Potem se je začelo, najprej miljenje mošnje, potem ... Prvi brizg je šel kar v lavor, hitro, neučakano. Tamara je očitno to pričakovala, samo nasmehnila se mu je in mu povedala, da bosta vajo ponovila na postelji, da pa se mora malo zbrati. Mihaelu je bilo nerodno, tak neučakan brizg. Pozabil je Hanzijev nasvet, da si mora pomagati z ročno tehniko, preden gre tja, ker sicer bo stvar prehitra. Potem se je šola ljubljenja šele začela. Polagala mu je roki tja, kamor se mora, ga vzpodbujala, mu kazala, kako se boža ženski spol, kako se s prstno tehniko žensko vzburja, kako se poljublja prsi, kam se mora žensko poljubljeni, da se ji naberejo sokovi, katere je čutil na prstih, kar ga je najprej zgrozilo, celo gnusilo se mu je, a se mu je vračala moč. Štrlina je ubogljivo stala. Prešla sta nekaj uvodnih lekcij, potem pa je moral med njena stegna in ga je nežno vzela vase. Nerodno je nekaj trenutkov na njej samo ležal, ji sopihal v vrat, se trudil, da bi delal nekakšne gibe, a je bil neroden. Čutil je, kako ga njena razgretost objema, kako ga vleče nekam v belo spiralo. Tamara ga je prijemala za mošnjo, mu ljubkovalno govorila, da ima lepega, da ima močnega, dolgega, da bodo ženske srečne z njim ... Pa je začutil, da se mu svetloba nabira, da se bo zdaj zdaj raztreščil v ploditveni vesoljni prah. In mu je prišlo. Prvi brizg v žensko, odrešitev, spirala vesolja skozi možgane. Tamara je hropla, samo hropla, kajti njeni orgazmi so bili dragi. Pustila ga je, da si je oddihoval in se privajal utripu njene izžemnice. Kadiš? ga je vprašala čez čas. Ni bil navajen rednega kajenja, še ne, čeprav je bil oče hud kadilec, menda ne samo to, tudi še kakšen drug opoj si je privoščil, ki je bil tedaj v modi. Slišal

je, da si gospodje privoščijo kokain, poživilo, ki te približa nebeškim višavam. Z njim jih je oskrboval lekarnar, ki je občasno prišel na obrok taroka. Ne, ne kadim še redno, ji je Mihael priznal in se vzravnal. Od strani je gledal njen lepi profil, njene štrleče prsi, njen gladek trebuh. Taka ženska, pa ... Takoj je zatrl te misli in se prepustil sladkemu odpočitku. Tamara si je prižgala malo belo cigareto, kar gola stopila do težke zavesa in puhala dim za zaveso v dunajsko noč. Tobak je prej smrdel kot pa dišal. Čez čas, ko je pokadila, se je usedla poleg njega in ga začela spraševati, kaj bo študiral, kam misli potem. O sebi je povedala le toliko, da je z mamo prišla na Dunaj, ker je nastopala v plesnem baru, še prej pa tudi v Varšavi in Budimpešti, da jo je rodila po pomoti, da, prav tako je rekla, po pomoti – nesreča pri delu, je še dodala. In potem jo je Mihael začel spraševati, če morda ona ve, zakaj se ni smel srečati z gospodično Zine. Popravila ga je, da se Ivon edini reče gospa v tej hiši, da pa je Zine zdaj v Trstu, kjer pomaga voditi takšno hišo. Na pomlad da se je odselila. Potem je Tamara nenadoma umolknila in sklonila glavo. Očitno se je zavedala, da je prekršila zapoved, da se o Zine ne govori, čeprav so vsi vedeli za njeno zgodbo. Kakšen krt pa bi bil, če je ne bi poznal. Zine je imela komaj osemnajst let, ko jo je teta oddala v takšno hišo, ker se je že prej rada potikala po plesiščih in se objemala. Tudi sicer je za svoja leta bila videti že povsem odrasla, užitna všečna dama. Ampak nanoslo je tako, da je že kar s prvim klientom zanosila. Slabo je bila poučena o teh igricah, pa se je zgodilo. In lastnica, takrat je to že bila mlada Ivon, ki je lastništvo podedovala po svoji materi, plemeniti Gertrud. In Zine je rodila fantka, lepega fantka. Tega so potem oddali uspešnemu advokatu, ki je imel gluho seme, kot se je temu reklo. Z ženo nista imela

otrok, čeprav sta obiskala vse specialiste in bila v preneka-
terih toplicah. Pa sta se odločila, da posvojita tega novoro-
jenčka. Zine ga je hodila dojit na njihov dom. Težko si je
predstavljati, kaj je Zine doživljala, ko je morala otroka
puščati v tisti bogataški vili, ko ga je odstavila od svojih
mladih, mleka polnih prsi. Po kakšnem letu so ji prepove-
dali hoditi v tisto hišo, začasno so jo premestil v Gradec,
pa še v neko drugo mesto, da ja ne bi hrepenela po malem
Mihaelu, tako so ga krstili njegovi novi starši. Mihael pa je
zrasel in si je oddihoval v postelji, kjer se je rodil ... To je
bila prej Zinina soba. Soba številka 3, za premožne gospo-
de in za sinove, ki prihajajo na uvajanje. Soba številka 3.
Nenadoma se je v Tamari nekaj prelomilo, ker je vedela, da
pač mora povedati, da mora ... Zine je spoznala na neki
zabavi, kamor so jih napotili, da bi bile na voljo visokim
oficirjem. Zine se je tisto noč napila, veliko je kadila,
kašljala, kratka, za gospode ni bila uporabna. Tamara pa
je z dvema že opravila, takrat ji je bilo devetnajst let, lani
torej, lansko zimo. In potem se je začela jokava zgodba, ko
si je prišla Tamara oddihovat v njim namenjeno sobo. Sed-
la je na rob postelje in gledala Zinin jokajoči obraz. Pa ji je
Zine povedala, s kom je zanosila – bil je mlad častnik, vi-
sok, lep, plavolas, komajda je zaključil študij. Njen prvi v
tistem letu, ko jo je teta oddala. Mama je umrla za tuber-
kulozo, prej pa je bila šivilja in perica pri neki drugi bogati
družini v soseski, kjer je stanoval ta mogočni pravnik. In
tako so se karte premešale. Zinina mama je prišla na **Dunj**,
ko ji je bilo šestnajst let, ker je tam delala njena sestra, ta pa
se je poročila z mladim zdravnikom, srečo je imela. Od
kod da je prišla, iz okolice Postojne, od tam nekje. Napotil
jo je na Dunaj oče, ker je bil trgovski potnik in je imel taka
pota, pa se je pri trgovinski tvrdki domenil, da vzamejo

hčerko v uk za šiviljo in za prodajalko konfekcije. No, potem pa se je življenje drugače odvijalo. Zinina mama je torej mlada umrla, teta pa je postajala živčna razvalina, ker si je zdravnik omislil drugo, premožno žensko. Mala Zina je bila tako odveč v hiši, pa je rasla in rasla. Teta ji je priskrbelo najprej delo v mali trgovini, kjer pa so jo obtožili kraje, pa spet drugje in še drugje, dokler se ni teta naveličala tekanja in prosjačenja, kdo bi vročekrvno Zino vzel v službo. Priporočil ni bilo. Tamara pa ni povedala, komu je Zina oddala otroka, toliko je bila le zadržana, ker je na nek način vedela, da je ta otrok on sam, Mihael, utrujen, izsemenjen, gol na postelji v kateri se je rodil. Ležal je tam v medli svetlobi, iščoč neke druge prsi, ki so ga dojile, ne da bi on vedel, katere so res bile, ker se je njegova doba zavedanja začinjala v udobni otroški sobi, polni igračk in vse druge šare, v naročju gospe ... Ni mu bilo treba pojasnjevati. Vse se mu je nenadoma razgrnilo. Tisti spodaj, ki ga čaka, ni njegov oče, gospa mama, ni mama, Zine je zdaj v Trstu. Poiskati mamu, poiskati prve prsi, na katerih bi se lahko še sedaj oddahnil. Imata me rada, je priznal Tamari. Tamara je jokala na njegovih golih prsih, ga zalivala z boječimi solzami. Obljubila sta si, da se bosta srečala tudi zunaj te hiše, ker je v njima zagorel drugačen ogenj, ne le semensko razdajanje, ne. Poslušala je njegovo butljivo srce, ki je hotelo poleteti v vroči Trst, kjer je Zine tisti večer gostila mornariškega kapitana belkastih las, dišečega po novem parfumu. Sepija zgodba se je zaključila, Zina in njena pokojna mama sta utonili v črnini vojne. Mihael je našel nov obraz, obraz odločnega uradnika, ki mu ni bilo treba prijete za orožje. Veliko si je dopisoval s Tamaro, ki je čez dve leti prišla za njim. Čeprav starejša od njega, se je z njo poročil v letu 1919 v Trstu. Rodila mu je tri otroke, ena od

deklic je postala tvoja teta, ker se je poročila z bratom tvojega očeta, Bonisimo. Sepija zgodba se raztaplja v novembrski večer. Mihael je kaval v sobi, kjer se je rodil, moj bog. Bonisimo, si se naposlušal posnetkov? ga vprašam. Obrne se in mi reče: Ti samo sanjaš, jaz pa delam, delam. Tale stvar, ja. Moja italijanščina je v pesmih zelo melodična, to že, ampak dva komada bom odpel tudi v slovenščini, nikoli ne veš. Bova še en čaj? Imam domačega, kupim ga pri zeliščarici na tržnici, mešanica za umiritev in hkrati za mentalno moč. Same domače reči, a boš? Oh, zdaj nočni čaj. No ja, če ponujaš, pa daj. Golaž in čaj. Bolj bi teknilo, če bi spila buteljko vina, kaj? Ne, ne, ti časi so mimo. Ob čaju ti lahko povem novo zgodbo z naslovom Poletni čaj. Pa daj, pa daj, brbljavi podzemni zgodbovni monopolist, reče Bonisimo in se odžene proti kuhinjski niši.

P O L E T N I Č A J

Zgleda, da se sence verižijo v neko novo slikanico dneva. Morda bom uspel priti do tiste male ulice, kjer sem pred dnevi odkril, lahko bi rekel, zanikrno čajnico, ovešeno z rdečo svilo in zelenimi trakovi, menda prodajajo tudi hrano. Stara Kitajka je slonela na rdečem podboju in melanholično zlivala pogled po ulici. Za trenutek se mi je zdelo, da me bo uročila s tisto poševno grimaso, z neko lovljivo svetlobo v očeh - kakšna je bila, ko je bila mlada, sem pomislil in rinil svojo betežnost v ceneno stanovanje, preveč preprosto, da bi ga popisoval. Pa vendar, to je zdaj moj dokončni dom v Wanaki na južnem otoku Nove Zelandije. Majhno mesto, ki pa raste, saj se priseljevanja dogajajo, in tako so prišli tile Kitajci s to smešno malo restavracijo v opuščenem delu ulice, ki je včasih imela pridih prvih naseljencev, vsaj tako so mi rekli. Na koncu ulice sem najel stanovanje v stari hiši, obrasli z bršljanom, spredaj je vrt, na levi strani je uta, no, nekakšna poletna lopa za pitje, za meditiranje, za lenarjenje. In veliko časa sem tam. Še dva stanovalca sta v hiši, mlada Poljaka, eden je sramežljiv narkoman, drugi, opustil je študij arhitekture in nima

dovoljenja za naselitev. Vrnil se bo. Jaz sem imel srečo, stara teta, ki je živela v drugem mestu, na obali, mi je poslala garantno pismo, njen sin ga je samo še obnovil in mi zagotovil, da se bom lahko naselil v tem turistično zanimivem mestu, pa še trto imajo v okolici, nič ni, kar bi bilo drugače, nič, morda vreme, ki je tu bolj suho kot doma ... Kaj zdaj to meljem, čaj, ah ... Ne, ne, saj je šele sredina januarja, poletje, doma pa ... zima. Zima, ah, ta strašna bela beseda. Od kdaj pa imajo besede barve? Menda jih imajo. In me nese navzgor, rahel vzpon je. Suh veter mi češe malomarno lasatost na zatilju, na čelu se blesketa plešavost. Danes ne bom pil čaja, samo mineralno vodo in lahek opoldanski obrok. Še enkrat se ozrem po stari Kitajki, spet je tam, odlila je pogled nekam navzdol, kjer je na majhnem trgu bolj živahno, tam je nekaj klimatiziranih lokalov, ki nudijo običajno odmišljjsko podporo. Čutim, da me vročina piklja, da me poti, da sem odvečen v čarobni turistični brbotavici v osrčju mesta - nahrbtniki, terenska vozila, sončna očala, zataknjena visoko na čelu, sproščenost, hotenja, radovednost, iskateljstvo vseh vrst, vonj urejenih mest, odvečna energija, nevidne niti duš, ki spletajo tkanino drugečnega časa, ki ga bodo upesnili drugačni pesniki, morda prav v tem sončnem kolobarju, morda v betonskih osamelostih. Odtisjen v zanemelost sem srečen, lahko rečem, da zdaj pa sem, ko pravzaprav nisem, ampak, to ostane skrivnost, to, ta ničnost ... Mimogrede se spomnim, da sem pozabil kupiti kruh, ja no ... Moram se obrniti in se napotiti do malega marketa poleg avtobusne postaje. Kupim še pomarančni sok, dve jabolki, omako za špagete, ananasov kompot, mineralno vodo, kavo, in še nekaj začimb. Končno pridem domov, ah, sladka beseda, dom. Težke lesene navojnice zdrdrajo navzdol in tlesknejo v

opoldansko tišino. Poljaka sta menda že odpotovala, vsaj tako mi je sinoči naznanil Marek, nesojeni arhitekt, češ da se bosta preselila na obalo, od tam pa nazaj v Evropo, domov pravzaprav. Marek, razgledan človek. Še največ sva se pogovarjala o smučarskih skokih, o Planici, kjer je že bil in je občudoval naše skakalnice. Razlagal mi je, kako se je kot osnovnošolec še nekako vadil v tem športu, tudi v mladinski ekipi svojega kluba je že bil, potem pa ga je študij popolnoma prevzel, pa je ta šport opustil, študij pa tudi, zaradi ... Gnalo ga je v veter sveta, v rdeče noči, v očaranost nad različnostjo, ki te tako prekleto utruji. Oni drugi, narokoman, tih, zbeگان, poln umiranja. Delal je nekaj časa v turizmu, vodil je skupine pohodnikov, zdaj, ah ... Otrok črnih sanj, otrok belega vetra, ki jemlje misli in riše zmaje v obnebjah juter, priskutno težkih. Suh je in preščipnjen z ničem. Ne vem, zakaj se mi je zazdel kot metulj v zbirki, kot metulj, pripet s črno buciko na plutovinasto podlago. Tako misel sem dobil nek večer, ko smo pili dobro pivo v uti. Suh veter je že nekaj dni bobnel in pometal dvorišče. Lastnica hiše je naznanila, da bodo na jesen prekrili streho, da pa to ne bo motilo bivanja. Mene sploh ne, saj sem spodaj, na desno je kabinet, majhna kuhinja in spalnica, najemnina pa, smešna, preračunano v evre, komaj sto evrov na mesec. Vem, zakaj ta simbolna najemnina, lastnica je hišo podedovala in bi rada, da je v njej nekdo doma, da se ne bi sesula sama vase. Ker pa je ta predel mesta že izgubil svojo vitalnost, se tu hiše ne prodajajo, na levi je ena manjša že dolgo sama, vsa v bršljanu, na desni - so jo izropali, razbili okna ... Kraj se razvija, ni kaj, predvsem turistični objekti, to in obisk nacionalnega parka, to ... Imel sem srečo, da sem našel ta drugi raj, to drugo nebo za vse svoje metulje, ki se še napajajo na cvetju mojih

vzdihov. Doma sem, končno. Koliko je danes zunaj, blizu trideset, ni hudo ... Kup knjig me čaka na mizi, nastlano je po tleh, papirčki, še olupek od jabolka se blešči, no ... večeraj sem jo jedel, z novim nožičem sem jo lupil, počasi, užitekarsko, kot star pesnik ... Saj to sem, star verzoslovec in izginulec v prahu sveta. Nihče ne ve, da sem tu, razen seveda Daša, ona ve, ona ... Ne vem, če je zares razumela, da hočem presežnost, da hočem občutiti, kako je, če te ni. Nisem ji zaupal, sprva ne, ker sem mislil, da samo igra, da se samo zato ogreva za moje verze, za moje pesniške zbirke, ker je včasih tudi sama pisala, pa se je potem srečno poročila in umesenila verze, postali so dojenčki, pravzaprav dojenčka, ker ima dva odrasla sinova. Hodila je k meni v stanovanje, mi pomagala pripravljati še zadnjo pesniško zbirko, zategnjeno, jedko, krokarsko, polno megle in teže bivanja. S tisto zadnjo sem hotel ubesediti nasmeh blede jeseni, ki se nariše na ribnik časa in vanj pade lipov list, ves rumen, prepikan s črnimi žalovalci mojega naroda, umešanega v vrtiljak zlob in prevar. Ah, takole, nogi dam v aluminijasto skledo s soljo, to mi pomaga, koža postane mehka, nohti se lepše strižejo. Enkrat sem šel v bolnico zane-marjen, z dolgimi nohti na nogah in na intenzivni negi so si sestre šepetale, videč moje parklje ... Morda sem takrat še sanjal, da me ni več, po tistem sem šele zares bil, polno-krven in dejaven, vse do lani, ko me je prijelo to noro vzvišeno razodetje, da če zares hočem biti, potem me ne sme biti. In knjige, tam so, vseh moji sedem pesniških zbirk, z mano so prišle, spovednice samot in zgrešenih nihanj. Usojen sem si bil. Oče, strojevodja ... Mama, skromna tajnica v malem državnem podjetju, pravzaprav, čakaj, ja, ja, državnem seveda, potem so ga pripeli nekemu ministrstvu, menda za kmetijstvo in gozdarstvo. Oba sta

blagopokojna, tam za zidom pokopališča, drugi grob na desni. Jaz pa v tem mestu, ki raste, ki diha, ki vabi, ki ... Koliko teh kijev sem si postavil, kar sem tu. Februarja bo eno leto, ne, ne, čakaj, marec je bil, ja. Tu se je toplota že rahlo umikala, doma pa je rasla. Vse sem uredil, prevoz, najem tega stanovanja, bivanjsko vizo, potem sem uredil nastanitev za več let, garantna pisma so pomagala, priporočila daljnega sorodnika tudi, pravnik je, tetin sin, ja ... pa ni tako daleč to sorodstvo, bratranca sva, hudiča ... Tom, s črno bradico, z dobro pisarno v večjem mestu, kar v glavnem mestu, no ... Ima še dve pravnici zaposleni, zastopa nekaj podjetji, spozna se na te reči. Obljubil je, da pride z družino na dopust ob jezero, enkrat ta mesec. Ja, rad kolesari, in tu je veliko možnosti za tako miganje. No, malo bom pogledal, kaj je novega, ta moj prenosnik, nov in vsi rezervni zunanji diski, z vso mojo spominsko kramo, fotografije, glasba, zvočne knjige, recitali pesmi, posnetki literarnih večerov, komentarji, osnutki, prepisi, dokončne verzije, PDF dokumenti založnika ... Ah, te zgodbe z moji knjigami. Resne založbe me niso marale, nekaj objav v revijah, branje na nacionalnem radiu, občinsko priznanje za kulturno udejstvovanje in potem, glas tišine je zavrtal v osir dnevov ... Z Dašo se slišiva, ko ima čas, ona spremlja šuštenje o mojem izginotju, nabira trače, prebira komentarje na medmrežju. Moj profil na FB - ju je moral ugasniti. Naredil sem novega, seveda brez svoje slike, in tokrat komuniciram samo v angleščini, čeprav sem jo včasih tako sovražil, zdaj mi je nuja. Nič, malo proze, na kosilo bom šel kasneje s kolesom v majhno samopostrežno restavracijo, kjer pripravljajo še kar evropsko hrano. Naložiš si, kolikor lahko poješ, plačaš pa samo, preračunano v evre, ja, pet evrov, spodobno. Zdaj berem spet in spet klasike,

tokrat v izvornikih, da se pilim v angleščini, ki je tukaj včasih obupna, daleč od tiste, ki sem je bil vajen. Nekako se že razumemo, vendar bi si želel tudi bolj visokega jezika. Knjižnica je kar dobro založena, moderna, lepa, vendar, ja to pa že moram reči, bralcev nas je malo, kar je po svoje razumljivo, stalnega prebivalstva je nekako okrog sedem tisoč, morda osem tisoč. Tako mi je povedala direktorica knjižnice, mlada še, komaj petintrideset jih ima. Na svetovno književnost se spozna, nekoliko sva se zapletla okrog ruskih literarnih stebrov, pa o francoski novodobni klasiki in o nemški novi prepoznavnosti, še celo dansko književnost je omenjala, ameriško tudi seveda, pa Južnoameričane je svetovala, kakor da ne bi vedel zanje. O moji državi ne ve nič, prav nič. Slišala je o bivši Jugoslaviji, o Titu, o narodih, ki so si zdaj izborili svoje države, o vojnah, več pa ne. Poklonil sem ji Prešerna v angleščini, čeprav je bil tisti prevod neroden, jaz ga ne zmorem boljšega, priznam. Zna pa italijanščino ta dama, ker so njeni predniki bili Italijani, tretji rod, no ... Italo Calvino ... Montale, no ... še veliko drugih, še. Samo enkrat je bila v Italiji, v Rimu, zelo je verna. Okrog vratu ji binglja srebrna verižica na njej pa Križani, ki zaniha, kadar vstane in gre priponudit kakšno knjigo. Po drugi strani pa se mi zdi strašno domišljava, skorajda vsevedna, na trenutke nečimrna, na nek način tudi zapuščena, saj se je sem preselila pred petimi leti, najprej je delala kot knjižničarka, potem je doštudirala in doktorirala, pa se je pririnila do direktorice. Ta njena ambicija, biti na vrhu, saj ... Moderna mlada ženska, ki skoči in potem reče hop. Ne vem, nimam še povsem izdelanega mnenja o njej. Strogi obraz neguje, oblačenje je primerno javni visoki službi, gibi, hitri in odsekani, nasmiha pa se zelo konfekcijsko. In če sem vsaj malo iskren, je edina

oseba, s katero se zapletam v globje pomenke, v pomenke nasploh, saj ponavadi lunasto blodim in se smehljam naravi, jezeru, v daljavi hribom, ki tako zelo spominjajo na naše domače. Pa nisem nikoli pretirano rinil v gore, to me je obšlo. Ko sem včasih sedel pri očetu v kabini, sem gledal, kako Karavanke odtekajo, kako se beli vrhovi nizajo, se zobčijo in izginjajo. Jesenice - Ljubljana, včasih Jesenice - Nova Gorica. Tista vožnja se mi je zdela bolj zanimiva, tunelčki, mostovi in potem Soča, njena barva, opijanila me je. Vem, da sem nekajkrat šel k jezeru na Most na Soči. Posedal sem na klopeh, meditiral in iskal vez z nekimi daljnimi vibracijami, ki so poselile tiste prostore. Ljubljansko zatohlost sem preprosto odložil na breg in čakal, da voda odnese anoreksijo. Počudeval sem se barvi in padal v neka stišana stihoklepja. Vračal sem se z večernim vlakom. Na drugi konec sveta sem odnesel vse te spomine, da bi se v njih dokončno okopal, da bi bil čist in lep za tisto zadnjo svetlobo, ki me bo posrkala in predrugačila v večer obstoja, vsaj tistega, ki mi je razložljiv v zavedanju. Sestavljanje kromosomov se bo razpletla, pa bom spet samo šifra za drugačno življenje. Za trenutek se zazrem v droban pramen sonca, ki si je našel pot skozi težke navojnice in se ustavil na kupu knjig - kako zanimivo, narisal je zlato diagonalo na moji zadnji pesniški zbirki. Nekaj toplega me oblije, nekaj sladkega. In sem spet pod Prešernovim spomenikom z nahrbtnikom in fotoaparatom, molčeč, notranje shiran, prazen ... Takrat sem že stanoval v Piranu, preseljen, odsesan, vržen v veter, v staro ulico, v zatohlino neke pozabljene hiše, da bi v miru bral in pesnil in kaj malega zaslužil z nekimi prevodi, lektoriral diplomske naloge in prejemal socialno pomoč. Če ne bi bilo tetine dediščine ... In kako sem šel po tisto zadnjo pesniško zbirko, ganljiva

zgodba. Cel junij sem jo negoval, jo gladil, pili, da bi zasiljala v spodobnosti, da bi bila oprana tiste težke boleče dvomljivosti v svet, ki me je nadgrajevala celo tisto pomlad in me vlačila v neke vrtince, ki jim moja šibkost ni bila kos. Moj takratni založnik, idealist ... Vse prejšnje knjige je prodal knjižnicam, kar je bilo spodbudno, ker se poezija ni prodajala, še manj pa izposojala. Ne vem, narod pesnikov ne bere poezije, bere malo ... In sem čakal, da me pokliče, da mi reče: Imam jo v roki ... Potem, potem pa na avtobus, ker avta nisem več imel, in v Ljubljano. Srečala sva se kar na železniški postaji, spila, on pivo jaz sadjevec, poleti ... Ja no, ganotje je bilo premočno, moral sem ga nekako utišati. Govorila sva o načrtih za roman, ki sem ga takrat pisal, o možnosti, da bi naslednje leto izšel. Poslovila sva se. On je zajahal staro kolo in ves v črnem, črna kratka majica, črne kavbojke in črna sončna očala, odkolesaril v svoj labirint, meni tako tuj. Velikokrat sem se spraševal, zakaj se je odločil za tak tip založbe, knjige je tiskal na zahtevo, torej, če jo je kdo naročil, jo je natisnil. In mi je dal tistih deset izvodov, pa sem šel. Odnoslo me je po ulicah, kjer sem puščal otroka, zvedavega, opletavega, hitečega na kolesu po sladoleđ, po štruco kruha, po mineralno vodo in Sportske novosti za očeta. In vonj vlakov ... Šel sem do Prešernovega spomenika, da se pomenim z njim, da mu povem, da sem oplojen s stihii, da me nosi divji konj skozi tuleči čas. Nekaj malega sem še spil v bližnjem bifeju, potem me je zagrnila vijoličasta preproga samopohabe. Počutil sem se praznega in skrotovičenega kot stare oljke, ki sem jih hodil občudovat. Čemu, čemu te pesmi, čemu to razlaganje skritih svetov, čemu zvonovi, ki pojejo v noč, čemu rože, ki ženejo iz mrtve zamere, čemu zastave, ki plapolajo v vzdihih novih rodov, čemu večerni stišani čas, ujet v

pobrenkavanju zvezd in v oleandrih, nihajočih v vetru jut-
ra, zaznamovanega z jagnjem, ki se je ustavilo na pragu
novih dni. Zakaj besede, pretkane z nitjo bolečine, in
ustnice, ki močijo rob pisemske ovojnice, in skodelice
opoldanskih trkljajev svetlobe, in težki kamni v dušah he-
rojev, ki so prestrelili srce zvedavih mater na robu brezen
in so se umili v kalužasti ideologiji, vrženi v zverinjak zgo-
dovine. Čemu jok slovesa zaljubljene ženske, ki si je ovila
ruto jutra in šla po marjetice v staro dolino, razrezano z
nekdanjim ledom, kjer so ptice varno gnezdile in pele
nove stihe, mile, uročene s studenčnico, ki prežene zaprsno
tesnino. Zakaj divja udarjanja na tipkovnico in iskanja no-
vih besed, zataknjenih v ritme, ki se bodo odtajale šele čez
desetletja, v to pa že moram verjeti. Žarek se počasi premi-
ka, zdaj je že na jutranji skodelici, ki nepomita čaka, na
dnu se suši kava. Kako naj zdaj jemljem te knjige v roke,
kako!? Zdaj nisem več jaz, zdaj sem Ivan Zljapatin ... nova
identiteta za potrebe te države, za potrebe preostanka mo-
jih dihanj tega toplega zraka, za vsrkavanje vonjav. Saj
grem med vinograde in skušam podoživeti dolga kolesar-
jenja, skušam ujeti napev vetra v žitu, v mogočnih dreve-
sih. Tu so včasih letali ljudožerci, o ... Kako naj zdaj razu-
mem svojo Ljubljano, kjer so me sicer omenili, lepa osmr-
tnica je bila v Delu pa na radiju so omenili, umrl je ... Sam
sem tako hotel. Za vse je poskrbela moja zvesta Daša.
Smejala se je tisti popoldan, ko sva sedela v majhni gostilni
in sem ji razlagal svojo smrt, pravzaprav scenarij moje
predrugačenosti. In pogreb, žara, pepel ... Nora zgodba,
odšel je na potovanje, v Avstraliji se je dal upepeliti, pepel
pa so prinesli v domovino. Svojci, sestra, bivša žena ... se-
stra je prevzela žaro ... Na Žalah se je zbralo morda sto
ljudi, nekaj starih znank in znancev, nekaj literatov, dva

politika, vse lepo posneto, tam je na zunanjem disku. Kolikokrat sem že to videl, videti svoj pogreb ... mar ni to noro!? In pesnik iz Šiške, takorekoč sokrajan, dve ulici naprej je živel, je napisal govor. Same krilatice, sami znučani refreni, same bedarije. Daša je vse diskretno posnela, pridna ... Njene črne oči so znale magično prižigati navdušenje za tiste drobne nežnosti, za koktajl, za sprehod do pomola, za večere pod staro figo, za kozarec črnine, za zalogaj hrepenjenja, za ogenj v večeru, ko se jesen otepa mrzlega severnika in staro polkno zajoče, ko tleskne ob krušečo steno. Kako se je smejala tej ideji, da narediva to, ona je temu rekla kul performans. Umrl je pesnik, star sedemdeset let. Drago me je stala ta smrt, drago, ponarejeni dokumenti, žara, prevoz, hej. Ja no, zdaj je to in tu je, ta svetloba, ki razreže mrak v kabinetu na tanke rezine dvoma. Morda je najhujše to, da me včasih zagradi krč domotožja, da bi najraje spet vzel nahrbtnik in šel na avtobus, na letališče, v nebo. Zakovan bom v to samotnost, v ta prah, ki lebdi, šele zdaj vidim, ko sonce striže mrak, glej no. Pa sem ga pred dnevi ritualno odstranil. Kupil sem nov sesalec, uspelo mi je. Ampak tukajšnje poletje osuši stene in prah se dvigne. Ta hiša, last priseljenca, menda Angleža, ki je imel velike posesti, a se je raje umaknil bolj na jug, kjer je umrl, potomstvo pa je šlo v Avstralijo. Lastnica jo je kupila, misleč, da se bo njena družina naselila tu in odprla majhen hotel, menda so bili že načrti. Ah, zdaj bom tu samotaril, Poljaka sta torej odšla. Vsi mislijo, da sem premožen Rus, zakaj? Ime je že tako, priimek tudi, po zdajšnjih dokumentih sem res Rus, pa zakaj se potem tako trapasto sprašujem, če sem res Rus, in zakaj se čudim, če me takega vidijo. Tisto malo ljudi, s katerimi vzdržujem stike, so se že navadili na to, da sem prijazen starejši gospod, bogat Rus,

ki si je tu izbral drugi dom, ker ne mara mrzlih zim. Saj jih res nisem maral. Najprej v Ljubljani, megle, kihanja, večni prehladi, vrsta v zdravstvenem domu, vročine, tablete, čaji, limona, med in mamina zvedavost, kje sem hodil, zakaj si nisem obul raje poštenih čevljev, ne pa da tudi pozimi hočem imeti tiste nizke. Letnik 1947 ... Ta težka vreča spominov, ta plapolajoča svetloba, ki se sestavlja v zgodbe. Ko takole legam v mrak, se mi nizajo obrazi, oče s kapo in suknjičcem, pa tista pozlačena oznaka - Jugoslovanske železnice. Jugoslavije že dolgo ni več, očeta tudi ne. Izbral si je dom na vaškem pokopališču, kjer se je rodil. Na nek način je bil tudi on pesnik, saj se je zaljubil v premikanja, v iskanje simetrij, v ovinke, v odstiranje pokrajine, ki jo je tako dobro poznal. Nič, vse se je spremenilo v črn nič, blagodejno razsut v čemerno ozračje tega kabineta. Poldan je mimo. Zdaj je v Piranu večer, zaklenjen v stanovanje, kjer so ostale obleke dišeče po naftalinu. Ta vonj sem vedno sovražil, naftalin, v žepih maminih plaščev, v očetovem tudi, pa med zimskimi puloverji. Dvanajst ur je razlike, tu je poldan, tam je že odbilo polnoč. In kako sem imel rad nočne ure. Odprl sem okno, od daleč se je slišalo plivkanje morja, včasih pa jezne valove. In kadar je potegnil jugo gor po ulici, se mi je najavil s treskom lesene polknice. Moral sem jo zvezati z žico, da ni plahutala. Polnoč torej. Daša je verjetno že poskrbela, da si je skuhalo kamilični čaj, prebrala nekaj strani cenenega romana in legla v spanec. Okrog treh ponoči vstane in me poišče preko skypa. Ob treh poldan torej, vsak drugi dan, tako sva domenjena. In kosi-lo? Spet na kolo in do restavracije. Rutina, ujeti ritem, ah ... Malo bom spil soka razredčenega z vodo. Zdravnik mi je rekel, da premalo pijem. Ta Indijec, zasebnik, pa tudi ne prav mlad, mojih let, morda malo manj. In oblači se

povsem po evropsko. Doštudiral je v Londonu. Dolgo časa je delal v Wellingtonu, potem pa se je odločil, da tu odpre zasebno prakso. Klepetav možak. Moram nadzirati srčni ritem, sicer sem zdrav. Zdravila za urejanje ritma sem prinesel s seboj, čedna zaloga, ampak, no ... ista učinkovina, drugo ime, našla so se, tudi tu se jih dobi v lekarni, samo, ja, nič, plačati jih moram. Z Dašo sva domenjena, da jih bo dvigovala na svoj recept in mi jih pošiljala, če se ne bo dalo kako drugače urediti. Daša, Daša, pogrešam jo. Njen smeh, njen mir v stihih, njen slog ljubljena, njen vonj, njeno rutko, ki sem jo pozabil na omari pred ogledalom, ko sem živčen zapuščal Piran. Šele v taksiju sem se spomnil, da sem spozabil nekaj stvari, med drugim tudi njeno rutko. Tetin molitvenik pa je z menoj in kipec Marije. Naša teta je bila zelo verna in bogata ... Oh, če bi ta denar dobil, ko sem bil mlad!? Ta naša mamina sestra, zagledana v angele, ki da spletajo nevidne niti in so usodni za naše usode. Samo enkrat je bila na obisku, maj je bil. Sprehajali smo se ob Blejskem jezeru, jaz sem bil še otrok, z belo bluzico in s pretesnimi čevlji, hitro sem rasel. Nerodno sem nagnil steklenico oranžade, umazal sem si bluzo. Mama je zagnala histerijo, teta pa je samo prislonila svoj skremženi obraz, vzela robec in me na hitro očistila. Pri tem mi je govorila, angelček moj, kaj si se popacal. Nič hudega, nič, bo tetica Ivanka spucala, no, no ... ne cmeri se. Menda sem res zajokal in ji kapnil nekaj solz na roko. Neznansko me je imela rada, to sem nagonsko čutil. Rodila je dve hčerki in sina, ampak mene je povzdignila v angela, kakšnega ... Morda takšnega s polomljenimi krili, morda tistega v zakotni cerkvi v vasi našega očeta – zaprašen angel v cerkvi, tak z debelim belim prahom in z odlomljeno perutjo. Najbrž sploh nimam več peruti, da bi poletel, kam, kam ... in v

oporoki mi je zapustila sto tisoč evrov, samo del njenega premoženja, preračunano v dolarje, no ... nekoliko sem bil presenečen, ko sem to izvedel. Dočakala je lepo starost, nekaj čez devetdeset, koliko že. Kako sem nesramen. Saj vem, saj vem, dvaindevetdeset let je imela, ko je umrla. Dve leti bo od tega. Misli se bočijo v začetju, čas ropoče skozi opno poletnega dne. Kdaj se bom navadil, da je zdaj poletje, da ni pomlad, da bo potem jesen in potem zima, pri nas pa poletje. Hotel sem tako, v novem življenju, jaz. Ivan, prej pa Janez, blagospevni Janez. In v zakristiji je naš gospod župnik pel, sam si je pel neko sobotno popoldne. Majhen tranzistor je imel v naročju in si pel. Kako sem bil osupnjen, ko sem ga videl takega, kako drugače kot čudnega, nadelan je bil, vesel, povsem navaden človek, ki mu je ušla neka čustvena vibracija v zapuščeni zakristiji. Bil sem prvi med sotrpini, ki so tja prihajali in se uvajali v zborovsko petje. Gospod je ponavadi jezno pritiskal na pedala starih orgel, se šobil in prikimaval, kadar smo ujeli ritem pesmi in se kislilo, zateglo zvijalo, kadar smo zgrešili. Ob takih priložnostih je jezno zaploskal in nas na novo glasovno razporedil. In birma, ura, kosilo ... Obleka narejena po meri, stara šivilja, dišeča po urinu in žganju, njen meter, suvala me je z roko v dimlje, ko mi je merila hlačnici, mi ravnala hrbet, zapenjala bucike ... Potem pa sem bil okrtačen in lep, z veliko svečo z belo pentljo. Birman v vasi mojega očeta. Spomini, te lačne ptice, ki sedajo na moje ostarelo drevo in mi trosijo krakajoče zgodbe. Nikoli se jih ne bom osvobodil, ne, nikoli, pa četudi grem na Mars, ne samo v to Wanako. Težavna metamorfoza v nekoga, ki ga ni, pa ... vendar je. Težko se temu privajam. In vsi tisti nesmisli okrog zbiranja kvant, kaj si zdaj ljudje mislijo, kaj rečejo, kaj se dogaja po mojem izginotju. Morbidno je to,

tega se zavedam. Nič, Daša zdaj spi, menda na levem boku, pokrčena. Mož je v drugi sobi, boli ga hrbet, deset let je mlajši od mene in ima majhno podjetje, mojster za elektronsko vezje, stroji za obrtnike, nekaj takega, kaj vem. Z njo je trd, pretrd za njeno voljno dušico, ki sanja Francijo, oljke in lavando. Dvakrat je že bila tam, sanjarila je o svoji njivi sivke na Krasu. In prepričan sem, da jo bo nekoč imela, ker zna sanje spremeniti v otipljiv svet. Ko sem ji omenjal, kaj si želim, je takoj šla v akcijo. Zbirala je informacije, usklajevala logistiko, brskanje po internetu, iskanje možnosti, da, da virtualno izginem ... Samo ne bo te, samo to, osmrtnica, pogreb, ti pa boš lebdel nad nami in se smehljaj. Vedno mi je rekla, da sem ostal otrok s pokvarjeno igračo v roki. Morda res, kaj vem ... Nikoli nisem imel veselja z igračami, ki mi jih je prinašal oče: vlakci, lokomotive, tovornjaki, kakšen tank, letalo, nič od tega me ni pretirano zanimalo. Morda tovornjaki bolj kot vlaki. Oče je želel, da bi šel študirat strojništvo, da bi bil nastanjen pri železnici, šef ... ne, ne, jaz pa jeziki in književnost, ljubi bog. Pa sem zvedel, kaj je proletarsko delo, sem, dve delavni akciji, brigada, kopanje za vodovod, gradnja ceste, popravilo železnice, poletja sem preživel na železnici, delal v skladiščih, pomagal pri pretovarjanju, urejal papirje, dežural ... Oče je imel poseben vonj, po nafti, po znoju ... Potem je šel na električni vlak, pred upokojitvijo ... Rože za mamo, parfumi iz uvoza, rutke, copati, sestre punčke, meni pa ... Očitki, da sem trapasti knjigožer, da so taki v družbi odveč, da bi samo žrli, delali pa nič. Pa sem se kmalu odselil, skromno jedel, bral, rasel vase. Ujele so me pesmi, ko sem nastavljal obraz snežinkam na zapuščenih nočnih ljubljanskih ulicah. Takrat sem še kadil, tiste prekleste slabe cigarete, včasih tudi cenene, brez filtra. Od tistih

sem imel zlepljena usta, ki so molčala, saj so besede kapljale skozi moj dragi nalivnik. Tako svečano se mi je zdelo, ko sem sedel za prazen list in odčaral besede v sebi. Najprej sem pisal stih za stihom, potem so bili dnevniki, eseji, kratka proza, pa spet pesmi, ki so bile včasih odklenjene s solzami. Moral sem biti povsem sam, v podstrešni najeti sobi, sam z golobi, ki so po pločevinasti polici udarjali ritem pozornosti. Navadili so se, da sem jim nastavljal skledico s hrano in so prihajali. Imeli so neko hierarhijo, še najbolj je bil agresiven pepelnato siv, s prameni proti repu, ovratnica pa zelena. In jutra, ki so se kar pojavila iz megle, slinasto nalepljene na poševno okno, ki sem ga včasih tako težko odrinil. Mojster mi ga je potem le spravil v red, da se je odpiralo z lahkoto, kar prhnilo je navzgor, zapiralo pa se je mehko in počasi. Kadar je bilo jasno, sem lahko gledal druge strehe, dimnike, staro ulico in celo kos Ljubljane sem videl. Včasih sem sedel v naslonjaču in gledal v nebo, kako se oblaki počasi premikajo. V takih trenutkih se mi je zdelo, da sem povsem brezčasen. Ženske ... Dodatna brisača v kopalnici, vonj njenega mila za intimne predele ... Pa Melitin jok na oknu, češ da sem jo razočaral, ker se nočem poročiti z njo. Cela drama, pogovor z njenimi, njena mama, tečna mala tiranka, šefica, vajena uveljavljati svojo vizijo. Prinesla je nove krožnike v garsonjero, ki sem jo imel trenutno v najemu, češ da sva slabo opremljena, da ... Melitin jok še potem, ko sem se preselil v podstrešnico in neumno selil knjige v stari očetovi potovalki, pravzaprav nek hibrid med potovalko in kovčkom je tisto bilo. Črna reč, z močnimi ročaji. Podstrešno stanovanje sem najel samo zato, ker je prej tam stanoval nekdo, ki je imel rad knjige. Nekaj jih je ostalo za njim, poličniki pa so bili ob severni veliki steni, lepi, rjavi, iz pravega lesa, podedoval

sem tudi star gramofon in nekaj plošč, malce preskakujočih, pa vendar ... Kasneje sem izvedel, da je tam stanoval trgovski uslužbenec, ki se je strastno zanimal za knjige, jih zbiral, bržkone tudi prebiral. Njegova sestra je oddala stanovanje. Na nek način sem imel srečo, da sem se znašel tisti dan pred oglasno desko časopisne hiše. Še isti dan sem poiskal gospo in se domenil za ogled. Popoldan sva že šla po stopnicah gor in ... Takoj sem se zaljubil v dve sobi, malo kuhinjo, kopalnico s tušem, mala shramba in poličniki ... Pogled na ulico, na druge hiše na zahod ... Nič, vse je ostalo tam, potem pa Piran, vonj starega italijanskega para, ki sta imela tisto hišo v ozki ulici in sta šla med limonovce in oleandre na drugo stran. In žena, naključje ... Pomol, večer, sama sedi in kadi. Pridem, klepetava, se obiskujeva leto, dve, poroka ... V istrski vasi kosilo, potovanja, Švica ... Marljiva Lejla, ni razumela, da nekdo želi pisati pesmi ... Mislila je, da me bo tisto pisanje minilo, da bom normalen moški, s pivom in zobotrebce, s službo, potem pa na kavču, da bova gradila hišo zgoraj v Istri, da bova normalen par. Skoraj deset let sva žonglirala, dokler ni povsem dogorela strast. Njeni črni lasje so dišali po soli, njen vonj, kaj vem. Strast, mučenje, očitki, vraževerje ... Bili so tihi dnevi, ko je mirno rezala paradižnike, si pela italijanske popevke, prala, zvečer sva šla na pomol ... Bili so dnevi, ko jo je nosilo skozi ulico, že po korakih sem spoznal njeno neznansko jezo, da ima doma dedca, ki samo nekaj bere in piše, pa je tako len, da še ene navadne pašte ne zna skuhati. Vse moram sama ... Potem, potem je prišel brkati natak, preselila se je k njemu. Mirno sva se razšla, in na sodišču, september ... K sreči nisva imela otrok, nisem jih maral, takrat ne več. Na živce so mi šli, vrišč, krik, jok. Vse to se je slišalo iz sosednje hiše, kjer je živela

kar velika družina, menda so prišli iz Bosne, ne vem. Nisem se zanimal za okolico. Ostale so njene školjke, njena slika, poročni prstan, njena preprosta hotenost, da bi bila samo žena, da bi imela družino, dokler ... Z natarjem sta čez dve leti že imela otroka, fantka ... Preselila se je na vas, neko prijateljstvo je med nama še potlevalo. S starim kolesom mi je včasih pripeljala paradižnike, kumarice, bučke, zgodnji radič, take stvari ... Dokler ni njen začel gojiti ljubosumja ... Prepovedal ji je obiske v ozki ulici, še če sem prišel na kavo, kjer je stregel, me je gledal, kakor da ... Domišljav repenčnik, ki se je počasi zapil in jo začel pretepati ... Pa ni nič naredila, kar trpela je. Kako neumno. Svetoval sem ji drugo ločitev, in takrat sem bil celo tako občutljiv, da bi jo sprejel nazaj. Pa se ni odločila za tak način razrešitve, ne. Zatekla se je v tabletarstvo, k psihiatru in terefore. Zabuhla je postala, debela, zanemarjena in je ostajala doma s sinom, ki je zrasel v pobalina. Ah no ... Dokončno so se preselili v Koper, kjer je brko našel novo službo, pravzaprav je postal solastnik lokala. Nisem je več videval. Nekajkrat je prišla z avtobusom v Piran, šla sva na kavo, tožila mi je, da jo on vara, da ... Mlada begunka, balkanske vojne so jo naplavile ... Časi so se spremenili. Brko je najel še en lokal, zaposlil dve begunki, se z nekom povezal, kaj vem ... Ona je ostajala doma, strta, pozabljena druga violina. Morda sem v sebi nosil violinski ključ. Pozabila sva se. Vem, vem, jesen, preveč zdravil, tišina ... Ko sem stal na njenem grobu, sem mislil, da je v meni del krivde za to prezgodnjo smrt, pa je od nekod pritegnil veter, da sem začutil olajšanje. Nevidne sile so mi obrisale jesenske solze, slane in težke. Pustil sem rože in šel. Po dolgem času sem se ga tisti dan pošteno napil. Zlival sem vase veliko malvazije, blodil po ulicah in iskal odtis njene toplote.

Mraz je na večer pozaprl okna, stisnil me je v neko gostilno, od koder so me pobrali policisti in me odpeljali. Jutro v neki sobi policijske postaje, rohneči glas, zapisnik, vrnjene stvari, račun ... in za hrbtom sem slišal: tipično, pesnik, kaj češ ... Mraz je tresel notranji glas, zvilo me je, šel sem do morja in gleda bele čipkaste pene, kako so nosile neko lepo vezenino, nek prt, ki pregrinja minulost, hkrati pa tke nove zanke. Nekaj dni sem bil sam sebi čuden, polno očitaj se je lepilo name, izpisoval sem bolečino, ki je prerasla v kamen, težak, bel, zglajen z vodo očitaj. Na trenutke se mi je zdelo, da sem črn metulj, ki leti proti luči. Po cele dneve sem si na gramofonu vrtel pesem Crni leptir, malo smrkal, malo pil. Minilo je. Solze so se spremenile v sol v solinah, kjer je veter piskal skozi opuščene hiše in strgal prazne bazene. Rad sem se zatekal v soline, kjer sem lahko v miru molčaval in iskal nek pozabljen ritem trdega življenja, ko so še rastle bele male piramide. Decembrske luči v Ljubljani in kuhano vino, vse se je spremešalo v neko predklinično norijo, da sem poiskal pomoč v ambulanti, kjer sem dobil napotnico za umobolnico. In potem, škrt ključa in nobenih sprehodov, nič, samo dihanje na sprejemnem oddelku, kjer so sence ljudi potonile v neonski bazen, ah ... Takole, zdaj pa zadosti tega spominjanja, ven moram, na kosilo.

Sprehod skozi park, morda ... Čudna omaka, zrezek, no ja, trd, zelenjava, kakor da bi bila zasmojena, danes pa res, morda brokoli, ja to ... Dobro, sam sem si to izbral, bile so še druge jedi, sam sem si tako organiziral. Sedim in gledam drevesa, sploh ne vem, kako se jim reče. Bistveno je, da dajejo blagodejno senco, spominjajo me na nek drug park, kjer sem drhtel v pričakovanju prvega poljuba. Osmi razred, ah ... Zdaj bi lahko naslovil to, Starec in spomini.

Kako drugače smo si včasih predstavljali starce. Že če je kdo imel malo čez petdeset let, se nam je zdel star, starec, danes pa ... Mojih sedemdeset, nič takega. Lahko celo še kolesarim, no ... Pa tak fin mehak veter, suh, kako prijetno. Spodkopuje mojo voljo po dejavnosti. Saj bi še pisal, bi, ampak ... Tukaj niso naklonjeni literaturi, Avstralija že še, tukaj pa. Menda imajo dve literarni reviji, no ... Preveč sem zaposlen z lastnim zamudnim branjem. In še veliko je tega. Počasi bi moral domov, Daša ... Domov, ta sladka beseda, moj dom, dokončni dom, kaj sem si naredil ... Pa sem sanjal, da bom ležal poleg staršev v težki ilovici ... ne, nič ne vem, kje bo moj pravi pepel. Najbrž me bodo odložili na komunalnem pokopališču, tam, kjer je že nekaj tujcev. Mogoče bom le še šel nazaj, morda čez deset let. Kazenskega pregona menda ni zaradi lažne osmrtnice, lažnega izginotja, sicer pa, sem zdaj Ivan, nov potni list imam, nov državljan sem, in kot tak z lahkoto grem v Piran. Mogoče bi me kdo prepoznal, pa vendar. V Ljubljani me ne bi nihče, zagotovo. Sestrini otroci, ah, komaj so vedeli, da imajo strica pesnika, **odpulenega** tipa, bi oni temu rekli. Pa kaj nam je treba pesnikov, ko pa politika pesni črne pesmi. In tisto prekleto vrtanje v črnino ... meni je zdaj kar prav, da sem izven vseh teh političnih kolobarjev. Nikoli nisem bil v politiki, morda za kratek čas v delovni brigadi, ožji odbor mladinske organizacije ... Vtaknili so me v neko bedasto komisijo. Moral sem pisati zapisnik in poročati na sestanku vseh brigadirjev. Ja, kar žerjavica mi je šla skozi hrbtenico, ko sem navajal tiste bedarije, dišalo je po ideološki preparaciji. Mislili so, da bodo dobili še enega rdečega apostola, pa ja. Moj oče je vedno rekel, da je politika kuga človeštva, pa še prav je imel. Te dni sem tako vržen v spomine ... Nekaj se lušči iz mene, nekaj me navrtava.

Morda je krivo to vreme, ta suh veter, ki piha že tretji dan, pa ne močno, le suši, vse je suho. Glej no, tam gre spet tista gospa z belim kolesom, s slamnikom in polno košaro vrtnic na krmilu. Tudi včeraj je šla tod mimo. Staromodna črna sončna očala ima. Le kam vozi te vrtnice. Pa bom spet morbiden, morda na pokopališče. Takole na hitro jih ima blizu šestdeset in kar debela je, pa še v bele poletne hlače se da, da je njena rit na kolesu ogromna. Kolo kar ječi, ko se pelje po stezi skozi park. Se mi zdi, da ko pritiska z levo nogo ritmično nekaj škrtne, morda pedal, ne vem. Zagotovo vrže oči tudi name, saj vedno zasučé glavo, potem pa se na hitro vzravna, roki se ji malo zatreseta, pesek drobno zahrešči in se pelje naprej. Mislim, da je mešanka, po fizionomiji in polti bi rekel, da je. Svoja pota ima, jaz pa tudi svojo rutino; takole, tri ura je popoldan, zdaj bo Daša najbrž že za računalnikom in mi bo skušala kaj novega povedati. Domov bom moral. Nekam žejen sem, suha usta imam. Mineralna voda me samo še bolj žeja. Kaj pa, če bi vendar šel mimo tiste čajnice in poskusil kakšen čaj, tak, kaj vem, za dvig počutja. Ja, pa se bom res ustavil. Na desni strani je majhen vrt pod drevesi, rdeče mizice, rdeči stoli ... No, grem ...

Gledam mlado Kitajko. Sprašujem se, kje je tista starejša, ki sem jo videl dopoldan. Ta, tamlada, lepo je grajena in elegantno odnaša skodelice, sladkornice, kozarce, krožnike. Ko se sklanja, ji blisnejo neke figurice na srebrni verižici. Prihaja k mizi.

»Želijo gospod?« v angleščini vpraša, si za trenutek popravi ozek trak las za desno uho - taka ljubka kretnja. Za trenutek se mi zdi kot zmedena šolarka. Pri Kitajkah nikoli ne veš, koliko so zares stare, kar nenadoma so pa zares stare.

»Kakšen čaj bi mi priporočili za ta poletni čas?« jo vprašam.

»Gospod, imamo odlično mešanico za poletne dni. Imenujemo ga kar poletni čaj. Bi ga poskusili?« živahno reče v dokaj čisti, nekoliko akademski angleščini.

»Poletni čaj?« se nasmehnem. »No, pa mi ga prinesite,« se odločim.

Okus je imeniten, svež, mislim, da ima tudi meliso, čakaj, ne vem, svež je, ugotavljam in pocmokavam. Dober, zelo dober. In spet naredim požirek. In potem slišim drobne korake na pesku, otrok, mala Kitajka. Na vrvici vlači nekakšnega zmaja in si nekaj poje. Mlada natakaričica jo pograbljuje in jo odnese v hišni mrak. Cvileči jok se izgubi v hiši. Na vrtu je še nekaj turistov, trije kolesarji, ki jedo s paličicami in par, oba precej svetlolasa, mislim, da med seboj govorita norveško, vsaj tako se mi zdi. Pijeta čaj in vneto gledata na dlančnik. O nečem se prepirata. Čaj sem spil. Plačam, Kitajka se mi prikloni in mi želi lep dan. In spet se mi zdi, da se za menoj vlačijo neke tuje sence, da sem nenadoma razmnožen in vidim dve svoji senci. Hitim po prazni ulici in se izognem nerodno parkiranemu avtu. Doma sem. Na hitro potisnem kolo v garažo in ga zaklenem. Vleče me za računalnik. Ekran modro zablešči v polmrak, čakam, vse je kot vedno. Vključim skype. Čakam, slišim, kako mi razbija srce. Vedno je tako. Zdi se mi, kakor da se na ta način povezujem s svetom živih. Daša, kje si, kje si nocoj? Nič, njena slikica, ni zelene pike, ni je še gor, pa je že pol štirih. Bom kar sedel in čakal. Pesnik, ki je umrl ... Saj je neumno, res je. Če bi zdaj bil v Piranu, ja ... Zjutraj bi šel na kavo, ob torkih po časopis, v soboto tudi. Mogoče bi se pa vendar preselil v podstrešno stanovanje v Ljubljani, ki sem ga oddajal. Kasneje sem ga kupil, pravzaprav s tetino dediščino sem ga

kupil, in še je ostalo, še. Zdaj stanarino pobira Daša ... Ne vem, Ljubljana, vonj knjigarn, galerije, Ljubljana, še celo škripanje zavor mestnih avtobusov mi je bilo domače ... In megla, no, saj ni več taka kot je bila včasih, ne, ni več. Pa poskušanje kisle repe na tržnici, kislo zelje, domače pečenice, vonj sira, vonj rib, limone, pomaranče, cvetni trg ... Katombe knjig, bukvarna ... Vse je minilo, vse je ostalo v medzvezdju odstokanih noči, vse sem pustil tam zgoraj, kjer je drugačen veter, le sonce je isto ... Kje je Daša, saj sva bila zmenjena, četrtek, noč, pri nas pa že dan, dvanajst ur, pol dneva ... Daša, krikne v meni. Da bi se zamotil, pregledujem okruške pesmi, ki so nastale že tukaj. Nič posebnega, sami drobni utrinki, sama besedna stihija. Ko duša zatava v topel veter. Sonce zlati dan v vznožju velikega snubca boginje hrepenjenja ... jezero drhti v ihti solz neznanega čolnarja, ki je odveslal onkraj po novo dušo ... O, zelena pika, aha ... No, pa je spet izginila. Ja kaj se dogaja z Dašo!? Malo prej sem jo videl, zdaj pa, kaj pa FB, tudi je ni. Kar mrknila je. In s kom naj zdaj navežem stik doma, s kom!? Saj bi se vsak zgrozil, če bi se mu mrtvec ponujal preko računalnika. In če izgubim njo, izgubim stik z onstranstvom - zame je zdaj Slovenija onstranstvo. Ja, ne vem, ta avantura. In danes me tako prekleto napadajo spomini, že vse od zjutraj me kar naprej vleče v spominjanje. Kaj pa, če je kriv ta veter, gnani od severa, s celine ... Piha in piha, nosi prah, dežja ni bilo že nekaj dni. Daša je včeraj rekla, da imajo mrzlo, da po malem sneži, da pa je na Primorskem močna burja. O vem, burja, moč, jezni valovi, mraz ... Povsem drugačen mraz kot ljubljanski mraz. Na nek način si ga želim, mraz. Mogoče sem še vedno programiran, da sem zdaj v zimi, čeprav smo v poletju, prijetnem, suhem, ne prevročem. Kje je nocoj Daša, nocoj, kako trapasto sem se izrazil,

to noč, bi moral reči. Prejle zelena pika, zdaj pa ... ne, ne, po telefonu je ne bom klical, drago bi bilo ... ne, kaj zdaj, nobe-nega glasu, nič. Zaprt bom za temi težkimi lesenimi navoj-nicami, gledal bom fin prah, obarvan s soncem in požiral klasike, ki me tam zvesto čakajo. Časopisov ne berem. Vse novice dobim na internetu, pa domač ljubljanski program poslušam. Kakšno razkošje ti računalniki, vse imaš, radio, televizijo, vse je pri roki. Tam, tri hiše naprej, živi star Irec, ki si je sam postavil hišico in zdaj uživa, samo še uživa. Vsak popoldan dremlje v naslonjaču, radio pa hrešči, ker ne lovi najbolje, pa se mu ne ljubi uravnati postaje, on spi. Najraje bi tudi jaz preostanek življenja kar prespal, pa ... Daša, kje si, kje si!? Ura je že nekaj čez štiri, zdaj bo kmalu vstala, saj še vedno hodi v službo, vsak dan se vozi v Lju-bljano. Mar ni to naporno, vstajanje kmalu po štirih, potem skromen zajtrk, rogljič, kava in potem avtocesta. Sicer nima naporene službe, vodenje nekih statistik, nič resnega, aka-demska službica ... seveda, njen oče je bil profesor na uni-verzi, psiholog, avtoriteta ... Mogoče pa tudi njo zanima to sranje, te notranje škripave reči, to razslojevanje duše ... Glej no, morda je to njun projekt, ne, ne ... Stari ima že ena-indevetdeset let, pa še kar živahno razpravlja, no ... Da sem se dal takole oklicati za mrtvega in poslal žaro s čisto nava-dnim lesnim pepelom, prevzel identiteto Ivana, ah ... Daša, prekleto, Daša, kje si!? Če ne bo drugače, si bom moral po-magati z njenim službenim elektronskim naslovom. Pa ji bom malo kasneje pisal. Zdaj pa, kaj naj zdaj. Naj grem malo na kolo in spet skozi park, morda vse do jezera. Ne vem, ne vem!? Poti me, pa še na stranišče moram, kar je dobro, že nekaj dni nisem šel ... Končno, o, ščipa, o ... Olaj-šanje, ah ... Malo privzdignem navojnico, le toliko, da se mi izriše kos ceste in grmovje, potrebno obreza. Kdo ga bo

naredil, kdo to obvlada. Jaz nikoli nisem delal takih reči, grablje, škarje, motike, daj no ... Moj oče je bil s kmetov, to že, jaz pa sem rasel v mestu. Samo enkrat sem poskusil v roke vzeti koso. Ah, kako smešno sem mahal, vaški mulci so se mi smejali, stari oče mi je takoj vzел koso iz rok, oče pa me je nagnal po grablje, da sem pomagal ženskam trositi redi, prvič in zadnjič. Nobene romantike nisem videl v tem delu, čeprav so moji predniki to počeli, po očetovi strani, po mamini, ne, ne, meščani. Ljubljanska stara mama, gospa, pred drugo svetovno vojno je imela malo krojaško delavnico, popravilo plaščev, zimske garderobe, za to je bila specialistka. Naše staro meščansko stanovanje blizu Tromostovja ... Kar pogrešal sem ga ... Mogoče mi je zato Piran dal zadoščenje, varno spravljen med drugimi hišami. Urbana žival, ha ... Daša, prekleto no ... In če se ... ne, ne, saj to je nemogoče. Obljubila mi je, da se bova redno najdevala po teh zvezah, da mi bo o vsem poročala. Dobro, kaj je še treba poročati. Pozabili so na mojo smrt, kako kruta beseda ... Vse je tu, digitalizirana osmrtnica v časopisu, posnetek pogreba, govor, vse. Nekaj komentarjev znancev ... potem v gostilni, nekaj zapisov in tema ... tema sredi poletja in zima v duši. Tako bo zdaj, zima v duši. Kaj pa je treba Daši zdaj mene ... Oh, oh ... Zrela solza pade na tipkovnico, še ena, še ena ... Pa sem mislil, da sem že presahnil. Ne, prekleto, da ne. Čutim v sebi nov zagon, zdaj pri sedemdesetih, ah ... O Bog, če si res, sem te morda užalil, da sem se igral s svojo smrtjo, sem te. Povej, daj mi namig, saj sem te v ateističnih nočeh slutil. Sedel si zunaj na pragu, pravzaprav ne ti osebno, tvoji angeli, in mi šepetal. Brez tebe ne bi napisal, kar sem napisal. Izvir luči si in besed. Poglej me zdaj, sam sem v tej tuji deželi, obložen s knjigami, besede gorijo v meni, sežgale me bodo, če jih ne zapišem. Še eno pesniško zbirko

bom natisnil, s tem novim imenom, sam jo bom založil. O, ideja! In poimenoval jo bom: Nazaj skozi odhod ... Podpis, samo Ivan, nič več kot to. Ivan. Vidiš, pa si mi dal nov smisel, zdaj, na stara leta. Saj res, ta pojem, stara leta, leta imajo vedno isto starost, samo mi minevamo, tako bo. Jutri začnem s konceptom, danes ne bo šlo, jutri zjutraj ob kavi, lepo za računalnik in ... Joj, no, Daša ... Nič, malo grem na kolo, da se otresem te živčnosti. Če izgubim njo, bom morda spet našel sebe. Spremenil si bom videz, pustil si bom lase, zvezal bom bel čop, bradica, bela ... sončna očala in ja, na sliki v novem potnem listu sem itak z brado, zato jo moram zdaj nositi, tako mi je bilo svetovano. Pa naj bo tako, saj mi je britje vedno šlo na živce. Če izgubim Dašo, se bom čez leto dni vrnil. Joj ... Grem do jezera, do večera bom nazaj. Povsod je lepa ravnina, samo do čajnice je majhen vzponček ...

Gledam vodo, kako se kodra, to ni morje. Nekaj obiskovalcev, dva čolna ... Poletje je, vse polno je turistov. Glej jih tam v senci ob novem lokalu, kolesarji, motoristi ... vsi smo popotniki skozi čas. In jaz sem prinesel pesmi, Bog, če si, odveži mi to pretesno kravato, ta beg, ne zmorem, ne zmorem ... Lomi me kot suho dračje, pokam, gorim, moje roke venijo v tem vetru, moj razum se utaplja, niti za hrano nekdanjih ljudožercev ne bom. Ta krutost v človeku. Bog, Daša, Piran, Slovenija. Trese me, zgrožen sem. Ni dobro biti mrtev, če si živ, ne ... Pogledam na mobilnik, zdaj bo že kmalu pol sedmih v Sloveniji, Daša se vozi proti Ljubljani, najbrž kadi in posluša glasbo, seveda ... Stara se, letos jih bo imela petdeset, ah ... Pa je še baba, je. Njen, no ... Mislim, da ima ljubico, vsak vikend je šel, počitnice je preživel v Grčiji z njo ... Daša ve, a molči, v sebi jo ubija, v sebi, vem ... Morda sem jaz bil samo orodje za njeno

maščevanje, pred desetimi leti, deset let se pozna. Oh ... Na začetku sva še zagorevala, potem ... Potem sem umrl ... Kje je danes? Komaj čakam, da bo sedma, da bom lahko pisal na njen službeni naslov. Točna je, ker imajo strogega šefa. Prisotnost, ah, banalno, delajo pa, kakor kdo. Nič, še malo s kolesom naokrog, potem pa domov.

Poročila ob sedmih ... Skype ... Pike ni, službeni skype profil, Daše ni gor ... FB, je ni, niti na službenem, Joj, joj, aha, pika, zelena pika, službeni Skype, pa spet izgine ... Kaj se dogaja? Takoj ji pišem na elektronski naslov. Odposlano. Čakam, poročila kar odmrgolijo v nič. Odklikam in zaprem radio. Čakam, čakam, trese me, grozavi me, davi me ... Slišim, kako veter vibrira z navojnicami. In končno, pisk - elektronsko sporočilo. Daša je odgovorila:

Dragi Ivan, zdaj ti bom tako rekla, prišel je čas, da nehava s to burlesko. Glej, v službi sem dobila novo zadolžitev, končno bom nekaj zares delala, ker je šla mlajša kolegica na porodniški dopust. V njeno pisarno sem se preselila in bom delala resno analizo. Ponoči si ne bom smela več dovoliti vstajanja, ker bom potrebovala več moči. Čez dan pa ni časa, saj veš, na obalo se vračam pozno, potem malo ležem in oddremam. Mimogrede, moj Janko se je sinoči skesal, mlada gostinka ga je dala na čevelj, pa je zlezel nazaj k meni. Kaj pa naj, že trideset let sem z njim, kaj naj, te vprašam. Do tebe gojim spoštovanje, ostal boš moj prijatelj, v to ne dvomi. Zdaj veš, zakaj se ti tokrat nisem oglašila. Oglašanja bodo redkejša, pa tudi ne vidim več realne potrebe, vse si izvedel, kar je bilo treba, zdaj pa lepo živi novo življenje. Bodi boem, daj si rutko okrog vratu, sončna očala in uživaj poletje, nas zebe. Drži se Ivan. Grem delat zdaj, prav?

Daša.

A taka je ta stvar, njen ... ah ... Nič, tamle je Dostojevski, tokrat v angleščini, Idiot, saj ... Morda sem res ... pesnik mora umreti, da postane slaven, ne, ne, stokrat ne. Pesnik mora zares umreti, da postane mrtev, to bo. In če bi šel še na en večerni poletni čaj, pa mogoče nekaj sladkega zraven, poletni čaj ... Pega časa sem, pega na steni norosti ... Pojoči kamen oblit z luno trepetave starosti. Dolga pot je še do dokončnosti, še je nekaj poletja v mojih kosteh, še, le da ... Dašini poljubi so oddišali, Dašine prsi so varno zgnete v njegovih rokah, spet bo polna njegovega semena, jaz pa, starajoči evkalipt, drevo za tuje ptice ... Tako torej, Janko se je vrnil v njeno spalnico ... No, Ivan je v Wanki, ker je v Piranu umrl. Pa ni, boste videli, da ni. Naslednje leto odpotujem nazaj, tako bo, ne glede na vse, nazaj bom šel, enkrat že. Zdaj pa na kolo in še na en poletni čaj. Polna luna je danes. Me prav zanima, kako se bo odsevala na površini zelenorumenega čaja. Morda bo stregla stara Kitajka, ki več razume z očmi kot drugi z dušo, v to sem prepričan. Da, poletni čaj, da ...

Točno čez dvajset let je taksi odstavil gospoda Ivana na postajališču za mestni avtobus nad Piranom. Poletje je dehtelo, črna rutka mu je plapola pod dolgo belo brado, dva kovčka in naramna torba, ki ga je žulila v starčevsko ramo, mu je za trenutek zanihala. Domenil se je, da ga pride iskat domači taksist, ki je smel peljati v samo mestno jedro ... Odklenil je staro stanovanje, odprl naoknice, nekaj časa globoko dihal, potem pa ga je pozdravil kormoran, visoko zgoraj je zakričal. Ker je bila popoldanska sparina, ni bilo ljudi v ozki ulici ... In odločil se je, da bo šele zvečer šel ven. Poiskal je star čajnik, nasul mešanico poletnega čaja in pristavil. Čez čas se je oglasil moderen telefon v

njegovem žepu - pogledal je, aha ... Daša ... Najavila se je na poletni čaj na zapuščeni terasi, ki jo je pred dnevi dala za silo urediti, ker ... Samota je odprla poletju vrata, čaj je zadišal, večer je prinesel obete ... In v septembru so ljudje že govorili, da je tisti Rus strašno podoben umrlemu pesniku, le da ima dolgo belo brado, pa nekam zvit, skorajda grbast da je, ampak da je res podoben ... Čudaški Rus, da je sredi poletja naročal čaj ... poletni čaj, z malo limone, včasih pa veliko točeno pivo, kadar je bila polna luna ...

Oh, poletni čaj, zavzdihne Bonisimo in zazvoni s skodelicama. Vedno je imel pripravljen komplet skodelic, ki jih je kupil, saj še sam ne ve, kje, a je pravi porcelan, krhek, lepo oblikovani skodelici in sladkornica, ki je imela namesto pokrova kar slončkovno sivo glavo. Vprašam ga, kje je kupil ta komplet, pa se ni mogel spomniti. Vedel je, da je bilo nekje v Indiji, v katerem pristanišču - tega se pa ni več spomnil. Vonj zelišč počasi mehča noč. Naliva zlatorumeno tekočino in se pri tem nekoliko mršči – vem, jutri pride hčerka, zato je tako nestrpen, ves usločen, v tisto notranjo govorico, ki je ne zmore ubesediti. Hčerka, koncentrat njegove ljubezni, donegovane v letih, ko je z lahkoto semenil tu in tam, pa se je vedno vrnil k Silvi, poln vzhičenja nad njeno žlahtno ljubezensko lakoto. Nočem mu omenjati, nočem ga spraševati, kako se počuti, ker preprosto vem. Odtujila sta se, to že, a zven bližine bo v njima zagotovo odmeval še nekaj časa. Te dni se je krepostil z vdano snehalno disciplino, vsak dan, po nekaj popoldanskih ur – zvečer in pozno v noč, so studio zasedli ostru rokerji, ki bi radi izkričali urbane stiske, pa bo za njimi ostala samo napiljena sled krika razposajenosti. On jim je preprosto rekel, kričeči zmaji. Resonanca razočaranj z veliko elektronsko

gnanih zvokov. Dostikrat se je trudil, da bi razumel te kri-ke, a se je raje umaknil v tišino, kjer je v sebi iskal zven, ujet v melanholično trdoživost duše. Prinaša čaj. Diši, močan vonj. Pa ta čaj uspava? ga vprašam. Ne, ne, ta poživlja, nočna mešanica. Nobenega resnega poživila ni v njem, če to misliš. Nisem nadrobil kokinih listov, kar eni to počnejo, saj veš. Gospa, ki mi prodaja te mešanice, se na to spozna. Ta je sestavljen za krepitev duha. Potrebujem ga, ker po glasbi rad razmišljam, rad grem še ven, na dolg sprehod, rad videvam nočno mesto. Eni me svarijo, da zna biti nevarno. Zame ne, mornar sem bil, in se znam postaviti zase. Nisem še imel resnih zapletov, še nikoli. Namenoma se oblečem nekoliko klošarsko, no ja, zavzdihne in naredi srk. Poskusim čaj. Dobra reč, tile čajčki. A se spomniš, da si imel obdobje, ko sploh nisi pil kav, samo gruzijski zeleni čaj. Sam si si ga kuhal. Še takrat, ko je Silva že vihala nos nad tvojo ustvarjalno lenobo. Se spomniš tega? dreznem vanj. Mežikne nad skodelico in jo s finimi prsti odloži na mizo, kjer sva pustila krožnika in kotlič od golaža. Ja, takrat, zavzdihne. Še veš, kako si vsem po vrsti predlagal, naj raje pijejo čaj, da te drži dlje časa, da je bolj zdrav, da celo povečuje spolno moč. Take si imel. Od nekod si privlekel neko študijo, v angleščini je bila, in si se povsem predal tistemu članku, ki je poveličeval pitje gruzinskega čaja. Hecna sta bila zjutraj, Silva si je še naprej kuhala kavo v džezvi, ti pa si pristavljaj star čajnik, da si skuhaš čaj. Pil si ga dolgo in obredno, včasih tudi po tri dopoldan. Popoldan si prešel na vino. In si lebdel, takrat si že lebdel v notah in stihih. Kmalu po tistem, ko si s črno potovalko prišel na ljubljanski kolodvor. Iz govorilnice si poklical Silvo in ji povedal, da si zdaj doma. Snežilo je, sneg se je oprijemal cestišča – padal je moker, težak sneg, ki se je lepil na strehe

avtobusov, ki so kot zaspani sloni rinili skozi promet. Počakal si, da pride mestni avtobus. Odločil si se, da boš domov prišel trezen. In tisti večer sta šla potem v kino. Prihod domov. Kitara je slonela ob nočni omarici in stražila tvoje sanje, tvoje stiske na morju, ko si v viharju molil. Tisto pa je bilo strašno, tisto. Grozilo je, da vas bo postavilo na bok, pa sta kapitan in krmar izpeljala neverjeten manever in vas rešila najhujšega. Ves premočen si prišel v kabinu, se slekel, pokleknil in molil. V rokah si tiščal leseno malo razpelo, ki si ga kupil v Italiji in si moli. Nisi molil po pravilih, molil si po svoji čutiljivi navezavi z nečim, kar naj bi bilo presežno. Tako zelo si tiščal razpelo, da si kar prezrl drobne odrgnine od zajl in vrvi. Roke so te šele čez čas zaskalele. Moral si v ambulanto, da so ti rano razkužili in očistili. Nisi bil edini, ki je bil v tistem viharju poškodovan. Ko si molil, si govoril: Bog, rešil si me, pokoren ti bom, predajam se ti, vodi me. O Marija, Mati, hvala ti, da smem še biti, da bom smel častiti lepoto in bom zmožel opevati srce, ki tolče z ritmom vesolja. O Bog, kakšno jezo si pokazal, kako smo grešni in te nismo vredni. Na to si nas opozarjal, kajne. Lomil si našo voljo, lomil si nam telesa, a si nas pustil, da spoznamo tvojo silno moč. O Bog, če stopim na trdna tla, te bom častil in bom povelečeval lepoto, v kateri si ti. Zdaj vem, da si, amen. Čez čelo so ti lezle potne kaplje in padale na razpelo, ki si ga mečkal v dlaneh. Še nekaj krvi se je pomešalo s solzami in potom, ko si domolil, si vzel robec in najprej obrisal razpelo, smrkal si in gledal rane na roki, predvsem na desni, kjer te je zajla pošteno odrgnila, ko ste zategovali škripce in dodatno varovali kontejnerje. Zunaj je še vedno noro pihalo, a je ladja vendar zdrsnila v tako smer, da je kljun prestrezal valove in ni več tolklo v ranljiva boka. Po dveh urah se je le uneslo. In

zjutraj, ko se je morje umirilo, ste imeli kaj videti – čisto nebo in oddaljen otok. Namenjeni ste bili v Čile, da vas naložijo s solitrom. Stal si ob zaščitni ograji in gledal luže med kontejnerji, ker se je morje metalo na palubo. Večino vode ste že izčrpali, kar je je ostalo, so počistili navadni mornarji. Dva sta izgubila živce in jima je dal oficir pomirjevala. Tudi tisto jutro si pil čaj, čaj z rumom, ki ga je častil kapitan. Prišel je med vas v jedilnico, vas pohvalil, videlo se mu pa je, da je za njim strašna noč. Stvari, ki ste jih vozili v Čile, so bile veliko vredne, to si zvedel šele kasneje, še bolj pa ga je skrbelo, ker je bilo veliko posadke pomlajene in neizkušene, lahko bi se slabše končalo. In od nekod se je k tebi prismehljal mlad fant iz okolice Ilirske Bistrice. Smejal se je in bil navdušen nad tem, kar je doživljal sinoči in daleč v noč. Navaden mornar je bil, star komaj dvajset let. Takoj po odsluženi vojski, bil je pri mornarici, se je odločil, da gre na trgovsko ladjo. Grega je bil, ja. No, tisti poba ti je rekel: Zdaj smo tapravi, zdaj vemo, kaj se pravi vihar na morju, ja. Madona je bila fronta. Sem mislil, da bom umrl. Ti si mu ponudil še eno skodelico čaja z rumom in mu rekel. Poba, zahvali Boga, da ti je dal tako učno uro in da te je pustil v nadaljnji uk. Lahko se ti še kdaj ponovi, ne podcenjuj panike. Poba te seveda ni razumel. Še naprej se je smehljal in si popravljaj svetle lase. Vedel je, da si glasbenik, zato se je prislinil k tebi. Prejšnje dni si najbrž ni upal, zdaj, ko mu je rum odprl pot, zdaj pa ja. Ja, prav imaš, je rekel. Pa, kitara, je ostala cela? te je vprašal in se oklenil nove skodelice omame. Cela, še bo pela, ne skrbi, si mu rekel. Ja, vidiš, to so bili ritmi, to. Jaz sem prej treniral bobne. Sem mislil, da bomo sestavili bend, pa so nam opremo pokradli in je ideja propadla. Pa ni bilo slabo. Že od petnajstega leta sem igral bobne, potem pa vojska,

mornarica, tudi tam sem malo tolkel. Mali ansambel smo skupaj spravili. Ma tista muzika mi ni ustrezala, sami taki cukrasti komadi. Zbog jedne divne crne žene, pa Kuču ostavljam, tužno plačem, pa stare šlagerje, ah, Pa jok, nekaj takega. Mene bolj vleče v trdi rok. Na ladjo sem šel, da bi na hitro zaslužil in bi potem spet kupil opremo, ojačevalci, mikrofoni, mešalka, novi bobni. Dva kitarista sta pripravljena sodelovati, pevca imamo, zdaj poje pri enem drugem malem bendu. Pesmi pa, sam jih pišem, bolj take, kritično zajebantske, se je ulivalo iz njega. Miril si ga, da bo v dveh letih zagotovo zaslužil za odlično opremo, da naj bo kar potrpežljiv in naj se ne zapija in naj pusti tudi druge opojčke. Opozoril si ga, da je tovrstno poskušanje usodno, da ti lahko razcefra pamet, ki se potem težko sestavi. Pa ti je zagotovil, da ga razen dobre marihuane ne zanima ostalo sranje. Polagoma sta padala v pomenek, ki zahteva stišanost. Umaknila sta se v kot jedilnice. Ostali so že odšli, ko je šel kapitan in so jim razdelili nove naloge. Ti si imel prosto, tisti mornar tudi, ker je do jutra pomagal pri pospravljanju po neurju. Potem se je sklonil čisto naprej in ti šepetaje priznal, da sta na ladji dva totalna zadetkota, eden da je na kokainu, oni drugi pa da žre neke tablete, ki te ruknejo, da si lahko dvanajst ur v plesnem klubu in noriš. Oba da sta sicer fajn tipa, a da se jima že malo fuzla. Oba navadna delavca, eden v strojnici, drugi pomaga na krovu, kar je pač treba, kamor ga pač dajo. Oba brez šol, eden iz Srbije, drugi iz Makedonije. Naša Juga, nimaš kaj, je rekel. Fantu se je odprlo. Žvečil je svojo mladost in ti prežvečeno serviral. Hodil je v gimnazijo, a je v tretjem letniku zamočil, ker so preveč veseljačili in po malem zganjali muziko. Doma so ga začeli preganjati, pa da se je odselil in živel na neki kmetiji blizu mesta, pri prijatelju.

Pomagal je pri kmetovanju, ker je bil tega vajen, saj so tudi doma imeli malo kmetijo. Kupil si je moped in se podil naokrog, lovil punce in se imel za rokerja. Bobne da je vadi kar v neki opuščeni štali. Dokler ni prišel poziv za nabor in kmalu za tistem razpored, Pula. Veliko drobnih stvari se mu je zgodilo, tudi poskus, da bi mu oče razbil bobne, ko je zvedel, kaj dela in kje. Zvedel je tudi, v kateri štali vadi. Pa je prišel tja, s sekiro je prišel in s starim fičkom. Naneslo je tako, da je mimo prišel lastnik tiste štale, lokalni pijanček in je preprečil katastrofo. Ko so najeli garažo, kjer so potem vadili, so jih pa okradli, vse je šlo, bobni, ozvočenje, vse. Ostale so sanje v pajčevinah. Ko je ladja prišla nazaj v Koper, so ga premestili na drugo, nihče ne ve, zakaj, zagotovo je tudi na ladji delovala ena obveščevalna. Fant je bil pač malo problematičen, kar se discipline tiče, in je potreboval malo bolj strogo poveljniško strukturo. Dostikrat si je upal reči, ne, ne bom, to pa res. Bog vedi, kje je končal. Menda si je po vrnitvi res omislil bend, enkrat si ga srečal v Kopru, kajne? Bonisimo mirno srka čaj in prikimuje. Srečal, ja. Takrat je imel še daljše lase, spete v velik rep na zatilju. Zaupal mi je, da zdaj imajo bend, da pa ni denarja, da bi posneli CD. Nabirajo sponzorje in se ponujajo za lokalne zabave. Zdi se mi, da je zdrknil onkraj, kjer so samo še divji ritmi, droga in to. Ni maš kaj, nekomu konji zavesti pač preprosto pobegnejo. Kakšen je čaj? me vpraša. Nisem navajen čajev, kava, to že, čaj pa poredkoma pijem. Še kadar sem bolan, se mi gabi. Pa pustiva to. Ti, potem, ko si prišel domov, mislim, Silva in to. Si prepričan, da te je vseh pet let čakala, da se ni z nikomer dol dala, kot se temu reče. Ah, dvom je za šibke, močni ne dvomimo, možato reče in previdno odloži skodelico, vzdigne slončka, prime žličko in si dosuje sladkor.

Malo me je že skrbelo ja, tisti redki dopusti, no ... Sicer pa, ženska izbira, moški je samo izbran. To bi že moral vedeti. Teh tem nisem načenjal z njo. Zvestoba je stvar srca, seks je stvar telesa. Telo potrebuje dražljaj, srce potrebuje vse kaj drugega. Dostikrat sem v mislih videl, kako se v najini postelji znajde ljubimec. In tudi to sem premišljal, kaj bi naredil, če bi našel koga v stanovanju, ko bi nenapovedano prišel. Sistem zaklepanja sva imela tak, da si od znotraj obrnil zatič, od znotraj se ni bilo potrebno zaklepati s ključem, pa bi lahko odklenil kadarkoli. Enkrat, v nekem marcu, sem res prišel sredi noči domov. Pokvaril se je žerjav in smo čakali na remont na Reki, pa sem se odločil, da skočim za teden dni domov. Pridem sredi noči. Odklepal sem počasi, da je ne bi zbudil. Pa sem se stihotapil, čevlje sem že prej sezul, žgalo me je v podplate, ko sem samo v nogavicah stal zunaj na hodniku. Slišal sem njeno dihanje, težko, kakor da jo daje mora. In zavonjal sem vonj njene čišče, to me je ustavilo. Ne vem, že od nekdaj imam zelo razvit vonj. Pa sem si tako želel, da bi jo tudi po tej plati presenetil, da bi legel k njej, se z roko zmuznil pod spalno srajco; vedno je spala v laneni spalni srajci, ki jo je dobila doma na Koroškem. Govorila mi je o teh njihovih starih navadah, o modrih njivah lanu. In tista je že bila taka, ta-prava tunika, kot moja za koncerte. Ne smej se, res sem zavohal, da ima mesečni cikel. Pri nekaterih ženskah se sproži močan vonj, ne pri vseh. A če je tudi poleti spala s tisto srajco, ne, ne, takrat pa ne. Pa več kolikokrat sem jo sanjal v tisti tuniki, no, spalni srajci, da hodi po palubi in ji fantje žvižgajo. Trapaste sanje, saj vem. In enkrat sem jo sanjal na slonu, res no. Sedela je na njem, mahala in vodila čredo, samo ozadje ni bilo pravo, čisto koroško, smreke, si misliš, slon in smreke. No, so bile tudi bolj blage sanje, ona

na plaži nekje v Indiji, sleče si srajco in ... Pustiva zdaj to. Prihulim se v sobo, kjer me je motil vonj, prepotena je bila, spodaj ji je mezelo, višek ciklusa, to se vonja, če se ženska ne opere, saj veš, no. Ne znam si predstavljati, kako je to bilo včasih, ko so si med noge tiščale doma narejen cunje. Pravzaprav si lahko. Veš, to sem kot otrok videl doma. Pa ne v naši hiši, ne. Rad sem šel k neki naši žlahtnici, ki je imela tri hčere, dve že odrasli. In sem en dopoldan prišel tja, kaj pa vem, mulc, tam kakšnih osem let, ne več. Šel sem pogledat noniča, ki je pasel koze gor nad vinogradom, pa čez grič k sorodnici, kjer sem vedno dobil suhe fige, te sem pa rad jedel, res. No, pa pridem, pravzaprav pritečem jaz tja dol in vidim pred hišo lesen škač, poln ozkih krvavih cunj. Kako sem se ustrašil, res. Nisem si upal naprej, ker sem mislil, da se je nekaj hudega zgodilo. Najstarejša, takrat ji je bilo šestnajst let, je prišla ven, pograbila škač in šla z njim nekam za hišo. Jaz pa sem še kar stal in bledel. Ko je sorodnica videla, da sem čisto bled, me je vprašala, če sem videl kačo ali kaj. Nisem ji hotel povedati, kaj sem videl. Povabila me je naprej, mi dala kozarec vode z malo limone in pest fig. Poslušal sem klenke stare ure, ki so jo imeli na steni in sem rad gledal težko medeninasto nihalo, ki je drobilo čas. Najmlajša, Loretta, je pritekla noter in rekla: Mama, Liljana ima fešto in je tečna. Pocukala me je za lase, ker ji nisem hotela po vodo. Ma pere une krvave štrance, mama. Vse se mi je pomešalo v glavi, kakšno fešto da ima. Fešta je bila takrat zame, kadar je nonič šel do gostilne in pomagal z orglicami igrati. In zakaj pere krvave štrance, so se topli? Ves zblojen sem tekkel nazaj gor do noniča in mu povedal, kaj sem videl in kaj so rekli. Pa mi je rekel, da imajo ženske čisto svojo fešto, da bom že zvedel, ko bom velik. To da je ena taka micena magija, da se jim

od hudega zgodi, da spustijo malo krvi, da se čistijo. Potem mi je raje dal v roko palico, na kateri je imel nabodeno klobaso, rad si jih je pekel nad ognjem. Jesen je že bila, vsega se spomnim, sobota, šole nisem imel tisti dan. Še ponoči so me bledle tiste krvave cunje. Zdaj sem pa šel daleč proč od Silve, kaj. No, tisto noč, ja ... Nekaj časa sem stal in gledal njeno levo ramo in dojko, ki je kukala iz naborke na tuniki. Namenoma sem prižgal luč. Počasi se je le zbudila in skoraj kriknila. Kako tudi ne bi, že nekaj časa se nisem bril in sem bil kar precej zakosmatinjen, sam sebi grd, bos, še vedno v težki podloženi bundi, najbrž sem smrdel po dimu, ker sem kar nekaj časa modroval v eni beznici, se pripravljaj na nočni vdor. Počepnil sem in videl njene prestrašene oči, ki so me pile, dobesedno pile. Tak nočni pogled te osupne. Pustil sem jo, da se popolnoma predrami. Šel sem v kuhinjo, prižigal luči, tam pa ... Poln pepelnik ogorkov, na mizi dve steklenici piva, kozarca, skledica s čipsom. Opa, goste smo imeli, mi je zavrelo v glavi. V meni se je dvignil pošten val ljubosumja. Na enem od kozarcev je bila sled šminke. Aha, celo našminkala se je. Novega ima, ampak, da bi v času menstruacije. Mogoče sta se samo ljubčkala, mogoče mu je pomagala z usti, o, je ble-savilo v meni. Slekem sem bundo in jo obesil v predsobi. Počakal sem, da je opravila v kopalnici, potem pa se je začela mala vojna, kdo je bil, zakaj je bil. Dopovedovala mi je, da je bila pri njej sodelavka iz šole, da ima probleme, da se ločuje, pa da sta sinoči malo posedeli. Jaz pa sem še gonil svojo. Prijela je kozarec in mi pokazala sled šminke, ki je bil tudi na cigaretnih ogorkih, kar bi me moralo prepričati, ker Silva ni kadila. Kričala je, da sem tepec, da pridem nenapovedano domov, da me je komaj čakala, zdaj pa tak teater. Ni se pomirila. Kričala je name, da smrdim kot

tapravi morski razbojnik, da sem neobrit, čuden, zafrustriran, ljubosumen dedec, takega da me ni poznala. Bes se je spremenil v jok, mene pa še ni prepričala. Ravno dovolj sem spil, da sem postajal petelinji in sem kričal, da se ni treba sprenevedati, da naj odkrito reče, ej stari, zahotelo se mi je dedca. Pustil sem jo v joku, zmetal vase nekaj čipsa, pograbil bundo in šel v noč, ki je še ostala. Malo pred peto uro sem spet prišel domov. Kuhinja je bila počiščena, ona sveža, nadišavljena, počesana, napudrana, urejena za v službo. Rada je vstajala zgodaj, da si je v miru pripravila zajtrk, užitek je v jutru, res. Pa sem se ujel v njeno solzno oko, ki je govorilo resnico, a moja težka pijanost ni hotela slišati glasu, ki je prihajal nekje od daleč. Molče sem šel v spalnico, odvrigel bundo in padel na posteljo. Pijanska megla me je zagrnila. Preden je odšla, malo po šesti, je le priplula nadme. Toliko sem se še zavedal, da mi je rekla: Če se boš tako ubijal, boš tudi v meni umrl. In mislim, da se je najin razhod začel tisto jutro. Tisti teden sva se potem bolj tako, no, bolj na silo sva se imela rada. Ni bilo več tistega med nama, vsaj takrat ne. Zadnje leto plovbe, zadnja zima na ladji. In v marcu, na francoski obali. Zamenjal sem ladjarja, šel sem na italijansko ladjo, ki je plula večinoma po Sredozemlju, mala tovorna ladja, ki je oskrbovala strojno industrijo v severni Italiji. Iz večjih pristanišč so na nas pretovorili polizdelke, pripeljane iz Nemčije, Amerike, Francije, tudi Anglije. Pluli smo samo do Genove, včasih do Hamburga, včasih v Anglijo, največkrat pa iz drugih sredozemskih luk do Genove. Vidiš, vse to veš, pa ti moram spet in spet pripovedovati, vzdihne Bonisimo. Vem, vem, žge te mala Cindi, vem. Oropala te je skromne volje do Silve, ki te je tako zavestno zvesto čakala doma. Kriva je bila njena mama. Lepa pomladna zgodba

izgubljenega mornarja s kitaro in zrele dame, ki je bila na nočnem lovu, da bi se odžejala. Naneslo je tako, da si bil posojen na potniško ladjo italijanskega ladjarja, ker je vaša tovornjača morala na letni remont. Nisi dobil dopusta, upal si, a ti je šef ostro rekel, da lahko greš, če ti kaj ni prav. In si privolil, da boš delal na potniški ladji, ne prav veliki. Skrbel si za nemoteno delovanje v strojnici, bedel si nad inštrumenti in gonil dva vzdrževalca, če je bilo treba. Kapitan je bil tečen Grk, sit morja, posadka pa, od vsepovsod. Med natakariji v salonu sta bila dva Črnogorca, kar ti je dalo vsaj malo utehe, da si se lahko s kom lahko sploh pogovoril. In potem ste obstali v Nici za cel teden, tak je bil načrt križarjenja. Še najraje si hodil na polotok Saint-Jean - Cap - Ferrat. Tam si našel mir za svojo kitaro. Pomlad se je že začela, ker je bil marec, ne april, marec je bil, dragi Bonissimo. Nasmeheš se, v rokah vrtiliš skodelico in me gledaš, na tisti izgubljeni način, ki me bega, ker vem, da se v tebi v takih trenutkih vzdigne malodušnost. No, na tistem polotoku, na večerni promenadi, si se dal videti. Našel si primeren sanjalniški kotichek, kjer si posedal in čakal na sončne zahode. Večeri so bili še malo hladni, ker je vleklo z morja, še ne prav ogretega. In potem, nek večer, razpoloženo si brenkal, iskal pravi ton, si nekaj mrmral, ves razpuščen, in na trenutke res podoben Kristusu. Prsti so ti leteli po strunah, glas se ti je mrmravo vpletal v melodijo, ki je nastajala. Nekaj metrov vstran se je s kolesom ustavila dama, belo žensko kolo, spredaj bela košara, v njej nekaj cvetja, steklenica mineralne vode in zelena plastična vreča. Dama te je gledala in gledala. Ko si dvignil oči, si videl njene bohotne rjave lase, njene vabeče boke, obmorska Madona, si pomislil. Slišala te je mrmrati v italijanščini, najbrž te je zato tako gledala, kar bo zgodba razkrila, kajne? Pokimaš.

Primeš pladenj in ga neseš do pomivalnega korita. Dama je zbrala pogum in prišla čisto blizu. V ne prav dobri italijanščini te je vprašala, če sme poslušati. Ti pa si ji rekel, da ni kaj poslušati, da samo vadiš, da samo loviš vibracije morja in vetra in da iz tega skušaš slišati glasbo te prečudovite obale. Nasmehnila se je in si vrgla lase daleč nazaj. Za trenutek se ti je zdelo, da ima telo podobno Silvinemu, le obraz je bil bolj mesnat, ustnici bogatejši. Gledal si jo navzgor, nekaj sonca je še kapnilo na njene lase, pretkane z drobno lučjo zahajajoče radosti. Na hitro si ocenil, da je tvojih let, morda celo starejša. Sedel si na klopi, tvoj neugleden kovček za kitaro je bil poleg tebe, pri nogah si imel steklenico cenenega vina. Tisti večer si pač hotel imeti tako družbo. Pa se je dama ojunačeno skobacala s kolesa, ga postavila ob steber luči in te vprašala, če sme prisesti. Nekaj časa si kar tihinil, zbiral si se v zatajeni zadregi, v sopari nagona in osamljenosti. Predstavila se ti je. Gospa Alette Cordinelli. Priimek se ti je zdel zelo italijanski. Ko si ji povedal ime, seveda tudi priimek, ki je bil italijanski, se je nekaj časa mrdila, očitno je bila v zadregi. Povedal si ji, da si mornar na prisilnem dopustu, da greste v ponedeljek naprej – bil je četrtek, kajne? Bonissimo prikima. Potem si ji začel govoriti o vožnjah, o razvajenih Američanih in klepetavih Japoncih, ki so na krovu ladje, kjer si trenutno delal in boš na tisti ladji vse do junija, ko bo križarjenje končano. Dama je sočutno poslušala, si gladila lase, si popravljala srednje dolgo krilo, lahko majico, čez katero je nosila še eno na zadrgo, nič kaj okusno ni bila oblečena tisti večer. Očitno je stanovala nekje blizu, si takrat pomislil. Nenadoma te je presenetila z dejstvom, da je njen mož že dve leti odsoten, Italijan pač, ki je lastnik manjše turistične jahte in se klati po svetu. Zanimarja da njo in najstniško

hčerko, malo Cindi. Ampak ta pride v zgodbo pozneje. Greva lepo počasi. Ko je videla, kakšno vino piješ, se je nasmehnila in ti rekla, da ima njen oče dosti boljše vino, da je tristo kilometrov sicer bolj na severu, a da si ga pripele kolikor ga pač rabi. Ko si ji povedal, da prihajaš iz Istre, sploh ni dojela, kje bi to bilo, potem si ji razlagal o tedanji Jugoslaviji, pa se ji je malo posvetilo. Z možem sta bila do Pule, pred leti, ko je še bila z njim, sta pol leta križarila po obalah Sredozemlja. Navdušena je bila nad Dubrovnikom. In trdila je, da sta prav tam spočela Cindi, pred šestnajstimi leti, je še dodala. In te je zasliševala, kaj in kako s kitaro, glasba in to. Mimogrede ti je omenila, da v Nici poučuje na konservatoriju saksofon, da je končala muzikologijo in je občasno igrala v malem ansamblu, ki se je premikal po Nici in na terasah igra sproščujočo glasbo, nekakšen soft jazz. A veš, koliko si bil star tisto pomlad, a veš? ga vprašam. Bonissimo se nasmehne. Zresni se, nabere gube nad očmi, spači ustnico, hoče nekaj reči, pa mu ne gre. Usede se nazaj v naslanjač, preplete prste na trebuhu in pogleda v strop. Ja, šestindvajset let. Tisto jesen sem končal z ladjami, ja. Vidiš, spomnil si se, krasno. In tak, poln zanesečnosti si sedel tam in zavonjal pretiran parfem saksofonistke, ki jih je tisto pomlad naštela že šestintrideset, torej celo desetletje je imela prednosti pred teboj. Takrat so bili tvoji dnevi polni starosti. Posedal si po kavarnah in se počutil odvečnega. Silvi si napisal dve dolgi pismi, zdaj ni bilo več možnosti, da bi jo klical po radijski zvezi. Nič več. In v predzadnjem pismu, ki si ga prijel od nje, ti je postavila dokončni ultimatum, ali ladje ali ona. Nje je bilo vse več v nočeh, ko si se prepoten zbujal in te je zibanje morja začelo ubijati. Ampak pustiva to, dama je sedela ob tebi in ti začela govoriti o sebi, kakor da si poulični pljuvalnik za

zgodbe. Povedala ti je, da je podedovala na tem polotoku v stari vili razkošno stanovanje po teti, ki je bila književnica, ne prav slavna, da pa je veliko prevajala in živela med Parizom in Nico. Na stara leta da se je preselila na ta mali polotok in ji zapisala ves zgornji del razkošne vile, spodnji da je v najemu, tam da živita dve maroški družini. To da je ne moti, ker da so vljudni in skrbijo, da je vrt urejen, najemnina da pa ji prav pride, saj je plača mizerna in Cindi razvajena. Mož da ji sicer nakazuje redne zneske, ampak da še vedno ni dovolj. Povedal si ji, da ti živiš v Ljubljani v najetem stanovanju, Silvo si pa zamolčal. Z neko grenkobo si ji razlagal, da prihajaš s podeželja, da si najprej nameraval študirati strojništvo, a so te morske sirene poklicale in si šel. Alette se je samo smehljala, na tisti vražji način, ki moškim dopove, da so godne, da so žareče. Počakala sta, da je sonce tunknilo za umirjene valovčke. Mrak je navrgel nov val pomenkov, dokler ni začelo pošteno vleči. Dama se je vzdignila in ti pogumno rekla, da bi te prav rada povabila na razkošno večerjo, recimo jutri, jutri je petek ... Večerjo, se ti je zapletlo. Dolgo si molčal in v sebi zbiral sence poželenja. Tale ženska, v očeh ima jutro minulosti, v bokih galejo sanj. Pristal si. Dala ti je naslov in telefonsko številko. Povedala ti je, da lahko prideš kar s taksijem, da bo tako najbolj preprosto. In je šla. Ni se usedla takoj na kolo, ni. Najprej ga je peljala ob boku, potem se je pa mladeniško zagnala na sedež in se odzibnila v levo ulico. Z listkom v roki si obstal tam, ves žareč, ves razprhnjen v somrak, ki je hladil. Na večerjo v vilo v Nici, ej! Na ladjo si prišel pozno ponoči. Preveril si, če je vse kot mora biti, vsako drugo noč si bil dežuren in si skrbel, da je s pomožnim strojem vse v redu, da razsvetljava dela in take reči. Akumulatorji so bili napolnjeni, gorivo so dotočili, čistilci

so temeljito opravili svojo delo, le salon je nemo čakal na goste, ker so se razgubili po Nici. Na srečo tisto noč nisi bil na vrsti za dežuranje. V svoji kabini si se sesedel na posteljo in mečkal tisti listek, naslov, telefonska, odločna, pokončna pisava, vila, vino, ženska, Silva, vse se ti je pomešalo. Vzel si kitaro in začel pesniti, prvič po dolgem času se ti je odprlo. Pel si, jokal, pel. Zvijalo te je, mrazilo po hrbtu, solze so padale na kitaro, ti pa si pel, kar tako, kar sproti: Nocoj so jadra objela vihar, vrvi moje duše so popustile, potujem v deželo, ogrnjeno z nasmehom konj. Ti si sama na ulici milosti, predana čakanju in novi zameri. Obuj si čevlje obljub in pojdi čez hrib zamere, premeri me z očmi divje zveri, ki v meni preži. Šel bom med zvezde in jedel bom prepovedane stvari, da prišel bi opran pred tvoje kamnite obrvi, tam bom ležal, prebičan in nov. Poj veter v oleandrih, poj o figi, ki se je zaljubila v kaktus, poj o oslu ki riga v luno in jo prosi za slamo mladosti. Srce me je vrglo v zibel nežnosti, ko ti si stala na pragu moje noči. Rekel sem ti, da si jo podeliva, da bova zjutraj oba eno in mogoče oba nič, prilepljena na zarjo onkraj valov. Ne zameri mi samote v tvoji družbi, ne zameri mi znoja srca, teh mojih solz, ki padajo v noč na tuji obali. Prišel bo maj, nek drugi maj, za naju odet v pesem najine hiše, v cerkvi svetlob, v katakombah mrtvih ptic. Ne joči na blazino najinih dni, ne čakaj na stopinje na njivah poletja, kjer bova razgreta slekla obleko obljub in bova v naročju sonca odplula na davno obalo brezčasja. Stihi so obležali na majhnem okroglem oknu, odprtem navzven, od koder je prihajal hrup pristanišča. Slišal si cepetanje korakov na hodniku, slišal si vpitje spodaj na pomolu, slišal škripanje dvigala v sosednjem doku, slišal si marsikaj. Zaprl si oči in si skušal pričarati Silvo. Ni šlo, Francozinja se ti je rinila k vzglavju, celo

njen parfum te je poselil. Nekaj je bilo v tistem pogledu, v tisti hoji ob kolesu, ko se je stapljala z mrakom. Prekucnilo te je v tuje hotenje. Naslednji večer, torej v petek, bi moral biti dežuren, a si se s kolegom zmenil, da zamenjata, da boš ti iz sobote na nedeljo, kar je njemu tudi ustrezalo, saj je v soboto nameraval v plesni klub, tam pa, se ve, kaj se da videti in kaj najeti. Ves živčen si bil malo po sedmi zvečer, ko si na izhodu pristanišča čakal na taksi. Mečkal si listek in preverjal, če si brezhiben. Potrpljenje te je minevalo. Končno se je prikazal taksi. Vozniku si pomolil listek, ta se je samo nasmehnil, pokimal in speljal. Po nekaj minutah si bil pred vilo. Majhen park, peščena pot, visoka okna, modra polkna, modra vhodna vrata in luč nad vhodom. Maročan je stal ob drevesu in kadil. Pozdravil te je in ti pokimal. Na balkonu nad vhodom so se odprla vrata. Mlada dama, očitno njena hčerka, je prišla na balkon in se hitro umaknila nazaj. Pozvonil si ob njenem priimku. Po domofonu ti je rekla, da kar vstopi in pojdi skozi vežo in po stopnicah gor. Ko si vstopil, te je zajel vonj parfuma, ki je prihajal z leve strani. Na desni je dišalo po pravkar kuhanem mleku. Odločno si šel po rahlo zavitih stopnicah. Na vrhu je že sijala ona, v zelenem kratkem krilu, zelena, no, bolj turkizna je bila, prav tako rutko je imela okrog vratu, in bela bluza, spodaj pa, o, brez modrca, brez, to se je dalo slutiti. Ko si prišel gor, si videl, da sta njeni bradavici sršeči, da kričita vate in dekolte, kjer je bila verižica, in oči, polne plemenite gonitve. Povabila te je v jedilnico, razkošno okrašeno, z omaro, polno porcelana, visoki stoli za šest oseb, ovalna masivna miza, prt, krožniki, sveče, kozarci, voziček s pijačo, medeninast kotlič z ledom in penino – tu so poznali že boljše čase, si si takrat rekel in se nerodno razgledoval. Posedla te je in ti predlagala, da bi za začetek

aperitiv, da se pri njih tako začenja večerja. Potem je v jedilnico hušknila še ne sedemnajstletna Cindi. Njen pogled te je navrtal, da si povsem otrdel. Blond lasje, na konicah prebarvani z rahlo roza barvo, so ji oblivali lep obraz, sproščeno radoveden, v njenih očeh si videl lesk divje mladosti, ki se bojuje za svetlobo, za rast, za norosti. Medlo te je pozdravila in ti dala roko, nežen dotik, mehka koža, poltna. Cindi, je rekla. Videlo se je, da je tam samo zato, ker je mama tako ukazala. Potem se je začel obred pitja aperitiva, Cindi ga je dobila samo malo v lep kozarec. Klepet kar ni stekel. Cindi je obvladala angleščino, italijanščino bolj slabo, medtem ko je Alette lomila obupno angleščino. Priznala je, da je ne zanima, da ji je bolj spevna in bližja italijanščina. Cindi je vendar povedala, da hodi v nekakšno gimnazijo, da pa namerava študirati novinarstvo, da jo to zanima, dinamika in to. Hkrati da hodi še na glasbeno šolo in vadi violino. Mama jo je pohvalila, da zmore že težke pasaže, da pa je v zadnjem letu nekoliko popustila. Cindi se je ob tej pripombi namrdnila in trdo zaškrabala z vilico po krožniku. Alette jo je opljusnila s silovitim pogledom. Zaslutil si, da med njima poteka divji boj, boj dveh samic v brlogu za kos mesa. Ne bi ti spet opisoval večerje, dolge, polne drobnarij, dvoje vrst ribjih jedi, krompir, malinov sladoled, kava, konjak, penina, za predjed pršut, olive, na maslu popečene artičoke in por, pa rezine ribe v posebni marinadi, domača majoneza, skratka gurmanski praznik. Primerno belo vino. In ves večer te je šegavo pogledovala Cindi. Sploh ni skrivala, da koketira s tabo. Ko je Alette odnašala posodo v kuhinjo, sta imela čas za klepet. Zaupala ti je, da ji gre v šoli matematika težko, da je lani skoraj pognila, da so zdaj v hudem tempu, ker bo potem prešla v višji letnik, kjer se začne že priprava za univerzo.

Zaupala ti je tudi, da prav dosti hodi ven, da se rada druží, da rada spoznava nove ljudi, da ji ni dolgčas. Pa da ji mama postavlja nemogoče pogoje, od tega, do kdaj mora biti doma, pa do tega, kaj naj je. Ona da preprosto hoče živeti malo po svoje in da komaj čaka, da se bo premaknila v Pariz na študij novinarstva in komunikologije. Zaslutil si, da je njena navitost zagotovo vzpodbujena še s čim. Njeni bleski so že bili taki. Poznal si take oči, poznal ... Po večerji se je Cindi odpravila v mesto. Slišal si, da se je odpeljala z motorčkom. Takole v noč, z motorčkom, sicer si je nadela čelado ... Alette te je zapeljala v pomenek o težavah morskega življenja. Hotela je vedeti, kako se počuti mornar, ko je toliko časa na morju. In veliko časa sta namenila glasbi, kitari, saksofonu, zvoku, ki da odrešuje dušo teže. Vse bolj se je razlezala. Rutko je snela. Njen lep vrat je kazal mesečino kože. Vino je naredilo svoje. Pozabljal si na Silvino dehtenje, pozabljal si na vonj vajine spalnice. Alette te je mrežila, ti ponujala zrelo sočnost. Zagotovo nisi bil njen edini gost. Očitno si je vzela moškega, kadar se je njej tako zahotelo. Prepletala je prste skozi lase, se smejala, se zibala na stolu in ti predlagala, da gresta v drug prostor, v razkošno dnevno sobo, kjer je kraljeval velik televizor, na levi je bila znamenita knjižnica, večja od tega prostora. Težke zavese so visele ob visokem oknu, obrnjenem na vrt. Povabila te je v knjižnico, ti kazala zbirke, stare atlase, zemljevide. Moral si ji pokazati, od kod pravzaprav prihajaš. In takrat, ko si ji s prstom kazal, od kod si, se je naslonila nate in te začela božati. Sopla ti je v tilnik. Čutil si njeno sapo, njeno vroče telo, ki se je hotelo pretopiti vate. V hipu si odreagirал. Obrnil si se, jo zajel, poljubila sta se in se odmotovnila do kavča. Spodaj ni nosila ničesar. Tvoja roka je hitro našla njeno zrelo mokro svetišče, razklano, žejno.

Njena desnica pa je našla tvoj pas, ga odpela in silila na trebuh in za hlačke. Vstala je, si slekla majico, odpela krilo in bila gola pred teboj. Prsi so ji zanihale, medla luč ji je prhnila čez rameni, ti pa si obsedel z napol spuščeni hlačami, ves vročičen, slinast. Namignila ti je, da se sleci. In si se. Kako sta se potem organizira že sam dobro veš. Da ti ne bi spet uprizarjal porno scene. Najprej sta se dal dol tam, potem sta spet malo pila, malo jedla in stvar nadaljevala v njeni razkošni spalnici, kjer so te presenetile barve. Stene so bile v barvi sivke, prav take odeje, omare pa bele, postelja bela. Do jutra si ostal tam, do prve sobotne luči, ki je pritisnila skozi razmike med zavesami. Njen obraz se ti je zjutraj zdel, nesramno rečeno, star. V njem si videl neko utrujenost in potolaženost, vse v enem, vse. Zbiral si se in se vlačil v cunje. Postregla ti je z rogljičkom, ki ga je pogrela v mikrovalovni pečici in s kavo. Spil si še pomarančni sok. Nekaj časa sta še sedela na severni verandi, odeta v jutranji hlad, kakšnih dvanajst stopinj je bilo, ne več. Ampak ona je vztrajala, da tam spijeta kavo, ker da to počne od marca naprej vsako jutro. Da se pač toplo obleče in da ima rada ta jutranji čas. Kje je Cindi, te je skrbelo, kar nenadoma. Nisi se je upal vprašati. Poslušal si zvoke, ki so prihajali od spodaj, nekaj otrok se je vreščavo zaganjalo za mačkom, ki si je našel pribežališče na drevesu. Vprašal si jo, če so vedno tako glasni. Pa ti je pojasnila, da je v tednu mir, da so vsi v službah, otroci pa da so že zadosti veliki, da so v šoli, vseh je pet, trije od ene družine, dva fanta pa od druge. Včasih da popoldan je malo razigranosti, da pa je ona itak na vajah, da hodi šele zvečer domov. Od morja je hladno vleklo, kar mrazilo te je, ker si imel čez srajco samo lahek suknjič. Frajer pač. Pospremila te je do vhoda, kjer te je že čakal taksi, ki ti ga je naročila in tudi plačala. Povedala ti je, da je

s taksi službo že uredila, da to gre na njen račun. In tiste slike, kaj? Ko si dopoldan sedel na ladji, si jo videval, gola gre čez hodnik, videl si njene boke v velikem ogledalu, njene prsi, njene lase, njen zibajoči bes. Erotično te je povsem omamila. Telefonska številka, si premišljal. Sobota, nočno delo. Kaj pa nedeljsko popoldne. Kaj, če bi jo povabil na popoldanski sprehod. Bi hotela? Sem bil samo žrebec za potešitev suše, ki se ji dogaja? Kaj pa Cindi ...? Malo pred poldnevom te je presenetil agent podjetja. Povedal ti je, da boš s ponedeljkom šel na drugo ladjo, da boš moral nemudoma v Genovo, kjer te bodo vkrcali na ladjo namenjeno do Japonske, eden od mornarjev je zbolel in morajo posadko sestaviti, ker je ladjar najel veliko tovorno ladjo. Da si več kot primeren za to tovarnjačo, ker imaš s takimi ladjami največ izkušenj med novimi mornarji. To te je presenetilo. Potniška ladja ima povsem drugo delovno okolje, bolj mirno, družabno, tovarnjače pa, vsi tisti grobi tipi. Najprej si prikimal in hladno sprejel novico, potem pa, ko je agent odšel, si sklenil: Ne, nič več tovarnjač, nič več. Pogodbo si imel za to ladjo do septembra in naj se je držijo. Agent ti je pustil telefonsko številko. Čez pol ure si stekel z ladje do prve govorilnice in ga poklical. Divji pomenek je to bil. Pa sta se zmenila, da te pridejo iskat šele po treh dneh, do takrat si lahko v Nici, da ti plačajo nastanitev v cenenem penzionu, daleč zunaj, da pa po treh tednih zasedeš mesto šefa vzdrževalcev strojnice, takoj za šefom stroja, da te rabijo. Do takrat da bo komandiral šef stroja, da pa gredo itak v Španijo po dodatni tovor za Azijo in da te bodo vkrcali v bližini Nice. Odleglo ti je. Zavedali so se, da izkušnje preteklih štirih let nekaj štejejo, da novinci niso kos dvanajsturnemu dežuranju in delu. Ja, ja, Nica, zavzdihne Bonisimo. Veš, ko sem poležaval v tisti mračni

sobi v penzionu za tuje delavce, pet nas je bilo v spalnici, samo jaz sem bil Evropejec, ostali sami Afričani, vsi črni. Dva sta vlekla travo kot nora, zvečer na oknu, in se pogovarjala v svojem jeziku, nič nisem razumel. Takrat, ja takrat, sem veliko mislil na greh, na grešnost. Nikoli prej si mečkanja in seksa nisem očital, tisto noč pa ja. Imelo me je, da bi se še sam pošteno zakadil, da bi lebdel med tistimi črnuhi in bi skušal ujeti ritem njihove glasbe, ki je kar naprej, sicer utišano, mezela iz neke naprave, menda kombinacija radia in magnetofona. Eden od tipčkov je bil malo glasbenika, igral je na saksofon v nekem ansamblu, bolj takem za poletne žurke. Podaljšali so mu delovno vizo in je ostal v Franciji, ostali so delali v trgovini in gradbeništvu. Malo po deveti sem tisti večer, to je bilo na torek, šel ven, da bi spet poklical Alette. Saj sem jo klicaril, celo nedeljo sem jo klicaril, najprej dopoldan, potem popoldan, nič. Čez dan v ponedeljek, se mi je itak zdelo brez veze, da jo kličem, ker je bila na šoli in potem je imela še privatne ure in vaje. Če sem iskren, sem računal vsaj s tem, da bi se mi oglasila Cindi. In tisti torek. Sposodil sem si motorček od tipčka, ki je igral saksofon. Mala stvar, ravno dovolj okretna za prometno ulico, kamor sem bil namenjen. Tistih nekaj kilometrov do Nice sem kar prefrčal. Večer je bil mlačen. Pa sem se kljub temu oblekel v vetrovko, ki smo jih na ladji dobili za slabe dni. In pridem do prve govorilnice, kličem, potem pa, Cindi, njen glas, polomljen, zatiščan. Predstavil sem se ji, pa ... Ti ne veš, kako me je vznemirilo. Njen glas, mlad, vroč. Kje je takrat bila Silva, ne vem. Če sem iskren, sem ji že ob slovesu, ko sem se prvič vkrcal na ladjo rekel, naj ne ima iluzij, da ji bom totalno zvest. In veš, kaj mi je takrat rekla, veš kaj, reče Bonisimo z bolščenino na robu oči. Vem, rekla ti je: Bonisimo, pa saj

sva svobodna, ohraniva srci, pa bo. Ohraniva srci, ti je rekla. Točno, dobro si si zapomnil. No, tisti večer, nadaljuje Bonisimo, razlezen v naslonjaču, se je ta stavek pletel okrog mene. Če sem si malo prej malodušno očital vse ženske v pristaniščih, potem sem si Alette še najbolj, ker, kaj vem. Še nikoli se mi ni zgodilo, da bi po tako kvalitetnem seksu žensko spet iskal, pač avantura mornarja, in to je to. Tam je bila skrita neka druga moč, ki ji nisem bil kos. Cindi, Cindi. Zmenila sva se, da se dobiva v lokalčku blizu obale, kamor tudi čez dan hodi, kadar je sama, da jo tam že itak poznajo, da včasih tam piše naloge, ker je doma zoprno, ker so spodaj tisti jebeni mulci, prav tako je rekla. Bila je malo rasistična, ne malo, kar precej. Mami da bo pustila listek, da je morala nujno po matematične naloge k sošolcu, za katerega mama misli, da je njen fant. Urejen, iz premožne družine, ki ima vizijo, hoče postati advokat ali politik, odličnjak. Pa ja. No, živčno hodim tam in gledam, kdaj se bo pojavil njen vijoličasti motorček. Pa pride čez dobrih deset minut, kavbojke, nahrbtnik, vijoličasta vetrovka, prav taka čelada. Zardelih lic stopi proti meni in takrat, verjemi, takrat sem začutil, da sva si bila že dolgo usojena. Čez dvajset dni mi bo sedemnajst let, mi je kasneje zaupala ob vroči čokoladi, ki sva jo naročila. Zmenila sva se, da bova mami prikrla to najino srečanje. Taktika stari moj, taktika. Najstnica, ej. Vem, da bi z njo lahko šel dlje, vem, a sem se le nekako uspel obrzdati. Njena sproščenost in neposrednost me je razvnela, da se mi je kar mešalo. Dragi moj krt, dobro veš, da so se takrat v meni vzdignila težka čustva, zatajena, spravljen pod skorjo Silvinih poljubov. Če sem iskren, Silve nisem jaz osvajal, ona je mene in jaz sem ji to dopustil. Mogoče sem tudi zaradi tega odšel na ladjo, da bi preizkusil, koliko mi Silva zares

pomeni. Cindi pa se mi je tisti večer odpirala. Govorila mi je o težavnem odnosu z očetom, ki je že dolgo odsoten. Zameri da mu, da ima mlajšo, mama pa da ima iluzijo, da samo malo skače levo in desno, da se bo že vrnil. Ves čas se je ozirala, osebe jo je poznalo, to sem lahko ugotovil, nekaj prijateljev jo je pozdravilo, dve smejoči prijateljici pa sta za kratek čas kar obsedeli. Nič nisem razumel žlobudrave govorice. Cindi me je predstavila kot italijanskega mornarja, ki piše pesmi in igra na kitaro. Ja, fora pa taka. Nekaj je bilo v zraku, kaj vem. Med naju se je naselila temačna sila privlačnosti. Njen smeh, njene zaletave iskre v očeh, so me prebujale v tiste dijaške dni, ko sem hrepenel po neznani lepoti, utelešeni v ženski. Pogovor je vendar zavil tudi na bolj običajne stvari, šola in to. V hipu sem se odločil, da bi ji v teh treh tednih, kolikor bom prisilno v Nici, lahko pomagal pri matematiki, saj mi je, začuda, vedno dobro šla, in sem kakšen večer na ladji, kadar nisem mogel zaspati, računal kar tako, na pamet, enačbe in te fore. Ponudil sem ji servis, in je vsa zažarela. Sicer ji je pomagal prijatelj iz višjega letnika, vendar ni imel zadosti časa, ker je bil nogometiš, treniral je za mladinsko ekipo. In tako sva se domenila, da ji bom pomagal, nič takega - trigonometrične funkcije; polinomi in take reči, ki sem jih v gimnaziji z lahkoto obvladal. Čudili so se, kako lahko pišem pesmi in sem hkrati še dober matematik, da to preprosto ne gre skupaj. Pa očitno gre. V enem in drugem je veliko skladnosti, je neka božja harmonija. No, čez dva dni sva se dobila v javni knjižnici, tako sva se domenila, da bova tam delala vaje, ker je pri njih doma na dvorišču vrišč. Poklical sem tudi gospo mamo, pa je bila sila hladna in me je skorajda odvrnila od tega, da bi ji otroka inštruiral. Rekla mi je, da je bilo najino srečanje zgolj usodno naključje, da je obremenjena

in da nima časa za take večerje, da gre na potovanje s svojimi saksofonisti, da ... Vedel sem, da so to samo izgovori, ženska ... Vražja slast, ki naju je takrat združila. Morda se je zavedala, da je deset let starejša od mene, morda me je zlorabila, da bi se na ta način maščevala možu, ki se je vlačil z mlajšimi, to mi je zaupala Cindi. Mučen je bil tisti telefonski pogovor, zelo mučen. No, prve inštrukcije, mala je imela luknje v znanju, matematika je povsod enaka ... Krajšava enačb, decimalke, čeprav so jim dovolili računati s kalkulatorji, pa ji ni šlo najbolje. Med pisanjem nalog je kar naprej divje žvečila žvečilko in delala balone. To me je živciralo. Prosil sem jo, naj neha, da ... Pa me je samo pogledala in si najbrž mislila: Ej stari, ne ti meni, nisi moj foter. Ugotovil sem, da punca živi brez moške avtoritete in da nima smisla izgubljati energije s temi ugovori. Moral sem si pač vzeti čas, da sem jo vsaj do tega pripravil, da je obvladala osnove, ki so nujne za nadaljnji juriš. Dobila sva se še v četrtek, točna je bila, to pa. In potem spet sobota popoldan, preden je šla v življenje, kakor je temu rekla. Pomlad se je že razmahnila, dišalo je po vznemirjenju. Začela me je spraševati, kje zdaj živim, koliko nas je tam in take. Nisem razumel teh njenih namigovanj. Včasih se mi je zdela še vsa otročja, v naslednjem hipu pa že odrasla ženska, ki zna razmišljati s svojo glavo. Razburjala se je nad krajami, nad tolpami, ki so bile sestavljene iz mešanih skupin Francozov in Afričanov, pa še eni so bili, menda tudi že Kitajci. Tujcev, vsaj tistih malo toniranih, zares ni marala. Zgrazala se je nad sošolko, ki je hodila s črnim fantom. Ne vem, od kje ji taka rasistična zagnanost, ne vem, od kje ji je ta norost. V zadnjem tednu, pomolči Bonisimo. Kaj je bilo v zadnjem tednu? me razgreje. No, boš povedal! Ja, pokima Bonisimo, ja. Bilo je spet sobotno

popoldne, še zadnje vaje, ki jih je že kar hitro reševala. Za nagrado sem jo povabil na pico. Hotela je, da bi spila pivo, pa sem vztrajal pri kokakoli. Bila je izzivalno oblečena, kratko krilo, majica, brez nedrčka, in jopica, rumena. In taka je prišla na vaje, si misliš. Javna knjižnica je bila odprta tudi ob sobotah, vsaj čitalnica, kjer sva šepetaje delala, do petih popoldan. No, potem ... Že tam mi je namigovala, da bi jo lahko kam peljal, da ... Videl sem, da ... Kaj bi ti govoril, to se čuti, ta ogenj, ta brstljivost. Dobesedno me je zapeljevala. Zavozljal sem se v trmo, čeprav sem videval njeno telo, njen obraz med svojimi dlanmi. Ob pici mi je govorila, da je pravkar končala z enim fantom, ker se slabo poljublja in je neroden dolgin, sicer da je doma v centru Nice, da ima že svoj avto, da ... Začela se mi je odpirati. Govorila je in govorila. Očitno je v meni začutila neko zaupljivost, ki je ni bila več vajena. Njena užaljena mati se družil z glasbeniki, malo je bila doma. Sama se je naučila pripravljati samotne večerje, kosila je imela v šoli, zajtrk si pripravi sama, ker se mami ne da vstajati, če je doma. Začutil sem, da se ji mama na nek način odreka. Na robu joka je bila in ob koncu, ko je ostal samo še trikotnik pice, ga je poškopila s solzami, kar nenadoma. Moral sem ji privzdigniti brado in potem, tisti lepi obraz, ves skremžen, ves vroč, trzav. Njene solze so mi polzele po roki pod rokav srajce. Čutil sem to ranjeno golobico, ki drhti in ne more v sinjino mladega neba. Viteško sem ji ponudil paket papirnatih robčkov. Smrkala je in si za silo ustavila solze. Pica je ostala. Šla sva na pomol. Takrat me je začela spraševati, kje imam kitaro. Omenjala mi je, da njena stara pada na kitariste, da ... Ugriznila se je v jezik. Najbrž mi je hotela reči, da nisem bil edini v njihovi hiši. Kar sama se mi je naslonila na ramo, da sem lahko vonjal njene oprane lase.

Nisem vedel, kaj naj z njo. Sedela sva tam, topel veter je nosil glasbo z neke ploščadi tam blizu in ona je dehtela v pomladnem zanosu. Rekel sem ji, da se bom moral vrniti, ker ... Ne, ne, poceni izgovori so to bili. Ko sem jo tako čutil na sebi, sem se zavedal, da je med nama neka posebna toplota, prepotrebna obema, da bi sežgala samoto, ki tako težka ždi v zaprsju. Rekla mi je, da je ob osmih zmenjena s klapo za žur tu blizu, prav tam, kjer so šele pripravljali ozvočenje, zato je veter prinašal zvoke. Povedala mi je ime kluba – preprosto ime, Pomladna vrata. Veliko simbolike. Razložila mi je, da ji mama ob sobotah dovoli, da s prijateljicami ostaja tam do polnoči, da ji mora točno ob polnoči pustiti sporočilo iz domačega telefona na telefonsko tajnico v hotelu, če je ni doma, če pa je, je itak treba biti doma. Če je ni, kot danes na primer, potem gre nekaj pred polnočjo domov, pusti sporočilo in gre nazaj ven do jutra. V smehu sem ji rekel, kaj bi bilo, če bi se tudi jaz prikazal v tistem klubu. Pa je rekla, da bi bilo mogoče v redu, ampak da tja hodijo samo najstniki pa še malo starejši pari, v glavnem mladi, mularija, je rekla. Itak je klub odprt samo do enih, potem se pa raztepejo po obali, včasih pa h komu domov. Ko sem jo vprašal, če je tam tudi droga, ker sva nekaj dni nazaj načela tudi to temo, je samo skomignila z rameni. Ni hotela odgovoriti na to vprašanje. Zdelo se mi je samoumevno, da se tam zgodijo tudi male prodaje. Novačenje novih dušic in to ... Zapomnil sem si kraj in ime. Ne vem, en čuden glas mi je prišepnil, da bom kar ostal v bližini in bom malo po polnoči šel pogledat, kako se zabava mala Cindi. Zakaj mala, me sprašuješ? Ker je bila res majhna, komaj meter triinšestdeset je bila velika. Spravljivo sva se razšla. Vedel sem, da je tisto bil najstniški fleš, ker ni imela rame, na kateri se bi lahko izjokala. Pa vendar.

Preden sva zares šla, sem ji iz obupa moral dati naslov, ne vem, zakaj. A kateri naslov, sprašuješ. Ja, začasnega bivališča, ne. In sva šla, ona je zajahala svoj motorček, jaz sem sedel v najeti avto. Malo sem se zapeljal naokrog in si ogledoval kraj. Nica, polna turističnega vrveža, sobotni večer. Ustavljaj sem se v lokalih, kaj malega spil, se pomenkoval z natakarcami, če je bilo mirno, tudi z natakarji. In v nekem lokalu sem naletel celo na skupino Slovencev, ki so bili tam na pomladnem izletu, sami, kako naj rečem, funkcionarji, pa dva direktorja. Spili smo nekaj kozarcev vina. Omenjali so mi jahto, s katero so prišli in da gredo naprej v Španijo, da je to napol delavno križarjenje, ker da morajo opraviti pomembno poslanstvo. Povem ti, da so bili že kar precej nadelani, vsi po vrsti, tajnice, spremljevalke, le kapitan se mi je zdel še kar priseben. Spraševal me je, kje vse sem že delal, kako je na tuji ladji, kakšen sistem imajo in take reči. Zaupal mi je, da vozi te živine, ker gredo pač vsako pomlad za mesec dni malo naokoli. Tu in tam da res imajo kakšen sestanek, da pa se v glavnem kurba in pije. Živela svoboda! In sem šel, pustil sem jih sredi tiste nore pesmi v separeju lokala, kaj nam pa morejo, morejo, če smo veseli! Malo pred polnočjo sem se peljal na polotok, da bi se prepričal, če bo Cindi prišla domov, tako kot je natrenirana. Skril sem se za grmovnico, parkiral sem tako, da avta ne bi opazila, če bi prifrčala z motorčkom. Čas sem si krajšal s poslušanjem radia. Pustil sem odprta okna, da je mehak zrak polnil notranjost in mi prinašal oddaljene zvoke neke druge glasbe. Sobotna noč je bila polna zabav. Čakal sem do pol enih, pa nič. Potem me je nekaj gnalo proti tistemu zabavišču. Kar nekaj časa sem potreboval, da sem našel parkirni prostor. Očitno ni hodila samo mularija, mladi srednji razred, ki že ima avtomobile. Pred

vhodom se je dalo videti skupinice mladih ljudi, ki so živahno krilili z rokami, se smejali in vreščali v noč. Ne vem, zakaj sem dobil občutek, kakor da bi stopil v halo s piščanci, ne vem, zakaj. A, od kje ta izkušnja, sprašuješ? Enkrat sem pomagal loviti piščance za prodajo na neki farmi pri prijatelju, ki je študiral veterino. V gimnaziji sva bila sošolca. Prerinil sem se do vhoda, kjer sta me premerila dva varnostnika, tretji pa me je izpod čela gledal, kakor da sem glavni preprodajalec droge. Skušali so mi dopovedati, da je klub že praktično zaprt, da je prepoln, da ne spuščajo več noter, ker se ob enih konča koncert. Potegnili sem primeren dolarski bankovec in stvar je bila urejena. Povsod deluje tak manever, povsod. Izkušnje mornarja pač. Mislil sem, da bo tudi ta klub v kletnih prostorih, a sem se spomnil, da je bilo že popoldan slišati glasbo, na terasi je bil, na zastekljeni terasi, kjer je bilo nagnetenno kakšnih stopetdeset ljudi. Na odru se je še vedno trudila skupina, dva belca in trije črnci. Preigravali so uspešnice takratne scene, saj veš. Hipuzlasta muzika, smo ji rekli. Nekaj časa sem s pogledom blodil po prostoru, da bi se privadil hrupu, dimu in kričanju. Ozvočenje je bilo res obupno. Zahodno krilo steklene pregrade je bilo odprto. Ne vem, kako je soseska to prenašala. Sama mularija, res. Nekako sem se le pririnil do kota, kjer so stregli z napitki, v glavnem pivo, kokakolo, neki likerji, vino, samo ena bela sorta. Premislil sem in si naročil samo mineralno vodo, ker sem tisti večer že kar nekaj spil, in bi bilo hudo narobe, če bi še dolival. Punčke so skakale tam mimo, se objemale, vreščale, fantje, mulci pravzaprav, so imeli z njimi malo opravka, ždeli so v kotu in družno praznili veliko steklenico penine, ki jo je najbrž kdo pritihotapil v klub. Kadili so, to tudi, ja. In sem pustil očem, da se nagledajo te brezskrbne divje mladosti, ki

danes vlada v Evropi. Ko sem se dodobra razgledal, sem opazil velik napis, ki je vabil v drug prostor, tam naj bi bila mini igralnica, nekaj takega. Pokukal sem tja, nekaj fliperjev, še ene druge igračarske naprave in drugačna glasba, luči pa boleče zelene in vijoličaste. Na plesišču je bila vsaj svetloba prijetno zastrnjena. Nekakšna sintetična glasba je brizgala čez pripeteže na avtomate, punce in fante. Potem je k meni pristopil dolgin dolgih las in me kar naravnost vprašal, če sem vohljač, policaj. Pa sem mu v jasni angleščini rekel, da sem mornar na dopustu, da sem se prišel zabavat. Namignil mi je, da lahko greva v posebno sobo, kjer ... A, zvodnik torej, se mi je posvetilo. A taka je ta reč, tu se tudi prodaja drugačna roba. No, lepa reč. Ko je videl, da me to ne zanima, se je sklonil k meni in mi šepnil, da imajo tudi drugo robo, ki jo mornarji občasno pri njih dobijo, seveda bi morala po stopnicah dol in ven za stavbo v kombi. Odkimal sem. Svetoval mi je, naj si vsaj ogledam cvetlice, morda pa si katero vzamem s sabo. Pa ja ... Pustil me je na miru. Videl sem, da je nekemu starejšemu moškemu, mislim da zagotovo starejšemu od mene, nekaj zašepetal na uho, ta pa je samo pokimal in se mi nasmehnil. Stal je ob vrsti z avtomati, prej je bil v senci. Že kakšen od šefov, sem si mislil. Ura je tekla, nekaj do enih sem videl tekanje pred toaletami. Kaj pa imajo tam? Menda ne pretep, mulci pijani, sem pomislil. Bodo že redarji opravili, sem si rekel in si naročil oranžado z ledom. Odločil sem se, da se začnem trezniti. Pa mi ni dalo miru, nekaj punc se je zagnalo iz toalet in vrešče prišlo do točilnega koticčka. Kričale so, da je treba takoj poklicati rešilca, da je ena ... Vidiš, takrat pa me je nenavaden instinkt pognal proti toaletam. Ustavil me je močan poba, očitno redar, saj je imel trak na rokavu. Zlagal sem se mu, da sem zdravnik, da bom pogledal, za

kaj gre. Spustil me je naprej. Z brado sem v tisti temotnosti res zgledal starejši. Ob umivalnikih, na tleh, rumeno krilo, Cindi, nezavestna. Ena od deklet, menda dijakinja medicinske šole, je čepela pri njej in ji podpirala glavo. Zvrnili so jo že na bok, tako kot je treba, a njen obraz, bog se usmili, bledota onostranstva. Odmaknil sem firbce, dva fanta in pet deklet, očitno njena klapa, in počepnil k njej. Videl sem, da ima na levi roki bled pas, malo nad komolcem, torej ... Kar zdelo se mi je, da bo padla v tako avanturo. Eden od fantov je jecljavo pripominjal, da je dobila prevelik šus, premočan za začetnico. Ena od deklet ga je takoj utišala in pokazala name. Razložil sem jim v angleščini, počasi in razločno, da nisem ne policist in ne zdravnik, da Cindi poznam, da sem jo popoldan učil matematiko, da sem neke vrste mamin prijatelj. Pa se je ena takoj oglasila, da mama pa ne sme zvedeti za ta incident. Počakal sem, da sta prišla še dva redarja, ki sta naredila red pred toaletami, prišel je tudi lastnik kluba in me nadrl, da kaj delam tukaj v ženskem delu toalet. Pa sem mu povedal, da sem znanec njene mame, da ... Bilo je vroče, ti rečem. Cindi pa je tam lebdela v mrtvih sanjah. Potipal sem ji pulz, neurejen, nereden. Globoka koma, jasno, malo alkohola, malo pregretega plesa in prvi šus. K sreči so reševalci prišli hitro. Naložili so Cindi, takoj za njimi je prišel policijski komisar z dvema policajema. Najprej so mene zasliševali, kako in kaj, ko se je razjasnilo, da sem le po slučaju bil tam, da sem malo prej bil v drugem lokalu, butci so to šli preverit. Poznali so sistem lokala in najbrž ni bil edini tak incident tam. Ampak lastnik je bil povezan z županom, to sem zvedel iz časopisa, ki se je v ponedeljek razpisal o tem, da tam prodajajo tudi drogo, in da je policijski komisar odredil obširno preiskavo. Mala Cindi je bila dva dni v bolnici. Nisem

si je upal obiskati. Srečal sem jo šele v sredo, blede, zaskrbljeno, ker ji je mama prepovedala vsakršen izhod, tudi na matematiko. Rekla mi je, da ji je dobila novo inštruktorico, upokojeno profesorico, ki bo prihajala k njim domov. Sprehodila sva se po obali. Priznala mi je, da ji je nek tip, po opisu sodeč je bil prav tisti dolgin, ponudil iglo, češ, da je to nekaj nadzemskega, da te ponese, kamor si upajo samo nekateri. Šla sta v posebno sobo, segrel je tekočino nad špiritnim gorilcem, nekaj je mešal in potem ji je dal injekcijo v žilo, samo pol, za začetek. Pa je bilo očitno usodno, ker je prej pila kokakolo, mešano z rumom. Preveč vsega za njene skromne kile. Najprej da jo je zapeklo, potem da ji je lezla prijetna vročina po telesu, še malo da je poskušala plesati, potem pa se ji je zameglila scena. Nenedoma da se ji je zdelo, da okrog nje lebdiyo obrazi, nič več ni bilo teles. In luči so se potrojile, vse je plesalo v nekakšnih elipsah, zvoki so dobivali čudne odmeve, potem pa slabost. Toliko je še zmogla, da je prišla do umivalnikov, tam pa je zlezla na tla, in tam bi obležala, če ne bi takoj za njo stopila ena iz njihove klape. Zaupljivo me je zgrabila za roko in začela jokati, kar tako, kar v pomladni veter, ki se je gnal iznad morja. Stokala je, zakaj je nihče zares ne mara. Oče da je pozabil nanjo, mama pa da je samo hišni žandar, samo dere da se in si vzame dedca, kadar se njej hoče, sicer da je malo doma. Ostal sem razorožen. Kaj naj rečem, kaj naj. Jaz, tujec, ljubimec njene mame za eno noč. Ti ne veš, kako bedno sem se počutil tam v tistem zakotju pred kavarno na obali. Skušal sem ji dopovedati, da je še mlada, da se bo že našel nekdo, ki ji bo ponudil varnost in prihodnost. Njo je pa kar stresalo, sesuto se je zvrnila name in spet jokala. Zakaj, ljubi bog, zakaj name ... Uspel sem jo nekako potolažiti, šla sva na vročo čokolado, to je

oboževala. Pridigarsko sem ji razlagal, kaj vse naredi droga, kako delujejo, kaj se zgodi, če postaneš odvisen. Odi-graval sem vzgojitelja, res. Smilila se mi je, tako zbegana, tako uničena od želje, da bi bila v nekem naročju, ki bi ji pomenilo zavetje. Pa boš napisal pesem zame, je rekla. To me je tako pretreslo, da sem s tresočo roko odložil skodelico. Pesem, hja, veš, pesmi se rodijo, če se, sem se vlekel iz zadrege. Pa se bo, daj, se bo, je skozi odtajani nasmešek silila čez mizo. Redkokdaj sem videl tako prošnjo v ženskih očeh, redkokdaj. Bilo je nedorečeno, silna svetloba, oplojena s hotenjem ženske in prošnjo otroka. Oboje se je pomešalo v njej. Opozoril sem jo, da ima na ustnici čokolado, naj se obriše. Pa mi je predrzno rekla, naj ji jo obrišem s poljubom, si misliš, izzivanje. Rekel sem ji, da to ne pride v poštev, da je skoraj še otrok. Namrdnila se je in mi zabrusila, da je ona že štiri leta ženska, da je prvič bila s fantom takoj po trinajstem rojstnem dnevu, da je imela še starejšega od mene, nekega advokata, ki je najprej hodil k mami, da ... Ustavil sem ta njen silni izliv, ker sem v njem začutil maščevalno slo, da bi me imela samo zato, ker bi se na ta način maščevala mami. Občutljiva reč, če zavrneš dekle, čeprav še tako mlado, dragi moj krt, občutljiva reč. Ja, poznam to, zavzdihnem. Imel sem tudi jaz že podobno človeško izkušnjo, ker nisem živel samo v tebi. Svoj čas sem tudi sam imel svoje mladeniško življenje. Če se spomnim tistega ponesrečenega julija, ko sem šel z deklico v Ljubljano. Pravzaprav, je ona hotela, da bi šel z njo. Študirala je tam, jaz pa sem takrat živel v Izoli povsem svoje življenje, o katerem še nič ne veš, pa je prav, da ne veš. No, greva v jutro, ona nadišavljena, v mini krilu, saj veš, pripravljena. Jaz pa nadut in hladen, nisem se je hotel niti dotakniti. Delala se je, da ji avto nekaj nagaja, zapeljala je na

stransko pot, saj veš, no. In potem, nič, odtočil sem v grmovju, ona pa je jezno brcnila v gumo, avto je začuda lepo stekel. Ja, prejšnje dni so jo videli z gospodom, ki je vozil športni avto, jaz pa naj bi ji bil romantičen model za zaljubljenost, ki postane pepel, še preden je bila res ogenj. Oprosti, prekinil sem te, kar nadaljaj. Kako se je končalo z malo Cindi? Kako, kako, po tistem jo je mama imela na vrvici, bi se temu reklo. Ampak tisti večer sva potem še dolgo klepetala. Zaupala mi je, da je njen nogometaš obrnil ploščo, da jo je tudi on zapustil, ker da je narkomanka. Videl sem, da je izgubila lesk predrznosti, da je bila pokrotena z neko novo svetlobo, meni še nerazumljivo, rekel pa bi, da je bila v barvi zamere. Težko mi je bilo, ker sem zaslutil, da bo punca odtavala v polja, kjer gnezdiijo čudne ptice. Slovo je bilo na robu joka, ti rečem, res. In takih ne maram. Stiskalo me je, še sam ne vem, kaj. Tisti večer nisem zaspal, ne. Nisem mogel. Glasbenik, ki se je pred kratkim priselil, je v sosednji sobi vadil saksofon, čeprav je bila ura že malo čez enajsto. Tisto zavijanje me je še bolj otožilo. Slačilo mi je dušo in jo razobešalo na črne oblake, ki so se grmadili od juga. Slišal sem pri poročilih, da bo nevihta, toliko sem razumel. Ne vem, francoski jezik se mi je zdel težak, zapleten, in se ne čudim, če je to nekoč bil jezik diplomacije. Saksofon pa je tulil, sam sem bil v sobi, vsi štirje so se zataknili nekje v mestu, v sosednji sobi pa je bil očitno sam rjavokoži saksofonist, menda se je pripravljaj za sobotni koncert na neki ladji, kaj vem. Lomil je tako angleščino, da si ga komaj kaj razumel. Zagrmelo je. In potem se je zgodilo nekaj čudnega, ko je zabliskalo, sem v sobi zagledal obraz jokajoče Cindi. Ta punca je bila enostavno prezrela za svoja leta, vrtnica, ki je pobegnila čez ogrado. Nisem ti še povedal, da sva se pogovarjala tudi o

literaturi, ki jo je imela doma, saj to že veš. Prebiral je francoske klasike in vse druge. In prebrala je tudi novele Dostojevskega, predvsem tisto, ko tip sedi na grobu in se pogovarja z umrlimi. O tem sva se pogovarjala nek popoldan, po matematiki. Šokiralo me je, tako mlada, pa je prebiral take reči. Rekla je, da ko je sama, ko ne more zaspati, gre v knjižnico in se usede v naslonjač, kjer je nekoč prebiral knjige mamina teta, ostarela pisateljica, ki je imela dve uspešni deli, bolj družinski roman, nekaj takega. Prevoda ni, niti v angleščino ne. No, kakorkoli, sedela je tam in brala pozno v noč. Včasih tudi po cel dan, kadar si je izmislila, da je bolna, da ne more v šolo. Z opravičili ni bil problem, ker je imela mama prijatelja zdravnika, starejši gospod, ki je občasno prišel mimo, ker je poznal teto in je bil član njenega literarnega kluba še kot mladenič. Vidiš, tako je to bilo. In Cindi je pisala odlične šolske spise. Beseda ji je tekla, vendar je bilo v njenem pisanju kar precej klavrnosti, depresije, črnine, osame, ihte, dekliških fantazij, kaj vem ... In bliski so mi naslikali celo Cindi, kar na steni je bila, res ... Noč je šla k vragu. Premetavalo me je in kremžilo. Vstal sem, vzel svojo znamenito beležnico, kar debel zvezek, oblečen v dišeče usnje, s čudovitimi vzorci, papir pa, ročno narejen. Kupil sem jo v Indiji, vseč mi je bil vonj usnja in papirja. Tja sem potem pisal pesmi. Še je tam, glej, na polici. Prikimam in ga pustim, da nadaljuje zgodbo. Vidiš, tako. Vstal sem, sedel za majhno črno mizo pod oknom, zunaj se je razdivjala nevihta, bliski so sekali, saksofon je k sreči utihnil. Pa sem zapisal: *Prišla si čez valove, obuta v jok. Hotela si biti albatros časa, pa so te dali v kletko udobja. Hotela si peti o soncu v nasadu sončnic, pa si se oblekla v tuniko brezvetrja. Imela si vrvico na srcu, s katero si vezala snobovske sanje, potem si jokala z dežjem*

pomladi, ki je udarjal na boben obupa. Ne imej sanj, če nisi pripravljena, da zajahaš orla, ki te bo nesel, čez grivo morja, do domovanja luči. Pridruži se snubcem, ki kličejo kukavico v maku. Oleandri molčijo, ko tvoja senca umije pot, do vrat spanca, pomoli dehtijo po tvojih stopinjah. In stopil bom na ladjo rumenih obljub, da prinesel ti bom abecedo vetrov. Ostala boš na obali mladosti, kjer zacvetele ti bodo nove resnice, ne pozabi na ptice, ne pozabi na čokoladno sonce na ustnici, ki je umrlo z nasmehom. Ko je bila pesem končana, sem se čutil opranega. Čez dva dni sem dobil telegram od firme, da moram nemudoma na ladjo, ki je trenutno v pristanišču, še ena potniška, manjša, ker je eden od mornarjev zbolel, menda napad žolčnih kamnov, nekaj takega. In ladja je bila namenjena v Tunizijo, od tam pa nazaj v Grčijo, oktobra, morda že septembra naj bi bila nazaj v Genovi. Mislil sem, da bom še en lep teden v Nici, pa ... In preden sem odšel, me je v avli čakalo pismo. Gospodinja, ki je skrbela za hišo, je z grkljivim glasom vprašala, kdo je gospod ta pa ta. In to sem bil jaz. Pismo je bilo naslovljeno name. Lepo svetlomodro pismo. Cindi ... je zavrelo v meni. Stlačil sem ga v kavbojski rekle in si poklical taksi. Odpeljal sem se v mesto, da uredim vse potrebno za novo vkrcanje. Moral sem kupiti nekaj kozmetike, nekaj poletne garderobe in take reči. V kavarni, precej dragi, sem si naročil kavo in svež pomarančni sok. Z neko drhtavico sem odprl pismo. Razgrnil sem ga, njena šolska pisava, rahlo zaobljeni trebušasti oji, j je tudi bil trebušast, nasploh je bilo vse bolj debelčkano. Podpis pa strog, mogočen. Cindi. In sem bral:

Dragi gospod.

Moja mladost se je obesila. Morda se vam zdi ta stavek zelo neumen, ampak je res. Nenadoma se sama sebi zdim stara, pa čeprav jih bom čez nekaj dni imela sedemnajst.

Mojih sedemnajst pomladi. Razmišljala sem o vas, ne za-merite, veliko razmišljam o vas. Že od prvega večera, ko ste prišli v našo hišo, ko sem vas zagledala, se je v meni nekaj zgodilo. Jezna sem bila sama nase, da sem se prepustila takemu blesavemu občutku. Vedela sem, da bo tako, taka je pač moja mama, poskusi in potem zapre polkna, taka je, in tako sovražim. Ona sploh ne ve več, kaj je ljubezen, verjemite, ne ve. Jaz pa vem, čutim jo, v meni je, greje me. Vem, vi ste samo oblak, ki je prešel čez naše mesto, mornar pač, tako kot moj oče, ki ne ve, da ga obupno pogrešam. In nima smisla, da vam to pripovedujem, ker boste čez nekaj dni spet na ladji in nova pristanišča bodo prinesla nove ženske, mornarsko življenje, vsaj tako ga jaz vidim. Če bi bila moški, potem bi najbrž tudi jaz šla na ladjo, takoj ko bi dopolnila osemnajst let, bi šla. Le nekaj let ste starejši od mene, in tako zelo svobodni, da boste že prvi dan na krovu verjetno pozabili na neko Cindi, ki ste ji ponudili malo naklonjenosti, ki ste ji ponudili pomoč pri jebeni matematiki. Popravila sem, prav danes sem se javila in sem gladko rešila naloge na tabli. Profesor me je celo pohvalil, da zdaj pa že znam vključiti razum, je rekel. Hvala vam. Če bi smela na motorček, vas bi obiskala, pa mi ga je mama zaklenila. Do nadaljnjega nobenih izhodov, to že veste. In vi tudi ne smete k nam, žal, ta cesarica, kruta kot njen oče, moj dedek, ki ima veliko posestvo in priganja ljudi. Vidite, dali ste mi nekaj, hkrati pa tudi vzeli. Ne tajim, zagledala sem se v vas, v vašo brado, v vaš poetični način govora, v vašo moč. Ko sem se zjokala na vaši rami, se mi je svet na novo sestavil. In pozno v noč sem razmišljala, kako bi, če bi. Pa ne bo, nikoli ne bo, vem. Ampak vedite, da je moje srce hudo plašna golobica. S fanti pač hodim, ker je to moda, ker moraš, če ne si čudakinja. Vi pa ste v meni zbudili druge občutke. Morda sem še premlada,

da bi jih znala povedati, lahko pa rečem, da ste me ogreli, da ste me očarali, da bo težko brez vas. Puščam vam naslov in telefonsko, to itak že imate, če bi kdaj poskusili poklicati, morda bi zaslišali mene, saj veste, mama je velikokrat odsotna. Ampak ta psica je zdaj dala vgraditi blokado, samo za znane številke je pustila linijo, vse ostalo ... To ne bo trajalo dolgo, tak sistem smo že imeli ob neki drugi aferi. Še kakšen teden, potem pa bo dala blokado odstraniti, ker se ji bodo znanci pritoževali, da je ne morejo dobiti. Pišete mi pa lahko tudi na šolo, da mi vešča ne bi prestrezala pošte. Do junija bo še mogoče, potem pa mi lahko pošto pošljete k stricu, ki me ščiti pred svojo sestro, pred zmajem. Tule je njegov naslov ... Res, za naju je usoda imela neke načrte, prepričana sem v to. In vesela bom, če mi boste napisali pesem, če mi boste naklonili samo malo sončka. In še nekaj se je zgodilo sinoči. Prvič v življenju me je udarila. Prišla je predčasno domov, mene pa spet ni bilo. Šele po deveti sem prišla domov, ker sem šla malo na sprehod z novim prijateljem, leto dni je starejši, kar prijeten tip, pa ne tako zelo prijeten, da bi z njim kaj imela. Pač debatka, hoja do pomola, kakav v lokalčku. Tip je zaljubljen v mojo sošolko in je nabiral informacije. No, pridem domov, stara pa vsa napiljena, kje da se gonim, mi je rekla. Pa sem ji odgovorila, da se mačka od mačke nauči loviti miši. Očitno je razumela poanto. Padla je težka klofuta. Nagnala me je v dnevno sobo, kjer je bilo dodatno zaslišanje. Ko sem ji končno povedala, da pa sem matematiko popravila, se je nekoliko unesla in mi dovolila, da sem šla v sobo. Tista klofuta skeli na drugačen način, fizična bolečina, kaj bi to, drugače skeli. In bo še dolgo skelela. Tako, dragi Bonissimo, imej me v mislih, ko boš sredi viharjev. Očitam si, da ti nisem vsilila prvega poljuba, zdaj je prepozno. Zdaj sva že lahko na ti. Ti si ga shranil zase, nisi mi ga hotel

dati, čeprav sem na to nesramno namigovala, taka sem pač, neposredna. Bonisimo, čakam na tvojo pesem. Poljub Cindi.

Vidiš, vidiš, zavzdihne Bonisimo. Nekaj časa sva kar stišnjena, zgubana vsak v svoje rovaste temine, v katerih se je usmradil čas. Skorajšnja starca na ulicah mladosti, mi v tistem trenutku plane skozi male možgane. Bonisimo, pisma, kaj pa ti veš, koliko jih je bilo v mojem življenju. V deželi krtov se čas ne sešteva, samo traja in se obnavlja. A veš, Bonisimo, si mislim, a veš, kakšne zgodbe so se naložile v rove molčanja? Seveda ne veš, ker pluješ s kitaro po usmrateni reki zdajšnjega časa. Tole pismo, rečem in ga premaknem iz kiparskega držanja – tako mu rečem, ker se nasloni na rob naslonjača, si z levico podpre glavo in občemi – ta njegova drža, tako vredna upodobitve, kot v tisti zgodbi, ko je tip bil na dopustu v Tuniziji in je potem sklesal dekle v kamne, afriško lepotico, prepovedano ... O tem kasneje. Pismo, pismo, mrmra, ne da bi se premaknil iz te zamišljene poze. Maziljeno spominjanje ga spreminja v filozofa v noči, ko se misli razvažajo z redkimi netopirji. Danes jih ni več, danes so sporočila na telefonu, elektronska pošta in te reči. Bonisimo, kar je sladkega se nam zapiše v zaprsja, kjer je čustveni spominski center, dvomim, da je v glavi. Znanstveniki že dokazujejo, da imajo tudi tkiva spomin. Vsaka celica si je sposobna česa zapomniti, še voda, nekateri trdijo. Koliko si šele potem zapomni vino, kaj? A veš, pisma, prav zdaj mi pride na misel, perica ... Kaj, kakšna perica, me Bonisimo z megličavimi očmi obgleda. Zgodba, noč zgodb imava. Hotel si tako uteho po napor-nem snemanju, kaj? sem blag. Hotel ali ne hotel, zdaj si tu in brbljaš. Ne morem te kar nagnati, ker sem dolgo časa hrepenel po izpovedovanju. Nimam te moči, da bi sedel in

pisal. Sploh pa, ha, že čez polnoči je in danes popoldan, malo po peti, pride moja metuljčica, moja Andreja iz Kanade. Na Brnik jo bom šel iskat s taksijem, ti pa, kje boš ti? me vpraša. Kje, kje, v drugem kraju, verjetno spet Izola, kaj vem, bom videl. O tem ne odločam sam, to določa uprava krtov, ki je na neki zvezdi. Pa ne bi zdaj o tem. Ko si se spomnil na Cindi, si najbrž nekje v podzavesti doživljal srednjo šolo svoje Andreje. Si pozabil, njen sošolec je umrl v zapuščeni garaži, prevelik odmerek, ona, si pozabil, smejoča od kaje trave v parku s prijatelji, ti pa si škripal s kovčkom kitare tam mimo in nisi mogel verjeti, da je tvoja hči odplula v osončje tresočih se trav in sanj. Zvečer sta se temeljito pomenila. Razlagal si ji, kaj je rekreativno jemanje teh stvari, kaj je zloraba in kaj je še dopustno vzeti, ko odrasteš, kaj pa ne. Silva ji je prepovedala izhode, tretji letnik gimnazije ... Ne, ne, nočem te spominjati na te težke večere, ko ste vsi trije zajemali solato iz velike porcelanaste sklede in imeli družinski boj. Silva je uveljavljala svojo neukročeno avtoriteto. Vilice so škripale po porcelanu, Silvine besede so preglasile melodije, ki so lile iz glasbenega stolpa. Andreja je sklanjala glavo, si živčno popravljala lase za uho, te izpodčelja proseče gledala, da bi jo osvobodil te besedne plohe, ki ji je preganjala mlado sonce v duši, sonce, ki je hotelo požgati Silvine čemernosti, ker sta se že takrat razhajala. Ti si veliko potoval, snemal, delal za enega drugega glasbenika, pomagal si mu pri studijskih nasnemavanjih, malo si tudi pomagal v enem podjetju s prodajo, zastopal si neke ničvredne pohištvne elemente, potoval si po Balkanu, pil, veseljačil, padal v čudne kroge odvisnikov od bogastva. Takrat ste se izgubljali. Razpršilo vas je v nezdržljive galaksije. Andreja je dorasla, Silva je občemela v svoji ihti, ti pa, mornar na suhem. Ne bom ti več

pridigal, zgodbe naj bodo obliž za tvojo ranjeno dušo, ki se tako dobro zliva v pesmi in v kitarske vibracije. A veš, kaj mi nisi še razložil, veš? zagnano dreznem vanj. Kaj? me gleda in se vzravna. Od kod ti to ime – Bonisimo. Nikoli mi še nisi razložil, od kod, kdo ti ga je dal. A, to, se nasmeje. Ja, to je pa moja istrska kri, moj nonič. Moj nonič je kar naprej vzklikal, kadar je bilo kaj dobrega, recimo, če je spil glaž dobre malvazije ali refoška, se je skremžil in rekel, bonisimo. In tako sem ponavljal za njim, kar naprej sem imel to besedo na ustnicah, kar naprej. Tudi v osnovni šoli sem jo dostikrat rekel, in tako sem že takrat postal Bonisimo, čeprav mi je ime Simon. V gimnaziji se je zgodba ponovila, bonisimo za vse, za uspešen met pri košarki, za dobro oceno, za lepe punce – no, te so bile bonisime. Če je kakšna v mini krilu zacvetela mimo, sem naglas rekel, bonisima. In tako sem imel ta vzdevek tudi v Ljubljani v študentskem naselju, vse je bilo bonisimo. Sčasoma so vedeli samo to, da sem Bonisimo, tip s kitaro, ki poje lastne pesmi, kdaj pa kdaj, sicer pa kar dobro oponaša nekatere tuje pevce. Boba Dylana na primer, njega. Pa italijanske pevce, Claudio Baglioni, v glavnem njega, čeprav je bilo še veliko drugih, ki sem jih uspešno posnema. Ampak vsem to ni bilo všeč. Se spomniš malega koncerta, kjer je k meni prišel dolgolasec, kmet, dobessedno kmet, in mi zagrozil, da me bo premlatil, če ne bom zapel kakšne slovenske. Kričal je, da ne mara Italijanov, ker da so mu ubili starega očeta. No ja, se je dogajalo, se je, tista leta, zavzdihne Bonisimo. Ne razumem, res ne razumem, kako si lahko odšel na ladjo, če pa si s Silvo resno zastavil? ga vprašam, ker me to muči že kar nekaj let. Dolga tišina, Bonisimo se živčno preseda. Bledota mu zažema lica, brada trzne potem pa reče: Čakaj, čakaj, a sem zdaj na zaslišanju? Dobro, tisto leto, kaj vem. Reden

seks, rutina, študij, najeto stanovanje, preračunavanje, koliko imava, koliko lahko porabiva. Ni denarja za kino, ne moreva na izlet, položnice, cenene cunje, stiska. Pa sem sklenil, da hočem zaslužiti. In kje drugje kot na ladji, mor-da bi mi ostala še kakšna naftna ploščad, gradbeništvo v tujini, kaj vem. Pustil sem vse skupaj in obljubil Silvi, da se bom vrnil bogat, da nama bom kupil spodobno stanovan-je, da ... Da, da. Ni kimala, samo strmela je, nekaj časa jokala, potem se je pa le sprijaznila. Resnično sem imel namen veliko zaslužiti, vsaj toliko, da bi dobil spodoben kredit na banki, da bi kupila trosobno stanovanje, ker sva si zamislila imeti vsaj dva otroka. Srečna na daljavo. Bedno! Zaslužil sem, to je res, ampak tudi veliko zapravljal. Dopusta nisem jemal, plul sem kar naprej, služil, pošiljal denar Silvi, padal, se dvigoval, dokler, saj veš, tisto jesen sem prišel domov. Utrujen, s črno potovalko, nevreden vsakršne ljubezni. Silva je stala na peronu, poslal sem ji telegram, kdaj pridem. Oktober, dež, ona v lahkem plašču z dvema dežnikoma, njen je bil rdeč, zame je prinesla kla-sičnega, črnega. Stala je tam, prenovljena, z novo frizuro, vsa, kako naj rečem, nabrekla od pričakovanja. Dolg ob-jem, solze, pomešane z dežjem, kava, žganje, poljubi. Telo je bilo težko, duša je postala balon in je letela v oblake. Popoldan sva, no saj veš, no ... In takrat se mi je zdelo, da gnetem v sebi vsa žaljiva objemanja, ki sem ji jih dolžan. Moralni maček me je raztrgal in sem obležal, nisem mogel, ni mi prišlo. Silva je to pripisala utrujenosti. Tudi še nekaj naslednjih dni nisem bil za nobeno rabo. In v tisti jeseni sem postal razseljenec v sebi. Ljubila me je, čakala me je, jaz pa sem to zvestobo zapravil za poceni užitke, ki so mi odvzeli težo rohnečih valov. Ne sprašujem se takih reči, ker ne vem, če je bilo res tako. Vem samo to, da me je

motila tista revščina, tisto preštevanje, koliko nama ostane od plačanih računov, motil me je tisti ceneni način radosti, ki sva jo sicer imela drug z drugim. Sem se počutil nevrede-nega moškega? Študij ni šel, glasba, z njo sem le zabaval druge, napol zastonj, ona pa ... Prosim te, nehaj s tem, nehaj s temi spomini! Ti ne veš, kako težka so bila jutra, ko sem odprl omaro in ni bilo kave, ni bilo denarja, da bi jo kupila, si misliš, ni bilo denarja. Enkrat sva jedla za večerjo instant polento, samo to, zabeljeno z oljem, ker ni bilo denarja, da bi šla na pico. In naslednji dan sem šel na obalo, da si naj-dem delo na prvi ladji. Očetov brat, stric Lino, je delal na ladjah, bil je kar visoko v podjetju, pa mi je takoj našel mes-to: študent strojništva, govori tri jezike, dober, priden ... jim je govoril. In čez dva dni sem se vkrcal. Ne, ne, konec, ko-nec, nočem več slišati teh zgodb. Sem pač šel ... Pol prve plače sem ji poslal, celo malo bogastvo za najine razmere. Po radijski zvezi mi je povedala, da je kupila nove rjuhe, nove odeje, brisače, vsega nama je manjkalo, in zame nove copate, si misliš. Konec, dragi moj krt, konec, utihni. Že molčim, mu rečem, ker vidim, da se mu nabirajo solze v kotičkih oči. Poznam ga, zlahka pade v tisti čas, ko ga je mladost zagnala v veter. Bonissimo, usoda je pravična, če se ji prepustiš, če pa jo skušaš uravnnavati, se ti zmuzne, žal. Kar oddahni si. Vse je dobro. Z glasbo si uspel, drugi CD je na poti, dobro ga boš prodal na obali, tudi v Italiji, tako kot prejšnjega, prepoznaven si, ne samo v domačem zrcalu. Oddahni si. A bova tudi nocoj, mislim to noč, naredila krog po starem delu mesta, do malega trga, čez most in gor do Prešerna. Tako rutino imaš, kaj? Prikima. Imam, seve-da. To spada k moji kreativnosti, tak ritem. Nočna hoja, takrat se mi dokončno oblikujejo melodije. Slišim jih, same se urejajo. Ti, kaj pa tista zgodba, še tisto povej,

potem greva. Perica, si rekel, perica ne? In prosim te, ne sprašuj me več, zakaj sem šel na ladjo in pustil Silvo čakati. Basta! Prav, niti besedice več, prav. Zdaj pa v leto 1887, breg Ljublanice, dol, kjer je zdaj urejena brežina, takrat pa je tam bilo perišče, na levi je bilo kar nekaj grmovja, za njim pa pot, bolj kolovoz, ki je peljal med vrtove. Po tisti poti se je sprehajal mlad gospod, lastnik trgovine in nekaj konj – tovoril je v okoliške kraje. Njegov oče je še bogatel s prevozništvom, vendar je s prihodom železnice posel začel odmirati. Mladenič pa je podedoval zadosti denarja, da je imel lepo vilo, nekaj hlapcev, par služkinj, med njimi mlado perico, ki ... Tu se zgodba zaplete. Tisto jutro, pomlad, maj ... Gospod je namenoma prijezdil na tisti kolovoz, ker je vedel, da ob četrtkih tam pere mlada perica ... Skril se je za grmovje in jo gledal, kako otepa perilo ob desko, kako se sklanja. Sla ga je premamila. Videl je, da ni nikjer nikogar. Skočil je za njo, jo pograbil, ji roko tiščal na usta in ji govoril: Marija, ne kričite, ne kričite, sicer vas utegne Ljublanica vzeti s seboj. Malo se bova imela lepo. Čas je, da zveste, čemu so moški na svetu. Uuu, kakšne prsi imate, no, no ... Pa pod krilom, kaj je tam, kaj? A veste, zakaj imate vašo malo poscanko, a veste. Ne veste še, kaj? Malo bo zapeklo, malo bo zbolelo, potem boste pa videli Benetke, take kot jih vam v knjigah kaže moja gospa. No, kaj, tiho, tiho, tako ja, no ... Ah, vroči ste, u hu, kako ste razgreti. Se mi je zdelo, da je danes pravi čas, ko pa ste me že včeraj popoldan tako milo pogledali, da so sokovi v meni podivjali. Nisem se ponoči dotaknil moje drage gospice, da bi se ves dal za vas. No, vam je všeč, vam je, kaj, še malo, kar tako bodite, kar tako. Ja, ja ... In se je gospodič izdihal, mlada, sedemnajst ji je bilo, je ostala vsa tresoča nad desko, kolena so se ji šibila, mlečna svetloba ji je zalivala

pogled. Onkraj je videla zvonik in grad. Gospod ji je še rekel, da naj molči, sicer ... In da bo še prišel, naslednji četrtek naj ga čaka, pa da naj pride še bolj zgodaj kot danes, da se ne bi tam znašala še katera od peric. Ko je šla domov, je čutila, da ji po stegnu leze lepljiva reč, ni vedela, kaj je bilo to spremešano z malo krvi. No, gospa jo je poučila, kako pridejo otroci na svet, razlagala ji je o higieni ženske, kadar ima tiste reči, in kaj sme moškemu dovoliti in kaj ne. Da jo bo takoj nagnala, če bo noseča. In to jo je skrbelo, če bo otrok, ker so gospod spustili vanjo seme. Doma se je oprala z vročo vodo in lugom, da jo je še kar nekaj časa pošteno peklo tam spodaj. In četrtki so se ponavljali, dokler ji ni zrastel trebuh. Napihnjena je končala v narasli Ljubljani, menda jo je tja pahnil gospod, pravzaprav jo je res nekega kasnega jesenskega dne, ko jo je povabil, oziroma je zahteval, da gre z njim, češ da mora na podeželsko pristavo, da bo tam pobrala posteljnino. In potem, potem je odplavala. Gospa je bila malo začudena, ker mlade ni bilo, ker ... November, dež se je spremenil v sneg. Gospod pa pri gospici niso več kaj dosti opravili. Mogoče ga je le prežrla zavest. Več je pil, veseljačil, se kazal v družbi, zapravljal, mlada Marija pa je izginila v rjavih, blatnih valovih, s trebuhom navzgor ... In pri večerji je gospica rekla: Pa ni bila pridna, ta naša Marija, poštena, lepa, dobro se je učila, pametna punca. Na pamet je znala pesmi Prešerna, na pamet. Vse si je zapomnila. Prazno je, se mi zdi, od vseh je bila najbolj vneta za knjige, tudi naglas je dobro brala. Meni je še lansko zimo brala naglas, zdaj pa je ni. Mogoče si je našla ljubčka in nam je ušla. Z mladimi je dostikrat tako. Razmišljam, da bi dala poizvedbo na ... Pa jo je gospod takoj utišal, češ da bo on osebno raziskal zadevo, da pozna policijskega komisarja, da bo govoril z

njim o tej zadevi. Da bodo že jutri dobili novo, da se je že domenil s kmetom, da mu pošlje eno od hčerk, s kmetom, ki mu je oskrboval oba konja in vodil podeželsko posestvo. Ampak gospod so slabo končali. Ko je neko noč pijan šel domov, ga je zbila kočija, ko je čakal na prevoz. Polomil si je nekaj reber in levo nogo, na katero je potem šepal. Zaradi te stigme ni več hodi v družbo. Ostajal je doma, dokler si ni nekega jutra v delovnem kabinetu poslal krogle v betico. Gospica ga je našla nad računi, ki so kazali, da sta v globokih dolgovih, da bo sledila zaplemba podeželskega posestva in še drugih reči. Tri hčerke pa ... Ena je kasneje postala nuna, dve sta se poročili na Dunaj, k sreči ... Gospica pa je tudi šla v naraslo Ljubljano, sama ... prostovoljno, prav tako na jesen, ker ni prebolela tega, da je mož zapravil večino premoženja, da bo morala v drugo skromno podeželsko hišico, ki ji je še ostala. Da bo zaplet popoln, ko je gospa pospravljala hišo, sama je to morala postoriti, ker takrat ni bilo več denarja, da bi plačala služkinje, je v podstrešni sobi naletela na ... No, tam je spala mlada perica in služkinja Marija. Pa je gospa našla črninik, dve knjigi, papir, na dnu predala v mali razmajani mizi pa tudi pisanje. Dekle je pisalo, nekakšen dnevnik si je pisalo: Majsko jutro me je jako onesrečilo. Prala sem ob Ljubljani posteljno perilo, pa tudi še druge reči. Bog se usmili, gospod so tam mimo prijezdili, se skrili, potem pa so mi naredili silo. Gospod so močni, ni se jim moč upreti. In potem se je zgodilo tisto, na kar sem čakala. V nočeh sem sanjarila, kako bi bilo, če bi gospod ... Mogoče sem sama kriva za to grešnost, ne upam iti v cerkev na spoved. Svarila me je teta, ko me je pripeljala v Ljubljano, da so meščanski gospodje včasih divji, da jim vre kri in da jih daje seme, prav tako so rekli moja ljuba teta, brez katere bi

tam v Novem mestu usahnila, ali bi me pa jetika pobrala. Teta mi pišejo, da ji gostilna zdaj dobro nese in da bi na drugo pomlad, ko jih bom štela osemnajst, lahko prišla v pomoč. Pa meni je tu ljubo, jako ljubo, gospica mi dajo knjig, podučijo me to in ono, njihova starejša hči, naduta Nadka ima samo leto dni manj. Ne mara me, vem. Ja, včeraj se je imelo to zgoditi. Ko so gospod segali po meni, po mojih prsih, sem mislila, da vidim čudno luč tam nad gradom. Ko so vame rinili tisto reč, je pa zbolelo, najprej to. Suvali so ko žrebec na kobili, saj sem na pašniku to videla. Nisem si upala zakričati, ne. Bilo mi je, kakor da imam tam spodaj žerjavico, ogenj me je vso prežgal. In smrdi tista reč, ko se prisuši, smrdi. Tako smrdi seme. Umila sem se z vročo vodo in lugom. To sem slišala govoriti starega doktorja, ki je gospici razlagal te stvari v salonu pozimi, dajal ji je nasvete, kako razložiti hčerkam, če se po kakšnem balu kaj zgodi, vroča voda in milo, to, pa hitro. Ne vem, kako bo. Teti bom pošteno pisala, ne še danes, ker sem pretrudna, v nedeljo ji bom pisala, da zdaj pa nisem več devica, da so mi gospod naredili sladko silo ... Ko je gospa to prebrala, se ji je omračilo, spustila se je na skromno ležišče, zaihtela je in si govorila, da je bil res prasec. Na glas je rekla: Saj če bi me varal s kakšno fino damo, potem, no ja. Dober žrebec je bil, ta, ta ... S to Marijo, o bog. On jo je pahnil v vodo, vem, da jo je, ker je tisti večer prišel tako pijan domov in je ponoči momljal, da bodo valovi vse skrili, vse ... In deklina, rada sem jo imela. Vedela sem, da je noseča, pa je nisem nagnala kot sem ji objubljala. Ostala je v hiši, do pomladi jo bi trpeli. Vem, rodila bi prej, pa kaj? Še ena usteca več ali manj. Kdo je pa vedel, da mu gredo posli po zlu, kdo? In kradla je papir v njegovem kabinetu in črnilnik, pero, vse je vzela. Kaj pa, če ji je sam dal,

tudi možno, tudi, saj mu je ona pospravljala kabinet, samo ona, tako se je odločil. Ne, ne, tudi jaz ... Takrat jo je zajelo tisto temno razmišljanje, da bo stopila v valove, v najboljše obleki, s klobukom, ki ji ga je prinesel za zadnji rojstni dan, menda ga je naročil na Dunaju. In gospa je napisala hčerkam poslovilno pismo, že tam pred hišico na podeželju. Povedala jim je, zakaj gre v valove, pa prav tam, kjer so ženske prale, prav tam je šla, ko je Ljubljani narašla ... Ej, krt, čakaj, čakaj, ta štorija, kako si se dokopal do nje, me vpraša Bonisimo, ves nezaupljivo nasršen. Kako, mogoče še ne veš, ampak zgodbarski center imamo, zato pa lahko rijemo po ljudeh, zato. No, v tistem času sem imel krtine prav blizu tam, prav blizu, samo čez kolovoz na travniku. Oh, enkrat se je primerilo, ko je Ljubljani presstopila bregove, da mi je voda zalila večino rovov, komaj sem se rešil, komaj. Pa sem slišal, pa sem prestregal miselne vibracije. In to zgodbo sem ti povedal, ker je tudi v tebi bil velik balon dvoma, ko si prišel nazaj na kopno. Vse pristaniške ekshibicije so prišle s tabo, dvomil si v svojo moralno držo. Večni dvom, stari moj, eros in etos in ljubezen kot izmišljotina vitezov. Nagon ali ljubezen, biti ali ne biti. Ženska kot uteha, ženska kot smisel, take reči si takrat tuhtaril, pa si se le nekako sestavil in zaplodil svojo metuljčico. Še nekaj ur in boš zajel njeno mehko, spet boš očka, očka, ki jo je razvajal. Misliš, da ... Ne, ne, ne bom drezal v to smer, res ne, ker vidim, da se ti v očeh nabira voda. Nočem, da bi bila ta noč koprenasto otožna. Proslavlja tvoj skorajšnji novi CD. Kakšen umetnik pa si, če ne piješ, to je zdaj dvomljivo. S tistimi, ki redno sodeluješ, so se te že navadili. Dobro, rekreativno zviješ travico, to ja, da pa bi praznil buteljke kot nekdaj, to te je minilo. Končno si doumel, da je poslanstvo v tebi, da te neka sila ohranja

samo zato, da lahko posreduješ dobre vibracije. Oddajnik si za sile, ki nas prežemajo. Količina dvoma nad seboj se z leti manjša, to veš. In zdaj bi bil čas, da greva ven, kaj? mu predlagam. Ven? me začudeno gleda. Ven, kaj pa. Na tvoj krog, na nočno tavanje skozi mesto, ki si ga privzemajo tujci. A ti veš, koliko tujcev je, saj jih vidiš. V strogem centru je cel dan gneča, aziati, Evropejci, vse sorte nahrbtnikarjev, fotkarjev, firccev, vse to zdaj gomazi po rovih mesta. Posedajo, žlobudrajo, fotkajo, mi domačini pa ... Ni več tiste meščanske umirjenosti, pristnosti, prepoznavnosti. Svet se je odprl in se pretaka. V vseh mestih je tako. Mesta niso več neka fiksna stanovanjska enota, morda na obrobju, v centrih pa domačini izginjajo, mi pri tem nismo nikakršna izjema. Saj si se že sam pritoževal nad tem, da težko srečaš znanca v strogem delu mesta, da moraš samo v določene lokale, da jih dobiš. Pomenki so ti kruh, to vem, in Gitka, ja, posebna zgodba s panonske ravnice. O njej nocoj še nisva nič kaj dosti rekla. Z njo ti je usodnost naklepala novo strastnost, ki si jo ogrnil z melodijami. Preveri v sebi, kaj pravzaprav hočeš od nje. Tudi če bi se kaj resnega zgodilo med vama, kaj pa bi bilo? Iluzija. Oprosti, ti boš vedno starejši, ona pa vedno bolj pohotno zrela. Mislim, da ti noče biti medicinska sestra, sproščeno rečem. Zdaj si pa nesramen, s povišanim glasom reče Bonisimo. Nisem, samo realen, se branim. Med nama je kultura sobivanja, za zdaj, kaj bo? Bo pa že minilo, bo, s trpinčenim glasom reče Bonisimo. Ej, vse mineva, vse, a kar mineva tudi hkrati traja. Daj, obuj se, ga prepričujem, ga **vzpodbujam**. Naslednje dni je ni, ker je šla domov. Urejanje enih reči, dediščina po starem očetu, ene take reči imajo, posestvo, stara hiša v Odrancih, to mislim ... Saj, saj, prikimam. A greva? A veš, da sva se nekajkrat z Gitko tako sprehodila. Nič

romantičnega, debata okrog muziciranja nekdanj, to jo vleče. Hoče vedeti, kakšna glasbila so bila v Istri, hoče enkrat dol z mano, samo ... Joj, Bonisimo, ga prekinem. Bonisimo, v sebi delaš nove mornarske vozle. Kaj je zdaj, muzika kot uvod v seks? Ne, ne, greva, potrebuješ svež zrak.

Ko stopiva na ulico, se nama zaziblje razredčena tema pred očmi. Zdi se, kakor da jo živalsko ovohavava in sva oprezna. Kljub blagi megli, ta se je ta čas, kar sva večerjala in mlela zgodbe, nakotila in se zdaj vrtavka okrog luči, je bilo še kar živahno. Najprej se odpraviva proti znamenitemu vodnjaku, kjer so luči še posebej radodarne. Nekaj nočnih, zapoznelih ljudi, huška mimo, nekateri peš, mladi na kolesih, avtov tu ni. Za nama se slišijo težki koraki. Ima me, da bi se obrnil in pogledal, kdo nama sledi. Bonisimo je skrčen v nasmeh, bržkone premišlja, kako bo čez dolge ure uzrl hčerko, kako bo v sebi prebudil očeta, ki varuje cvet. Slutim njegove misli, zdaj jih tudi vidim. Kot film mi tečejo skozi glavo. Bonisimo s hčerko na morju, deklica je imela pet let, mama je morala nazaj v Ljubljano, ker je pač imela službene obveznosti. Bonisimo leži v mivki, mala pa z rumenim vedrom in modro lopatko šari po mivki, zida, dela rove, čeblja, da bo naredila grad za princa, ki bo potem letel z letalom po svetu in iskal princeso. Govorila je: Morala bo imeti gladke lase, rdeče nohte, pa modre učke, ja. Lase ji bodo pobarvali v blond, pa trak bo imela v laseh, ja. Pa torbico, ja. Pa šole bo imela, ja. Oči, a princeske hodijo v šolo? se je slišalo kakšnih deset metrov naprej. Bonisimo tega vzklika sprva ni dobro slišal, potem pa spet. Oči, noooo, a princeske hodijo v šolo? A obstaja šola za princeskeeee. Bonisimo se je privzdignil in se mu je zdel lep ta kader: Mala koplje, veter ji razmetava lase, rumene kopalke so že vse zapacane od mivke, tudi sama jo je polna,

smešna je z lopatko. In vidi, da raste nekaj graščini podobnega. Kaj, če princeske hodijo v šolo, a to me sprašuješ. Seveda hodijo, kaj pa misliš, tudi ti boš kmalu šla v šolo, ne. Potem se je mala skremžila in vprašala: A taprave princeske imajo posebne šole? Bonisimo se je odkašljal in se zasmel. Ja, ja, posebne, elitne se jim reče. Prevrnil se je na bok in jo z zanimanjem gledal. Lepotica bo, ta moja frajlica, lepotica, ponosen bom nanjo. Se že vidim, kako jo bom peljal na sladoled, ko bo odraščala, kako bo, ko bova sedela pred kavarne in ko bo velika, takrat, ja ... Potem je priletelo novo vprašanje: Pa bom jaz ... ne saj jaz ne bom prava princeska. Ti mi samo tako rečeš, da sem princeska. Prave princeske živijo v gradovih, mi ga pa nimamo. Po premolku ji Bonisimo reče: Oh, grad, kaj bi nam grad. Naše stanovanje je naš grad. Veš, v gradovih je hladno, prostori so veliki, pa dolgčas je. Kaj vse se skriva v gradovih, stari vitezi v oklepih, ki nikoli ne spijo, spletične, ki kar naprej nekaj brbljajo, vsega je tam. Če boš pridna, si bova šla popoldan pogledat Miramare, velik lep grad. A je prav. In mala je poskakljala, odvrгла lopatko in vedro, pridivjala k njemu in se taka mivkasta stisnila obenj. V vodo morava, vsa si se umazala, glej. Saj si kot majhen pujsek. Ne, nisem pujsek, sem morski levček, včeraj sem bila morski levček, to sem, se je mala branila. In film ugasne. Bonisimo stopa počasneje. Ob ograji se ustaviva. Nasloniva se in gledava leno Ljubljano. Nekaj trenutkov ni nikogar. Tisti težki koraki so zavili desno. Na hitro vidim, da je bil mlad moški z vojaškim nahrbtnikom. Stresno je to zanj, srečanje s hčerko, stresno, vem, premišljam. Načmrlinil se je, vidim ga. Obraz spoteguje v grimase in komaj zadržuje ihtavo zaporedje vzdihov, ki mu silijo na ustnici, obupno razpokani in razdražljivi. In s takimi naj bi

poljubil mlado kožo. Proti jutru mu bom svetoval, potem ko se bo spravil v kopalnico, naj si jih namaže. Blizu je lokal, kjer se še nekaj dogaja, stišano, kulturno, pa vendar, do enih imajo odprto. Neprizadeto greva mimo. Pomikava se počasi, lenobno, kot dva stara osamljena slona, ki sta zašla v gozd, poln zatrtih upanj. Bonisimu se pa kar vrtijo filmi: In potem, prvi šolski dan. Nerodno opletanje z malce prevelikim nahrbtnikom modre barve, kita na levi strani, lička razcvetena, oči polne pričakovanj. Ročica je potna, zmuzljiva, mala odskakuje in kar naprej sprašuje, če bo sedela s fantom ali punco, če si lahko sam izbereš, če so tovarišice stare, mlade, če so tudi tovariši, če so, no učitelji, jasno, učiteljice, tovarišev ni več. In kaj dajo za malico in kako bo, ko bo ... Vprašanja so se osasto zabadala v tisto umito jutro, le malo svežine je potegnilo z gorenjske strani. Osnovna šola Valentina Vodnika. Pa sta prečila ulico, šla po pločniku, prehitela dve upokojenki in prav kmalu bila pred šolo. Tam se je začel festival ščebeta in vrišča. Ko se je Bonisimo vračal, se je tudi sam spraševal: Kako bo mala prenesla ta dril, ne mara reda, ne mara, da se ji ukaže, trmasta je kot naš nonič. To bo imela po naši liniji, bere že zdaj dobro, ostalo pa ... Bo pa hitro navezala stike, to pa. V bloku in oklici je imela kup otročajeve, s katerimi se je razumela, igrali so se v peskovniku, delali potičke, gradove, cela mesta so gradili. Enkrat sem jo gledal skozi okno, prepirala se je s starejšim fantom glede hiše, ki so jo delali. Pob je trdil, da mora imeti dva dimnika, eden da bo za kamin v dnevni sobi, drugi pa za centralno kurjavo. Tako hišo, da oni zdaj gradijo. In so odplavale misli do prvega bifeja, kjer si je naročil mali vinjak h kavi, da bi malo razbil vzhičnino – hčerka je šla v šolo. Pa pravljice – se mu prireja v zaočju, pravljice. Mala leži v postelji, stiska

medvedka in zahteva, oči, praulo. Pa je moral sestiti na rob postelje in začeti: Danes bova poslušala, kako je junak zajezdil orla. Bilo je pred stoletji, ko še ni bilo letal. In mali Jožek je živel v istrski vasi, pod pečinami, kjer so gnezstile velike ptice. Vsi so mislili, da so orli, on pa je vedel, da to niso. Orli so v planinah. Sanjal je, da ga bo nekoč poiskal in bo z njim priplaval nad domačo vas. Ko je malo porastel, je doma vzel malho, velik kos kruha in nekaj jabolk. Pa je šel na sever. Hodil je in hodil, najprej gor na kraške gmajne, potem se je pretolkel skozi grmovje, splezal čez skale. Spotoma je v neki dolini naletel na studenec in se napil vode, še v čutaro si jo je nalil. Po dveh dneh je ves izčrpan prišel pod neko mogočno planino, na kateri so gneztili orli, pravzaprav samo en par, orel in orlica. Mali Jožek je zaprl oči in sanjal, da ga obiskujeta in da mu nosita kose sira in kruha, ki sta ga ukradla pastirjem na planini. Ko si je nekoliko odpočil, se je odpravil naprej. Pri nekem kmetu si je izprosil malo mleka in kruha. Čudno so ga gledali in se čudili, da tak fantič rine na planino, ko pa še jezika ne zna prav, govoril je po istrsko, po domače, zato ga tam niso prav dobro razumeli. No, malo pred poldnevom pa le prileze na planino. Zasliši meketanje ovac, pa tudi težki kravji zvonci so se oglašali. In spet leže v travo. Kar dolgo takole počiva, nakar ga zbudi stara krava z zvoncem. Ko je odprl oči, se je kravjega gobca ustrašil. Težak zvonec ji je bingljal pod glavo, da so ga kar ušesa bolela. Krava ga je mukaje vprašala, kaj ga je prineslo sem gor. Pa je povedal, da bi rad zajahal orla. To se je krava nasmejala. Z mukanjem je privabila še druge, da so si ogledale tega dečka. In so ga podojile. Napil se je svežega mleka, da je bil močan in sit. Krave so šle svojo pot. Na desni so meketale ovce, ki se niso kaj dosti zmenile zanj. Potem pa se je velika

senca splazila čezenj. Priplul je orel, mogočen, z ukrivljenimi kremplji. Najbrž si je mislil, da je tam spodaj primeren plen. Jožek pa je krilil z rokama in vpil: Orel, orel, pri-di dol, popelji me malo naokoli. K tebi sem prišel, hej orel! Orel pa je veličastno zakrožil nad njim in se po nekaj minutah spustil blizu njega. Z ostrim očesom ga je opazoval, kimal z glavo, se prestopal, potem pa kriknil, bolj zapiskal, kar naj bi pomenilo, da sta zdaj prijatelja. Jožek je imel v žepu še malo kruha, le toliko, da ga je ponudil orlu. Ta, seveda, se za kruh ni zmenil, orli jedo meso. Pa se mu je začel bližati. In zgodil se je čudež, orel je še bolj zrastel. Priklanjal se je in se prav po mačje drezal ob Jožkove natrgane hlače, privezane z vrvjo. Jožek pa, ne bodi len, je skočil orlu na hrbet, se prijel za gosto perje in tam obsedel. Orel je nekaj časa nemirno stopical sem in tja, potem pa je stekel in se vzdignil. Zaplula sta visoko, visoko. Jožek je začutil rezek zrak, zazeblo ga je, a se ni kaj dosti menil za to. Rekel je orlu, naj ga nese na jug, nad domačo vas, da bodo videli, kako leti na orlu. Orlu je tisti dan najbrž bilo do igre. Pa sta res zaplula, najprej čez doline, potem čez Kras in nad domačo vas, kjer so še koze podivjano letele v grmovje, da o kokoškah ne govorimo. Jožek je mahal vaščanom v vinogradih in tistim na poljih. Nad domačo hišo je orel trikrat zakrožil, se obrnil in šel spet na sever. Jožek pa, ves prezebel in truden, je legel v planinsko travo in takoj zaspal. Ko se je zbudil, je bil spet v domači postelji, očetova roka ga je drezala in ga budila ... Ne vem, če je mala te zadnje besede slišala, ker jo je vzemalo; to se je dalo videti po umirjenem dihanju in krčevit objem medvedka je popustil. Bonisimo zakašlja in se ustavi. Z zanimanjem gleda pročelje stavbe, ki je oblita z rumeno svetlobo. Tu, ej, tu notri je en možiček, ki, ja, lahko rečeva, da je

izgubil kompas. Preselil se je iz Francije, takoj ko so dobili nazaj meščansko stanovanje. Možakar jih ima blizu osemdeset, morda kaj manj. Nekajkrat sva se ponoči srečala, ko je tod mimo nesel svojo hlapljivo esenco. Včasih ima prav čudne izpade. Toliko mi je le povedal, da je v Franciji delal kot knjižničar, ker je imel ustrezno izobrazbo, v manjšem mestu na severu, v ne prav veliki knjižnici. Kakorkoli, malo se mu je odpulilo. Veš, eno noč, lani spomladi, ja ... Te zanima, mi Bonisimo reče in se nasloni na ograjo. Povej, povej, ga spodbujam. No, grem takole dol ob Ljubljani, do Šuštarkega mosta, da bi potem šel tam čez in se malo razhodil vse gor do parka pa nazaj. Pol dveh, kaj takega je moralo biti, pol dveh ponoči. In potem ga vidim, tega, tega ... Andre, tako se mi je predstavil. Slonel je v zakotju in nekaj stokal. Mislil sem, da mu je slabo, da potrebuje pomoč. Ko sem prišel bližje, sem pa videl, ma ... premolkne Bonisimo. Kaj si videl? me razdraži radovednost. Ja, stari je imel erekcijo, če verjameš ali ne. Mogoče je tudi kaj vzel v te namene, saj veš. In še bolj čudno je bilo, ko je tisto reč rinil v nek časopis, tulec časopisa, razumeš, običajen dnevnik. Prepozno je bilo, da bi se odmaknil. Stari me je videl. Da bi ti videl, kako me je pogledal, da bi ti videl to plemenito norost! Nasmehnil se je, pospravil tisto reč nazaj v hlače, si jih zapel, in čisto mirno rekel: Dragi kolega, majhen nočni preblisk – če vtaknejo že vsakega kurca v časopis, sem pa še jaz svojega, ne. Videlo se mu je, da je z nečim obdelan, da je nekaj žrl. In še mi je govoril, da je v tej državi populizem zameglil realno stanje. Tip ni neumen. V Parizu je dokončal študij književnosti, menda je tudi filozofijo poučeval na srednji šoli, dokler ni imel škandala, tako je on temu rekel. Lahko si predstavljam, kakšnega, lahko. Ampak to zdaj ni pomembno. Kaj, kaj je, ga

vprašam, tiča je rinil v zvit časopis!? Mislim, ej, res, tip bi moral malo v ... No, no, vsi pa niso za tja, res ne. Tole, ah. Čudno, ne, sem presenečen. Čudno ali ne, veliko stanovanja ima, veliko knjig, staro pohištvo. Njegovi so bili ..., mislim, da je bil oče uradnik, advokat, nekaj takega, potem se je preselil v Francijo, tam nekaj časa delal v neki tovarniški upravi, vojna se je začela, pa se ni želel več vrniti. V stanovanju je ostala samo teta, ki pa ni bila naklonjena bivšemu režimu. Spravili so jo v manjše stanovanje, to razkošno pa dodelili nekemu iz oblasti, pravzaprav sinu nekega visokega funkcionarja. Ta pa, arhitekt, se je do zadnjega branil, pa je le prišlo do vrnitve, ker je gospod Andre najel odličnega odvetnika. Menda je trajalo osem let, da je prišel do svojega rodbinskega stanovanja. Rodil se je v Franciji, ampak je takoj vzel tudi naše državljanstvo. Moral je dokazovati, da je bil oče državljan še prve Jugoslavije, da je mama nekaj časa živela po vojni v Ljubljani, natančno samo pet let, ko sta z očetom imela zakonsko krizo, bila je prijavljena pri teti in tako naprej, da ti ne naštevam teh kolobocij, ki jih je imel s pravniki. No, možakar po malem tudi piše, res ... Piše, kaj pa? me zanima. Ah, neko tragedijo, srednji vek. Lahko bi se reklo, da piše ljubezenski zgodovinski roman, o menihu, ki se zaljubi, pa ga potem da izbrankin stric skopiti. V francoščini ga je že dokončal, zdaj kar sam prevaja v angleščino, ki jo odlično obvlada, mislim, da je tudi to dokončal – angleški izvirnik mi je dal v branje, debela mapa, nekaj čez tristo listov. Gospod ponoči udarja na pisalni stroj. Če greš tam mimo, sploh pa spomladi in poleti, lahko slišiš tleskanje stroja, starega, kaj vem, neka muzejska reč, ki mu jo je v red spravil nekdo, ki to še zna. Ne uporablja računalnika, čeprav ga obvlada. Pravi, da je to zanj prava pesem, stari stroj. Stanovalec nad

njim se je že pritožil, pa je gospod kar nadaljeval, ne vem, kako se bo to rešilo, dvakrat je že dobil nekakšno kazen, plačal je. Za denar ga najbrž ne skrbi, saj je bil edini otrok in oče je verjetno veliko nagrabil. Veš, včasih najame taksi in se da zapeljati na Bled. Pravi, da se tam ob jezeru sestavlja, včasih pa se da odpeljati v toplice in ga ni tudi po dva meseca. Govoril mi je o tem, da se je v toplicah zaljubil, da je našel svoji drugo Lorette, tako je bilo ime njegovi ženi, ki mu je že pred leti pobegnila, ker je pač samo živel, tako je on to razložil. Ti ne veš, s kakšnim žarom mi je to pripovedoval, o ljubezni v toplicah. Kupoval ji je rože, spremljal jo je v jedilnico, bil pri njej v sobi, se pustil masirati, šla sta na izlet, ampak zadnji dan je ponjo prišel mož ... Ja, starčevska ljubezenska tragika, se nasmehnem. Starčevska ali ne, mene je spominjala na Silvin odhod, nenadoma bruhne iz Bonisima. Pa ne že spet, pa ne ... Prekleta dobro vem, zakaj je Silva šla. Zakaj se je pa šel drugo puberteto, mestni frajer, v ponošenih cunjah, odet z melodijami, mladenske, popivanja, nočne odsotnosti, potem pa rože, vabilo na izlet, koncerti z drugimi glasbeniki, posojanje kitarskega znanja drugim v studiih, snemanja, potovanja, Silva pa s čipsom in daljincem doma, čakajoča na mesečni obrok semena, več jima ni zneslo, prej, ah prej ... In si je našla nekoga, ki je zmogel več, ki je bil duhovit, vnet za gledališče, za umetnost, kultiviran, izbrano oblečen, ločen, bogat, z veliko hišo, otroka odrasla, skoraj že, no. In je šla. Tista prekleta jesen, zavzdihne Bonisimo. Prej so bili listki na hladilniku, potem so bili mejli in kratka sporočila na mobilu, tisto juto pa, pridem domov in spet listek na hladilniku, si predstavljaš, kot na najinem začetku. Listek, se začudim. Morda sem ta košček zgodbe prezrl, pozabil. List, cel list, ja, prikima Bonisimo, list, pa prav na današnji

dan, 12. november 2013, ja, na današnji dan, čeprav je še noč. Andreja je že bila odseljena, pred petimi leti, ej ... Prišel sem od nekod, proti jutru seveda, zapili smo nek projekt, enemu mlademu bendu je uspelo podpisati pogodbo za nov CD, sodeloval sem pri kitarških vložkih, pri akustičnih niansah skladb, tri take smo posneli. In smo pili, malo tu, malo tam, malo tu, malo tam, pa ostaneš sam, zapoje Bonisimo. Čakaj, čakaj, ta melodija, ta pesem, poznam ja, pevka, poznam. No, listek, kaj je pisalo na listku, zdaj brezkompromisno zavrtam vanj. Ha, listek, glasno reče in se zaziblje. Saj ga najprej nisem niti opazil, vse drugo je kazalo na spremembo. V kopalnici ni bilo nje-ne kozmetike, na tleh je bil njen natrgan kopalni plašč, moj, zelen, je visel na obešalniku, brisače, velik kup je izginil, samo nekaj jih je ostalo. V spalnici, omara odprta, predali prazni, v kuhinji nepomita posoda, cigaretni ogorki, sled šminke na kozarcu, pivski vrčki, nekaj jih je bilo v koritu, skledica s čipsom, ostanki hrane na krožnikih, v hladilniku nekaj posušene salame, načeta majoneza, čebula, česen, na mizi luža, najbrž polita mineralna voda, prazne pločevinke od piva ... Šele potem, ko sem sem spet šel do hladilnika, vidim bel list, prilepljen na strani hladilnika. No, in kaj je pisalo, sem razdraženo radoveden. Pisalo, hja, težko zavzdihne Bonisimo. Pisalo je: Dragi Bonisimo, ta odločitev je v meni zorela že deset let. Toliko časa te prosim, da se umiri, da pridi nazaj k sebi in meni, ti pa ne in ne. Ne zamerim ti, da izživljaš svoj glasbeni in umetniški talent nasploh, zamerim pa ti, da si mene dobesedno odstavil. Nisem samo pristanišče, kamor prideš, kadar potrebuješ servisne storitve. Veš kolikokrat sem ti to že povedala, ti pa nič. Prosila sem te, da **nehaj** popivati, da greva skupaj v ambulanto, kjer ti bodo pomagali. Uničuješ

se, ne da bi pomislil name in na Andrejo, ki se ti je povsem odtujila. Takega te noče, ker nisi več tisti očka, tisti prijazni očka, ki si izmišlja pravljice, teh zdaj seveda ne potrebuje več, potrebuje pa tebe, in je vsak večer doma. Ne, tvoje noči so vse bolj namenjene dolgim plovbam v nič. Kdaj boš to sprevidel? Kljub vsemu me skrbi zate, da boš vedel. Ta korak sem naredila, ker preprosto ne morem več požirati solz. Gospod Janko me je vzel zares, ujameva se, najdena sva, če hočeš. Razumem, da boš najprej osupel, potem jezen, in pričakujem tudi kakšno neprijetno moško sceno, na to sem pripravljena. Naslova ti ne dam, mobilna telefonska je pa ista, vsaj to, vsaj toliko sem poštena. Kot vidiš, nisem porušila vseh mostov, ostala je samo ozka brv, po kateri boš le trezen zmogel. Andreja je vedela, da imam prijatelja, tebe pa to ni brigalo. Nikoli nisi vprašal, če me čez vikend ni bilo, kje sem bila, nikoli v zadnjih desetih letih, ker si ti pač bil s svojimi glasbeniki, pa četudi ste se drli v kakšni gostilni za malo denarja. Janko mi ponuja več pozornosti in spoštljivost, več zavetja, če hočeš. Kaj pa naj sama, kar naprej sama doma. Andreja je šla, ti odhajaš, jaz pa naj čakam, kdaj me bodo poklicali s policijske postaje ali pa iz Kliničnega centra. Ti ne moreš razumeti, koliko skrbi si mi povzročal, no, postala sem trda, imuna, vsa zbita od teh nočnih čakanj. In zdaj je tega konec, končno bom z nekom lahko zvečer v miru pogledala kakšen film, se pomenila, ti pa, kakor veš. Najino ljubezen si simbolično utopil v litrih refoška, ampak vedi, dobra plavalka je, ne bo kar tako potonila. Potrebujem čas in zavetje, da si opomorem od vseh teh ran. Če se boš kdaj sestavil, tega ne vem, lahko samo upam. Odhajam, dragi Bonisimo, odhajam, da bi se morda nekoč vrnila, a dvomim. Janko me razvaja. Ga bom že odvadila, saj veš, da tega ne maram. Nisem

pričakovala od tebe, da bi me oblačil v krzno in me vozil v drage restavracije, ne, dragi Bonisimo, ne. In globoko čutim tvojo umetnost, ki pa te hoče celega, žal. Ne zmorem več, samota bi me ubila. Nisem še toliko stara, da bi kar venela doma. Dragi Bonisimo, znajdi se, saj si bivši mornar. Tak vihar te ne bo uničil, prepričana sem. Srečno plovbo. Silva.

Tako. Sedel sem na stol, parkrat sem prebral napisano, da bi doumel, pa v tistem trenutku nisem. Šele popoldan, ko sem se povsem otreznil, sem doumel, kaj se mi je zgodilo. Najino stanovanje mi je postal neprijetna ovratnica. Vse ostalo veš, odselil sem se v najeto stanovanje, da ne bi v praznih nočeh slišal Silve, ki hodi in diha. Naslednje dni sem se izgubljal, zamujal sem v studio, nisem odgovarjal na telefonske klice, dvakrat so me iskali doma. Bežal sem, sam ne vem kam. Celo dol v Istro sem šel za nekaj dni in sem se zapijal z možakarji, bila je sezona pokušanja novega refoška, kleti, narezki; sveti Martin je že bil mimo, a pokušnja je še kar trajala. Seveda je bila z menoj tudi kitara, jasno. In sem se po nekaj takih dneh in nočeh znašel na pokopališču, še sam ne vem, kako. Mrzlo je bilo, treslo me je, ležal sem na nekem grobu, kitara pa poleg mene. Jasna noč je bila, križi, vonj cvetja, ker prvi november ni bil tako oddaljen. Prav pred nosom sem imel veneče rumene rože. Zaradi javne razsvetljave na vogalu pokopališča sem jih videl. Pokleknil sem in se zagledal v sliko na spomeniku. Tip mi je bil strašno podoben. Pa menda nisem umrl, sem se takrat vprašal. In letnica rojstva, na srečo ni bila moja, tudi leto smrti ne, ampak slika, prekleto mi je bil podoben. Ne vem, mogoče sem imel pijanske privide, kaj pa vem. Toliko še vem, da sem se nekomu upiral, da me zapelje domov, rekel sem, da grem peš, ker da hočem dihati domači zrak, da

hočem ujeti noč. Ne vem, koliko časa sem tam ležal, k sreči sem se zbudil, ker me je treslo ko psa. Saj tisti večer nismo pretirano pili, ker pa prejšnjo noč skorajda nisem spal, me je kar jemalo. Pot je šla mimo vaškega pokopališča in razsvetljene kapelice. In tudi tega ne vem, zakaj sem hotel na pokopališče, mogoče zato, da bi se pomenil z očetom in noničem. To še vem, da sem opletal med grobovi, spotaknil sem se in padel na tisti grob, potem, potem se mi je smejalo, res. Začel sem se krohotati, gledal sem križ in za njim debelo luno. Ta slika mi je ostala. Ko sem se nakrohotal, me je pa malo zmanjkalo, očitno. Ta moj jesenski plašč je bil ves usran od zemlje. Ti ne veš, kako sem šklepetal z zobmi od mraza. Komaj sem se pritresel domov. Moja uboga ostarela mama je vstala in me spraševala, če sem srečal smrt, da sem tak, no, tak, ves iz sebe, tresoč. Skuhala mi je čaj, si misliš, ob treh ponoči, domač čaj, z malo tropinovca, da sem se ogrel. Naslednji dan sem spal do večera, potem sem se pa vrnil v Ljubljano. Ah Bonisimo, alkohol in vse drugo. Prišel si v obdobje, ko so te stvari dokončno mimo. Misliš, da ne vem, kako je bilo potem, ko si prišel nazaj v Ljubljano, tak, v tem usranem plašču, ki je zdaj čist. Saj si bil res smešen. S starim fiatom si se privlekel pred blok, mačkast, žejen, nejevoljen, ker tudi trave nisi imel doma. Silva je pokadila tu in tam, ti pa, ti pa si se kar navadil, da si sedal na balkon in vlekel. Šel si gor, se slekel, stuširal, potem pa, ni trave, ni alkohola, nič ni. Tema se je plazila po stenah, strah te je bilo. Nenaden strah, da boš kar umrl. Srce ti je norelo, še nikoli prej te ni tako stisnilo. Panični napad rečejo temu, ti pa si rekel, da si se tepel z matildo. Pravzaprav te je prišla opomnit, da tako ne gre več naprej. Bledel si, se potil, si meril pulz, dihanje ti je nagajalo. Kar naprej si videval pokopališče in sliko na

nagrobniku. Zamišljal si si lastno sliko na domačem pokopališču. In pogreb, vsi prijatelji, glasba ... Kakšno uro si se tako mučil, potem pa si poklical taksi, da se zapelješ na urgenco. Srečo si imel, naletel si na razumno zdravnico, ki ti je natančno razložila, kakšen miks se ti je zgodil v glavi, alkohol, čustveni pretres, malo preveč travčkanja, malenkost čez je šlo vse skupaj in pognalo možgane v beg. Dala ti je injekcijo in ti svetovala, da naslednji dan kar prespiš, če bo šlo, potem pa k svojemu zdravniku, da naredita načrt za iskanje ravnovesja, najprej kemičnega, potem pa še duhovnega. Po injekciji si se počutil dobro, umirjeno. S taksijem si prišel domov, že v avtu bi najraje kar zakinkal. Odvlekel si se v posteljo in zaspal, končno. To je bila noč brez sanj. Zbudil si se šele pozno popoldan, ko se je delal mrak. Prvo, kar je bilo, si si potipal pulz, aha, si si rekel, umirjen sem. Vstal si, si pripravil čaj, malo medu, kos kruha. Ni ti šlo, na bruhanje ti je šlo. Potem si se le malo sestavil. Po osmi uri si šel na pico, lahko, z veliko pelatov, in naročil si si pol litra mineralne vode in dva deci jabolčnega soka, kar je zelo začudilo natararja, kajti tam si bil stalen gost, vsaj dvakrat na teden si prihajal na pico in zraven spil obvezne tri vrčke piva. Nasičen in sproščen si začel dojemati, kaj se ti je zgodilo, pijanska turneja v Istri, močna trava vmes – nikoli nisi pretiraval z njo, a so te neki mulci prepričali, da poskusiš mega raketo, tako so rekli tistemu zvitku. Kadili so kar v neki avtobusni čakalnici, ki so jo vso popisali in porisali – dajali so si duška. Ustavil si tam, ker si pač moral odtočiti, ko si blodil od znanca do znanca po tistih vaseh. Eden od mulcev te je prepoznal in te povabil. Ja, potem je bil festival v glavi. Misлил si, da se lahko pogovarjaš s hrastom, pod katerim si scal. Ej, takrat si bil pa res zadet. Morda kot takrat na ladji, ko ti je Bruno prinesel

eno novo reč, eno mešanico tobaka, trave in še en drobir, menda neke posušene gobice, nekaj takega. Bruno, kako si se pa zdaj spomnil nanj? se Bonisimo začudi in polagoma stopa po ulici, kjer luči nabadajo trebuh megle, ta čas se je že pošteno zgostila in se ulegla na Ljubljano. Pač, spomnil sem se, sem krotko brezbrizen. Bruno, Bruno, ja, ja. Bruno s Krasa, bivši menih, že pri štiridesetih, izkušen pomorec, radiotelegrafist in pomočnik kuharja, no včasih je tudi skuhal kaj, sploh pa njegovi špageti z morskimi sadeži, ej. Še dobro, da sva jedla golaž. Še zdaj se mi cedijo sline, če pomislim na njegove mojstrovine. In pred dnevi me je obiskal, zdaj je že gospod v penziji, kupil si je garsonjero nekje v Šiški, sicer pa kar naprej čepi po lokalih, pa ne pije več, le ..., ja, družbo išče. Bruno, ta, ta, filozof. In da bo farsa popolna, je tako naneslo, da se nama je pridružil Andre, to je zdaj mešanica, to. Bruno ga obiskuje in potem, tako domnevam, celo noč debatirata o Bogu, o teoloških zadevah. Bruno, zanimiva zgodba, jo poznaš? Mislim v celoti, se Bonisimo razbremenjuje. Samo deloma, nisem navezal stikov z njegovim krtom, zato je ne morem poznati, priznam. No, Bruno je že mlad imel probleme z vero. Najprej so ga silili k verouku, peš je moral v sosednjo vas, potem birma, jasno, obhajilo in krst je tudi imel. Končal je Srednjo versko šolo v semenišču v Vipavi, vpisal se je na teologijo, tam pa se je zalomilo. Sprejet je bil v samostan nekje na Hrvaškem, joj, pozabil sem, blizu Reke, ne vem, pozabil sem. Zdaj to ni pomembno. Ker je bil tako blizu morja in je lahko gledal ladje, se je neke noči odločil in pobegnil, dobesedno je pobegnil. Že prej si je kupil nekaj oblek, ki jih je spravil pri mladenki na Reki, s katero se je občasno dobival, si misliš, menih se je dobival z mladenko, ki je bila sila verna, a se je zaljubila v tega razgledanca in

pohotneža. Pa mislim, da ga je ta novi dvom prignal na prvo ladjo, na neko portugalsko ladjo, ki je takrat bila na Reki in so iskali nove moči. Dobil je stik z nekom, ki je imel pregled nad možnostmi, da prideš na tujo ladjo. In tisti mu je pomagal urediti papirje. Menihi so dali na milico poizvedbo, jasno, a se milica ni kaj dosti brigala za tovrstne incidente, saj veš, takrat kler ni bil v milosti pri oblasteh. No, in tako je po kakšnem letu na portugalski ladji, kjer se je hitro izučil za radijskega mojstra, komunikacije in to, po malem je to že prej počel, že med študijem, radioamater in to, prešel na drugo ladjo, pa na drugo. Leta so se nabrala pa se je znašel na naši. Dobro se ga spomnim, kako je prišel tisti popoldan. V Kopru se je vkrcal, z veliko zeleno potovalko, z ogromnim nahrbtnikom kričeče rdeče barve, takim, ki ga imajo himalajci, pa še eno manjšo torbo je imel, pobrito glavo, preprosto srajco, zguljene kavbojke in ponošene adidaske. Posadki se je predstavil kot pomočnik kuharja in radiotelegrafist, vse hkrati. No, jeziki so mu šli, spreten je bil. Močan pa tudi, žilav. Poprijel je, kjer je bilo treba. Ko pa je imel filozofske napade, je bil čuden. Malo je bil vdan eksperimentiranju s substancami. Trdil je, da je Bog zakodiral resnico v te substance in da jo bo počasi odkril. No, ne vem, znal je stvari zadovoljivo nadzirati, ne bi pa rekel, da mu to ni pustilo posledic. Včasih je imel napade spontanega govorjenja, včasih pa je bil nem tudi po več dni. Žal, tako to je, če iščeš Boga preko kemije. Seznanjal se je z vsemi možnimi substancami, vlačil je literaturo o tem. Trdil je, da če bi še enkrat imel možnost, bi študiral farmacijo, da bi iskal snov za sintezo misli, tako je temu rekel, ja. In da je zapustil teologijo, je bila kriva Ivana, mlada Hrvatica, ki je v Ljubljani študirala farmacijo, menda doma prav iz kraja, kjer je bil samostan.

Spoznala sta se na nekem srečanju študentov, klepetala sta celo noč o latinščini, o starih načinih zdravljenja in potem, proti jutru, ko je črno vino naredilo svoje, sta se pač ljubi-la, presunljivo in strastno. Ivana ga je še večkrat obiskala, čakala ga je, mu pomagala pri italijanščini, hodila sta na sprehode, se imela mladostno dobro. In potem je prišel novoletni žur, kjer pa se je zgodil preobrat. Ivana se je poljubljala z nekom drugim, žur pač. In to je Bruno videl. Morda se je prav zato odločil, da pusti vse skupaj in gre v samostan. Dolgo si je prizadeval, da je prišel v tisti samo-stan. Menda mu je pomagal daljni sorodnik, ki je tam bil menih, že v letih. Kakorkoli, Bruno je šel v samostan. A je potem Ivano še kdaj srečal, če je že bil v njenem kraju? vprašam. Ja, ja, jo je, prikima Bonissimo in se ustavi. Zavi-jeva čez most na drugo stran. Le malo prometa je na jugu na Dolenjski cesti. Tišina se meša z meglo. Tu in tam je slišati kakšen smeh, korake, zvonec kolesa, nekdo kašlja pred nama. Neko nedeljo, ko je pomagal pri maši v lokalni cerkvi, jo je zagledal. Sedela je v klopeh, najbrž s svojo mamó. Njeni dolgi črni lasje so ji še naprej lepo oblivali čist, spotegnjen obraz, poln svetlobe nemira. Skoraj je iz-pustil knjigo, iz katere bi moral brati. Župnik ga je dvakrat opomnil, naj začne. Ni mu šlo najbolje, zatikalo se mu je. Po maši je hitel ven, da jo je prestregel. Ivana se je tresla, kar ni vedela, kaj naj mu reče. Povedala mu je, da so zdaj zimske počitnice, da je doma, da lahko gresta na kavo, pa je vse odklonil. Ni mogla dojeti, da ni razumel, da je ona svobodna, da si lahko izbira ljubimce, da je to pač v njeni krvi, da ne misli imeti družine, da pa Boga ne žali s tem, saj ima namen pomagati ljudem kot lekarnarica. Kakšne pol ure sta tam govorila, ljudje so se razšli, mama je odšla. Ivana ni čutila greha, Bruno, pa ... In mu je dopovedala,

da je bila pač novoletna zabava, da je mislila, da njemu ni dovoljeno, da bi imel resno zvezo, da mu je pravzaprav naredila uslugo, da je okusil žensko, preden bi za zmeraj imel prepoved, da jih ima. In to ga je žalostilo, ker je v sebi nosil ljubezen, prekvašeno z verskim dvomom, ampak je bila ljubezen. V njej je videl utelešeno Marijo. Kolikokrat je ponoči vstajal in gledal njeno fotografijo in jo primerjal z obličjem Marije. Nagib glave, lepe poteze. Marija, Marija ... Začudena je bila, kako je prišel v njihov znameniti samostan. Ni ji hotel povedati, rekel ji je, da Bog ureja stvari po svoji logiki, katere ljudje ne razumemo. Ivana se ni več vrnila domov. Našla si je nekega možakarja, ki jo je odpeljal v Belgijo in se je tam zaposlila v farmacevtski tovarni – to je zvedel od njene sestre, ki je ostala doma in je delala v vaški gostilni. In tudi sestro je spoznal povsem naključno. Pomagala je pri postavljanju jaslic, menihi pa tudi. Beseda je dala besedo in Dubravka je govorila o svoji sestri v Belgiji, da je za božič ne bo domov. In tako je šlo naprej. Bruno je kmalu potem odšel, tisto poletje. Taka je bila njegova zgodba, vidiš, zaključni Bonisimo. Celi romani, rečem in zakašljam. Megla mi ne ustreza, ta vlaga, ta sluz. Čas sprememb. Vidiš, nočeš slišati, kaj se je zgodilo s teboj, zato mi trosiš te zgodbe v tej noči, ko čakaš na hčerko, ki bo priletela iz Kanade. No, ne direktno iz Kanade, kam že najprej? ga vprašam. Kam? V Rim, od tam pa ima zvezo za Ljubljano. Kaj mi hočeš spet očitati? me Bonisimo nestrpno nagovori. Kaj, kaj, nič. Ko si tisti večer takole tuhtal, kako naprej, si se odločil, zdaj pa nič več pitja, le še malo trave, malo, tu in tam. K svoji zdravnici nisi šel, nisi nesel tistega pisanja z urgence, ki se ti je valjalo po žepu usnjene jakne. In na dolgem sprehodu si še enkrat vzel list papirja, da bi razumno prebral, kaj je tam pisalo, razumel si samo to, da

si imel močno povečan krvni tlak, da si imel povečano frekvenco srca, tahikardijo, da si bil v dehidraciji, da ... Zmečkal si papir in ga prav tu blizu vrgel v Ljubljano. Nasmehnil si se in si zapel - sve je bacila niz reku ... Naslednje dni si znance navajal na svojo treznost. Za tako držo ti pa res moram čestitati, evo, res. Bravo Bonisimo. Zdaj si na poti do svetlobe. Ja, ja, se Bonisimo kremži. Ti, ta megla, a greva nazaj domov, mene malo mrazi. Bova šla ja, še do Prešerna stopiva, da z njim rečeva kakšno moško, potem pa domov, prav. No prav, se strinja Bonisimo. Vidiš, ko si nesel plašč v čistilnico, si rekel, da si prinesel svojo preteklost, da jo očistijo. Uslužbenka te ni razumela, ti pa si najbrž dobesedno mislil tako, kaj? nekoliko pikljivo rečem in pospešim hojo proti Francetu. Veš, razmišljam, da sem bil lep čas na neki neznani ladji, ki je plula po oceanu refoška, res. Nisem hotel priznati Silvi, da je ona videla, kam plujem, jaz sem trmasto krmaril v svojo smer, zato sva ostala jaz morje, ona obala. Ne, ne, ne bo prava metafora, ona je zemlja, trdna in močna, jaz sem samo veter, ki obiskuje koticke zemlje, tako bo. No, ah ... zavzdihne. Kaj je zdaj, mar ti ni prav, da se odpiraš kot ribja konzerva, ti ni prav? Stari, dobro je to, da se izpljuvaš, da zmečeš iz sebe stvari, ki so se utelešeno obesile v tvoj razum in te vlečejo v neizbežno razpadlost. Ne bodi črno čemer, bodi veselo žalosten. Saj razmem, da te je razbičalo, ko je Silva šla, razmem. Pa si si kdaj priznal, da si jo imel samo za matično luko in nič več. Kaj pa vse ostale, a? Poglejva drugače. Ti si Silva, sedi doma, gledaš televizijo in čakaš, čakaš, mesec, dva, leta ... Ne, ne stari, ni šlo, res ne. Ljubez, z njo si opravičeval poimenovanja noči, ko si se znašel na dnu. Imel si jo rad, ker si jo imel, zdaj, ko je nimaš, se ti fizi tudi ta pristen občutek. Vse naključnice, vzele so te, da

bi si dokazale, da si ujemljiv. Nikoli nisi niti poskušal tega razumeti, ampak si se dajal, da bi dobil nekaj sočutnih ustnic na slabo obritem licu. Ljubezen, to je prežvečen pojem, vem. Poješ o njej, izpoveš jo, romantično potuješ skozi meglene občutke, da si kar naprej zaželen. Ne gre, ne gre stari moj, tako ne gre. Orel in orlica sta celo življenje skupaj, ti pa sanjaš, da bi bil melodični orel. Nikoli več ne boš okusil marmelade prave ljubezni, tako to je. Leta so se nama nanizala, lepa ogrlica je to, zelo lepa, veliko biserov je gor, ki se svetijo skozi tuje poglede. Ne jezi se, če ti zdaj pridigam, kakor da sem se prelevil v Bruna. Prišel sem, da te dvignem, da te prepričam v smisel, v katerem si najbolj ti, in to so tvoje pesmi, zapete na najboljši možni način, ki ga premore tvoja duša. Sanjaš radost med novimi stegni, saj ne rečem, še zmoreš sejati, a ne več tako žlahtno kot pred leti. Biološko je to povsem razumljivo, saj se sokovi umikajo in se duša napaja iz vesoljne energije, kamor bomo potopljeni, ko nas ne bo, pravzaprav bomo, a ne tu. Gitika, včasih ji rečeva kar Gitka, pa naj bo od zadaj naprej samo Gitka, te je ovila v tisto melanholično sladko pričakovanje, da bi skozi prizmo njenega zrenja nate z oboževalskimi orodji v njej zasijal ogenj poželenja, ki je samo simbolno naravnan v ploditev, v zlitje občudovanja in spodobnosti. Nisem je še videl in si jo težko predstavljam. Mislim pa, da je tvoj razum izklesal novo podobo za utelešenje hrepenenj. Če bi bila zdaj v Ljubljani, bi se ji najavila na nočni čaj, midva, čajeljubca po novem, kaj? se zasmem v noč. Mlad par, ki se zalizuje ob svetilki, se zdrzne, fant naju preplašeno pogleda, pa ga dekle takoj zaklene v nov zalizek. Nocoj pa nakladaš, dragi moj krt, nakladaš, da kar boli, mi očita Bonissimo. Nakladam, razvozlavam, stari, razvozlavam, ker si se res zavozljal, kar strokovno si se, saj

si bil mornar. Koliko zgodb še imava, da jih odgrneva, pa ne vem, če bo čas, ker se bo ta noč razblinila skupaj z meglo, potem pa bog vedi, kdaj me boš spet poklical, kdaj bom spet v tem labirintu. Veš, včasih sanjam, da sem se za stalno preselil v Ljubljano. Ampak potem bi moral postati mestna podgana, tega si pa za zdaj ne želim, res ne. Čeprav, podgane so zelo pametne in so v mestih zares doma, obvladujejo ga. Nocoj je v tebi sladka omama pričakovanja hčerke, zato čistiš ponorelosti v sebi. O, glej, France nama je pomahal. Mu ne boš odzdravil, daj no. Saj ti ni konkurenca, tudi ti njemu ne. Priznam, France me je ganil, me še, ampak moj pesnik je še vedno Kosovel, ki je tako zgodaj prišel v naše območje. O njem bi ti lahko veliko povedal, ker se velikokrat srečava in se pogovarjava. Njegova duša je lebdeči pramen sonca med skalami in borovci, France pa je možat, ljubitelj nedoraslic, mladenk, ki zacvetevajo, mladih žensk, ob katerih si je polnil vzdihljaje. Kaj je France, ti ni prav, da tako govorim o tebi. Vidim, odkimuješ. No, saj nisem rekel ničesar nepoštenega in nečastnega. Sam si mi neko noč priznal, da si se velikokrat opijanil z vonjem mlade kože, da bi vase vsrkal neko neminljivost, da bi morebiti začutil ponovno rast, ampak takratna medicina te ni odtrgala iz nezadržne pogube, danes te bi. In si mi rekel, da je vonj mlade kože parfum, ki ti zmeša možgane. Govorila sva o pomenu vonja za možgane, tako razpravo sva imela neko noč. Zato, da si vedno malo ovehaval vino, preden si ga zvrnil. In poglej si zdaj tega klavrnika, ki vleče svoj torzo skozi meglo. Poje, poje na drugačen način kot ti, vendar je zven njegove duše uglasen na ta čas, tvoj pa je bil na takratni. Včasih si te predstavljam, da si sodoben odvetnik, z urejenim življenjem, z vedno novo ljubico, z vilo, z maserkami, pesmi pa ... Ne vem, če bi

potem imele tako moč. Porojene so bile iz stiske, ker si ihtel za ta narod, stisnjen pod Karavanke, do panonske ravnice in do morja. Nosil si ga v svojih frekvencah, dal si mu dušo, on pa tebi ta spomenik. In zdaj tam zgoraj gledaš maso tujcev, ki sploh ne ve, da si bil veličasten v jokih naroda, da si bil klican, ko so temni oblaki legali nad ta narod in so strele zla lomile stoletne smreke ponosa, ti pa si neomajno stal in videval, da je v nas smaragd, ki ga bo treba očistiti nepravde blatnine, da bo zmoglo sonce bodočnosti prižgati vsa naša srca. Tale tukaj nocoj vzdihuje, ker mu je baba ušla, hkrati pa sanja že drugo. Ne ve, v katere škornje bi stopil, da bi pohodil črve svoje nečimrnosti. Povej mu France, da je ljubezen vedno samo v glavi, najprej tam, potem, ko poseli srce, se srce vedno prav odloči. Dokler se samo glava, delamo neumnosti. Prikimal si, torej imam prav. In nocoj se je odrekel tišini, govori in govori, kar je prav, kajne France. Vidiš, ti kot pravnik, si moral biti dober poslušalec, in si tudi bil. Razumel si stisko ljudi, medtem ko je Bonisimo raje slišan, tak je pač. Pesnik, kitarist, boem v vetru norega časa, kjer se ljudje radi nažirajo drug drugega. Kaj si rekel France? Aha, slišim, poslušam te: Mi ljubo je, da ta narod ima državne pravice, da šel je skozi mrak zgodovine, a težko mi um dojemam, da vzdihli prazni v megli obvisijo, vseh tistih, pozabljenih v noči kot je ta, ko se maže ena sama pašteta na kruh za celo družino in bodo vrste pred Karitasom, čez cesto pa mlad gospod naroča tretjo rundo viskija, ker je zapravil podjetje, ga prodal, prevaral je ljudi, sebe. Težko mi je za kravatarje, ki trobijo in trobijo, laži prodajajo, pošteno žro, si duše v kurbiščih perejo, narod moj, pa o, zaspal v trgovskih centrih je, kjer blišč se ponudi mu in na stotine stvari, a s sabo nosi vse skrbi. Prjatla, nocoj sem heroj solz in zvon vesti, naj vaju

pot pelje v lepe dni, ki so na vajinih poljanah. O Bonisimo, ki te je veter z juga zgnel v poeta, naj se ti solze ne obešajo na sivino obraza, raje spusti smeh med vinograde očetne, raje poj o ljubezni, ki zbliža duše mrzle ... Lepo si to povedal France, šepne Bonisimo in sklene roki, kakor da se pripravlja k nočni molitvi. Meni se je malo odpulilo, izgubil sem pot v megli, a tvoj svetilnik mi jo vedno osveti. Tvoji verzi, France, v srednji šoli sem jih velikokrat recital, in ne zameri, nekaj sem jih spravil v melodijo, saj ti jezik poje. Pa so mi rekli, da se norčujem iz tebe. Celo v italijanščini sem te prikrojil, saj mi ne zamereš tega, kaj? Seveda ne, saj si ti poznal laške pesmi, kajne? Prikimuješ, to je dobro. Dragi France, v tebi so sintezne moči tega naroda, a kaj, ko smo tako obupno premešani, v Prekmurju so med nami Madžari, v Istri vsaj trije narodi, v Ljubljani, vseh sorte nas je, eni lomijo obupno slovenšno našo. Kaj smo potem France? Vem, zapel boš, da sonce sije nam vsem enako, kar bratov nas je sloveče matere ... O očetih pa nič. Ta kult mater, ej! In še Cankar manjka. Letos je njegovo leto, si slišal. No, no, pustiva to. Nocoj sem odprl škure in povabil tega krta, dopustil sem mu, da vrta po meni, pa mi je neprijetno. Sam veš, kako je, ko se ti vrvi trgajo in ti ladjo vleče na odprto, kjer ne veš, kaj te čaka. Včasih se sam sebi zazdim, da sem stara jadrnica, ki so ji polomili jambore, jadra so preperela, in vrvi, komaj še vzdržijo privez v tem mestu. Zaupal ti bom France, odšel bom med vinograde očetne in sejal milost melodij, če drugemu ne, pa osličku in trti, pa še polno skledo fig bom imel. Mlad nasad fig je dol, pa pridi kdaj mimo France. Tudi suhe bodo, in lahko jih boš imel polne žepe in jih razdajal na trgu. Vem, vem, kisló se nasmehneš, ko vidiš, koliko je tistih, ki imajo fige v žepu, saj veš, kaj mislim. No,

vidiš, da se razumeva. Konji noči bodo poteptali pšenico starih upanj. Ni me sram priznati, da sem spoznal panonsko dekle, ki me je s pogledom spremenilo v črn marmor moje skorajšnje starosti. Ti si pisal o poslavljajoči se mladosti ... Čutil si, da zoriš v nekaj višjega, nedojemljivega. Veš, ko sva bila poleti z Gitko, pa naj bo Gitka, na tvojem domu, se je čudila, da je tam tudi kavni mlinček. Ti mladi ljudje, tako pomanjkljivo so obveščeni, toliko vsega še ne vedo. Saj veš, zdaj se zanašajo samo na računalnike, odtipkaš in zveš. Posedela sva za mizo, ki je bila pregrnjena z belim prtom, zelena jabolka so bila v košari. Za trenutek se mi je zazdelo, da sediš za pečjo in se smehljaš. Razumel sem tvoje domotožje, pa razumi tudi ti moje. Res me je prijelo, da bi šel nazaj dol v Istro. Zazdeva se mi, da se bom tam umiril. Gitka, ni se mogla sprijazniti, pa čeprav je nekoliko tudi etnološko izobrazena, da so včasih ljudje tako skromno živeli. No, pri vas ste živeli še kar spodobno, bile so še revnejše koče, ampak duh časa, duh časa, tega pa ni več. Saj veš, v zadnji sobici, tudi tam so že računalniki, no eden je ... Svet je v žicah, žice so v ljudeh, kovina v srcih, kovinsko jim pojejo. Prišel boš kdaj dol, kajne? Prikimuješ, prav. Ne sekiraj se, če pod teboj pojejo vse sorte muzikanti, eni so iskreni, spet drugi tudi ne, samo za denar jim gre, muzikalični fehtarji, si mi rekel eno noč, muzikalni fehtarji, tako da jim ti rečeš. Pa imaš kar prav. Misliš, da jaz ne bi nabral nekaj denarja, če bi se postavil sem in pel, ko se tod mimo vali reka fribcev. O ja, bi. Pa nočem, moja duša ni konfekcijska duša. France, bodi mi lepo, greva s krtom domov, kjer bom pristavil še za en čaj, ker mi je ta megla zlezla v kosti. O, se je razgovoril Bonisimo, pomislil. France pomaha in se bronasto nasmehne, dekle pod njim kihne, mar bi tudi ona skodelico čaja? Greva,

zdaj sva res že premražena. Malo se mi že sanjajo moji rovi, ki so topli in varni. In z jutrom bom že tam, do takrat je še nekaj ur. Ti, se ti ne zdi, da je France vsako leto bolj čemerren. A opazuješ njegove poteze, a ga gledaš prav? me vpraša Bonisimo. Vidiš tisto, kar hočeš, mu rečem in drgetavo malo hitreje stopim. Hlad je našel pot do moje nežne rožnate kože, sicer bogato prekrite z dlačjem. Bonisimo nenadoma obstane. Iz megle se lušči ženska postava, sama ob dveh ponoči, v tem delu. Kakšna postava, megla jo skriva, a se da videti eleganco. Koraki odmevajo, gre proti nama. Bonisimo mi položi roko na prsi in reče: Miruj, usoda nama gre naproti. Zadrživa dih in čakava, da se ženska izlušči iz megle, da zasije pod lučjo na vogalu. Ampak bližje kot je, bolj izginja v megli. Kaj je zdaj to, kaj se dogaja? Zvok tleskljivih korakov se podvojeno odbija od stavb, ženska pa izginja. Silva je, Silva je, Bonisimo dahne. Poznam njen ritem, vonjam jo. Silva se mi vrača. Kaj pa, če je Gitka, morda te je iskala, morda je predčasno prišla od doma. Četrtek je že danes, četrtek, stari, zašepetam. No, poglej, zdaj sta pa dve, a tudi ti vidiš dve silhueti, je ves preplašen. Pa res, glej no, ampak je samo zvok, teles pa nikjer, štirje ubrani koraki v ritmu metronoma. In nenadoma se postavi ločita, vsaka odtleska v drugo smer. Spet je tišina, za trenutek presekana z nekim smehom. Kdo hudiča se nama zdaj smeji. Greva domov, greva, zadosti je, sem naveličan vsega. Razdvojen si in zmešan od ljubezenskih prizadevanj. Tak si kot tisti tip, ki je v Tuniziji videl tako popolno telo, da ga je hotel vklesati v kamen. Te zgodbe ti še nisem povedal. In ker vem, da ne boš zaspal, ti jo bom pač povedal, seveda, če bo padla še ena skodelica čaja, tokrat gruzinskega, zelenega. Sva zmenjena? Ti koraki, madona no ... Prav, prav, greva v varen dom, greva.

Čaj, praviš, gruzinski, originalen, ja, ja, bo, bo. Si zdaj pripravljen na zgodbo o kiparju? mu rečem, ko sva posrkala trpek čaj, za moj okus preveč trpek. Zgodba, le glej, da bo taka, da me ne bo uspavala, saj veš, hočem doživeti rojstvo jutra, ki mi bo darovalo dan, ko pride hčerka. Čakaj, preverim vreme na prenosniku - aha, megla se bo razkadila, potegnil bo severnik. O, elektronska pošta – Bruno me vabi na brodet, opoldan. Ja no, to bom sprejel, seveda bom. Pa, aja, enemu sem obljubil sodelovanje pri glasbenem projektu, oh ... In še eden, kaj? Ne, ne, preklete gnide reklamarske. Kako hudiča so dobili moj naslov. Bom že uredil, da se ne bodo več slinili. Ti si srečen, ne uporabljaš teh novosti, samo si in lebdiš v zgodbah. Ojoj, pa še eno sporočilo. O. Silva! Kaj? Da ji je ... Ne, ne, skupna večerja v soboto, skupna ... Kdo, jaz, Andreja, ona, njen, ne, ne ... Nočem gledati svojega tekmeca. Pa kaj se je vsem zmešalo, a si videl ti to?! Silva mi pošlje mejl, pa piše, da me na telefon ni mogla dobiti, da najbrž tudi SMS sporočil ne berem. Saj jih res ne, zdaj sem ves v snemanju in telefon puščam doma. Zato me tudi Bruno ni mogel dobiti. Skupna večerja, Andreja je predlagala – dvomim. Se bom že pomenil z njo, saj jo grem iskat na letališče. A vidiš, ti moj dragi krt, kako manipulirajo z mano. In če bi povabil Gitko, a? me Bonisimo vpraša ves razdražen. Si nor, ne mešaj stvari, dokler ne veš, kakšen je realen načrt večerje. Mogoče je pa hčerka le hotela, da se dobite skupaj kot družina, mogoče. Ne morem vedeti, ker se v hčerko še nisem naselil, oziroma nisem se še telepatško povezal z njenim krtom. Pa bi se lahko, samo zato moram v njivo, da dobim stik. Veš, zemlja ima ogromno silikatov, ti pa so sposobni zadržati informacije, zato pridem hitro do njih. Zdaj mi je tukaj prav udobno, pijem močan čaj in te gledam, kako se lomiš v

dvomljivca. Zdi se mi, da v tebi poka suh les trt, prav tak zvok prihaja iz tebe, prav tak. Silva, misliš, da njej ni do srečanja s svojo hčerko, a? Materinska ljubezen je drugač- na kot očetova, to oba dobro veva. Ti bi pa zdaj bil rad posestnik tega otroka, samo ti bi si trepljal zbegano dušo z njeno lepoto, z njenim pripoznanjem. Je že res, da sta bila zelo navezana, a si se je na nek način odrekal, ko te je naj- bolj potrebovala. Ne bova pogrevala teh zgodb, kako je za- pisala v dnevnik, da je oči odšel v noči, da se skriva za di- mom, da je postal noč. Da boš vedel, koščki njenih dnev- nikov so me dosegli, ker jih je hodila pisat pod samotno vrbo; s kolesom je prihajala v tistem poletju, po maturi, in pisala. Ni bila več devica, tudi to vem. Prvi fant, drugi, tretji, peti ... Dokler ni šla na univerzo in potem glasba in glasba, najprej Salzburg, potem **Ottava**. Našla je travnik za vse svoje metulje. Kaj se zdaj čudiš, da te je dregnila Silva, skupaj jo imata, vidva sta jo ustvarila, in obema je pobeg- nila. Obema je pustila pelin v ustih in senco na poti. Prestrašilo jo je dejstvo, da sta si zgradila tako odtujenost v vajini bližini. Premogla sta veliko molka in občasna kri- čanja, ki so razbila skupno zrcalo, v katerem bi se radi vi- deli vsi trije. Zdaj je, kar je. Zrcalo je razbito, ostal je samo lep rezljan okvir, v katerega se lahko postavite. Ji boš že to noč odgovoril? ga zadržano vprašam. Mislim, hja ... Kaj pa naj, čakaj, reče in skrivi prste nad tipkovnico. Zdaj so podobni orlovim krempljem. In tudi sicer se spreminja v orla, ki hoče zgrabiti kačo nemira. Čisti sproti, dragi Boni- simo, sproti čisti. Jaz moram rove čistiti, da mi jih ne zasuje. Počisti jih še ti. No, naj napišem ... prav. Piše: *Silva, po dolgem molku si me ujela v noči, ko pijem gruzinski čaj. Včasih sva ga pila skupaj, se spomniš. Predlagaš skupno ve- čerjo. Ni mi povsem jasno, kdo naj bi bil v tej skupnosti.*

*Prideš sama ali tudi tisti tvoj, no, tvoj pač. Kot veš, o tem sem ti pisal, zdaj abstiniiram in bo večerja pač z mineralno vodo in jabolčnim sokom, vi pa lahko nazdravljate, me ne moti. Torej kako, kdo pride? Še nekaj ur, dolgih ur, pa grem na Brnik po najino Andrejo. Nocoj ne spim, čakam, drhtim. V njej je veliko tebe. Lep pozdrav, Bonissimo. Stisne gumb za pošiljanje in se nasloni nazaj. Tako, privolil sem, mi pojasni. Prav je tako. Ne zganjaj tujstva, ker si še vedno malo doma tudi v njej. Predolgo sta bila skupaj, da bi si bila resnična tujca. Ti, imaš kaj sladkega v hiši, meni se zdaj je sladko, ga vprašam. Sladkega, ha. Ja: med, marmelada, keksi, čokolada – izbiraj! Med, ne, kruh, marmelada, čakaj. Ja, pa bi med, no pa naj bo med. Boš tudi ti, umirja. Bom, žlico medu bom. Vstane in prinese steklen vrč medu, lep vrč, narisana ima čebelice, ki plešejo okrog medvedje glave. Pohvali se, da ga je kupil pri znanem čebelarju, da mu v takih nočeh res koristi. Da zdaj, po novem, poleg trave pred koncerti vzame tudi dve žlici medu in da mu to zelo pomaga. In potem droben zvonček – opa, sporočilo. Tudi Silva ne spi. Piše, odpisala je, je ves nezadržno raznesen. Prebere: *Bonissimo, vem, da se spreminjaš, sledim ti. Vem, da ne piješ več, že dve leti. Misliš, da nič ne vem, kaj se s tabo dogaja. In Gitko pozdravi, ne vidim tekmice v njej, saj je prijetna mlada dama, ki ima ambicije in ji lahko veliko daš. O vsem me obvešča Anđa, natakaraica v najinem lokalčku. Misliš, da ne grem tja na dobro kavo, na obrok spominov? Njej si se tolikokrat že izpovedal, pa mi je zaupala. Vidiš, svet je prekleto majhen. Vesela bom, če se bomo v soboto res dobili. Danes je že četrtek, zjutraj moram v šolo, saj veš, še vedno delam. Ne, ne, sama bom prišla, upam, da tudi ti ne boš delal prevelikih scen in boš prišel sam. Sicer pa imam novo telefonsko, tule je ... Preložila sem si nujne številke,**

med njimi je tudi tvoja, toliko. Se slišiva, ko bosta z Andrejo na Brniku. LP Silva. Baba vse ve, se Bonisimo grozavi, vse ve. Anđa, ta, ta ... psihiatrinja za šankom. Ej, moj krt, ta, ta te vidi v dušo. Njene zelene oči so strupen rentgen, ti povem. Pa sva res hodila s Silvo včasih tja, še tortice imajo ... Anđa pa še kar dela, bolj skrbi, da stvar teče, njen brat je lastnik. Si videl zdaj, si. Babji vohunski čvek, pa sem mislil, da ... Saj sem ji res vse tvezil, da je šla, da sem si sam kriv, da ... In veš, kaj mi je rekla vidovita Anđa? Rekla je takole: Pa Bonisimo, muzičar si, duša ti je orao, i kad orao preljeti krajino svog snova, umoran sje dne na krov svoje kuče, u kojoj će opet nači ono šta je uzalud tražio. (Bonisimo, glasbenik si, tvoja duša je orel. In kadar orel preleti pokrajino sanj, truden sede na streho doma, kjer spet najde tisto, kar je zaman iskal). Ja, ja, nove stvari, nove, zavzdihne Bonisimo. Živčno gre do okna in ga odpre. Moker hlad je zunaj, ob luči se vidi, da se je megla že začela premikati. Odkušlja se. Vem, kaj ga muči, presunjen je, da ga je Silva takorekoč vseskozi zasledovala. Na nek način je hotela, da bi se spet boril zanjo, on pa ... Zdajle razmišlja, da bi si prižgal še en dimček, samo malo. Ne bom mu pustil, da ne pade v drugo razvado, ne. Obrne se in že sega v usnjen mošnjiček. Ne, ne, Bonisimo, nič trave, nič. Noč bo minila tudi brez spojine smeha, tudi brez tega. Navadi možgane, da so srečni sami s seboj. Vse se ti bo sestavilo v lepoto, le verjemi. Pusti mošnjiček, sedi, pusti vžigalnik, pusti! Pa če bi, mislim, samo nekaj kratkih nočnih dimčkov, samo malo? je vztrajen. Ne in ne. Sedi. A nisva rekla, da bova to noč odprta za zgodbe, tako sva rekla. Zato zdaj lepo sedi in me poslušaj. Zgodbo, ja. Tale moja je taka, da, se brani. Ne, rekel sem ne, pusti travo za druge dni. Čaj sva spila, med nama dobro dene, zdaj pa zgodba. Čakaj, še en mejl, tega

nisem še prebral, mi odvrta pozornost. Kaj spet? sem raveden. Bruno, sporoča mi, da je med zapiski naletel na fantastično zgodbo iz leta 1965, oh ... Pripel jo je. Hočeš, da ti jo preberem? Kaj zdaj, katero bova najprej, tisto, ki ti jo pošilja Bruno ali to o kamnoseku? Ne vem no, ti povej, postaja razdražljiv. Mislim, da je tale, o kamnoseku, malo dolga, nekaj časa nam bo vzela. Po njej pa lahko prebereš. Zdaj si preveč razburjen, slabo bi bral, poznam te. Boš poslušal? Ja no, če vztrajaš, se Bonisimo nakremži. Vidim ga, Silvino sporočilo ga je predrugačilo, drhti; taji kres v sebi, a se mu razrašča čez čelo in v lica. Roke so nemirne. Dvakrat zakroži po prostoru, vzame kitaro, navibrira dva akorda, odkima in jo odloži. Tleskoma sede v fotelj, prekriža nogi in izdahne, pa daj, pa povej. Pospravim skodelici, zaprem med, odnesem žlico, ki je pustila lepljiv madež na mizi. Zbiram se in v mislih pretakam zgodbo, da bi se celota zbrala in ne bi pozabil niti črke. Ta moja sposobnost, da postanem govoreči avtomat za zgodbe, oh! No taka je:

K A M E N

Slepota na obrobju vidnosti se je tanjšala z namigi, da bodo jutri prišle nevihte in polizale izmučen prah s pregretilih teles. Zvok dleta se je pomešal z vibracijami kričanja, visoko zgoraj na brežini, kjer je stal še en trpin, ogrnjen s soncem. Delavci na drugi strani kamnoloma so odhajali na dopoldansko malico. Nenadni zamolk je spremenil dopoldan v sladko odzibanko. Mare se je lagodil na aprilskem soncu in v sebi gnetel pesem, ki jo je ujel sinoči v baru, ko je s pivom odplaknil prah in dal mišicam nekaj goriva, da so roke lahko pomembno podčrtovale besede, navržene v slabotno luč zakotja, kjer je sopivec potrpežljivo kremžil obraz in se lomil v prikimavanje, vedoč, da bo ta zgovornost obrodila še en vrček piva. Drobil je zgodbo o velikem kamnu v kamnolomu, ki ga bo spremenil v večno lepoto – izklesati je želel dekle, ki jo je spoznal v Tuniziji in ... Ja, skrila se je v mrak. Hodila sta po ulicah, skupaj šla v velik moderen nakupovalni center, skupaj bila na obali; takrat jo je videl, v rdečih kopalkah, kakšno telo ... Ko je šla v morje, se je zibala in zvijala, kakor da je samotna trava na obali in jo veter oblikuje v pravadno soho ljubezni. Četrty dan mu je

zaupala, da je že skoraj oddana, da ima samo še tisti mesec popolno svobodo, ker ji gre študij h koncu, potem pa ... Mare je sicer razumel, da so to drugačni kulturni vzorci, drugačni načini parčkanja, vendar ... In sanjal je njeno telo v pregretem terencu, s katerim je rinil v puščavo, da bi izkusil pesek med zobmi. Potem je prišlo jutro, ko je še zadnjič sedla na osenčeni del velike hotelske terase. Dolgo sta govorila o Evropi, o načinih študija, o veri, o Bogu ... Ko je odhajala, je videl na njenem temnem licu debelo solzo ... Biser nekega spoznanja ji je počasi lezel do mesnate ustnice, čez katero je šepetnila francosko frazo in še nekaj, česar ni razumel. Na hitro se je obrnila, si nadela sončna očala in se zavila v molk potrpežljive usode, ki ji je bila namenjena. Tak je ta svet, tak red ima, si je Mare takrat šepnil in si takoj naročil še en pomarančni sok in steklenico vode. Njuno srečanje ... Vsak dopoldan je prihajala na kavo in listala tuje časopise. Delovala je samozavestno, tako zelo evropsko. Izmenjala sta si francoska dnevnik in takrat, v tistem trenutku, je v njenih očeh prepoznal samoto puščave; jedko kričavo snov, ki je drla iz nje v mogočnem slapu zajezenega hotenja. Klepetek se je sprevrgel v izmenjavo telefonskih števil ... kakšna evropska šablona. Namenoma si je podaljšal počitnice, da bi lahko posedal ob rjavokoži sloki dami, ki je odlično govorila francosko in angleško. Izdala mu je, da je njen oče uspešen pravnik, sicer je njena družina verna in spoštuje tradicijo, ki pa jo malo rahlja očetovo pogosto potovanje v Evropo. Brat se je že poročil, sestri je bilo dovoljeno, da gre v Nemčijo, ona pa da hoče svobodno življenje mlade ekonomistke ... Povedala pa je, da bo s poroko konec njenega svobodnega pohajkovanja, pravzaprav že prej, z diplomo ... Velikokrat jo je fotografiral na peščeni obali, seveda, tega ne bi smel,

ker ga je prosila ... Iznajdljiv je bil, v časopisu je naredil luknjico in pritiskal na mobilnik ... Koliko fotografij!? Ves spomin je zapolnil z njenim telesom. Takoj po tistem, ko je odšla, mu je tudi navrgla, da bo njena telefonska številka neuporabna. Te koščke zgodbe je počasi raztrgalo ostro rezilo sonca, ki je spet pregnetlo kotanjo, v kateri se je bočil velik bel kamen, kakor da raste iz kamnitega telesa. Povsod so ležali beli odbitki. Glas tam zgoraj mu je dopovedoval, da bo za zdaj zadosti, da je čas za malico. Pa se ni zmenil za te vibracije. Z roko je pogladil nakazan bok, in zdelo se mu je, da se odzibuje, da postaja živ ... Odločil se je, da bo naredil kip v naravni velikosti in ga postavil na vrt ob garaži. Prijel je orodje in spet začel s klesanjem, počasi in vztrajno se je loteval loka drugega boka. Sonce se je še kar razlivalo in v kotanjo nalilo zlat melasast sok utrudljivosti. Za trenutek je le prenehal in iz plastenke izpil pregreto vodo. Krepko čez poldan je že bilo, on pa je še kar tolkel kamen, ki si ga je izbral, da bi iz njega naredil svojo vročo poželjivo skulpturo. Njej podobne so plesale v baru trebušni ples, se zvijale, se smehljale ... Ne, ne, to ni bila Sara, ni bila ... Morda to sploh ni bilo njeno pravo ime – ne, zagotovo ne. Najverjetneje si ga je nadela za ta srečanja, za ta poskus, da bi bila nekaj dni Evropejka, s srcem v kamnu tradicije ... Res, njen telefon je umolknil. Tudi po tednu dni podaljšanih počitnic je ni bilo več na hotelsko teraso. Ni si bil na jasnem, kaj je pravzaprav iskala tam, zakaj je zahajala na tisto teraso, domačinka, domnevno muslimanka!? Še nekaj zamahov je zmogel, potem pa ga je zmotilo pokašljevanje za hrbtom. Obrnil se je in zagledal sključenega starca.

»Kaj pa bo lepega?« je starec hreščavo vprašal.

»Kip dekleta delam,« je Mare odgovoril in si z roko obrisal pot na čelu, ki mu je že mezal v goste črne obrvi.

»Kip? No, tam se že kaže en kos, ja. O, še dolga bo. Veste, kamen zahteva, da si z njim potrpežljiv. Ja, sam sem klesal velike kamne za stavbe, o, vem, kako poje dleto in kako bolijo roke. Na tone sem jih oklesal, na tone. Dol v starem kamnolomu smo delali, ko še ni bilo teh modernih strojev. Veste, kamen ima svoje življenje in svoje telo. Če izbereš napačen kos, lahko počí ob enem samem udarcu. Rado to rata. Ta kos, ne vem, boste videli, bojim se, da ima kakšno skrito žilo in tista rada počí. Počasi morate delati, počasi. Sem že videl jezne kiparje na tem koncu, o ja,« se je starec vneto razgovoril in tiščal žilnati roki na palico. Malo si je popravil belo čepico in se prestopil.

»Žilo pravite. Slišal sem te zgodbe. Mojster mi je rekel, da bi morala ustrezati za moj namen, če bom delal počasi. Do zdaj je šlo vse po sreči. Nekaj stvari sem že naredil iz kamna, tako velike pa še ne. Že od februarja prihajam sem in tolčem in tolčem. Vem, kako je to z žilami, skrite so, res, ja,« je Mare poznavalsko mencial.

»Če kamnu daš dušo, ti jo vrne,« je starec pokimaval in se kremžil, ker mu je sonce umivalo razgreti obraz.

»Ja, težka je ta z dušo, težka. Mnogo moči ti izpije, to že. Duša pa, kaj vem ... Verjetno se jo res da tudi v kamen vklesati,« je Mare ne preveč prepričan rekel.

»E, duša ni metulj, ne. No, kar počasi naprej. Mimo sem šel in sem slišal znano pesem dleta, pa sem prisopihal sem gor. Noge me še nesejo, noge, ma motorin mi nagaja in moram paziti, da nisem prehiter. Ja, pa vroče postaja, vroče. Grem. Bom še prišel, da bom videl, kakšno žensko bo rodila ta skala. Žensko telo, e ja, to je večna pesem, je. No, srečno,« je starec prikimnil in se počasi prestopal čez odkruške neke iluzije.

Vročé dleto ga je žgalo v levici. Gledal je lok in del stegna. V mislih je videl velik morski val, ki obližne njeno lepoto in za trenutek ugasne vse misli. Drhtenje sle ga spremeni v oblak nad plažo in nemir izgine v nočnih pivnicah, kjer se mešajo rase in čveki. Izčrpan od celodnevnega klesanja se usede v senco za skalo in gleda odbito kamenje okrog sebe. Zazdeva se mu, da povreva mleko ihte, ki se je iz njega zlila v to kamenje. Taka ostrá belina, izprana od nemoči, da bi vase naselil njo, ki jo je videval in si jo želel. Vedel je, da je to samo nagon, podprt z dobro hrano in lenivostjo, ki si jo je utegnil privoščiti lansko poletje. Mrak hormonov ... Mlad, močan, kamnosek ... utrujen od povprečnih žensk, ki so hotele standard, hišico, psa, morda samo enega otroka - ker otroci pokvarijo ženski telo, in seveda vrtilček in rože in kazanje sosedom, kaj vse smo že kupili in kaj še bomo. Pa hvaljenje, kje smo bili. Ne, takih Mare ni maral. V čem je potem lepota ženskega telesa, v čem je skladje njenih čutnih gibov, ko jo nese čez pesek plaže in se moški pogledi obešajo nanjo. Romal bom za njeno senco in postal bom kamen, je Mare sklenil in končno odvrigel dleto, kladivo pa je še kar težkal v desnici. Jezno je udaril po bližnjem kamnu, da se je razletel v prah. Potem se mu je v spomin prikazala nona, ki je tolkla kamen za cestarje, da so lahko krpali luknje - še ko je bila tu Italija in fašizem. Ah, tiste njene zgodbe ... ga je omračilo. Dolgo je kar sedel in poslušal nono, ki je najverjetneje krožila nekje tam zgoraj in se mu smejala. Tolkla kamen, tolkla kamen - celo fotografijo imam doma ... Sedela je ob kupu kamenja in z majhno macolo drobila to trdoživo seme Krasa. Bilo je tudi tako, da so delale cel mesec, pa jim fašisti niso plačali, ker da je podjetje šlo v stečaj. Ja, res je bilo, cel julij so ženske

iz vasi tolkle kamen, ker so takrat popravljali medkrajevno cesto, plačila pa ni bilo. Pritožba je bila možna, ampak za Slovenke ... In danes se dogaja podobno. Ljudje nosijo kamne v prsih in svojo brezčutnost trosijo in trosijo. Kako se je končalo, ja ... Ženske so ponoči s koši znesle grušč v jamo, kolikor so ga lahko. In potem je bila preiskava, dve so zaprli ... No, takrat ... Kamen je v ljudi naselil stanoviten odpor, da ... Koliko časa te bom še klesal, kaj, moja nesojena. Bo treba še kar veliko vode in znoja. Vem, trapasto je že vse skupaj. Prijatelji se mi smejejo in mi omenjajo psihiatra. Kaj pa oni vedo, kaj je večna lepota, porojena iz jutra, ko nenadoma spoznaš, da je nekje neka popolnost, ki bi te osvobodila začasnosti in dolgočasja. Tisti, ki so videli slike, so nemeli. Ne skrbi moja nesojena, nisem te razkazoval vsem, ne. Samo najbolj zaupljivim prijateljem, trije so in nič več. In zdaj si me vklenila v ta kamnolom in me nočeš spustiti. O, ko boš sijala v slepeči belini, tako močni, da bodo še ptice zgrešile svojo pot, boš verjetno že odeta v skrivnost neke ugledne hiše - zaprta boš v polmrak svoje mladosti in boš prisluškovala šumu ulice. Morda boš nekoč nekje uspešna poslovna ženska, tudi to je možno, vendar sem prepričan, da je najino srečanje že vnaprej odslovljeno, ker je tako hotelo neko božanstvo, ki ga vsak po svoje poimenujeva. Ti ne veš, koliko malih Jezusov sem že izklesal, veliko ... Včasih sem razmišljal, da bi naredil velik kip svetnika, ki mi je ljub, pa sem si premislil, ker sem moral služiti denar. Parada lanskega poletja kar naprej leze mimo mene. V sanje mi stopaš, ogrnjena s svetlobo tiste plaže, radostna in razigrana. Bili so samo zviti namigi, vem. Preprosto si hotela preizkusiti, koliko si zares zapeljiva, se mi zdi. Podobno izkušnjo sem imel že v srednji šoli, ja ... Prebolel sem jo kot ošpice, recimo, ampak

tokrat, tokrat se mi zdi, da sem dobil tuberkulozo v duši. Prevečkrat sem pogreval v sebi možnosti, da bi te zares omrežil, s čim pa? Morda s setom dlet, z orodji za rezanje kamna, z žulji, s prahom, s smešnimi zaščitnimi očali in z vojaškimi hlačami, v katerih prihajam v kamnolom. Morebiti pa z rdečo ruto, ki jo vedno nosim. Spraševala bi me, zakaj? Ne vem, tako sem se navadil. Zagorel sem in gol do pasu, rdečo ruto pa imam zavezano okrog vratu. In če že hočeš vedeti, kje sem jo dobil ... Pozabljena je bila na neki veji borovca, v zakotnem delu dalmatinske obale. Pobral sem jo in si jo zavezal okrog vratu. Nobeno darilo ni, morda darilo vetra ... Toliko sem ti že povedal o sebi, da sicer živim v Ljubljani, kadar zares živim, delam pa tu na Krasu, tolčem kamen, delam, kar mi naročijo, kar gre v denar, a zdaj, zdaj delam tebe, da se bo ob tvojih bokih brusil veter in nesel šepet v tvoje nespečne noči. Morda prav zdaj piješ limonado in poslušáš moža ... Ti ne veš, koliko sem zapravljaj, ko sem te pozabljal. Koliko unovčenih kipcev in nagrobnih vaz. Morbidno, kajne, klešem nagrobne stvari in tebe kot simbol življenja in vitalnosti. Tvoji čudoviti boki so res obljava novega življenja. Sprašujem se, koliko otrok boš hotela roditi? Nič, za danes je konec te pesmi, konec, je sklenil in se vzdignil. Pobral je orodje in ga vrgel v vojaški nahrbtnik. Pogledal je na mobilnik, nekaj sporočil ... dve naročili, Janja. Oh, ona. Ona bi mene klesala, bi, če bi ji pustil. Kar naprej stoka, kako je ta sistem nečloveški, sama pa bi odprla majhen bife in zaposlila študentke. Jo že vidim, kako bi mazohistično skakala za njimi in jih opozarjala na napake. Premalo sočutja je v njej, preveč temnega sonca. Ne vem, kaj si domišlja, nekajkrat sva legla skupaj, potem ... Potem sem uvidel, da je njena želja nekoga narediti pokornega in oblikovanega po njenih

merilih. Ždi doma in včasih skoči pomagat v bližnji bife, zato sanja, da bi bila okorela šefica, zato! Ko je zvedela, da klešem žensko, je takoj vprašala, ali ji bo kaj podobna. Pa sem ji rekel, da bo taka kot njeno srce; ni razumela ... Janja, Janja ... Sporočil ji je, da ga še ne bo v Ljubljano. V stari hiši si je najprej privoščil dolgo tuširanje z mlačno vodo. Ogle doval si je kitasto telo in skrbno pregledal žulje na roki, dva sta še vztrajala. V zrcalu je videl mrgodo svojega obraza, ščetinje brade, že nekoliko sivkaste pri štiridesetih ... Ker je stalno nosil tisto rdečo ruto, je tam bil vrat bolj bel, zato je tudi zvečer nosil ruto, tokrat črno. In vsi so ga spraševali, zakaj to, pa jim je rekel, da si tako pač priveže dušo, da mu ne pobegne. Tista črna ruta, mamina, za pogrebe ... Mar ni to ... otresel je to misel in si zdrgnil mišice na rokah, si utrl olje v dlani in si pomežiknil - narcis sem, se je nasmehnil.

Vodnjak noči se je polnil z zvokom oddaljenega groma. Stara rebrasta polkna so poškrpavala v vetru, ki je nosil težke oblake nad pokrajino. Še malo prej je opazoval zlitek srebrne mesečine skozi napol odprto okno. Spanec je odšel, ni ga hotelo biti. Drobtine čustev so se mu nasuvala čez ležišče, da ga je kar naprej posrbevalo; praskal se je po hrbtu, si naredil odrgnine in se potil. Premišljal je o smislu družine: Zakaj to parčkanje, evolucija ...!? Če pogledam Braneta, joj! Zjutraj naloži mulca in ga pelje v vrtec, starejša gre sama v šolo. Potem sedi skoraj do petih v pisarni in mora prenašati težkega šefa, ki zahteva, da je dosegljiv ob vsaki uri. Doma pa, ja, druga zgodba. Ob vikendih žena skače na vrt, on se trudi za štedilnikom in čmari zmrznjene jedi, enkrat so to ribje palčke, pa piščanec, pa ... same take reči, ki se hitro pripravijo. Žena noče kuhati, nič več. Včasih dobi popadke in skuha kakšno eksotično reč, potem sem tudi jaz povabljen. In oba imata še kredit, pa vendar gresta vsako

leto na morje in še na kakšen daljši izlet gredo. No ja, oba imata službo, spodobne plače ... je to življenje, je!? Ona ga velikokrat nadira in mu ukazuje, on pa se zapira v svoj kabinet in testira svojo potrpežljivost. Poznam ga! Ne vem, kaj bo, ko bo eksplodiral. Bojim se tega dne, res. Starejši je od mene, pet let, pa še ni dosanjal svojih sanj. Rad bi imel hišico globoko v gozdu, majhno, leseno, v divjini, in tam preživel eno celo poletje. Kolikokrat mi je o tem govoril. Nekaj časa je bil lovec, tak iz mesta, pa so ga odslovili, ker ni sodeloval pri akcijah. Ja, seveda, gospodič bi se s terencem pripeljal v lovišče, malo pogledal, pa nazaj v mesto. Lovskih poti pa ne bi čistil, krmišč ne bi popravljal, nič ne bi. Le na strelske preizkušnje je vneto hodil, to pa. Dober strelec je. Njegove kmečke korenine ga vlečejo ven iz mesta, vem. Ampak zakon, njegov zakon. Saj na začetku je šlo, ko se jima je medilo, o ja. Potem pa so se začele ambicije in ... Drek, pa tako življenje. Jaz si tega nikoli ne bom dovolil. Svoboda je zakon. Kaj mi pa manjka, zaslužim dovolj, če se hočem pariti, je pa tudi veliko priložnosti ... Mama mi je govorila, da je moški brez ženske kot puščava. Pa ja, pa ja ... Kaj pa ona, samo gospodinjala je in stregla dominantnemu očetu, ki je prinašal denar domov, to že. Pa jo je kdaj kam peljal, razen na sindikalne izlete in na morje za teden dni. Ne, nikamor. Samo doma je bila. Oče pa, despot, copate k divanu, časopis, zobotrebec in tišina ... V te misli mu je udaril težak grom. Nevihta se je zbesnjeno zagnala čez star latnik in hišo. Slišal je tleskanje težkih kapelj. Vstal je in zaprl odrpato polovico okna, da ne bi južne sape zanašale dežja v sobo. Videl je sik strele nad kamnolomom in spet je zagrmelo. Tleskanje dežja se je krepilo. Kar stal je in gledal, kako se curki zbirajo na šipi. Za trenutek je v njej videl svoj neprespani obraz in lučko na nočni omarici. To

sem jaz, plavajoč skozi dež časa, se je nasmehnil in zazelhal. Do julija moram končati kip, moram! Če bom tako počasi tolkel, ga ne bom. Jutri bom začel že ob šestih. Malico si bom vzel s seboj, pršut, sir, vino, olive in še napolitanke in vodo, več vode kot danes, več. V gostilno ne bom stopil, dokler ne bom izklesal dojk - obraz, ta ... Njen obraz pluje zdaj v temi in se neži na neki koži, če se ... Če bi bila tamle na postelji ... Saj vem, ko bi enkrat legel z njo, bi mi postala dolgočasna ... Čuden sem, čuden. Čuden in zvesto sam. Bliski so se množili in ga odgnali od okna. Padel je na ležišče in težko vzdihnil. Premišljal je, da sta to hišo prej naseljevala dva ostarela brata, nikoli poročena. Oba sta šla v dom za upokojeince in hišo prodala. Malo sta še kmetovala, do zadnjega. Imela sta oslička, kokoši in prašiča sta si vzredila. Starejši je bil mizar, mlajši pa upokojeni železničar. Od vaščanov je slišal, da sta se dostikrat prepirala, kadar sta preveč popila. V spodnji večji sobi so še vedno slike njune družine in stara čudna peč v kotu, ki se je kurila iz hodnika. Zgornja soba je bila včasih od njune sestre, ki se je poročila v Trst. In zdelo se mu je, da starejši še vedno hodi v nočeh po hiši in preklinja, ker jo je moral prodati. Starejši je podpisoval pogodbo, mlajši pa ... Zapil se je, popolnoma zapil. Pravijo, da je spet delal neumnosti v domu. Skupaj s to hišo sem kupil tudi njivo in malo gozda. Te stare energije, te so še vedno v kamnih, so, zagotovo. Koliko težkih noči je bilo, koliko joka, strahu, koliko trudnosti, koliko lakote ... Nič, jutri bom zagrabil zares, moram. Sara, kamnita Sara ... Proti jutru se mu je sanjalo, da je kamnita Sara stopala po opustelem travniku zadaj za to hišo. Nenadoma je stala na zidu in tam bolščala v ptice, ki so preletale čisto nebo. Njen obraz je za trenutek dobil tisti skrivnostni smehljal, in tik za tem prvo razpoko. Te so se hitro množile. Največja se

je vlekla čez desno dojko vse do popka. Kamnita Sara se je začela sesuvati in postala je samo kamenje na zidu; bele lise so sijale in se počasi stapljale s sivino ostalih kamnov, celo mah se je zaplazel čez ... Aprilsko jutro ga je rodilo v pomečkane rjuhe, vsega znojnega in nemega. Dolgo se je pretegoval in se zbiral v ornament sprhlenelih sanj. Z rokama si je zdrgnil obraz in šepnil: O, kamnita Sara, koliko muk mi boš še dala, koliko? Bedak sem, da sem se tega lotil. Stopil je do okna in ga na stežaj odprl. Hlad jutra je odliznil ulenjenost in naphano zatohlino v stari sobi. Nasmehnil se je in pomislil: Kakšna jutra je doživljalo dekle v tej sobi. Je pisala skrite dnevnike? Je sanjala postavnega oficirja v beli mornariški uniformi? Najbrž. Saj se je baje poročila z enim takim ... sicer v trgovski mornarici, pa vendar. Morda ti zidovi še pomnijo njene solze in njene samotne vzdihne. Kaj vse si zapomnijo stene, kaj vse? Zbor ptičjega cvrčanja mu je počasi načel zamišljijo. Slišal je, da mimo hiše leze avto. Sklonil se je in videl, da gre sosed, upokojeni zdravnik, na svoj vikend. Madona je danes zgoden, saj je šele četrtek. Ponavadi hodi ob petkih, v nedeljo pa gre nazaj v Ljubljano. Včasih sva dobro šahirala pod latnikom, in dobro pila, ja ... Odkar mu je umrla žena, pa je raje sam in pije ... Kako je že rekel, da sem narcis v zrcalu, da sem zaljubljen v lastno senco. Pa ima kar prav. Veliko sva govorila o sodobnih boleznih. No ja, možakar je imel bogate izkušnje in je več zamolčal kot povedal, o tem sem prepričan. Ko sem se odrgnil s kamnom, mi je rano povil z gazo, namočeno v domač kis. Peklo je kot hudič, zacelilo pa se je lepo. Mislil sem, da bo vse naredil po strogi doktrini, čiščenje rane z razkužili, potem mrežica z jodom - on pa domač kis. Razlagal mi je, da je to univerzalen antibiotik, da so ga uporabljali že v rimski armadi, pa take mi je

nakladal. Kaj pa, če bi ga povabil na kavo. Malo čez šest je. Pa ga bom, se je odločil.

»In praviš, da boš izklesal žensko v naravni velikosti. Ja, ne vem, morda imaš toliko moči in volje. Nekaj te že žene v to, zagotovo. Skrivnost umetnine je v njenem pomenu, ne v njenem namenu. Če smem ugibati, je to kakšna neudejanjena ... kako naj rečem, libidalni molk, tako bom rekel,« je Danilo, upokojeni zdravnik, prikimal in si postregel še z enim šilcem domačega, da je poplaknil, za njegov okus, presladko kavo.

»Kaj naj rečem, zdaj to ni več uganka. Ko sem bil lani v Tuniziji, se mi je zgodilo, res. Že dolgo ne. Že leta me ni nobena tako zelo privlačila. Kakšno telo, kako skladno grajeno, moj bog. Naredil bom takšno v kamnu, za večnost,« se mu je razpletlo.

»Dobro, če ti bo uspelo, bova na to pila. Obljubim, ko bo kip gotov, bom jaz organiziral zabavo, velja Mare, velja,« se je Danilo ponujal.

»Bo, trmast sem, saj imam tukajšnje korenine. Kamen je v meni, stanoviten kamen,« je Mare prikimal in še sam srknil peklino žganja.

»Veš, no, saj to je poklicna skrivnost, no, tebi zaupam, nisi brblja, molčiš kot kamen, vem. No, imel sem pacientko, ki je enkrat šla na dolgo potovanje, težka nevrotična oseba, polna denarja ... Pa se je zaljubila v bradatega Indijca. Njuna zveza je bila dva meseca v idili na obali ... Potem se je izkazalo, da ima on že tretjo družino in da mu je bila samo zabava, popestritev jedilnika, če smem biti nekoliko nesramen ... Vidiš, pa mi pride s podočnjaki v ordinacijo in terja pomirjevala. Potem se je vpisala na tečaj risanja in slikanja. Nekaj talenta je imela, že kot gimnazijka je dobro slikala. Kazalo je celo, da se bo vpisala na likovno

akademijo, vendar je končala na ekonomiji, ker je zaslutila denar. Mislim, da jo je oče v to prepričal, uspešen podjetnik. No, kakorkoli, hodila je na tisti tečaj, zelo resno ga je vzela. In potem se je polotila slikanja bradatega Indijca, jasno, v naravni velikosti, nagega. Nekaj mesecev je preždelo zgoraj v ateljeju, shujšala je, dajala jo je nespečnost. Moral sem sproti prilagajati terapijo, k psihiatru pa ni hotela. Potem se je pa zgodilo ... Ko je bila slika končana, me je povabila v atelje. Pohvalil sem jo. Na računalniškem ekranu mi je kazala fotografije tega, roko na srce, lepo grajenega možakarja. Resnično ga je upodobila do podrobnosti. In potem, čez dva dni ... Porka duš no ... Prišli so mi povedat, da so jo našli na tleh ležati poleg njega na sliki. Vzela je preveč zdravil, vse pomešala še z drogo in alkoholom ... Preprosto, ušla nam je. Hočem reči, kaj naredi hrepenenje, to ... Včasih tako zastrupi dušo, da je detoksikacija skorajda nemogoča. No, ti si iz drugačnega testa, ti si borec, ti boš zmogel iluzijo predelati v kamen, boš. Toliko te že poznam. Ah, ja, kako nas vrtinči življenje, kaj?» se je Danilo zamislil.

»Ja, ja,« je Mare skromno prikimal in v mislih videl golo žensko na veliki oljnati sliki poleg moškega ... Belo otrplo telo na umetnini ...

»Vidiš, doktor sem, pa ne znam nekaterih stvari ukrotiti v sebi. Ta prekleta pijača me je tako zjahala, da bom najbrž res moral med kolege na grič. Ko je Andreja šla ... Ne bom o tem, danes res ne. Prišel sem, da popravim latnik, prebarvam spodnja okna in take reči. Naročil sem mojstra, da pride pogledat streho, pri kaminu zamaka. Sitnosti, same sitnosti. Razmišljam, da bi hišo prodal, star ratujem. Sino-va pa, saj veš, briga ju za to vukojobino, tako se je starejši izrazil. Rad bi še kaj lepega doživel. Ne boš mi še klesal nagrobnika, ne,« se je Danilo zasmel.

»To pa res še ne, in tudi sicer ti ga ne bi ... Preveč se poznavam. Prijateljem in znancem da bi delal nagrobne stvari!? Ne, me kar zmrazi,« je Mare stišano rekel in si nalil šilce žganja. Pogledal je Danila. Videl je, da se v njegovih očeh kolobari divja sla, da ... Ne, ne bom mu več ponujal, saj bo itak čez dan še pil. Zvečer bo pijan zaspal, vem ... Doktor pa tak!

»Ti spajaš smrt in ljubezen, Eros - Tanatos, Gradnik. Ah, premočrtnosti ni. Oboje je povezano, oboje je razlog, da sploh smo. Ne bi te več motil. Hvala za kavo in šnopček. Pa pridi opoldan na golaž. Imam že skuhanega, s seboj sem ga pripeljal, pa špagete bom vrgel v lonec. Pridi no, da ne boš žvečil suhe salame,« ga je Danilo vabil.

»Bom pa prišel, bom,« je Mare prikimal.

Jutranje ponevihtne megličave so se topile na kosih velikih kamnov, ki so čakali na mogočno rjojenje strojev. Skozi ta nered je vodila stezica do njegovega delovišča. Dva delavca sta že mirno kadila in ga gledala izpod belih čelad. Zamrmral jima je površno dobro jutro in hitel do svoje Sare ... Žganje in kava sta ga naredila nemirnega, malo splašenega. Nekaj časa je kar stal in gledal lok boka, ki je molel iz zajetne gmote. Razgrnil je usnjen zavoj z orodji. Iz nahrbtnika si je vzel prvo plastenko vode in naredil dva požirka. Obhodil je skalo in gledal in gledal. Zdelo se mu je, da se je čez noč razrasla, da ima razsežnost, ki je ne bo obvladal. Nenadoma je v njem vse zatrepetalo, ga maličilo in lomilo. Kaj sem si to nakopal!? Koliko bi lahko v tem času zaslužil - zadosti, da bi si lahko spet privoščil spodobno potovanje in bi srečal novo Saro. Nič, zdaj bom moral to dokončati, ker sem že vsem raztrobil, kaj delam. Moram, moram, je kričalo v njem in ga vleklo v neko čudno elipso, ki je ni razumel. Vzel je primerno železno špico in

macolo. Začelo se bo. Prvi udarec je bil negotov; tlesknil je v tišino jutra in razbil monotonijo. Prisluhnil je temu tlesku, ki se je odbijal v kotanji. Potem mu je le nekako steklo, da je začel snovati drugi bok. Tolkel je in tolkel, da je divje odzvanjalo, dokler se ni oglasil prvi močan stroj in težak kompresor, ki je lomil velike kamnite bloke. Hrup ga je naredil živčnega, raje je delal v tišini, zdaj to ni bilo mogoče, zdaj ne več. Malo pred poldnevom, ko je tišina vendar sedla med skale, se je sesedel v senco in od daleč gledal odbitke in nasnovani bok. Bil je zadovoljen - zdaj je že lahko videl simetrijo; neko notranjo poezijo kamna, ki oživlja. Pojedel je sendvič in pripival vodo. Z ruto si je obrisal poten obraz. Delavci ga niso več vabili na skupno malico, ker jo je nekajkrat že odklonil. Njim so pripeljali topel obrok, dovolj bi bilo tudi zanj. Kaj je to v človeku, da išče to presežnost, piramide, Velikonočni otok in tisti veliki kipi, pa Stonehenge. Že od nekdanj iščemo presežek sebe. In tako bodo počeli tudi naslednji rodovi, v to sem kar prepričan. Zakaj ta gon, ta organizacija iluzij. Ja, no ... Samotno drevo na robu kamnoloma ga je zavetno osenčilo, da je lahko še naprej iskal smisle svojega početja. Rahel dremec ga je odvzel ponovnemu hrupu. Noge, obute v težke zaščitne čevlje, so ga peklo. Predramljen jih je potegnil k sebi. Spil je še nekaj vode, nekaj pa si jo je zlil na pobrito glavo. Svežost ga je zbistrila in pahnila v realnost. Šel je nazaj do kamna, vzela orodje in začel z delom. Tolkel je počasi in previdno. Iskal je primerno mesto, kjer bi zasnoval stičišče stegen. Nekajkrat je pregledal skice na papirju, se vračal h kamnu in spet udarjal in udarjal, dokler ni dobil gladkosti levega boka. Malo pred peto uro popoldan je nastavil ostro dleto na mesto, kjer naj bi bilo nasnovano osramje. Močno je udaril in ... Velika razpoka se je spotegnila čez desni bok in

se zvila navzdol. Žila, žila ... je zakričalo v njem. Joj, mojster, kakšen blok kamna si mi predlagal, bedak, bedak ... Sam bi ga moral izbrati, sam ... Z jezo je udarjal in udarjal, da se je bok povsem razklal ... Do izčrpanosti je tolkel. Ni videl, da ga zgoraj opazuje eden od delavcev. Tisti mu je zakričal, kaj da dela ... Potem se je le zavedel in pogledal gor proti bradatemu, ki je mirno kadil. Izvlekel se je iz megle v razumu, ki mu je spenila usta. Ves se je tresel. Nemočno je odvrigel orodje in se sesedel. Bradatež je videl, da nekaj ni prav in je prišel dol. Gledal je razbitine. Nič mu ni bilo jasno. Potem je strokovnjaško pregledal razpoko, ki se je zdaj vlekla dol do dna. Prikimal je in rekel: »Tako ti je to, če mu najdeš žilo, počí. E, mi jo iščemo, a ti jo najdeš. Ma ne zajebavam te, vem, da je to jebeno zate, samo ni to prava skala, ni. One bi moral vzeti iz dna, one bi ti morali izrezati, ma ne te. Na oko je lep kos ja, samo vrag si ga vedi, kaj skriva. E, ja, gotovo je, gotovo. Iz tega kosa ne bo babe, ne bo,« je dorekel, počepnil in si od blizu ogledoval razpoko.

»Jebena žila,« je Mare rekel in pljunil.

»Če hočeš znova, ti jaz izrežem nov blok iz dna iz vodoravne lege. Samo bo treba čakati, naročilo je veliko. Za dva vagona kamnov imamo dela, za neko jebeno škarpo enemu bogatunu. Lahko bi ti po šihitu, samo bi šef pizdil,« je bil prizadeven bradatež.

»Ne, ne, nobenega kipa več, zadosti je bilo. Ni ta kamen za take velike reči, ni. Sam sem si kriv, ker sem verjel Andreju. Ne, hvala, res. Končal bom in šel nazaj v Ljubljano, potem pa lepo v miru v delavnico, da bom kaj zaslužil. Reči fantom, da naj pridejo zvečer v gostilno, častim, žur bo. Boš?«

»Mare, kakor rečeš. Žal mi je, da ti ni uspelo. Veš, eni so rekli, da si malo nor, saj veš, kako razmišlja narod. Jaz pa vem, kako je to, vem. Saj tudi sam včasih naredim kaj

malega, za zabavo ... Bral sem o velikih kiparjih, zanimajo me te reči. Ogledal sem si že nekaj muzejev in hčerka slika, končala je akademijo. Moj nono je rezljal iz lesa, moj oče je delal v fotografskem studiu v Trstu. Umetnost mi je blizu. Škoda no, da si naletel na razpoko, pa ni kazalo. Večkrat sva se pogovarjala z Andrejem, trdil mi je, da je kamen pregledal z aparatom in da nima vzdolžnih žil. Jaz pa vem, da so tisti aparati en drek vredni, ker so lahko milimetrske notranje razpoke pa je en sam udarec že preveč. Veš koliko kvadrov smo že razsuli. Ta kamnolom je izčrpan, ni več pravega materiala, ni. Samo na dnu, tam pa je zahtevna tehnika rezanja, ni kaj. Ja no, bom sporočil ostalim. Okrog osmih bomo tam, v redu,« je bradač rekel.

»Bo, bo,« je Mare prikimal. Bradač ga je potolkel po rami in se vzdignil.

Trpka bolečina mu je kljuvala v glavi, ko je stal v sobi, že ves nadišavljen in spoprijaznjen, da se mu je razbila iluzija, da je kamen posrkal njegovo moško moč in je zdaj belo seme nemoči ostalo v kamnolomu. Kaj pa golaž pri zdravniku ... Povsem sem pozabil, ga je obšlo. Na hitro ga je poklical in ga povabil v gostilno. Razložil mu je, kaj se mu je zgodilo. Danilo se mu je smejal in mu v mobilnik rekel: »Dragi moj, iluzija traja toliko časa, da duša spozna, da je iluzija. Hvala bogu, se ti je odprlo. Pridi prej na golaž, potem pa greva v nalivalnico, velja?«

Aprilska megla se je že raztopila, le še malo jo je lebdelo nad Ljubljano, ko je Mare stal na Tromostovju in si zamišljal, da bi z ladjico peljal vse svoje iluzije, nekam med tihe vrbe, kjer bi molk pregrnil mladost, ki odhaja. Ozrl se je čez ramo k Prešernovem spomeniku in si zrecitiral, Slovo od mladosti ... Od vsega mi je ostal kamen v srcu, ki ga bo klesal čas ... Kamen, velik kamen. Poklical bom Janjo ...

Ej, ej, kaj mi hočeš dopovedati, da klešem, da klešem v prazno, v noči, v temo, v zvezdni granit, v snov večnosti, pa je vse skupaj jalovo. Mi hočeš to povedati!? E, moj krt, te tvoje zgodbe so kot počen lonec, drži nekaj časa vodo, drži, če je na mizi, ma potem. Saj ti ne zamerim teh tvojih opominjanj. Takole, tip, mislim, iluzija v kamnu. Pri meni so iluzije v pesmih, v strunah, v nočeh, ko me stisne posebna melanholija in ko samotno jočem. Takrat me nihče ne vidi, in prav je tako. Saj ne vem, kaj bi bilo z mano, če bi res doštudiral, strojništvo, recimo. A me ti vidiš v kakšni tovarni, v konstrukcijskem oddelku, z očali za računalnikom, po cele dneve za računalnikom. Ne, ne, seveda me ne vidiš, ker se tudi jaz nisem tam videl. Zdaj je prepozno za taka vprašanja, šestdeset let, ej. Od tega vsaj trideset let vseskozi potopljen v refošk in v rime, niti ne, saj jih ne maram. Rad povem v nevezani obliki, kar tako. Jok Istre je v meni, tržaška meščanska utrujenost in veter s Krasa, od koder izhajaja mamina rodbina, prvotna mislim, gor s kraškega roba. Noč ima čarovnijo besed, odklepa jih, saj veš. Kolikokrat smo jih takole odklepali, ah, zavzdihne Bonismo in se razleze po kavču. Bi rad malo zaspal? ga vprašam, ker vidim, da se mu blodnjavi po glavi, da ima oči spremenjene v začudenje, v ogenj pričakovanja, Andreja pride, jasno. On in Andreja, posebne zgodbe. Ne, ne, ne bom spal, ne morem. Odkar ne pijem, imam hude napade nespečnosti, to je res. Zdravnica pravi, da bi lahko vzel kakšno tabletko, da jetra še niso toliko zmahana, da ne bi prenesla še malo dodatne kemije. Pa nočem, samo še trava mi je ostala in spomini, za te pa ti skrbiš moj zvesti krt. Ti, ki se znaš preriniti iz teme in me najdeš v trenutkih, ko sem nihalo, ja, nihalo sem, ki niha iz ravnovesja, se zaustavi izven območja gravitacije in potem padam v temne dni.

Bili so za mano, ti dnevi, ko sem hodil mimo ograje nekega zavoda, kjer so otroci, saj ne vem, kaj jim je, a za tisto ograjo sem slišal nenavadno petje. Deklica je sedela na klopi, tiščala punčko in pela, pred leti, begunci, saj veš. Ja, begunski center je bil. Pela je v svojem jeziku, pela je o junaku, ki je šel skozi ogenj in ji bo prinesel jabolka in ovco s planin. Nenevaden patos. Obstrmel sem, nisem mogel naprej, nisem mogel. Obstal sem tam in poslušal. Pa pridejo eni pobriti mulci mimo in mi rečejo, če sem fen čefurski ... Takrat, dragi krt, takrat sem doumel, da smo tudi mi mali fašisti, če le hočemo, mislim mi, mešanica vseh nas. Ja, tista prekleto leta, ko sem bil malo doma, a vendar zadosti, da sem videl novodobne napihnjence. S strmimi pogledi so me gledali, če sem zapel kakšno južnjaško. In primerilo se je celo, da je tip v vojaški uniformi na nekem žuru prišel k meni in mi grozil, da mi bo razbil kitaro in gobec. Najprej sem pel italijanske, te je očitno še prebavljal, potem pa sem obrnil na dalmatinski melos. Publiki je bilo všeč, tipu pa ne. K sreči so ga varnostniki odstranili. V njegovih očeh sem videl bes, res, videl sem oči človeka, ki si je želel ubijanja. Ma to je bilo že krepko proti koncu devetdesetih. Pেস্মি so preživele, mi pa smo dobili novo obliko sovražstva. Bruno pravi, da so verske in rasne razlike posledica božje igre, da lahko ugotavlja, katera rasa bo najbolj sposobna in kateri bo dovolil preživeti. Govoril mi je o tem, ko sva v nočeh sedela pri steklenici čilskega vina, pa ni bilo slabo, ne. Marsikaj mi je natvezel, ta Bruno, menih, no nesojeni menih. Nakladal je o tem, da so v Evropi Nemci bili poskusna nacija, kaj zmore, do kam lahko gre. Pa še vse druge prej, ki so klale po kolonijah, Belgijci, Francozi, Angleži, Španci, Portugalci, Italijani, vsi veliki, vsi. Evropa, krvav peskovnik Boga, tako jo je definiral Bruno. Saj je Azija

prav tako polna pobijanja, še najmanj ga je med Eskimi. Joj, politika, ne, ne. Še dobro, da ga imam, mojega Bruna. Potreben mi je tako kot ti. Kadar je uravnotežen, je prav pomirljivo filozofski. Še vedno veliko bere, in pravi, da mu to rehabilitira možgane, scvrte od vseh pizdarij, ki jih je požrl. Prinesel mi je celo neko študijo, ki jo je našel na internetu, pa tudi v resni znanstveni reviji, da ukvarjanje s pisanjem in branjem uspešno pomaga pri ohranjanju mentalnih funkcij, še več, možgane prisil k navezovanju novih povezav in s tem se sami sebe zdravijo. In prepričal me je, da sem začel spet več brati, in res berem, saj vidiš tam kup knjig, nekaj je mojih, nekaj jih je iz javne knjižnice. Na ladji sem veliko bral, v gimnaziji tudi, prej doma, malo, stripe, to. Mama je brala, nona tudi, nonič je pa knjige požiral. Smešen je bil. V Trstu je odkril antikvariat in jih je švercal. Ma ti rečem, noro, knjige je švercal. O, to je zgodba. A veš, kako jih je švercal? se Bonisimo nenadoma razživi. Ja, v avtu si je naredil dodatno dno v prtljažniku, za dvajset knjig je bilo prostora, pa jih je tja spravljaj, čez pa običajne stvari, pomaranče, pralni prah, obleka. Take reči, sladkarije, ja, take reči. No ja, v tisti kovinski škatli je prešvercal tudi kakšno tako revijo, veš, tako, no, za odrasle, bi danes rekli, pa stripe zame. Enkrat na mesec je sedel v svojega črnega starega fiata in šel. Po cel dan ga ni bilo, ko pa je prišel, je vedno rekel: Evo Tito, kulturo sem ti dostavil. E, ne bodo mene, ne, jaz sem potomec Napoleonovih vojakov. Neke listine naj bi tudi res dokazovale, da so njegove prednike zaplodili francoski oficirji v času Ilirskih provinc, pravzaprav je eden od oficirjev dezertiral in se skrival v gozdovih blizu njegove vasi in se kasneje oženil z njegovo pranono. Priimek ni nič kaj istrski, to drži. Se pravi, da je v meni tudi kaplja francoske krvi, zato pa mala

Cindi, vidiš, se Bonisimo nasmehne. Kakšna mešanica smo, fina mešanica, ampak naša eksplozivnost pa ni bogve kaj. Sicer se ne ve, kako bi bilo, kako bi se to obneslo ob iskrenju. Kje si pa to pobral, tvoj priimek, malo predelano res zveni francosko. Pizoneli – pigeon – golob po francosko, ja no, zavzdihnem. Nonič je poznal enega župnika, ta pa je delal družinska drevesa, nekaj takega. In nonič mu je nosil svojo najboljšo malvazijo, pa mu je raziskal prednike; saj veš, od noniča predniki so bili najprej v Istri, potem so šli v Trst. Bruno je zagotovo tudi resno raziskoval, v to ne dvomim. Bruno je drugačen krt, rečem in se razlezem po fotelju – utrujenost tudi mene prijemlje. Ja, on je šel raziskovat priimke, tudi svojega, dognal je, da je bizantinskega izvora, moj pa francoskega. Zdaj pa bodi pameten, taka mešanica smo pač. In v podzavesti nosimo vse mogoče prednike, ki nam včasih skačejo v sanje. Odrekel sem se tem verjetjem, če ne, ne bi zmožel poetike, ki me nosi. Nisem obremenjen s preteklostjo in s sorodstvom tudi ne. Vsi so se me odrekli, jaz pa tudi njih, vsi, sestrična, bratranci, strici, tete, vsi. A tisti brenkač, pijanec, drogeraš, tisti, ki mu je žena ušla, hčerka pa tudi, tisti ... Seveda, nisem bogat, ne kažem se jim z dragimi avtomobili kot to počnejo oni, mahnjeni so na prestiž, o bog. Eden od stricov je povsem zaslepljen z denarjem, stric po očetovi strani, njegov brat. Ta bi prodal lastno mater, če bi se dalo, pa je že pokojna. K sreči je oče odšel dovolj zgodaj na svoje, da se mu ni bilo treba bosti z revščino v tisti istrski vasi. Tam je naš nonič kupi posestvo od enega drugega Italijana, poceni ga je dobil. Saj ne vem, kako, ma kupil ga je. In tam se je naselil najprej en očetov brat, potem se je tudi oče za nekaj časa, ma je mama hotela nazaj. Mamini so drugačni, bolj blagi, bolj poduhovljeni, če hočeš. Ena od

sestričen je na univerzi, predava bodočim pedagogom. Z njo še imava stike, z vsemi drugimi, ni jih, razumeš, ni jih. Pred leti sem si mislil graditi vikend na tistem posestvu, pa je bil spor zaradi enega usranega zidca, ki sem ga imel namen podreti, da bi razširil dovozno pot na tisto parcelo, ki jo je oče podedoval. Ti ne veš, kakšno sranje je bilo, mala vojna znotraj žlahte, še celo z lopato mi je mahal stric. Vidiš, takrat sem jim obrnil hrbet, to puljenje za vsak kamen, za vsak grm, za stare trte, ki so jih itak pometali ven, za oljčnik. Ne, ne, vsemu temu sem se odrekel. Veš, ko sem jim nesel prvi CD – ponedeljek je bil, pred leti, kako bedno, kako boleče se tega spomnim. Bratranca sta sedela pred hišo, eden je že bil ob službo, drugi je nekaj zidaril, kaj vem no. No, pridem jaz gor v tisto vas s svojim zvestim fiatom, voščim dober dan in to. Pa me čukasto gledata, na klopi sta imela narezano panceto, pozne paradižnike, steklenico vina, umazana sta bila. Najbrž sem jih zmotil pri malici, obnavljali so štalo, preurejali so jo v stanovanje za enega od njiju, ki si je dobil babo. Stojim tam, ne vem, kaj bi. Približno osem let me ni bilo tam. Pa se prikaže stric in mi reče: Kaj je, kaj. Si spet prišel merit kolovoz na uno gmajno, a? To smo rešili, drugo pa, če boš glaž vina, sedi, nismo živali, smo ljudje. Alo, sedi. In sem sedel. Menili smo se o demokraciji, o plačah, o norosti okrog Nato pakta in take, bolj politične teme. Potem sem šel v avto in jim dal CD. Eden od bratrancev ga je obračal in obračal, kimal, dal ga je drugemu, ta pa očetu, stricu torej. In potem, ti ne veš, kako me je zbolelo. Rekel je: Ma kaj če meni ta tvoja usrana muzika, posnemi naše prave stare italijanske, tiste, ki jih je pel naš Armando, tiste, ne pa to. Ne, nam ni treba tvoje muzike. Naš Armando je znal ja, ma ti, ti si samo klovn, alora, bašta. Nočemo tvoje muzike. In ne bo na uni

gmajni vikenda, nikoli, bašta! je zakričal, vstal in še enkrat brcnil škatlo s CD – jem. Vidiš, dragi krt, mislil sem, da jih bo moja umetnost spravila, da se bomo sposobni odpreti drug drugemu. Bratranca sta molčala, mulca presrana. Pobral sem CD, ga z rokavom plašča obrisal in šel za vedno. Takrat sem z njimi pretrgal vse stike. Tisti CD, ja. Sedel sem potem v avtu in sem jokal, solze so padale na počen pokrov, se razmazale, brisal sem jih z rokavom, spet jokal. Nekaj se je trgalo v meni, nekaj, kar je neka vez, tanka sicer, a je. Smrkal sem in vozil, kihal, spet sunkoma zajokal in se krčil nad volanom. Ko sem pripeljal na asfaltno cesto, sem si oddahnil. Nisem se hotel več ozreti tja gor, ne. Tisti CD je še tam, glej, tam na polici, tisti, ja, tisti počen. Res je nekaj počilo med nami, Bonisimo patetično reče. Včasih so simboli dovolj zgovorni. Zdi se mi, da smo preko predmetov nagovorjeni. Počena škatla, no, simbol, vsekakor. Z žlahto je že tako, lahko ti je v veliko oporo, lahko pa tudi v breme in oviro. In jaz Slovencev res ne razumem, stopijo skupaj, če jih nekdo ogroža, pa še takrat ne čisto vsi, sicer pa bi se kar pojedli. Ni nobene strpnosti, take, kot bi jo glede na zgodovinske rane pričakoval. Zacelil si to rano Bonisimo, zacelil. Vem, da te je nekaj časa to žgalo in bolelo, vendar je minilo, naj se popravim, mineva, zdaj mineva. Pozabljaš nanje, oni pa nate. Preprosto, tako to je. Veš, prav zdaj mi padajo v spomin snežinke na violini, patetično rečem in se nekoliko zdravo pretegnem. Snežinke na violini! Si nor. Na tak plemeniti les snežinke, ej!?! se Bonisimo trže iz prejšnje zgodbe. Pa so padale, si pozabil? Čakaj, čakaj, spominske luknje. Te je bilo pričakovati, pijača in vse drugo. Res se ne spomnim, razočarano prizna. Pa je bila lepa zgodba, lepa. Ne vem, ne spomnim se, Bonisimo odkimuje. A ti osvežim to zgodbo, sem budno razvetren in

odprt za nove zgodbe, da bi ta noč čakanja minila, se odnivala v seštevek vseh drugih nespečnih. No, kratko reče Bonisimo in nasrši obrvi. Ja, takrat je imela Andreja petnajst let, bili ste na smučanju na Koroškem, najeli ste brunarico. Silva je žarela, uživala je ob kaminu, ti tiščala nogi v naročje, božal si jo, vseč ti je bila volnena kapa, ki ti jo je kupila v mestu na sejmu, sebi pa volnene nogavice, v naravni barvi volne, malo na rumeno so vlekle. Sedela sta tam in se pogovarjala, kako bo, ko bo Andreja šla v višji letnik glasbene šole. Njen napredek je bil izreden. Igrala je že težke skladbe, skoraj pretežke za njeno še preokorno prstno tehniko. Profesorica violine jo je sicer hvalila, da ji ritem ne dela težav, da prehode izpelje fantastično, da pa ji še vedno kakšen močnejši prijem spodleti, kar pa da bo nadoknadila s posebnimi vajami, ki jih je kasneje res delala. Andreja je čepela na svoji postelji in nekaj brala. Utrujena je bila, ker se je cel popoldan spuščala po smučišču. Če bi bilo po tvoje, bi lenarili nekje v Istri. Ti snega nisi maral, na smučeh pa še nisi stal. Silva je bila doma iz vasi, kjer so vsi smučali, vsi. In nekaj časa je celo tekmovala, v pionirskih vrstah, potem ni bilo več časa. Hotela pa je, da se tudi Andreja nauči smučanja. In vzljubila ga je. Pozimi jo je Silva vlačila na okoliška smučišča, cele vikende sta presmučali, medtem ko si ti kremžast zbiral vtise po vseh tistih popivkah z glasbeniki. No, tisti večer. Potem je Andrejo nenadoma prijelo, da bi malo vadila violino. Šla je ponjo, se postavila ob kamin in vama nekaj zaigrala. Kate-ro skladbo, tega zdaj ne vem. Pa še ena in še ena. Njeni dolgi lasje so se zlivali čez levo ramo in se napajali s svetlobo ognja. Tako lepa je bila v tisti drži, tako astralno čista, vsa v melodiji, tako tvoja v tistem elementu. Potem pa je Silvi nenadoma bilo dovolj. Imela je pač tiste dni, ko je bila

sitna, ženske stvari. Rekla je, da je dovolj, da je čas za počitek, da bo drugič odigrala cel nabor, ki ga vadi. Andreja pa je zaprhala, pograbila bundo in violino, stekla proti vratom na zasneženo stopnišče. Zunaj je padal sneg, ne prav gost, le toliko da je mezelo iz neba. Ti si zakričal za njo, naj ne nori, da si bo nakopala prehlad, naj vendar pride nazaj, da violina ne sme dobiti vlage, da ... Besede so se izgubile v zunanji spokojni tišini. Silva je rekla, naj kar zmrzuje, če je kokoš trapasta. In še je nergala, da kaj ima zdaj za vaditi, da bi pa doma ostala in vadila, če ve, da še nima zadosti rutine. Moral si jo prepričevati, da si ti bil za to, da vzame novo violino s seboj, da se je mora navaditi. Kmalu se je oglasil zvok, tožeč, jezen ... Nekaj časa si jo kar pustil tam zunaj, misleč, da jo bo nenadna trma minila. Pa je ni, kar nekaj minut se je razdajala zimski tišini in violini. Sneg pa je padal na njene lase, na trup violine, na strune. Odrinil si Silvo in skočil proti vratom. Besno si jih odprl in videl, da ima na laseh veliko topečega snega. Luč nad vhodom je pokazala pot snežinkam, ki so zdaj bolj gosto tkale nočni prt, prešit z zvokom violine. Andreja je ob skladbi iskreno jokala. Jok se je prelival čez strune in kričal v noč. Šepnil si ji, naj neha, da bo uničila violino. Nenadoma je glasba cuknila, se še malo zaletela in presahnila. Slišati je bilo šelest snega in njene cmihce. Vzdignila je rdeč obraz in jedko rekla: Zakaj je mama ljubosumna na mojo glasbo? Neverjetno, da bi bila Silva ljubosumna ... Sama je dobro pela, igrala na orglice, da bi bila ljubosumna ... Ne, ne Andreja, ni ljubosumna, samo ti zdaj to tako čutiš, ker si v občutljivih letih in se ti včasih zdi, da si ogrožena. Srček, pridi noter, violino morava takoj obrisati, ne smeva pa je postaviti k ognju. No, daj mi jo, ni bila poceni. Pridi, pridi srnica, pridi, si jo vabil. Andreja je stegnila violino proti

tebi. Videl si, da se je nekaj snežink raztopilo na rdečerjavi lakirani površini. Poiskal si papirnate robčke v hlačah in si začel brisati les. Potem si dvignil roko in še njej obrisal solze, mlade solze zagnane ihte, ki kričijo, da so tu, da morajo biti upoštevane. Počasi se je premaknila iz zgnetenega puhastega novega snega, šele zdaj si videl, da je ven šla samo v copatih. Bog se usmili, samo, da se ne prehladi, te je takrat obšlo. Zvrnil si jo nase. Pustil si ji, da jo je malo streslo, da je nekaj solz zbežalo na volnen težak pullover. Čutil si njen silni ogenj, njeno slo po biti in muzicirati; vsa tvoja je bila, vsa tvoja. Presmrkana, s patetičnim obrazom, se je odlepila od tebe in te dreznila z lokom, kar naj bi pomenilo, da se le premaknita noter. In sta se. Preveril si violino, nič ji ni bilo, vlaga je kmalu izpuhtinila. Rekel si, da jo boš do jutra pustil na mizi, kjer je še bil ostanek večerje, kos sira, olupki od suhe salame, vložene kumarice, skodelice za čaj, steklenica žganja, kruh zavit v plastiko, malo naprej še vitaminski sok in še en sok, zobotrebeci, nož. Razmaknil si stvari, poiskal kuhinjsko krpo in nanjo položil violino. Silva je od kamina zaklicala: Če že šariš tam, mi prinesi čaj, ki sem ga pustila! Pa lahko bi pospravila, če sta že tam. Spogledala sta se. Andreja se ti je nasmehnila in ti šepetaje rekla: Njeno veličanstvo so pa danes sitni, a, kralj Matjaž. Moral si se zadržati, da se nisi naglas zasmel. Vedel si, da ji je prejšnji večer Silva razlagala mit, da pod bližnjo Peco spi kralj Matjaž. Pospravila sta, odnesla posodo v pomivalno korito, Silvi si pricurnil v čaj še malo žganja in ji ga nesel. Pa ni pokazala hvaležnosti, samo nogi je prekrizala in rekla: Trapasta sta, violina, zdaj, pol desetih je. Če bo jutri snežilo, taka je napoved, snežilo naj bi do opoldan, bo pa lahko cvilila po bajti, ne pa zdaj. A boš prižgal televizijo, je skoraj zahtevala. Dolgo si zrl na

violino in gledal, kako izginjajo mikro lužice, le ena se ni in ni hotela posušiti. Sklonil si se in videl, da je tam pravzaprav debela Andrejina solza. Vzel si nov robček in si jo skrbno obrisal. Kar z rokavom puloverja si površino spoliral. Andreja se je že pobrala v svojo sobo zgoraj, s seboj je nesla medvedka in knjigo. Takrat si se vprašal, pa je že zaljubljena? In tisto noč ga je res nasulo, nikamor niste mogli. Dopoldan so splužili cesto pod vami, popoldan pa sta s Silvo kidala dovoz. Vaše zadnje skupne počitnice so bile, zadnje. Nikoli več ni hotela z vama, raje s prijatelji, dokončam. Vidim, da je Bonisimo na robu joka.

Ja, res, sneg in violina, ja. Naslednji dopoldan je res vadiła zgoraj v sobi. Cel dopoldan je bila v pižami in je vadiła. Note si je naslonila na medvedka. Za kosilo smo imeli fižolovo mineštro in klobase, ki smo jih kupili na spodnji kmetiji, odlične, malo okajene. Romantika, brunarica, zunaj sneg, violina poje, diši po mineštri, po klobasah. Popoldan se je rojevalo sonce. Sneg se je živahno iskril, mene je pa stiskalo. Ne vem, zakaj sem se počutil tako ogroženega. Sneg res ni moj element. Andreja je pa kar cvilila, ko je videla ta prizor, smreke ob brunarici, kup snega. Hotela je v celec. Nadela si je smuči in zagazila. Pridružila se ji je tudi Silva. Gledal sem za njima, kako režeta smučino na bližnji breg. Nekaj časa sem slonel na vratih in gledal, kako jima spodleta, ko rineta čez zomet. In potem sta izginili. Za trenutek se je pokazal Silvin rdeči cof, samo za trenutek, potem je planil Andrejin vrišč. Pustil sem jima prostost v deviški belini. Sam sem sedel h kaminu, vzel kitaro in nasnoval novo pesem. Dve sem napisal v tisti brunarici, dve, ena je bila Bela luč: *Belo obnebje, metulji so mrtvi, padli so na vrata mojih hrepenenj. Kraljica sanj je šla skozi tunel svetlobe, do črte časa. Zvoki belih kristalov se usipajo*

na strune, ko luna oblije bele poti. Ob ognju so se zbrali, starci brez spanja in so prerokovali kralja, ki bo prišel čez poletne trave, da pozdravi upognjene hrbte. Molčanja me bolijo, prsti molijo novo melodijo, ki belo zasije v okvirju pogledov. In šel bom med cvetove, med trnje, do sebe. Ta bela objemanja me jemljejo v svatovsko vriskanje, da postal bom sveča na robu mize mojih dvomov. Belo obnebjje, metu-lji so mrtvi, ne bojijo se več poletja, ko belo sonce pečati kamne v srcu. Taka se mi je takrat izpisala. Priznam, prav trpel sem v tisti snežni odtujenosti. Do vasi je bilo pol ure, spodaj je bila strmina, za brunarico smrekov gozd. Nekje v jebelih hribih v Silvinih krajih, dvajset kilometrov od nje-ne vasi. Pa ni hotela uvideti, da trpim, da se prekladam po hiši, da ne vem, kaj bi sam s seboj. Še pil nisem dosti, ne. Smučanje, ne, ne, to me ni nikoli obsedalo. Komaj sem vedel za nacionalne junake. Razvrščal sem pesmi, študiral notne zapise, malo kuhal in bolščal v slepečo belino. Še v kuhinji sem bil s sončnimi očali, res. Kar krogi so se mi delali pred očmi, nisem bil vajen snega in močne luči. Na morju je drugače, sneg, ta, ta ... Ne maram ga. Bruno mi je govoril, da smo nekateri gensko opremljeni za morje, če so naši predniki vedno živeli samo ob morju, celo polede-nitve so jim prizanesle. Ma ne vem, nikoli se nisem spuščal tako daleč, geni in to sranje. Zime ne maram. Tale mokra jesen me preveč nabuta z melanholijo, da se potem vlačim po mestu kot podoba nekoga drugega. Jesen, tih čas, strah pred zimo, kaj vem. Če sem iskren, bi se najraje zavlekel v kakšno luknjo in prespal do pomladi. Pomlad, to je moj čas, zavzdihne Bonisimo. Kot da ne vem, stari moj, po-mlad, usipanje cvetov v Istri – Dol pri Hrastovljah, tvoja rojstna vas. Tja misliš odnesti nečimrnost tega časa. Kako daleč si s to idejo? ga vprašam. Kako daleč, hja ... To zimo

še ne, nekaj stvari sem že peljal dol. Popraviti sem dal streho, kuhinjo, kopalnico smo naredili. Ne vem, nisem še prepričan. Računam na to, da ... Ne, prezgodaj je, da bi zdaj rekel, pa bom šel, ne vem, ves sem v dvomih. In še, kaj pa vem, hčerka pride. Kaj in kako se bo odločila, niti tega ne vem. Njen Francoz, tudi tega ne vem, v kakšni fazi sta. Salzburg, oh, zavzdihne Bonisimo. Kaj, kaj te muči? Pa ja nisi ljubosumen na njenega ljubimca. Kaj pa ti veš, kakšni bliski so se zgodili med njima. Prepričan sem, da je bila to usodna ljubezen, on je ja uspešen mlad dirigent, no, dvanajst let je starejši od nje, to že, a sem prepričan, da ji nudi dovolj veliko zavetje, dovolj sanj, ga skušam umiriti, ker vidim, da je ves živčen, ves v neravnovesju pričakovanja. Salzburg, poletni festival, ja, bil sem gor z njo, pa ... Gledal sem, kako jo Renard oblizuje s pogledom. Večerja, šampanjec ... Ples, objemi, sredi noči je prišla v najino sobo, pa spet šla ... Vedel sem, da k njemu, Renard, visok, lahko rečem lep, urejen, kot se za dirigenta spodobi. Tam je bil, da bi lahko užival v slapovih glasbe, mislim, da se je prav tako izrazil, v slapovih glasbe. In spet smo pri Francozih, kri, geni in to. No, tisto noč. Stal sem potem zjutraj na balkonu in poslušal, kdaj bo prišel taksi. Šele okrog osme je prišla, napolnjena z novo lučjo, z novim vedenjem, da so moški, ki obvladajo žensko telo. Nič je nisem vprašal. Spila sva kavo, slabo, v Avstriji nimajo dobre kave. In Silva tudi ni znala kuhati dobre, ne. Sam sem si jo kuhal. Renard naju je povabil na kosilo, v elitno restavracijo. Tip je bil pri denarju, saj je delal za znameniti mali komorni ansambel, ki je gostoval po svetu. Njegov večer še ni bil na vrsti. Toliko časa nisva nameravala ostati, da bi ga šla gledat. Kaj pa ti misliš, veš, kakšne so bile cene, festivalske, jasno. Kar veliko sem zapravil, ampak ta festival sem ji obljubil, ker je

uspešno diplomirala. Silva ni hotela z nama, ker da jo resna glasba zamori, si misliš?! Napisala sva ji razglednico. Potem, po tistem kosilu, sta ona dva šla še na majhen izlet, jaz pa sem se predal glasbi, šel sem poslušat kitarški duo v neko cerkev. Uživancija ti rečem, akustika, o bog. Zvečer je prišla, nič nisva rekla. In je spet šla. Naslednji dan sva šla na vlak. S seboj je nosila prtljago ljubezni, čutil sem to. Tam se je začelo. Ja, vlaki, ja, zavzdihne Bonisimo. Vem, vem, da so te vlaki obnoreli, tudi zato si sanjal, da boš študiral strojništvo. Občudoval si kompozicije, ki so se valile po progi mimo vaše vasi, včasih si šel tudi gor do druge železnice, tiste za Reko. Sedel si in gledal vlake, štel vagona. Vedel si njihova imena, vedel si za tipe lokomotiv. Stari Aldo je imel knjigo o vlakih, ker je dolga leta bil strojevodja. Rad si hodil k njemu, da ti je pravil, kako so vozili na Reko, kako je vozil vlake tudi na Madžarsko, v Beograd. Obljubljal ti je, da te bo enkrat vzel v lokomotivo, ko bo šel v Postojno obiskat sina, ki je tudi strojevodja. Pa se ni zgodilo, ker je Aldo nenadoma umrl. Oh, vem za ta tvoja tekanja k železnici, vem. Kako si sanjal, da boš nekoč sam sedel v lokomotivi in vodil težak tovorni vlak, ogromno kompozicijo. In še danes si rad na železniški postaji in gledaš prihode in odhode vlakov, še zdaj. Pa se še spomniš Loredane? Loredane, katere Loredane? me Bonisimo začudeno pogleda. Loredane, ki je v poročni obleki prišla na zgornjo železnico, da bi legla in počakala vlak. Zate je bila teta Loredana, tako ste jo v vasi klicali. Moralo ji je biti blizu trideset let, takrat ... Loredana, Loredana, se muči Bonisimo. A, ja ... se mu razsvetli obraz. No, naj ti povem, kako je bilo. Maj je bil, Loredana pa pride po stezi navzgor na gmajno, tam nekaj časa sedi, lepa, v poročni obleki, nedeljsko jutro, kmalu po peti uri, še mrzlo je bilo, mračnato.

Ti si na vsak način hotel videti novo lokomotivo, o kateri ti je pravil Aldo, da zdaj vozi po tisti progi, da tam mimo pride med peto in šesto zjutraj, ker tovorni vlaki nimajo tako strogega urnika kot potniški. Ni te videla, ker si bil skrit za grmičjem. Slišal si tisto pojokavanje. Prestrašilo te je. Še bolj si se skrila. Imel si gumijaste škornje zaradi rose, zapičil si pogled na umazanijo na robu in na prilepljene liste na črnini. Poslušal si, šumela je po travah v belih čevljih, privzdigovala si je krilo in živčno hodila po grušču na železnici, ki je zaškrtal, kadar se je premaknila. Privzdignil si glavo. Videl si, da si je čevlje sezula, da zdaj bosa hodi po kamenju in se stresa od joka. V svoji otroški občutljivosti nisi dojemal, kaj se ji dogaja. Ves napet si se splazil do roba, se naslonil na drevo in oprezal. Ona pa je kar hodila, ne prav daleč, usedla se je na tračnico, čevlja položila k sebi, si objela kolena in jokala. Taka, v beli poročni obleki. Gledala je na uro. Očitno je preverjala, kdaj bo prišel vlak. Jok je nekoliko presahnil. Iz torbice, tudi bele, je vzela robec, se useknila in se vzravnila. Pogledala je nekam v nebo in na glas rekla: Bog, ne zameri mi, ma moram, moram. Una mona od Tonina, una mona ... Nisi več slišal, ker je začela šepetati. Zrinila se je na sredino tračnic, stegnila nogi in se ulegla še na drugo. Zdaj si videl, da ima malo trebuščka. Takrat še nisi vedel, kaj je to pri ženskah, nisi. Začuden si jo gledal in se začel cel tresti. Odvrgel si palico in pogledal na uro, ki si jo dobil za birmo. Joj, saj bo kmalu vlak tukaj. Kaj pa dela teta Loredana? se ti je blodnjavilo. Prestopal si se in že kar odkrito šumel. Verjetno je bila tako zaverovana v pričakovanje svojega konca, da teh šumov ni slišala. Živčno si spet pogledal na uro in napeto poslušal. Vlak se je slišalo, zdaj se ga je že slišalo. Težko tresenje je vibriralo navzdol, slišalo se je tudi

cviljenje zavor. Takrat pa si se odlepil, se pogнал iz skrivališča in zakričal: Teta Loredana, vstanite, alora vstanite, vlak gre, ej, alo, teta Loredana, vas bo speštalo. Takrat pa je Loredana sunkoma vstala, si popravila torbico, pograbila čevlje in se bosa zagnala na travo. Čez minuto je mimo zgrmel težak vlak. Ti si se čudil Loredani, lokomotivo si sicer videl, zelena, velika, z rumenimi trakovi spredaj ... Loredana je spet malo zajokala, si obula najprej levi čevlji, potem desnega, spodvila nogo in se vzravnala. Popravila si je obleko. Ko je vlak odgrmel, ti je rekla: Mulo, ma kaj delaš. Ma oštja, kaj te nosi za en vrag sem gor. Ma je nevarno, lahko bi padel pod vlak. Tiho si bil in si gledal njen rdeč spačen obraz, takega nisi bil vajen. Vlake gledam, si rekel. Nova lokomotiva vozi, si otroško prostodušno priznal. Ja, ja, uni Aldo te je zmešal, ja. Ma čuj, grem jaz nazaj domov, ma da si mi tiho, alora si skontal? Ja, ja, si jecljal. Počakal si, da se je teta Loredana izgubila na stezi med grmovjem. Ti pa si jo ubral po drugi stezi, da bi bil prej kot ona doma. Mami si povedal, kaj si videl, mama pa je takoj tekla na Loredanin dom. K sreči jo je našla, ravno se je preoblačila in še kar jokala. Zgodba se je srečno razpletla. Loredana bi se morala poročiti tisto pomlad s Toninom, ki je delal v Kopru, pa si je našel drugo ... Loredana je rodila punčko na jesen, tista je zrasla v vaško lepotico, Vesna ... Tako si bil na nek način rešitelj. Vesna, se nasmehne Bonisimo, Vesna, ki je dobra pupa, lepo poje. Nekaj časa je pela v nekem lokalnem ansamblu. Saj bi se lahko naredila za super pevko, če ne bi, ja, če ne bi našla tistega ljubosumnega tepca, ki jo je zaklepal in pretepal. Tip je res bil nemogoč. Našla ga je v Ljubljani, tu, ko je prišla študirat ... Oh, Vesna ... Tip je bil malo trčen, res. Hotel je, da se podredi njemu, da bo vse po njegovem. Jaz ga nisem razumel,

nikoli, čeprav se je zaposlil kot zdravnik. Malo se mu je stirilo, ja. Vesno je prisilil, da je pustila fante in mikrofon. Ja, veš ... Eno jesensko nedeljo sem jo srečal v najinem parku, zdaj že lahko rečem najinem, ker se tudi midva tam srečujeva. Sedela je na klopi in brala, ker da ji doma nalaga kar naprej neke obveznosti in da si nima kaj možganov pacati s tujimi lažnivimi zgodbami. Pisatelji da so sami bolniki, same nerazvite osebnosti, da se skozi pisanje ponujajo ljudem, da so narcisi, da so bolni ljudje, s težkimi razvadami, da bi jih bilo treba kar ukiniti, da mentalno kvarijo ljudi. Kar osupnil sem od teh teorij. Dvakrat sva nastopala skupaj, lep duet sva bila, ampak je bilo že prepozno, takrat je nad njo bedel njen očalar, ki je za povrh bil še tujec, ne ravno Italijan, ma kaj vem, iz San Marina je bil. Študiral je v Ljubljani, sicer ne vem, zakaj, ampak tu je študiral medicino, pa še specializacijo je delal iz pulmologije, mislim, da to. Vesna pa, sicer je diplomirala na geografiji in knjižničarstvu, a ji ni dovolil, da bi šla v službo. Vse to mi je razodevala v parku, osrečena z najinim srečanjem. Taka lepotica, ki se je polagoma spreminjala v čemernico, porejeno, vrženo za zidove trpljenja. Nisem ji hotel povedati, da sem pravzaprav sokriv, da je živa. Če bi jo zdaj srečal, bi ji to povedal, ampak, zdaj sta šla v Ameriko, tam je dobil službo, tisti, ah ... Ni mi bil všeč, podolgovat, oster obraz, suhe noge, dolgi prsti, v očeh pa večni strah, pred čem? No, takrat mi je tudi povedala, da noče otrok, da je ta svet neprimeren za njegove otroke, kakor da bi bili samo njegovi. Povabil sem jo na kavo, da sva kramljala, kako lepo nam je bilo v naši Istri, kakšne lepe jeseni so tam dol bile, ko smo tekali po gmajnah, ko smo nabirali marone, ko smo iskali gobe, ko smo peli ... Res je lepo pela, strastno, predano, saj je tudi Loredana, tudi ona. Še posebej,

kadar je malo spila, takrat je oponašala pevke iz sanrem-skega festivala. Kar dobro ji je šlo, res. Zaupala mi je, da si doma še zapoje, kadar ga ni. In tudi ko gre v Istro, gre na gmajno in poje, da si duška. Ko je odhajala, sem videl, da je v njej ugasnila mladost, da je samo še malo žerjavice. Kar odhlapela je. Nikoli več je nisem videl, lepe Vesne, je Bonisimo grenak. Koliko Vesen si že spoznal, kaj? se mu nasmehnem, da bi ga spravil v tirnico mirne noči. Tole, prej mejl, pa ti spomini. Mogoče bi bilo pa dobro, da greva še enkrat ven. Koliko pa je ura, nekaj čez tri zjutraj. Daleč je še do dneva. In s prvo svetlobo bom v njem ugasnil. Torej nimava več prav veliko časa, nimava, dobre tri ure, najkasneje ob sedmih moram biti že spet v svojih rovih ... A naj mu to povem, saj bo razumel, bo. Vedno je bilo tako, da je razumel. Ti, Bonisimo, kaj praviš, a bi šla še na en spodoben sprehod, vsaj do železniške postaje? mu predlagam. Zdaj, v to meglo, v noč. Mraz je, mislim, vlaga in to, se fiži. Kaj pa zgodba, ki sem ti jo obljubil, da ti jo bom prebral, kaj pa tista, nočna, strašna ... Si pripravljen? me vpraša in klikne, da se ekran prenosnega računalnika zasveti. Brska med mapami in jo končno najde. Bi poslušal to zgodbo, bi? Zavrta proti meni? No, še to, potem jih je za to noč dovolj, še to. Ta tvoj Bruno, no ... Pa začni, kar vzemi si čas, zadihaj in beri, tako kot znaš samo ti. Prav, prikima Bonisimo, si da prenosnik v naročje in začne:

V koči se je truščnoba nekoliko polegla. Trinajst nas je, še trinajst, sami moški, izbrani. Punce so v drugi sobi, koliko, osem ... Dovolj za pošteno ljubljenje, ki je že za nami. Spet je bila taka noč, da smo imeli priložnost raztelesenja v vseh oblikah. Zdi pa se mi, da se je nocoj najbolj izkazala Verena, mislim, da je vsaj trem naredila ... No, no, to so pa že take podrobnosti, ki jih poročilo ne sme vsebovati.

Vodja bo zadovoljen, ko bo zvedel, da smo obredno vpe-
ljali tudi novo, še devico. In Olja je imel to čast, da jo je
prebodel, da ji je odvzel smaragd mladosti in da je lahko
vanjo spustil seme, kar je prepovedano. Lahko počnemo
vse, le seme ne sme v vagino, taka so pravila našega reda,
razen pri razdevičenju, red ZADNJIH VRAT. Vodja ima
prav, ko pravi, da se mora človeštvo pripraviti na zadnjo
plemenito generacijo, ki bo pustila svet brez potomstva.
Spreobrnjeni bomo v zadnjo svetlobo, okopano v milosti
novega Boga, ki nam bo dal samo še zadnjo zabavo, in ko
bo ta prišla, bo tema objela modri planet, in ta se bo odko-
talil v zakotje galaksije, kjer bo pripravljen, da ga posrka
nevidna sila, ki ji rečejo temna snov. Naša naloga je, da se
pripravimo na minevanje in zato smo vsako tako noč du-
hovno zbrani, da nekdo izmed nas odide očiščen z napo-
jem, ki ga nam pripravlja naš vodja, naš Dumin, tako ime
si je nadel. Gledam jih, te zariple obraze, te apostole zadnje
luči, ki so preparani s poljubi, okrog ust se jim sušijo soko-
vi mladenk, izsemenjeni strmijo predse. Zdi se mi, da so
nocoj še bolj radostno čisti, vsi oblečeni v bele tunike,
pripravljeni za odhod na ono stran svetlobe, kjer ni nobe-
ne luči, kjer je dokončni molk in so roke boginje Morene
pripravljene, da jih nežno prenesejo v grobnico častnih.
Saj ne vem, kdo bo nocoj izbral listek s svojim imenom, ne
vem. Na pisalni stroj sem jih natolkel že zvečer, ena od
deklet jih je narezala, imena so zdaj v vijolični kapi, ki jo
ponavadi nosi naš vodja – nocoj je odsoten, ker ima rahlo
pljučnico. Sam je prepričan, da jo je staknil, ker se je pre-
večkrat semensko razdajal in mu je zato opešal imunski
sistem. Taka je njegova teorija. Zapovedal nam je, da ne
smemo razmetavati s semenjem, da naj bo to prihranjeno
za svete daritve takih noči, za daritve zadnjih svetlob. Za

zdaj so izbranci samo moški, ženske da še niso zadosti čiste, da bi smele vstopiti skozi zadnja vrata v luč minljivosti. Poglej jih, te moje sotrpine. Ni še ura, ko bi smela kapa zakrožiti. Ta naša ovalna miza, lepa, na sredi je kapa in vrč vode, nič drugega. Tudi pijač nam ni dovoljeno mešati, samo vino, nič drugega se ne pije v naših nočeh, čisto vino, pridelano v vinogradih na južnih legah. Red ZADNJIH VRAT zdaj šteje že blizu osemdeset članov in članic. Članice postanejo samo tiste, ki se zaobljubijo, da ne bodo imele otrok – na noben način ne smejo dovoliti, da bi jim moški spustil seme v rodilni kanal, vse drugo jim je dovoljeno. Nobena kontracepcija ni dovoljena, prav nobena. Kadar imajo menstruacijo, jim je strogo prepovedan vstop v cerkev ZADNJIH VRAT, v to kočo, ki smo jo prostovoljno zgradili v dobrih dveh letih. Red obstaja, ja, zdaj že peto leto. Vsak ima svojo številko, svojo šifro, imena niso pomembna. Zanimivo, vodja je zahteval, da se imena zapišejo samo za take noči. On določa, kdaj je prava noč, tretja po polni luni. Taki da so izračuni astrološkega centra, ki mu sporoča, kdaj bo čas za prehod. On pravi, da smrti ni, in v to verjamemo. Zato se radostno prepustimo zadnjemu napoju, ki otrpne vse čute in pripravi truplo za prehod. Obleke pokojnika sežgemo v peči, truplo pa zakopljemo v gozdu, tretje bo nocoj, že? Izginotje prijavimo na milici, ti pa malo vohljajo, potem pa stvar presahne. Lokacija je zadosti tajna, nihče ne zna do nje, samo jaz, ki nadomeščam vodjo. Spodaj v grapi vsem zavežem oči, navežemo se na vrvi in potem jih peljem sem gor. Vsi kupimo prejšnji dan vozovnice za vlak v razne smeri, tisti iz Ljubljane kupijo tudi avtobusne rezervacije. Te vozovnice skupaj z denarnicami predamo milici, seveda brez prstnih odtisov. Vse se dela v rokavicah. Zakomplicira se, če ima član sekte

družino, no, če jo bi imel – ta je itak v kodeksu sekte prepovedana. Kaj pa govorim, kam pa mi odnaša misli. Prijateljstva so potrjena z očividci, sosedje, sorodstvo. Kadar nekdo odide, imamo izdelan način zagovora, kdaj so ga nazadnje videli, kaj smo govorili, kam da bo šel in take reči ... Milica je do sedaj verjela vsem trem zgodbam. Moram priznati, da je naš vodja vse natanko premislil in da ima res super um, naš vodja farmacevt. No, nocoj. Zdaj se moram zbrati, še pet minut je do izbiranja. Spomni jih, da se bliža ura, natanko ob polpetih jutraj. Nastane tišina. Pravila, še enkrat ponovim pravila. Glas se mi trese, pa vendar. Spoštovani bratje, ko bo znamenita vijoličasta kapa zakrožila med vas, od enega do drugega, iz desne proti levi, naj vsak zamiži, s prsti seže v kapo, in ko prsti dotipajo listek, naj ga takoj izvlečejo. Videti bo, če prsti plešejo po kapi, kot veste je to strogo prepovedano. Tisti, ki bo izvlekel svoje ime, tisti bo darovan, natanko ob petih bo spil čašo nesmrtnosti, ki je tamle na polici v termovki. Vodja mi je koktajl smrti prinesel sinoči. Bratje, zamižite in pošepetajte zadnjo molitev. Takole gre: O svetloba, ki si me dala, vzemi me, če je zdaj taka tvoja volja. Rad se ti darujem, da bom okopan v večnosti, iz večnosti narejen, za večnost darovan. Tvoj sem, če tako želiš, ker zaupam tvoji moči, ker vem, da sem v tebi, in edino le v tebi doma. Nesmisel sveta bo rešen z našimi žrtvami. Med nami trinajstimi bo eden darovan. In ko pridem na konec vseh časov, bom srečen v niču vesolja. Amen. Kapa zakroži. Prvi seže. Kakšna tišina. Ženske so zaspale, nič, samo ogenj v kaminu poklja. Izvleče listek, prebere ime, ni njegovo, vleče drugi, prebere, ime ni njegovo, vleče tretji, ime ni njegovo, četrti, tišina, roka se mu zatrese, roka trdo pade na mizo, ime je njegovo. Hitro smo prišli do rešitve, pomislim. In na vseh obrazih se

mahoma zariše olajšanje. Rešeni so, za zdaj, rešeni, bodoči samomorilci, svečeniki ZADNJIH VRAT. Oni, ki je prebral svoje ime, pa je proti pravilom skrušen, seseden. Počasi le dvigne obraz in mi reče: Pa res moram že umreti? Nastane mučna tišina. Prekršil je običaje, prekršil je red, mogoče je pa vohun, me je v tistem trenutku obšlo. Vodja mi je dal jasne napotke, tisti, ki dvomi, tisti je vohun. Tudi če ne bi hotel, mora umreti. Moraš, trdo rečem v zadržane dihe. Moraš 65-7 GR, izgovorim njegovo šifro. Moraš, ker je tak red. Dobil si navodila, dobil si pravila sekte, podpisal si jih, strinjal si se, in zdaj, namesto da dvomiš v pravičnost čudovite možnosti, da se že danes neboleče rešiš življenja, se tu pomiluješ. Tako čustvo je znak, da nisi bil zaslužen, da bi med nami, tudi če bi ti usoda tako namenila, še obstajal. Menda razumeš, da bi kot dvomljivec moral izginiti. Taka so pravila. Med nami ni žalosti. Mi ne častimo življenja, mi častimo minevanje, in tak, ne bom rekel smrt, tak odhod je najvišja čast, ki si jo lahko zaslužiš. Spomni se, kako je zadnji odšel, zavriskal je, jokal od sreče, da bo vendar vsega konec. Bodi potolažen. Videl si, da te napoj uspava in mehko zdrsneš v drugo galaksijo. Bratje pripravite prt, jaz bom pripravil napitek. Na mizo so pogrnili črn prt, za vzglavje je služil usnjen vzglavnik s srebrnimi znaki naše sekte, odprta vrata, nad katerimi je bil napis ZADNJA VRATA DO VEČNOSTI. Videvam, da je izbranec zmeden. Prišel je poleti med nas, pripeljal ga je številka 12 – 5 AN, mlad fant, komaj nekaj čez dvajset, priporočil ga je vodja. Njegova kartoteka je skromna, odslužil vojsko, zaposlen v tovarni, po poklicu livar, mnogo je pil, enkrat je že poskušal samomor, pa si je po tistem opomogel, si našel dekle, ki je tudi že pri nas, vendar javno se ne sestajata, ker je to prepovedano. Mati je sama, oče mu je umrl. Živi v

najeti sobi v mestu – to je dobro, to je dobro, pomislim. Preverim in ga vprašam, če je kupil vozovnico. Izroči mi denarnico in ključe stanovanja, da ju bom popoldan lahko odnesel na mizo poleg pripravljenih stvari za potovanje. In ves tresoč, gol, zleze na mizo, na črn prt. Pomagajo mu. Vse je tako kot mora biti. Kupil je vozovnico za Jesenice, za nedeljski vlak, sobotna noč je. Vprašam ga, če je zlikane hlače in vse drugo pustil v sobi, tako kot je po protokolu. Prikimal je in zajokal. Namignil sem pomočniku, da predenj postavi bakreno posodico. Vzamem termovko in prelijem vsebino. Sklenemo se okrog njega, vsi odšepetamo tolažilno molitev: Odhajaš brat, ne pozabi nas čim prej povabiti v milostno luči rešitve. Bodi srečen, da si izbran, mi bomo morali še trpeti zemeljsko nesnago in medlo luč. Naj bo luč, bodi luč, predaj se ji. Amen. Moral sem mu pomagati, ker so se mu roke tresle. Ne, ne, to so mučne scene. Predlagal bom vodji, da priredi predavanje, kako se je treba ob takih priložnostih dodatno zbrati in verjeti v odrešilno luč. Pije najprej počasi, potem pa hlastoma goltata, da mu adamovo jabolko kar poskakuje. Toliko še ima moči, da bakreni lonček odloži. V očeh mu začne ugašati luč, ves otrpne, sedeč sredi nas na črnem prtju. Dva ga poprimeta in ga poležeta. Malo potrza z nogama, malo sunkne z glavo levo in desno, pene mu udarijo na usta in je vsega konec, še en sunek z levo nogo, zgib ramena, zdaj je res konec. Odpotoval je. Počakam, da se bratje razmaknejo. Vzamem stetoskop in poslušam, nič, tišina. Vanj se je naselila zadnja luč. Šel je skozi zadnja vrata. Od tu naprej bo samo še jutranja rutina. Pokličemo dekleta, da ga še zadnjič poljubijo na čelo, da ga gole obhodijo in s tem je odhajanja konec. In zdaj skopo poročilo za vodjo, dokonča Bonisimo. Otrpnem. Tole, ej. Slišal sem že, da so imeli

klub samomorilcev, slišal, tole pa. Pa ti Bonisimo, verjameš, da je bilo res tako? Bilo, ker vem ... Milica jih je razkrinkala, ker se je enemu odtrgalo in je vso stvar prijavil. Ni hotel spiti strupa, pobegnil jim je. Pa so našli kočo, dobili so vodjo, zmešanega farmacevta, našli seznam članov, vse so zaprli, kočo zažgali. Mislim, cela reč. Ampak javnost ni izvedela. Kaj pa ti misliš, a? Sicer pa smo itak en velik klub samomorilcev. Čez petsto se jih pokonča na leto, pa računaj, v desetih letih eno malo mesto, v tridesetih, že malo večje. Jaz bom živel, dokler se mi bo ljubilo, v to sem prepričan. Ljubi se mi pa še, čedalje bolj se mi ljubi. V načrtu imam še vsaj pet CD –jev. No, zgodbo si slišal, zdaj pa lahko greva na železniško postajo. Nočni bife je odprt, mislim, da je še. Tam dobiš dobro kavo. Rad pijem kavo na železniški postaji, saj veš, zvok vlakov, hiteči ljudje, minevanje. A greva moj krt, greva? Ne morem se zbuditi iz tiste zgodbe, vijolična kapa ... pa greva, se strinjam.

Jutranji utrip, nekje se sliši škripanje kolesčkov pod težkim, smešnim kovčkom, rdeč karirast ... Vleče ga debel možakar s cigareto v ustih, ki jo bolj grize kot kadi. Potem se napihne, zasesa dim in se premakne do velike table, kjer se prikazuje vozni red. Ozre se po naju. Z neko čudno kretnjo ustnic si premakne cigareto v drug kotiček ustnic, spači se, zdaj je povsem drugačna podoba njegovega obraza. Popravi si plašč, skloni glavo in pogleda kovček. Šele zdaj vidim, da mu na levi rami visi manjša rjava torba. Kje sem tega že videl, me prešine. Nasmehnem se, ker si domišljam, da se zdaj možakar pogovarja s kovčkom. Mogoče se pa res. Bonisimo je ves spokojen. Velika skodelica kave, dvojno si je naročil, najverjetneje zato, da bi v sebi ubil to nespečno noč, v kateri se mu je toliko stvari odstrlo, da ne zmore s spancem poskriti vseh trzajev.

Premišljam: Silva mu je po dolgem času blagovolila napisati mejl, Andreja pride, okrog štirih popoldan? Zdaj že lahko odštevamo ure, blizu šeste zjutraj je ... Hodila sva med tračnicami, pogovarjala sva se o načinu dela v studiu, o modernih prijemih, računalnik, obdelava zvoka in to. Včasih, ah, snemanje na magnetne trakove, ponavljanja, več discipline je bilo treba. In omenjal mi je, da ga mika posneti CD v neki cerkvi, kje je že rekel, čakaj, kje? Nekje na Krasu, tam da je taka akustika, da zavibriraš v vesolje, ja, tako je rekel, tako. Dobro, da ima načrte, to ga bo zavezalo k svetlobi. Napisanih ima že čez tristo pesmi, niso vse take, da bi jih lahko pel. Vse poznam, vse tiste njegove beležke, ki se mu svaljkajo v žepih. Nikamor ne gre brez nove, prav tako v usnje oblečene. Še malo prej, ko sva sedela na hladu, no, enajst stopinj je, za tale november kar toplo, in megle ni več; razvleklo jo je, mi je bral, navdahnjen, ker je vmes prejel sporočilce od Andreje, da je že na rimskem letališču in da čaka na let. Spila da bo kavo, ki jo tako pogreša, pravo italijansko kavo, pa da bo najprej spala, spala, spala. Pripisala mu je še, da naj ji pripravi prave špagete, mornarske, njegove ... Poln je bil luči v tistem trenutku, ko je to bral, ves osmislen, razpotegnjen, celo mlajši se mi je zazdel, tam pod šibkim neonom. Tiste pesmi o zrcalu in violini. Nič ni rekel, slutim pa, vsebina je že taka, da so namenjene Andreji. Še deset ur do srečanja, še deset ur in se mu bo odprlo novo svetljenje, tako potrebno za njegovo izpevanje. Možakar tam zunaj pa še kar boljši v naju, ki sva varno spravljena za umazanim steklom. Nena doma padem v čas, ko so tod hodili vojaki stare Avstrije, še prej, so gospodje s težkimi popotnimi torbami in z dežniki, čakali, da jih vlak odpelje v Trst, tako željen takrat. Videvam jih, kako prav tako živčno grizljajo cigare, gledajo

na ure, zataknjene v žep telovnika, kimajo, živčni so, dame pa ljubko nagnejo glave, pokašljujejo, ker je nevljudno, da bi hodile gor in dol, kakor tiste, no, tiste prodajalke svojih intimnosti, tudi take so bile včasih tu. Saj so še, tiste najcenejše, ki stvar na hitro opravijo v toaletah, za drobiž takorekoč. Magda, od kod mi zdaj zlomljena Magda, dvakrat v komuni ... Nazadnje sem jo videl prav tu, prišla je iz toalet, si z rokavom ponošene jakne obrisala usta, me na hitro ošinila in mi rekla: Odjebi, jebeni krt. Kmalu za njo je prišel moški, nasmejan ... Ja vem, na hitro mu ga je ... za jutranji obrok, za dan, ki ji bo dal pečat v begajoče srce, kjer ima spravljen zlatnik usode. Njena zmešana poezija, njeno kljubovanje resnici sveta, njeni mrtvi dojenčki, ki cvetijo v vrtu mladosti, male, lepe rožnate glavice, ki s pozebo časa minejo ... Trikrat abortus, zdaj ni več možno, da bi zanosila, dvakrat spontan, tretjič pa, na neki ladji v Amsterdamu. Možakar tam zunaj, se je očitno domenil s svojim kovčkom, da naj ga počaka in je stopil noter. Zdaj šele vidim, da ima spodaj na levi en zlat zob. Pa kje sem tega tipa videl, kje sem ga videl? Ne da mi miru. Bonisimo ga samo ošine in spet naredi požirek, priškrne oči, se nasmehne. Vem, v njem se zdaj sladkobi nov čas. Morda bo našel pot nazaj do Silve, zdaj, ko je vase zvrnil mero treznosti, ko pri šestdesetih končno ve, da je dokončen in da mora iz sebe izpeti veter nad valovi in krike galebov. Odtuliti mora svojo trpkost. Sestrdati mora svojega bika, ki je žmulil travo norih zabav. Možakar z zlatim zobom kramlja v polomljeni balkanščini z natakarkjem, ki je tudi njihov. Najdeta skupni jezik. Slišim, da mu govori, da je končal dolgo pot, da prihaja iz Avstralije, da je imel let do Dunaja, sem dol je prišel z vlakom, da gre do sestre v Kranj, da ... Nisem več hotel poslušati, kaj me briga. Svetloba se riše in

to me boli. Več kot je bo, manj me bo, mene ... človeka, spet bom krt, zaprt v zavoje pod zemljo. Bonisimo končno dosrka kavo, ozre se vame. Naredi debele oči. Kaj naj bi to pomenilo? Mrtva sled človeka v meni? Minevanje trajanja? Kaj, kaj me tako gleda? Stari, spreminjaš se. Ne bi rad, da se mi tu spremeniš. Glava se ti že spreminja, in roke, poglej, kosmate ratujejo. Si spil? Domov bova morala. Ne bi rad, da bi imel svetlobo v naročju, ne, res si ne želim tega. Si spil? mi panično reče. In v tistem trenutku se spomnim, kje sem srečal zlatozobega. To je tisti, ki me je nekoč lovil z lopato na vrtu blizu Kranja, zdaj se spomnim tega obraza, ki je takrat bil tako prekleto spačen, le zob se mu je strašno svetil, oh! Ja, pomagal je sestri obdelovati vrt, in vem, da imata brata v Avstraliji. On je pa bivši oficir ... Ne, ne, res bo treba stran. Čutim dlake na hrbtu, na nogah, svetloba, o ... Ja, sem spil, ja. Dobra, močna kava je bila, res, potrto rečem. Glas se mi spreminja v cviljenje, to ni dobro. Pogledam prste, rožnati postajajo. Bonisimo namigne natakarkju, da plača, meni pa reče, naj stopim ven in ga počakam. Grem ven, stojim na postaji, gledam na uro ... Svetloba lije po peronu, ne, ne, ne ... Bonisimo pride ven, pokliče taksi. Grevna na sprednji konec postaje in počakava na prevoz. Ni dolgo trajalo, zdaj sem že bolj dlakav, od obraza mi ostaja nos, ki pa tudi raste v smrček. Poznam te faze, kar nekaj časa vztrajam še v človeški velikosti, vsaj pol ure, potem se začnem manjšati, dokler ne preidem v velikost običajnega dobro rejenega krta. Odloži naju v starem delu mesta. Ne morem več prav hoditi. Bonisimo mi pomaga, da se privlečem do stanovanja, kjer še vedno lebdi vonj večernega čaja. Odpre okno, razgrne zaveso in pusti jutranji svetlobi, da izriše predmete. Zdaj vidim, da je tam kartonasta škatla s slamo – torej je vedel, da pridem,

vedel je, me žalosti. Sesede se na kavč, ki tako zelo zaječi. Dragi moj krt, hvala ti za tako noč, za odpiranje, za, ne ... Saj ne morem, na jok mi gre. Težko te gledam, kako se krčiš. A čutiš, to, mislim, to krčenje. Še malo, pa boš običajen krt. Obleka je že sprhnela na tebi, zdaj si ves dlakav, nekaj je sivih, staraš se, moj krt, staraš. Na nek način si me pripeljal do točke, ko bom zamenjal smer plovbe, res jo bom. Pa toliko morskih zgodb še imava, kaj? Mogoče nama pridejo prav za kakšno drugo noč, ko boš spet prišel v park in me počakal. Neusmiljeno te krči, moj bog. Sonce se že odbija od stavb, tam čez reko. In vsako jutro se odbije od nasprotnega okna in sede semle na kavč. Prav tam, kjer si zdaj, kjer te krči. O glej, zdaj, zdaj ... O, glej, svetloba, odbito sonce, glej, jemlje te, na kosmatem naročju imaš svetlobo, glej, svetloba v naročju ... S piskavim glasom mu rečem: Bonisimo, svetloba me jemlje, ti pa si jo spet našel v sebi. Ponosen sem, da si jo našel, malo tudi z mojo pomočjo. Daj me lepo v škatlo, zapri jo, da bo notri tema. Pelji me na gorenjske njive, tam sem zdaj, saj veš kam. Pa pridi z Andrejo na sprehod do tistih kozolcev, ki jih je včasih oboževala. Slišal bom vajine pomenke, vajine korake. Svetloba, boli, Bonisimo, boli me, glej, vleče me skupaj, prosim, daj me v škatlo, pokrij me! Ne, ne, te luči, skeli, boli, Bonisimo ...

In malo po osmi star črn fiat odpelje z oddaljenega parkirišča proti Gorenjski. Bonisimo si žvižga, potem prepeva neko italijansko pesem, o sole mio ... Jaz pa dremujem v dišeči slami in sanjam svoj udobni rov. Ne maram svetlobe v naročju, ne maram ...

Doslej izšlo

Zbirka Avtorji

- USODNO SREČANJE**, *roman* | Šerif Đogić
- VONJI ŽIVLJENJA**, *kratke zgodbe* | Nataša Žilevski
- ABSTRAKTNA PODOBA**, *ljubezenski roman* | Gabriella M.
- KDAJ IN KAKO DUŠA UMRE**, *roman* | Zdenka Kunčnik - Sidonija
- ALAH POD SVETO TROJICO**, *Pretresljiva zgodba sirskega begunca* | Roman Kukovič
- FANT, KI JE SEJAL ZVEZDE**, *mladinski roman* | Vida Kokalj
- JE MAR ERIK?**, *roman* | Tanja Dimitrievska
- BREZ PANIKE**, *Priročnik za osvoboditev telesa paničnih napadov* | Anja Janko
- BESEDE V (V)ETRU**, *Zbirka radijskih napovednikov in komentarjev* | Martina Kuplenk Premru
- VIDEO ZA ZAČETNIKE 1**, *priročnik* | Mia Brunej, Matej Žibert
- VIDEO ZA ZAČETNIKE 2**, *priročnik* | Mia Brunej, Matej Žibert
- TO NE**, *roman* | Slavko Skarlovnik
- ILKA**, *roman* | Slavko Skarlovnik
- O ČLOVEKU, KI NI IMEL KROMPIRJA**, *roman* | Slavko Skarlovnik
- RESNICA DREVES**, *Gnomska pesnitev* | Žiga Valetič
- KILOGRAM ZAREČENEGA KRUHA, PROSIM!**, *roman* | Anita Zupanc
- LOVEC 1. del**, *domišljjski roman* | Aleš Matoh
- LOVEC 2. del**, *domišljjski roman* | Aleš Matoh
- SPEČI SPOMINI**, *roman* | Nataša Mrvar
- NJUNI ŠTIRJE MOŽJE**, *roman* | Slavko Skarlovnik

ZMAJ S SRCEM, *mladinski roman* | Iztok Brišnik

TISTI NJIHOVI SREBRNI GLASOVI, Zgodba o delovanju MP Trboveljski slavček | Roman Kukovič

KATARZA, *roman* | Slavko Skarlovnik

ZADNJA VOŽNJA, *roman* | Slavko Skarlovnik

HRIBARCA, *roman* | Aleksandra Veble

GLASNA TIŠINA POŽELENJA, Ona in on - fenomen Adama in Eve | Božidar Veljkovič

DRUGAČNA BARVA NEBA 1. del, *ljubezenski roman* | Nejka Štiglic

DRUGAČNA BARVA NEBA 2. del, *ljubezenski roman* | Nejka Štiglic

SILVESTRSKI VEČER, *mladinski roman* | Olga Pega Kunstelj

SENCA V TEMI 1. del, *roman* | Sagy M. Lew

SENCA V TEMI 2. del, *roman* | Sagy M. Lew

JEBOPISI, *erotični roman* | Eva Pacher

POTOVANJE GURUJEV, *roman* | Rok Babnik

POSLEDNJA TABLETA, *kriminalni roman* | Ivan Blagus

KAKOR NEMIRNA REKA, *roman* | Bojan Fekonja

DRUGAČNA BARVA DEŽJA 1.del, *ljubezenski roman* | Nejka Štiglic

DRUGAČNA BARVA DEŽJA 2.del, *ljubezenski roman* | Nejka Štiglic

TRI DESNE, DVE LEVI, *mladinski roman* | Vida Kokalj

RAČUNARKA IN MOŽ Z REŠITVIJO, *roman* | Majda Rupnik

RAZMETANOST POZLAČENEGA DROBCA, *po-etika* | Andraž Teršek

GNEV, *roman* | Silvo Teršek

DNEVNIK NEKEGA ANGELA 1. del, Zoa in njeno poslanstvo | Slavko Skarlovnik

DNEVNIK NEKEGA ANGELA 2. del, Med peklom in nebesi | Slavko Skarlovnik

DNEVNIK NEKEGA ANGELA 3. del, Še Hudir ji ni mogel do živega | Slavko Skarlovnik

ZALUŽANI, *kratke zgodbe* | Bojan Bizjak

VRNITEV, Pisma bivšega odvisnika | Petja Kužel

ZAPISKI NORE SLADOSTRASNICE, *roman* | Sara Zupan

DRUGAČNA BARVA TRAVE, *ljubezenski roman* | Nejka Štiglic

AVERY CARNO, Bitka starodavnih, *domišljjski roman* | Rene Vrhovec

VESOLJSKA UGANKA 1. del, *mladinski roman* | Maja Lavrič

VESOLJSKA UGANKA 2. del, *mladinski roman* | Maja Lavrič

KO VAS ŠE NI BILO 1. del, *avtobiografski roman* | Srečko F. Klemenc

KO VAS ŠE NI BILO 2. del, *avtobiografski roman* | Srečko F. Klemenc

PRESEDNIKOVA NOROST, *tragikomedija v dveh dejanjih* | Jure Godler

PISMA IZ JLA, *avtobiografski roman* | Barbara Pešut

RAK 'N' ROLL, *avtobiografski roman* | Nikola Kekič

RAK 'N' ROLL 2, Loterija življenja, *avtobiografski roman* | Nikola Kekič

DRUGAČNA BARVA SRCA, *ljubezenski roman* | Nejka Štiglic

HEROJI NEKEGA TRENUTKA, V.P. 8164/20-4, *avtobiografski roman* | Tomaž Klinar

KREATIVNO PISANJE, *priročnik* | Bojan Bizjak

RAZMERJA, *kratke zgodbe* | Damjana Bakarič

EKVORNA IN IVANA 1. del, *mladinski roman* | Dušan Enova, Vanja Osterc

EKVORNA IN IVANA 2. del, *mladinski roman* | Dušan Enova, Vanja Osterc

MENOPAVZA, Je to konec, le pavza ali nov začetek? | Vesna Cetinski

UMETNIK, KI SE JE IGRAL Z LUNO, *roman* | Ema Simončič

ZGODBA O POTOVANJU, *potopisni roman* | Vid Legradič

TEMNA SENCA, *roman* | Bojan Fekonja

VONJ DENARJA, *roman* | Bojan Bizjak

ON, KURBA, *erotični roman* | Borut Mustar

NEBO NAD SKALNIM 1. del, *roman* | Marjan Peternelj Štravs

NEBO NAD SKALNIM 2. del, *roman* | Marjan Peternelj Štravs

ZNOVA GOVORIM, *avtobiografski roman* | Ivan Blagus

URMAL, MAMUTOV PRIJATELJ, *mladinski domišljjski roman* | Jože Urbanija

KLATEŽI, *roman* | Izidor Dolenc

KAKOR NEMIRNA REKA 1. del, *ljubezenski roman* | Boris Brunec

KAKOR NEMIRNA REKA 2. del, *ljubezenski roman* | Boris Brunec

ZA VSE NAS, *roman* | Bojan Jurina

KRVAVI PARK, *kriminalni roman* | Slavko Skarlovnik

UČITELJICA, *erotična kriminalka* | Eva Pacher

SAMOOKLICANI, *kriminalni roman* | Samo Javornik

VARUHI ČASA, *mladinski domišljjski roman* | Janja Naglič

NAJINA DVOJINA, *roman* | Tončka Stanonik

NJEGOVO MNENJE 1.del, *roman* | Goran Ajtič

NJEGOVO MNENJE 2.del, *roman* | Goran Ajtič

VELIKI KROG, *potopis* | Emilijan Čuček

LEVO SRCE ALI TA PREKLETI ŽENSKI ROMAN, *roman* | Vida Kokalj

MALO NORA, MALO ZMEŠANA, *zapiski z bloga* | Eva Duša Hodnik

ORGANSKI SPOMIN, *priročnik* | Jolanda Kraner

CASINO BANALE, *roman* | Jure Godler

MOJ BEG IZ RUSKEGA UJETNIŠTVA, *spomini* | Ivan Prinčič

PRESNETI DEVETI, *mladinski roman* | Darja Arh Centrih

ZDRAVILNA PISMA, *kratka proza* | dr. Nina Divina

VRAČANJA, *roman* | Bojan Bizjak

RUSALKIN ZALIV, *roman* | Barbara Ribič Jelen

GOSPOD, KI SE JE IZDAJAL ZA STERZEBACHA, *komični znanstvenofantastični misterij* | Nik Beseničar

DNEVNIK MALEGA GLASBENIKA NA VELIKEM OCEANU, *potopis* | Matej Grahek

182 DNI, *Življenje na psihoterapevtskem oddelku* | Tina Pegan

ZA PETAMI, *mladinski kriminalni roman* | Mira Sušič

PAJEK, *kratke zgodbe* | Vanja Osterc

KOTALEČE SE FRNIKOLE, *kratke zgodbe* | Vanja Tajnšek

RUŠEVEC, *roman* | Marjan Peternej Štravs

VIHRE MLADIH, *mladinski kriminalni roman* | Jože Zorman

ZAPISNIKARICA, *kriminalni roman* | Andreja Hergula

VARUHI ČASA 2, *mladinski domišljjski roman* / Janja Naglič

KOFETARICA, *roman* / Ivan Šega

GRETIN GREH, *roman* | Urška Klakočar Zupančič

PORTAL ZA AVANTURE, *Roman o ljubezni, seksu, erotiki in prevarah* | Marko Robnik

GOLDFISCH, *psihološki triler* | Klemen Lah

IGRAJMO SE, *Več kot dvesto otroških in družabnih iger za vsak dan* | Brane Šalamon

ŽIVLJENJE, *avtobiografski roman* | Svetlana Oletič

SAMOZAVESTNA V STARŠEVSTVO, *Moj milni mehurček med epidemijo* | Ana Krivec Pristov

SKRIVNOST SRŽI 1. del, *domišljjski roman* | Jakob Konda

SKRIVNOST SRŽI 2. del, *domišljjski roman* | Jakob Konda

MIHA #razvajensmrkavc, *roman* | Mateja Perpar

VOHUN, KI ME JE OKUŽIL, *roman* | Jure Godler

PRIMUS
izbrane knjige

Več informacij in naročila:

07 496 55 05

info@primus.si • www.primus.si

Založba Primus Projekt Avtorji

Ste napisali knjigo in jo želite izdati? Založniška hiša Primus sodeluje z izjemno ekipo zanesljivih sodelavcev. Zagotovimo vam lahko kakovostne urednike, natančne in strokovne lektorje, ustvarjalne in skrbne oblikovalce in tiskarje, ki so veščci svojega dela.

Lahko vam pomagamo, da izdate knjigo v samozaložbi. Nudimo vam tudi možnost, da vaše besedilo zaživi v knjižni obliki pod okriljem zbirke Avtorji.

Namen projekta ni klasične komercialne narave. V prvi vrsti želimo pomagati avtorjem, da ustvarijo kakovosten izdelek.

Knjige izdelamo po vseh založniških standardih in avtorjem omogočimo vstop na knjižni trg.

Več informacij si lahko preberete na
www.primus.si

Kontakt: urednik.avtorji@gmail.com
Prosimo da sporočilo naslovite:
Projekt Avtorji